

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

BİSMİLLAH SEVDA

ve

SOSYALİZM

Hasan Kıyafet

DORUK

BİSMİLLAH SEVDA VE SOSYALİZM

Hasan KIYAFET

BİSMİLLAH SEVDA VE SOSYALİZM

HASAN KIYAFET

© DORUK YAYINLARI / ROMAN

HASAN KIYAFET, BİSMİLLAH SEVDA VE SOSYALİZM

Kapak Tasarım : Murat Çelik - Can Akbaş

Dizgi : Doruk

ISBN-975-553-083-5

Sakarya Caddesi 36/11

06420 Kızılay - Ankara

Tel-Fax: (312) 435 24 97

"İdil, Gül, Ünsal Karagözler'e"

Yaşanmamış ömür kadar uzun bir yolda tek başına yürüyordu. Bazan omuz sökmez insan seli, bazan kuş uçmaz ıssızlardaydı. İniş indi, yokuş çıktı. Elindeki adresi cebine sokmamağa karar verdi. Gülen bıyıkları, terli alnı, hiç bir zaman çıkartmayı akıl edemediği şapkası ceketiyile: "Tarla mı kesekli ben mi kaçamıyorum?" dedi. Dedi ve bir minibüs şoförüne yaklaştı :

"Efendi şu adrese bakar mısın?"

Belden üstü yarı çıplak minibüs şoförü, dudağından düştü düşecek sigarası ile tepeden baktı:

" Ohoo, babalık sen yanlış arazide avlanıyorsun. Altınkent dediğin Alemdağ'ın öte yüzü. Senin anlayacağın bir bakıma Ömerli Barajı. Şimdi terso geri dön. Marş marş Ümraniye dolmuşları! "

Battal Usta minibüsün gürültüsünden tozundan kurtulunca, kaldırıma çöktü : "İtoğlu it. Babalıkmış! Babalık senin baban. Tersoymuş, marş marşmış! Yanlış arazide avlanıyormuşum. Akli sıra beni dağ bayır dolaştıracak. İstanbul'u bilmesek de Ankara'nın kurduyuz. Zaten bu minibüscüleri oldum olası sevmem" diye epey söylendi. Söylendi söylenmesine ama içine de bir kurt düştü. Cep aynasını avucuna gizleyip, kendini incelemeye koyuldu. Yorgun görünüyordu. Bıyıklarındaki, saçlarındaki aklara takıldı: "Boku yemişsin Battal, adam haklı. Yüzündeki gözündeki çizgilere bak. Yeni sürülmüş tarlaya dönmüş. Soluğun bile taksit taksit çıkıyor. İşin gerçeğine bakarsan yataklık hastasın. Sen hasta olmayacaksın da kim olacak garibim ? Çektiğini çekiç altında örs çekmedi. Taş olsam dayanmazdım / toprak idim dayandım' türküsü senin için söylenmiştir."

Acıdı kendine. Gözlerindeki mor halkaları elledi. Dokunsan ağlayacaktı. "Feleğe mihnet etmezdin ama Ali büktü belini. Evlat acısı acıların anası atasıymış. Yangını ciğerde başlar, insanın saçlarının ucuna kadar uzanmış. Bugün Ağustosun altısı, demek Ali'm kaybolalı tamamı tamamına iki yıl olmuş. Dile kolay, yediyüzotuzbir gündüz ve gece. Yediyüzotuzbir kez güneş doğmuş ve batmış. Yediyüzotuzbir akşam anası, bugün de bir haber çıkmadı kuzumdan, diye ağıda oturmuş."

Battal usta burnunu yalayıp geçen başka bir minibüsle ayıktı.

Şoför :

"Uyuma abii, Üsküdar'da sabah oldu" dedi. O, canına kasteden ve ölümüne sevmediği minibüs şoförüne kızmadı. Acelesiz asfaltın kıyısına çekildi. Briket duvara yaslandı. Çaktırmadan yine cep aynasında yüzünü incelemeye aldı. Dudaklarında ürkek bir gülücük gezindi."Uyuma abii!"

Babalık yerine "abi" sözcüğü ne güzeldi. Güneş, gözüne koyu bir gözlük takmıştı. Oysa önünde ne bulut, ne sis vardı. Hava der-sen sarhoş soluğu, yakın durmaya gelmiyordu. Battal, yol kıyısındaki cılız çınar fidanına takıldı. Beton boğazını nasıl sıkmıştı. Bir kazma olsa hemen dibini genişletmeye girişirdi. Bu-naldı, terini sildi, yakasını gevşetti. Fakat şapkasını, ceketini çıkartmak aklına gelmedi.

Karşı inşaatın bilmem kaçınıcı katından bir işçi türkü söylüyordu:

"Odam kireç tutmuyor / kumunu katmayınca / sevda baştan git-miyor / sarılıp yatmayınca..."

Battal'ın gözü ile aklı epeydir aynı telden çalmıyordu. Bu kez az önde yürüyen kadının daracık kotuna çivilenmişti. Oradan köyüne kaydı. Harman yerinde iştahla çiftleşen eşekler, örenlerde çatışıp ayrılamayan köpekler, görüyordu. Değnekle kovalandıkları halde ayrılamazlardı. Yan yan kaçarlardı. Bunları herkes birbirinden gizli izlerdi.

Simitçi, peşinden tombalacı, piyangocu derken Battal topar-landı. Piyangocu sarmıştı:

"Abi milyar abi, dünyanı ahretini kurtar abi."

"Git kardeşim, git başımdan. Benim piyangom tersten vurmuştur ki, soluğumu omuzumdan alıyorum baksana."

"Abi" sözcüğü belasına, Battal yumuşadı :

"En ucuzu kaç?"

"On kağıt be abi"

Adres kağıdının yazıları, terden kirden okunmaz hale gelmişti. Son gittiği yer de boş çıkınca, Battal saçlı sakallı seyyar su satıcısını yeniden buldu:

"Yahu kardeşim bilmediğin boka bilmiyorum demek yok mu? Bak beni ta Sarıgazi'ye yollamışsın. Oysa burada Altınkent yazıyor."

Sucu, hiçbir şey olmamışça rahat :

"Al, al şu buzlu suyu iç de ateşin düşsün. Ne olmuş, ayağın mı aşındı ? Şöyle bir gezmiş oldun. Durumu vaziyete göre pek işin gücün de yok zaten. Nerelisin hemşerim ? Sen bizim o taraflıya benziyorsun?"

Battal, bardağın dibini avucuna döküp, yüzüne gözüne sürdü :

"Önce sen söyle bakalım."

"Övünmek gibi olmasın ya Kayseri'liyim"

"Ananızı boyar, babanıza satar, onunla da övünürsünüz, değil mi?"

"Kızsan da mühim değil, kalıbımı basarım ki sen bizim o taraflısın. Yozgat mı, Kırşehir mi?"

"Yozgat mı dedin? Allah göstermesin. Çok şükür Kırşehir'liyim. Yiğitlerin harman olduğu yerden."

"Sahi, neden sizin ora için, -yiğidi, bulutlu ve de iti pek yaman olur-, derler? "

Battal yanıt ararken, Sucu az ötede incik boncuk, don lastiği, defter, kalem, silgi satan pos bıyıklı, ortadan uzunca boylu, yaşı kırkı aşmış birine seslendi:

"Elvan Hoca, bak hemşerin var burada."

Elvan Hoca limon sandığının üstüne sığdırdığı sermayesini bitişindeki karpuzcuya emânet edip yürüdü. Sucu bu arada Battal'ın kulağına:

"Hemşerin iyidir hoştur da biraz aşırıdır. Senin anlayacağın komünisttir. Bu yüzden yediği sopanın haddi hesabı yoktur. Öğleye

kadar öğretmenlik, ondan sonra pazarcılık yapar. Kardeşim, bunların yüzünden biz ekmek yiyemez olduk. Şu gördüğün karpuz kavuncunun yarısından çoğu öğretmen möretmen takımındandır." diye ön bilgilerini vermeyi ihmal etmedi.

Elvan, kırk yıllık dost içtenliğiyle, Battal'la hoş beş etti. Hal hatır sordu. "Demek Kaman'dan Ankara'ya göçtünüz. Eh, ne yaparsınız ekmek meselesi."

Battal, Elvan'ın sunduğu sigaradan efkarlı çekti. Parmaklarından fışkıran ter sigarayı ıslatmıştı. Bu arada Sucu'nun "Amanın zabıta" demesiyle, yolun kıyısında rastgele namaza durması bir oldu. Namaza duranları polisin, zabitanın rahatsız etmediği görüşü yaygındı.

Battal Usta, Elvan Hocaya ısındı. Yakındaki esnaf kahvesinde üstüste iki çay söyleyip, derdini sorunca çözüldü. Hoş sormasa da çözülecekti ya!

"Aah hemşerim ah! Ah sevgili öğretmenim ah! Benim derdim dağlardan yüce. 'İğne yitiği bulunur da, insan yitiği bulunmazmış' Ben insan yitirdim. İki yıldır oğlum kayıp. Kendisi hukuk sondaydı. Bir gece sivil mivil polisler bağırta çığırtı alıp götürdüler. Gidiş o gidiş, bir haber alamadık. Aramaz sormaz olurmuyum. Ceplerimdeki şu kağıtlara bak."

Battal'ın koynundan koltuğundan buruş kırış dilekçe kopyaları, posta alında makbuzları fışkırıyordu. Yeşil kadife örtülü masanın üstü öbeklenmiş, O'nun cepleri boşalmamıştı. Peşkirinden is pas damlayan çatık kaşlı, solgun yüzlü garsonun bir gözü televizyondaki maçta, bir gözü masayı kaplamış kağıtlardaydı. Battal ne sonuna kadar açılmış televizyonu, ne çılgınlık ölçüsündeki maç çığılıklarını, ne de tavla okey gürültülerini duyuyordu. Dünya ile ilişkisini koparmış, bazan gözleri, dolu dolu, bazan öfkeli habire anlatıyordu: "Yer demir, gök bakır,yavrumdan bir ses alamadım. Güya karakoldan, hücreden kaçmış. Kimiside, ne malum oğlunuzu polisin aldığı, belki de polis kılıklı başkaları götürmüştür, diyor"

Elvan Hoca, Battal'dan beter duygulanmış, oralardan uçup gitmişti:

Yıl 1970, yer Taksim Harbiye Kontrgerilla Sorgu Merkezi.

Kan irin dışkı sidik, falaka, elektrik işkence! İnsanı insanlıktan çıkarış ve Haziran Harekatı adlı davadan gözaltına alınmış gepgenç bir delikanlı. Yani, Ali Kayahan. Öldürüp, sonrada kaçtı diye tutanak tutuş. Oysa oradan kuş uçamaz, sinek kaçamaz.

Yıl 1980, yer Samandıra-Alemdağ Tank Taburu Sorgu Merkezi.

Ekrem Ekşi adlı sol görüşlü sanığın ölümü ve de kendi başını tuvalet duvarına vurarak öldü diye bilgi veriş. Ve daha nice Birinci Şube, falanca karakolun üçüncü, beşinci katlarından atlayışlar...

Elvan hocanın benzi kül,soluğu kabarıktı. Yakasını bağrını açtı, garsondan su istedi:

"Hemşerim yeter, anlatıp üzülme. Her kayıp ölecek olsa dünyanın sonu gelir. Ver şu adrese bir daha bakayım. En iyisi sen biraz oyalan buralarda, akşam birlikte gidelim. Altınkent epey uzak, senin tek başına bulman çok zor."

Battal, sonunda şapkasını da çıkarıp masanın üzerine koydu:

"Hay Allah razı olsun, ya bulamazsam diye düşünüp duruyordum." Çevreye kuşkulu bakındı. Sesini gizlercesine eğildi:

"Gittiğim yer yabancı değil, öz emmi uşaklarım. Benden beter, üç oğulları bir kızları solcu çıktı. Hele en büyüğün yattığı kalktığı yer belli değilmiş. Belki onlar bir yol gösterirler. Ali'min izini bulurlar diye düşündüm."

"Peki bu zamana kadar onlara hiç haber vermedin mi?"

Battal sıkıntısını gizleyemedi:

"Doğrusunu istersen, bu onlara üçüncü dördüncü gidişim. Her gidişimde evlerini şaşırırm. Her gidişimde yeğenlerim beni bir umutla yolcu ederler. Çıkmadık canda bir umut varmış. Onlar yolcu ederler, ben dolanır fırlanır yeniden gelirim."

Uzun mavi önlüklü, düzgün konuşmalı biri, Elvan Hocaların masaya selam verip yanaştı.

"Elvan abi geciktiniz de, bakayım dedim. Seninkiler yine pazar sonuna kalan karpuzları duvarlara vurup imhaya başladılar. Ne in-safsız yaratıklar. Yoksullara dağıtırlarsa, kimse parayla karpuz al-

mazmış. Herkes akşamı, pazar sonunu bekleyip, döküntü toplarmış. Öyle bile olsa emeğe, üretime saygısızlık bu."

Battal, denenlerden birşey anlamadı: "Öğretmenlere, yani sizlerle, belediye, karakol birşey demiyor mu?" diye sorma gereğini duydu.

Önlüklü genç:

"Demez olurlar mı abi? 'öğretmenliğin şerefini böyle ayak işleriyle ayağa düşürüyorsunuz' diye, bizi herkesten çok dövüyorlar."

Battal:

"Oldum olası bu İstanbul'u gözüm tutmaz. Her gelişimde başım döner, içki içmiş gibi olurum. Karpuzları da bozuk. Yere düştümü buz gibi dağılıyor. Hormonlu muymuş ne!"

Kalın boyunlu, yeşil takkeli, tatar gözlü, saçlı sakallı Sucu, sanki kendisinden su istenmiş gibi yanaştı. Hem doldurup, hem anlatıyordu:

"Bugün dinsiz bir belediyeciye çattım. Ağanın oğlu, herif kâr yarı yarıya diye tutturdu. Az daha dirensem, bidonu da elimden alacak. Allahın divanına durmuşum, onu bile dinlemedi, imansız komünist."

Elvan Hoca;

"Kalk gidelim hemşerim"dedi, Battal Usta'ya.

-X-

Sarıgazi dolmuşlarındaki kuyruğun, başı sonu belli değildi. Elvan hocanın bir elinde ayaklı mağaza adını koyduğu bavulu, bir elinde pazar çantası vardı. Çanta, kavun, karpuz, sebze, meyva doluydu. Battal Usta, çantayı taşımak için çok üsteledi ama olmadı. O:

"Hayır, herkes kendi yükünü kendi taşımayı öğrenmeli. O bu değil de, biz bu akşam senin gideceğin yeri nasıl bulacağız? Bu kuyruk bitecek. Elimizdeki yükü eve bırakacağız. Ayrıca Altıncı'e belli saatte sonra dolmuş bulmak da dert."

Elvan Hoca ellerindekileri bırakıp, hızlandı:

"Sen kuyrukta beklerken.ben iki kilo hamsi alıvereyim şuradan. Duruma göre bu akşam bizdeyiz."

Elvan Hoca döndüğünde kuyruk epey kısalmıştı. Kuyruğun kısalmasına denk, olağan kuıruk kavgalarından biri de başlamıştı. Gürültü patırtı, toz duman arasında üç beş kişi bir olmuş, birisini ufalayıp, eziyordu. Kimse kuyruktaki yerini bırakmaya niyetli değildi. İzleyicilerin yüzünde, üçüncü küme bir maç heyecanı bile yoktu.

Battal Usta dayanamadı:

"Yahu, burada canı içinde insan yok mu? Beş kişi, bir kişiyi yiyor, görmüyor musunuz?" deyip yürürken, Elvan Hoca O'nu kolundan yakaladı:

"Dur hemşerim, sen ne yapıyorsun? O dediğin insanlık min-sanlık çok gerilerde kaldı. Karakola tanık olarak girer, sanık olarak çıkarsın. Ya da, hiç çıkamazsın. Başından geçenleri unutuyor musun? Bak, bunca kalabalığın kılı kıpırdıyor mu? Neden?"

Dövülen sonunda: "vay anam" deyip yere serilince, dövenler ellerini çırpıp ortalıktan kayboldular. Kuyruk.yerde yatandan genişçe bir eğriyle uzaklaşmıştı.

Elvan Hoca ile Battal Usta tepiş tüks bindiklerinde, hava iyiden iyiye kararmıştı. Minibüsün içi balık, kavun, ter, ayak ve lahmacun kokuyordu. Şoförün tepesindeki fosforlu yazıda: "Bir tek sen mi hastasın." "Nazar etme ne olur, çalış, seninde olur," tümceleri okunuyordu. Şoför:

"Kapı kapanmazsa sabahlarız" dedi. Ne kapının kapanacağı, ne de gidecekleri vardı. Şoför ileri geri yapıp fazlalığı dökmeyi denedi, başaramadı. Bu kez:

"Sıkışın bakalım, kapıdakileri eritin" dedi. Oradakiler ağızlarını açıp tek söz etmeden, sıkıştılar ve kapıdakileri erittiler. Yüz yüze, diz dize, kucak kucağa, alta üstüste oldular. Sanki İstanbul'da değil de, köyde taşlı kesekli bir tarlada gidiyorlardı. Battal dayanamadı:

"Hemşerim, Allah size sabır versin. Bizim Ankara buradan iyi." Şoför. bu arada ikinci kez:

"Aman aynasızlar, çökün" komutunu verdi. Herkes yalnız çökmedi, yattı yassıldı. Battal'ın kucağına yapışan yaşı başı belirsiz, pörsük göğüslü, geniş kalçalı bir kadındı. Minibüsün atlamasından zıplamasından, yatmaktan yassılmaktan pek rahatsız görünmüyordu. Battal'ın gövdesi giderek ısınmaya durdu. Nerede var nerede yok yine aklına, Baranı dağında göttüğü mal ve orada hoyratça sevişen eşekler geldi. Kancık eşek sakız çiğner gibi ağzını açar, kapardı. Çocuklar, onların çevresine halkalanır, "zerrr, zırrr" diye erkek eşiği kışkırtırlardı. Bunu köyün bütün kadınları,kızları da görürdü. Ama onlar, erkekler gibi doğrudan bakamaz, alttan, alttan, gizli gizli bakarlardı...

Şoför: "Tamam, kalkın" dedi. Herkes kalkabildiği kadar kalktı. Battal, önündeki kabarıklığı örtmeye, hamsi naylonunu, sebze torbasını kucağına yıgıdı. Utandı. Kızdı, azarladı kendini:

"Senin yaptığına arsızlık denir. Tü yüzüne, utanmaz! Koyun can derdinde, kasap post. Oğlan kayıp, avrat uşak perim perişan, sen neler düşünüyorsun..."

Elvan Hoca, O'nun kulağına:

"Şu geçtiğimiz yer ünlü Samandıra Tank Taburu. 12 Eylül'ün işkence merkezlerindendi. Kırkbeş gün üstüne mahkeme önüne çıktığımda, çoluğum çocuğum beni tanıyamadı. Nice canlar, nice gençler telef oldu burada. Allah kimseyi düşürmesin. Buraya girerken saçlarımda tek ak yoktu, çıkarken yün gibiydi."

Elvan Hocanın soluğu kabarmıştı. Tahta bavulunu kucağına daha bastırdı:

"Sadece çoluk çocuğum için yaşıyorum dersem yalan olur. Öcüm var hemşerim öcüm. Bir bakıma ben öc dirisiyim. Yoksa çoktan ölmüştüm."

Battal Usta, Onun gözlerindeki öfke yalımlarını yakaladı. Birhoş ürperdi, korktu. Yoksa Hoca üşütmüş müydü? Öc dirisiymiş. Olur, niye olanlar azmıydı? Ankara'da kapı komşularının oğlu poliste deli edilip salınmadı mıydı?

Ya Ali'si, kim bilir, ne haldeydi?

Minibüs adım başı durup kalkıyordu. Battal, artık bir kişi değil, yarım kişi olsa sığmaz diye kurarken, yeni yolcular biniyor ve de sığıyordu. Soför, "Allah Allah bu nasıl sevmek" kasetini koymuştu.

Sarıgazi'yi az geçince Elvan Hoca; "uygun bir yerde inecek var" dedi. Şoför: "Müsayit bir yer demek istiyorsun her halde" diye düzeltti. O ilkin yanıt verecek oldu, sonra caydı. Ağzını açmadan, ivedi eşyalarını aşağı boşalttı. Battal güç bela hamsi naylonunu patlatmadan kurtardı. Ohh, dışarıda hayat vardı. Hava kuzeyden kaban poyrazla serinlemişti. Buralarda elektrik melektrik de yoktu. Minibüsün gürültüsüyle birlikte ışığı da kayboldu. Ortalık köy karanlığına gömüldü. Ötelerde top top ağaç gölgeleri seçiliyordu. Battal:

"Elvan Hoca hemşerim, buralar İstanbul mu? Hani senin ev nelerde?" diye kuşkusunu ortaya koydu.

Elvan Hoca:

"Hemşerim artık bizim için en güvenli yerler, güvenlik güçlerinin olmadığı, yerler. İnan İstanbul'dan uzaklaştıkça kendimi daha sağlıklı, daha rahat ve daha güvencede hissediyorum. Şu ekmek derdi çocukların okul derdi olmasa, kimse beni bu kentte bir gün tutamaz. Evet, ne yazık ki, buralarda İstanbul. Dağ taş, dere tepe görebildiğin, göremediğin her yer İstanbul. Bizim fakirhaneye gelince, hemen şu yukarıdaki toplu ışıkların olduğu yer."

Söze nereden başlayacağını bilmeden bir süre suskun yürüdüler. Battal Usta, elindeki boş naylon bidonu gösterdi:

"Dolmuşun yarısı boş bidon doluydu. Duruma göre su işiniz kötü. Sudan yana Ankara da dertli. Köyde iken ekmeğimiz kıttı. Kente geldik suyumuz da kıtlaştı. Hele yüksekler iyice Kerbela!"

"Su sorununu hiç sorma hemşerim. Plansız programsız yapılaşmanın doğal sonucu bu. Altyapı üstyapı hakgetire. Kısacası eğri cetvel doğru çizgi çizmezmiş. Düzen bozuk düzen."

Kestirme diye girdikleri bahçe aralığı, ham yoldu. Giderek büyüyen bir su sesi duyuldu.

Elvan Hoca:

"Şuradan bidonu dolduracağız. Karanlığa kalmasak, hamsiyi de temizlemeyi tasarlamıştım."

Battal Usta, elini yüzünü, ayaklarını yıkadı:

"Akar suyun hali başka. Yahu hemşerim bu kadar suyun, içinde insan susuz kalır mı? Neden bir kuyu vurmuyorsun?"

"Elin evine kuyu vursan neye yarar? Bugün var yarın yoksun."

"Vay, gece kondu senin değil miydi?"

"Nerde, karnımızı güç doyuruyoruz."

Eve yaklaşmışlardı. Elvan Hoca, belki üçüncü kezdir, minibüs kuyruğundaki kavgayı anımsatıyordu:

"Hemşerim sorma, yediğimin içtiğimin tadını bulamaz oldu. Bana bir hal oldu. Eskiden böyle değildim. Gözümün öünde haksızlıklar oluyor, rüşvetler yeniyor, türlü dolaplar dönüyor ama gıkım çıkmıyor. Değil başkasına, kendime haksızlıklar yapıyor. Başıma bassalar dur diyemiyorum. Örneğin az önce minibüs kuyruğundaki olay. Eskiden olacaktı da ben kavganın ortasında olmayacaktım haa? Senin anlayacağın, bizler burada enenmiş öküze döndük. Burulduk iğdiş edildik. Haksızlığa yanlışa müdahale etmiyorum, edemiyorum. Sonra da kendi kendimi yiyorum."

Battal Usta, heyecanlandı:

"O zaman bu gençler haklı. Akı yetip eli yetmeyen, zelveyi kırıp çıkıyor."

"Haklı olmaya yerden göğe haklılar ama, aması var işte. Tavşan yavruları annelerine, 'bizmi soyluyuz, tilkiler mi?' demişler. Anne tavşan. 'yavrularım soylu olmasına biz soyluyuz ama, tilkilerin dişleri bizimkinden sivri' demiş. Olay bu hemşerim."

"Amaan, devletin malı deniz yemeyen domuz, diye boşa dememişler. Yahu, bunca arazide hiç mi hazine mazine yok? Sen de biraz beceriksizsin gibime geliyor. İnsan biriketlen miriketlen bir yer çevirivermez mi?" Karanlıkta Elvan Hoca'nın alaylı gülüşü büyüdü:

"Devlet mi, ne devletinden söz ediyorsunuz? Artık ortalıkta devlet mevlet yok. Mafya var. Yani, Kırk Haramiler Holdingi var. Şu gördüğün dağ taş tüm sahiplidir. Görünmez patronludur. Hele kendi başınıza bir fidan dakin de görün. Anında silahlar göğsünüze dayanır. Adamların her yerde gözleri, kulakları var. Küçük çıkar sağladıkları bir gecekondu, öz kardeşini muhbirler, elevirir. Çürüdü hemşerim, herşey çürüdü. Atalar 'et kokarsa tuz var, ya tuz kokarsa!...' diye boşa dememişler. Tuz koktu, toprak koktu..."

Battal, karanlıkta ürperdi. İstanbul'da oturmadığına şükretti:

"Bizim Ankara'nın Allahı var. Yalnız oranın tadını da polisler kaçırıyor. Aldığını yitiriyor, kaybediyorlar. Bir kaybettilermi de, bul bulabilirsen. Aah, Elvan Hocam ah! Ah benim hemşerim ah! Biz asıl yanlışı köyden çıkmakla yaptık. Kökümüz topraktan söküldü bir kez. Kökü topraktan ayrılan ağaç ne olur? Kurur."

"Gönlümüzle mi ayrıldık köyden hemşerim? Nüfus çoğaldı, toprak çoğalmadı. Kardeş arttı, pay azaldı. Öyle değil mi?"

Battal eve dek ağzını açmadı. Derken, yaşlı bir kadın sesi duyuldu: "Oğlum, yine karanlığa kaldın. Olmaz olsun, gavur memleketinde ölenin, yitenin hesabı yok." Bu, Elvan'nın annesiydi. Az önceki sesi kiskanma kırıntıları taşıyan başka bir ses:

"Elvan, çamaşır naylonunu unutmadın inşallah." Bu da, eşi idi. Peşinden karmakarışık bir sürü ses: "Baba defter, kalem, lastik çizme, bez papuç istemiştik vb..." Bunlar, çocuklarıydı.

Ev halkı, Battal Usta'yı evden biri gibi karşıladı. Yer sofrasında önüne ekmeğin yumuşağı itilirse, yatağı dışarıda erik ağacının altına serilirse, O'nun konuk olduğunu anlamak güçtü.

Babaaanne, Kırşehir'in Kaman'ın güzelliğini, bolluğunu, halkının özverisini, erdemini, orada yıldızların bile dünyaya daha yakın olduğunu, yemin billah anlattı. Burada çürük elmanın, boklu yumurtanın, imansız çökeleğin para ile satıldığını, öldüğünde cenazesinin, kesin İstanbul'da bırakılmamasını belki bininci kez yineledi. Baranı dağını, Kuşkale'yi, Elibebekli'yi, Şekerpınarı'nın gözündeki acı tereyi, ille de Günyüzü yöresinin ince kabuklu cevizi, anlattı durdu.

Battal, ceviz deyince açıldı:

"Dünyanın en iyi cevizi, bizim Kaman'da yetiştirmiş de haberi-miz yokmuş. Malatya'nın kayısı, Ankara'nın armudu neyse, bi-zimki de oymuş. Herşeyin yenisine yeter olmuyor. Yeni belediye başkanı Yusuf Canpolat meydana çıkartmış bu işi. Bilginleri, pro-fesörleri, yazarları, çizerleri toplamış Kaman'a. Cevizin yedi sülalesini inceletmiş. Parmakla kırılır ince kabuğu, dokuzu bir çotanakta bulunur verimi ile bizim ceviz, dünyada birinci ilan edil-miş. Şimdi herkes deli gibi ceviz diyor."

Babaanne:

"Yalınız, cevizi diken yiyemez, ömrü yetmez." dedi.

Battal:

"Onu diyen halt etmiş Ana. Yeni yöntemlerle sekiz on yılda ceviz yetiştiriyorlarmış ki, akıl almaz."

O akşamın ticaret konusu ceviz oldu. Bir dönüme kaç ceviz ağacı dikilir? Bir ağaç kaç ceviz verir? Tanesi ikiyüzelli liradan ne eder? Ohoo, bu iş pazarcılıktan da, sütçülükten de karlıydı. Oysa bir gece önce, sabahlara kadar konuşulup, sütçülüğe karar veril-mişti. Elvan Hoca'nın eşinin gözü oldum olası konfeksiyonculuk-taydı. Komşuları Malatya'lılar parça başı kilot, atlet dikerek köşeyi dönmüşlerdi. Hayırsever bir patron, motorlu dikiş makinasını hiç peşinatsız vermiş, O'lar da geceyi gündüze katıp, bir makinayı iki etmişlerdi. "Fabrika dediğin ne ki? Yan yana dizilmiş iki üç maki-na değil mi? Seneye adamlar fabrikatör. Biz ağzımızı, el gözünü açıyor." diyordu.

Kısadan köşeyi dönme planlarında ne süt, ne konfeksiyon, ne de ceviz işi çocukları açmıyordu. Onlar, televizyondan edindikleri en derin bilgileriyle, toto, lotto, piyango ya da yer altından define bul-mak üstüne kafa yoruyorlardı. Mankenlik, futbolculuk ayrıca üzerinde durulan mesleklerdi.

Derinlerden bir horoz sesi gelince, Battal esnedi.

Elvan Hoca:

"Hemşerim, senin yatak dışarıda serili. İstersen yatabilirsin."

"Vallaha, fena olmaz. Yarın bir de seni okulundan edeceğim. Size çok zahmet verdim. çok. Okul müdürün nasıl, anlayışlı biri mi bari?"

"Evet, çok anlayışlı. Yarı yarıya çalışıyoruz. Senin anlayacağın günlük kazancımın yarısı O'nun. Adamın dini imanı para. Tanıyanlar var, eskiden böyle değilmiş. Dahası, eskinin hızlı solcularındanmış. Adama ne olduysa, Sovyetler'deki karşı devrimden sonra olmuş. Kadro fazlası üç öğretmen daha var. Tümünü özel işçisi gibi çalıştırıyor. Müdürün bizden kazancı, devletten aldığını çok çok geçer."

Battal hem anladı, hem anlayamadı: "Ne günlere kaldık." dedi. O gece, yitik oğlundan söz açılmayışına hoşnut yatağa girdi. Ay, Kaman'daki kadar aydınlık, gece dingindi. Çok çok uzaklardan, kentin tedirgin horlaması duyuluyordu.

Alemdağ'dan Karadeniz'e doğru hiçbir tepe, hiçbir dere ötekinin güzelliğini gölgelememişti. Birisi başını dikmişse, öbürü az aşağı eğmiş, beriki bu yana bakıyorsa, öteki o yana çekilmişti. Tatlı engbeler arasında yer yer meşe, kestane ormanları, onların arasına ayçiçeği, soğan, patates tarlaları serpiştirilmişti. Dere boyları pırasa, lahana, domates, biber gibi sulu tarım bitkilerine ayrılmıştı. Battal'ın aklı, doğduğu yerlerdeki kuraklık, çıplaklık, tek düze boz renksizlik ile, bu güzellik arasında gidip geliyordu. Onca güzelliği ile Aydos dağı üstünden yükselen güneşe baktı:

"Elvan Hoca, hemşerim, doğarken yanlış yerde doğmuşuz. Haksızlık, bize baştan yapılmış. Şu arazi ile bizimkiler bir olur mu canım? Ne diyeceksin, Allahın işi. kimine verir doldurur, kimi-ni de sürüm sürüm süründürür."

Elvan Hoca, birşeyler söylemek istedi, fakat arkadan dolmuş yetiştii. Ayakta mayakta demeyip, Altınkent dolmuşuna atladılar. Salkım saçak püsküllü perdesi, renk renk yanıp sönen minik ampülleri, stero teybi ile minibüsün ön tarafı diskoteği andırıyordu. Battal, "Büyüme çocuk, hayat seni de harcar" tümcesini okuyunca aklı yine gerilere kaydı: Varsam ki, Ali'm baş köşede oturuyor. Koşsa, elime sarılsa, ben de kara gözlerinden doya

doya öpsem. Kerata, bizi tasada koydun. Allah sana da oğul uşak versin ki, gör acısını desem.

Birinci Şube denen zıkkımı niye bir katlı yapmazlar? Bilmem kaçınıcı katından atlayıpta canına kıyanlar haddini aştı. Olmadı, insan pencerelerine tel çakar. Yok canım, Ali'm öyle bir delilik etmez. İnsanın tatlı canına kıyması için deli olması gerekir. Ali'm ki, aklıyla, öğretmenlerine parmak ısırtmıştır.

İki büklüm bir yolcu, başını çekince bir fosforlu yazı daha okundu:

"O, şimdi asker" Susturucusu özel yapılmış minibüs, öküz böğürtüsüyle güzelim arazide epey koşturdu. Şoför aynada kendisine bakarken, sözü yok saydığı yolculara uzattı: "Bu kıyakta benden. Sultansuyundan kana kana için bakalım" dedi.

Şoför, çeşmeye yürüyünce, minibüsün içi zorunlu çözüldü. "Yahu, işe mişe yetişeceğiz" diyen cılız yakınmalar, güme gitti. Elvan Hoca ne düşündüğü, ne yapacağı belirsiz belini oğuşturdu. Battal, yüzünü yıkadı. Boynunu, boğazını ıslattı:

"Hemşerim, siz varlık içinde darlık çekiyorsunuz. Şu memlekette susuzluk olur mu? Toprağa tekme atsan, su fışkıracak. Şuna bak, burada da minibüsün yarısı su bidonu. Yok canım; İstanbul'a. İstanbul'lulara akıl erdirmek zor."

Elvan Hoca, söz yerine boyun bükmekle yetindi. Oysa, söyleyeceği ne çok söz vardı. Güldür güldür akan sudan, susuz olmadığı halde içti. Suya değen çınar yaprağını yukarı kaldırdı. Bir süre damlayan suyu izledi. Derken minibüs böğürdü. Anında bütün yolcular, aynı eğilip bükülmeyle yerlerini aldılar.

Elvan Hoca, eski yerine sığmadı. Yalnız O değil, birçoğu sığmadı. Şoför, ben sizi şimdi sığdırırım, anlamında bıyıkaltı güldü. Elvan'ın burnu kendinden yirmi yaş küçük birinin başına değince, "Şoför bey biraz yavaş olabilir misiniz" diyebildi.

O, dikiz aynasına bile bakmadan:

"Beyefendi, rahatsız olanların özel araba tuttuğunu bilmiyor musunuz?" dedi.

Battal, bu sözü hem anladı, hem anlamadı, ama:

"Sabah sabah tabakhaneye köpek boku mu yetiştiriyorsunuz be kardeşim. Tavana vurmaktan tepemiz delindi" demekten kendini alamadı.

Şoför, zınk diye durdu:

"Trafik var, ayaktakiler aşağı" dedi.

Hiç kimse, hiç birşey demeden uysal aşağı indi ve minibüs, öküz böğürtüsüyle çekip gitti. Orta yerde umarsız kalanlar, Battal'ın heykel yapısına baktı, kavgadan caydılar. Sonra söve saya, onca güzelliğin ortasına lök gibi oturmuş mermer atölyelerinin, tuğla kiremit ocaklarının, beton direk, kaldırımtaşı ve daha bilmem ne işletmelerinin arasından ağır aksak hem yürüyüp, hem gelip geçen araçlara el kaldırdılar. Yüzlerine bakan yoktu. Önden giden minibüsün, onlara gizli bir şifre verdiği kesindi.

Battal Usta terledi. Neredeyse şapkasını, ceketini çıkaracaktı. Elvan Hoca duyulur duyulmaz: "Pezevenk herif, sanki bizim şu dünyada bir hacmimiz, kapladığımız yer yok. İnsanları koyun gibi üstüste yığmaya alışmışlar. Düzen bozuk, düzen" dedi.

Battal:

"Düzen müzen anlamam, eşşek sudan gelene dek döveceksin bunları."

Dövme sözü, Elvan Hoca'nın yüzünü buruşturdu. O'nu hiç duymamış gibi gözünü ta ötelere dikti. "İşte orası" dedi.

Battal, ilk kez geliyormuşçasına heyecanlandı. Önde yeşil, arkada mavi, ufuk grinin her tonuyla tülledi. Bilinç dışı: "Şu güzelliğe bak. Allah'ın bize yaptığı kaçınıcı haksızlık bu." Elvan Hoca anlayamadı:

"İstanbul bunun burası, akşamdan sabaha değişir, tanıyamazsın. Ayrıca sen geleli epey olmuş. Sizinkiler gözü açıklık edip, bir yer kapmışlar. Şimdi bu göl gören yerlere, güç yetmez. Baksana tüm villa, saray. İstanbul'un suyunun çoğu, gördüğün gölden alınır. Biz sadece bir ucunu görüyoruz. Şu tarafa doğru uzar gider. İşin gerçeğine bakarsan, buralara konut yapmak yasak. Lağımı olur,

pisliği olur. Ama, memlekette ardıç kadı. çam müftü. Nah işte, tavuk kümesi, ahır bile yapmışlar."

Battal, bir elindeki adrese, bir yol kıyısındaki tabelaya baktı:

"Allah Allah, anlayamadım gitti. Burada Altınkent, orada Örenköy yazıyor. Hangisi doğru?" İkisi birden yön gösteren sac tabelaya baktılar. "Örenköy-Altınkent" yazıyordu.

Battal Usta:

"Olacak şey değil yahu, kafamdan silinmiş gitmiş. Yoksa benim önceki geldiğim yerler, buralar değilmiydi? Karşı tepedeki su deposunu ilk kez görüyorum. Demek, Örenköy dedikleri şu göle bakan süslü püslü taraf. Bizimkilerin mahallesi de olsa olsa yukarı depo tarafıdır. Güzel, güzel yerler doğrusu. Bir yanda göl, bir yanda yeşillik. Hemde sizler gibi su mu dertleri olmaz." Elvan Hoca gülümsedi:

"Orası belli olmaz. Buraların özellikle su işine akıl ermez. Üzerinde oturduğun araziden su fışkırır, sen susuzluktan kırılırsın. Suyu çıkarır, bir depoya alırlar. Kapısına da kilidi vurdular mı, iş biter. Elektrik öyle değil mi? Yüksek gerilim hattının altında oturan gecekonduların çoğu ışıksızdır."

Battal, ne diyeceğini şaşırdı. Elvan Hoca:

"Su deyince aklıma hep, su mühendisi Erol gelir. Oniki Eylülün ilk günleri. Haklı, haksız demeyip, az önce önünden geçtiğimiz Samandıra Kışlasına dolduruyorlar. Kambersiz düğün olur mu? Ben de ordayım. Bu kez, işkencenin merkezi burası. Oniki Mart'da ise Taksim-Harbiye'ydi. Ziverbey oranın yanında lüks oteldi. Herneyse, ölenden yitenden can başka olduğu sıra bizim hücreye, Erol adında, eli yüzü temiz, babayığit birini getirdiler. Kendisi, bu Ömerli barajında su mühendisiymiş. Çocuğa öyle bir işkence yaptılar ki, değme gitsin. Dövüp tanınmaz hale getirdikleri birşey değildi. Temel sorun, O'na yapılan işkencenin biçimi, çeşidiydi. Suyun işkencede kullanılan bütün ayrıntılarını deniyorlardı. Örneğin, sürahiler dolusu su içirmek, buzlu, tuzlu, kaynar su içirmek. Makattan sabunlu su vermek, su damlası altında tutmak. Günlerce susuz bırakmak. Sıfır derece ısılı hücrede,

tazyikli su ile çimdirmek. Hücreler hep serin, soğuk olur. Bir de çırılçıplak buz gibi basınçlı suyu ve de üstüne ıslak giysilerinizi giydiğinizizi düşünün. Sonunda ıslak betonda kuruyacaksınız kuşkusuz."

Battal ürpèrdi:

"İnşallah, Ali'm onların eline geçmemiştir. Öyle değil mi? Taş altında olmaktan, dağ ardında olmak yeğmiş. Seferberlik yıllarında, öldü diye künyesi gelen niceleri, sağ salim çıkıp evine gelmiş. Her neyse. adamın suçu neymiş yahu?"

"Güya bütün İstanbul'un suyuna zehir katmış."

"Gerçek mi?" Elvan Hoca güldü:

"Evet, gerçek. Klor da bir çeşit zehir değil mi?"

Battal Usta, bu espriyi anlamadı.

Çevreyi boz bulanık kirletmiş mermer atölyelerinin yanından geçiyorlardı. İri ak taşları, peynir kalıbı gibi doğrayan dev hızar makinasının testereleri, habire gidip geliyordu. Sulu çeliğin ak mermer yarıklarına girip çıkışı, Battal'ı yine Baranî dağında sevişen eşeklere, yeni yetmeliğinde gittiği kerhaneye, oradan ilk evlilik gecesine alıp götürdü. Ne Elvan'ın dediğini duyuyor, nede gecekonduların tepesindeki koca su deposunu görüyordu. Acı frenli minibüs, O'nu düşünden sıyırdı. Elvan:

"Koş binelim, yakın göründüğüne bakma, daha epey yol var. Üstelik adres net değil." dedi. Koştular, ama minibüs hınca hınçdı. Şoförün: toparlanın, sıkışın emirleri etkisiz kaldı. Minibüs geldiği böğürtüyle gitti.

Elvan Hoca:

"Buraların ulaşımı ayrı bir beladır. Dinine yandığımın memleketi, ne köy ne kent. Emekli olayım, bir gün durmayacağım. Hak-kari, Van demeyip kaçacağım."

Battal:

"Hemşerim, her yerde okka dört yüz dirhem oldu. Oralar sanki buradan iyi mi? Aha benim Ali'yi Kaman'dan aldı götürdüler. An-

kara'ya keyfimizden mi kaçtık? Ekmek, aş derdi derken can derdi. Bizim oralardan buralara kimse isteyerek gelmedi."

Elvan Hoca sustu. Yine söze nereden başlayacaklarını kestiremediler. Yol kıyısındaki rastgele yapılardan ahır kokusu geldi. Dut ağacına Kangal cinsi bir köpek bağlıydı. Zincirini kırarak gibi saldırdı. Dallı güllü giysisi, başında alınbağı, uzun saçlarıyla, herhangi bir Anadolu kadını koştı. Köpeği azarladı.

Battal:

'Bacı, Kaman'lı Duran Usta'yı bilir misin? Buralarda, Kuyucu Duran da derlemiş. Kuyu kazar, su çıkarır. İyi kuyucudur. Su çıkmayacak yere kazma vurmaz." Battal konuşuyor, kadın ıslıl ıslıl gözleriyle düşünüyordu. Battal:

"Büyük oğulları, kızları var. Üniversitede okurlar. Karısının adı Ümüş. Az topal yürür. Ayağının üstünden kağıt tekeri geçit memlekette."

Kadın:

"Haa, bildim bildim, oğlunun biri hapiste, değil mi? Kızları da kayıp."

"Kızları kayıp mı? ne zamandan beri kayıp ki?"

"Bilmem, belki beş altı ay olmuştur"

"Allah Allah, üniversiteli kızları olduğu doğru, ama kayıp mayıp değildi. Kız boylu boslu, güzel miydi?"

Kadın fırladı:

"Bir içim suydı. Dur bakayım, adı da Gülen mi, Dilan mı neydi?"

"Dilan, Dilan'dı!..." Kadın başıyla: "Deeha şu taraftaymış evleri. Emme ben iyi bilmem haa!" dedi ve ortalığı toza dumana boğan süpürgesine yapıştı.

Sokağı numarası belirsiz, bazan seyrek, bazan içiçe geçmiş bu gecekondulu mahallesinin adı Altınkent'ti. Güneş yükselmiş, dereye tepeye boğucu bir sıcak çökmüştü. Üç beş ördek yavrusu, bir gecekondunun bulaşık suyunda çamurlara yapışıyorlardı. Tuğla biriket

karışımı, penceresiz bacasız, sıvasız barınakların çoğunun önünde minik bahçeler vardı. Dut, kiraz, erik şeftaliler canlı, fakat avuç içi kadar sebze kankları, solgun ve kuruydu.

Battal:

"Düz ovada tepe kendini dağ sanırmış. Kayışdağı, Alemdağı, Sultandağı, Aydosdağı bilmem ne dağı, hepsini toplasan bizim Baranı dağı'nın yarısı etmez. Sonra, dağ dediğinin suyu olur. Deresi olur, çayı olur. Şuna bak iki kök sebze kavrulmuş, geçmiş. Bunların adı dağ canım!"

Elvan Hoca, yeniden adresi yüksek sesle okudu:

"Gümüşlü caddesi, Pırlanta sokak, no. yirmialtı. Altın, inci, gümüş, mübarek gecekondlu mahallesi değil, sarraf dükkanı. Sen kapıların üzerinde numara mumara gibi birşeyler görebiliyor musun? Kafadan uydurmuş, yazmışlar bütün bunları. Hadi, dolmuşların döndüğü yana bakalım. Oralarda, bakkal kahve birşeyler vardır herhalde."

Battal:

"İlk rastladığımız kadından başka, sorumuza yanıt veren çıkmadı. Ne nemrut insanlar toplanmış buraya."

"Bana sorarsan, nemrutluklarından değil, yılgınlıklarından. 12 Martlar, 12 Eylül'ler boşuna mı yapıldı? Dikkat et, insanlar gölgesinden korkuyor. Kimse kimseye güvenemiyor. Adlarını sor-sak fısır fısır kulağımıza söyleyecekler.

Önü asmalı, boydan boya -Coca Cola, Efes Pilsen- gölgelikli kahvede çıt yoktu. Kapıda elleri cebinde, asık suratlı, o sıcakta par-desülü biri dikiliyordu.

Aynı adam:

"Geçin içeri" diye buyruk verdi. Battal usta anlayamadı. Elvan yavaşça:

"Sesini çıkartma, sivil polis, arama var." dedi.

Yaşlı genç, bir sürü adam, kimi ellerini duvara dayamış, kimi başının üstüne koymuş, aranma sırasını bekliyordu. Kimbilir niye

gelmiş, beş altı yaşlarında bir çocuk, ellerini başında tutmaktan usanmış, minik parmaklarını sayıyordu.

Aramayı yapan iri kıyım polis:

"Vatan ve milletin selameti için yapıyoruz bunu. Aranızda anarşist, komünist yaşatmamalısınız. Uyanık olun, onlar her kılığa girer. Şu gördüğünüz afişte resmi olanlara benzeyen birini görürseniz, derhal bize ihbar edin. Korkmayın, güvenlik güçlerimiz sizi korur. Muhbir vatandaşımızın yüklü bir parayla ödüllendirileceğini de unutmayın. Haydi, Allaha emanet olun." diye nutuk çektikten sonra, çekip gittiler.

Onlar gittiği halde, halen yüzü duvarda, eli başının üzerinde olanlar vardı. Elvan Hoca'nın benzi kireç, soluğu kabarıktı.

Artık alıştığı iç hesaplaşmasında:

Herif eller yukarı dedi, inek gibi ellerimizi yukarı kaldırdık. Dur arkadaş sen kimsin? Neyin nesi kimin fesisin? Ne hakla üstümü arıyor, beni terbiyeli maymuna çeviriyorsun? Önce şu kimliğini görelim bakalım. Polissen polisliğini bil. Polisten, askerden büyük yasalar var. Bu memleket Türkiye Cumhuriyeti, Patagonya Krallığı değil. Senin kadar ben de devlet memuruyum. Sadece görev yerimiz farklı. Bu saçları değirmen damında ağartmadım. Yirmi yıl, adı bilinmedik köy okullarından tebeşir tozu yuttum, vb...

Nerede, nerede bunları söyleyecek yürek bende. Sokaktaki herhangi bir küçük adamdan farkım yok. Boşuna adımızı ilericiye, devrimciye çıkartmışlar. Başıma bassalar sesim çıkmayacak. Basıyorlar işte, bundan kötü basmak mı olur ? Kısacası kendimi tanıyamıyorum. Acepola birgün yine eski halime dönebilecek miyim?

Elvan Hoca'nın uzun süre suskunluğu Battal'ı kuşkulandırdı:

"Başın mı ağrıyor?" diyerek, onu ayıktırma gereğini duydu.

Kahvenin başköşesinde özel bir sandık içine alınmış. televizyonda, Ceyar dizisi biter bitmez, Kahraman Polis adlı bir film başladı. Televizyon özel bir kutuda, bütün gözler de

televizyonda kilitliydi. Hele ses, sağır edici değıl, beyin patlatıcıydı. Elvan Hoca, "Buradan bize hayır yok." anlamında, Bat-tal'a işaret etti. Çıkıp, az ötedeki çeşmeye doğru yürüdüler. Çeşmenin önü kavga dövüş, su kuyruğuydu.

Elvan Hoca halen kahvedeki aramanın etkisindeydi. Duvara dayalı eller, çeşme başındaki su kuyruğı ile birleşince, onu kolayca onbeş, yıl gerilere sürükledi. Yer, Taksim-Harbiye askeri müzesinin altındaki hücreler. Zaman, 12 Mart 1970 faşist fırtınasının, can alıcı günleri. Üç dört gün bir damla su vermemişler, ama ne bir eksik ne bir fazla tamamı tamamına altışar zeytin vermişlerdi.

Ciğerinin yanıp kavrulduğu bir gece düşünde sabaha dek su görmüştü. Baranı'nın yamaçtaki karpuz çatlatan pınarlar, çağlayanlar, dereler ırmaklaşıp, çağlamıştı. Uyandığında and içmiş yemin etmişti. Eğer buradan sağ çıkarsam, gidip Baranı Dağı'nın bütün sularını içeceğim. Çatlayıp patlayana kadar karnımı şişireceğim, demişti.

Tabanlarının falakadan, dudaklarının susuzluktan çatladığı sabah, yumuşak, sevecen bir ses hücreye gelmişti. Üzüntülerini belirtmiş, ayrıca bu işkenceyi yapanlara ana avrat sövmüştü. Sonra dönüp:

"Hoca ne istiyorsa derhal vereceksiniz." diye buyruk vermişti. O ise sadece su istediğini belirtince, dışı terlemiş buzlu bir sürahiyi getirip eline tutuşturmuşlardı. Gözleri bağlı olduğu için sürahiyi başına dikmesine yardımcı olmuşlardı. Toz çoru olan sürahiyi...

Elvan Hoca o günden sonra yalnız insanlara olan güvenini değıl, kendine olan güvenini de yitirmişti. Sürekli bir ikilem ve gel-git içindeydi. Bir oluyor, dilencileri tekmeliyor. Üçe aldığı don lastiğini beşe satıyor. Akşam üstü pazar sonu çürük, kırık karpuzları duvarlarda parçalayan pazarcılara yardım ediyor. Bir oluyor, ayağındaki pabucu çıkarıp, dilencilere giydiriyordu. Bir oluyor, bu insanlar bizim insanlarımız "Uyandırmazsan uyanası değıl" diyor, bir oluyor "Bırak pezevenkleri gebersinler. Bizim görevimiz açları doyurmak değıl, açları, aç olduklarının bilincine getirmektir. Herif

dinine kadar yoksul, yoksulluğunu kabul etmiyor. Kardeşim sen yoksulsun diyorsun, o, haşa yoksul şeytandır. Ben niçin yoksul olacaktım? Çok şükür dinim, imanım zengin diyor!... Bırak sarhoşu yıkılana kadar gitsin. Bırak kendi düşen ağlasın" diye dolaşıp kalıyordu.

Battal, su kuyruğundaki görevini unutup, oyuna dalmış çocuklardan birine yaklaştı. Hem kendi kendine söylenip, hem soruyordu:

"Çocuktan al haberi, diye boşa dememişler. Söyleyin ulan sıpalar Kuyucu Duran ile Topal Ümü'ü bilir misiniz?" İh bilen yoktu. "Şöyle iri yarı, pos bıyıklı, kalın kaşlı. Üniversite öğrencisi. Üstelik iyi futbol oynar" deyince çocuklar: "Haa futbolcu Fırat ağabeyi diyorsun değil mi?" diye canlandılar.

Kara bilye gözle, burnu ıslak cin gibi biri öne geçti:

"Yok be bunlar Deniz Gezmiş Fırat Abi'yi arıyorlar" deyip yürüdü. Mahallenin epey dışında, birbirine bitişik üç beş eve doğru gidiyorlardı. Birbirine yaslanmış iki gecekondudan bir köpek fırladı. Karşısındakilerde korku izi göremeyince, geldiği hızla geriye kaçmaya durdu.

Burnunun önü ıslak çocuk:

"Fırat Abi teslim olursa, Dilan Ablayı bırakacaklar mı? Fırat Abi'den polisler bile korkuyor. Onda Deniz Gezmiş silahı var"

Büyükce olan Sümüklü'yü uyarma gereğini duydu:

"Sus be, Fırat Abi tanımadıklarınızın yanında konuşmayın, polis olabilirler demedi mi?"

Sümüklü dönüş yaptı:

"Fırat Abi'min silahı, Deniz Gezmiş silahı değil. Şöyle küçücük bir şey" diye sözü geveledi.

Elvan Hoca buruk güldü.

"Ah yavrum sizin minik yüreklerinize de mi korku tohumları ektiler? Şimdiden gerçeği söylemenin sakıncalarını öğreniyorsunuz. Bunun acısı, çocuklarınıza, torunlarınıza yansıyor. 'Bana

değmeyen yılan bin yaşasın' özdeyişinin yanlışlığını anlayamayacaksınız. Sonra 'El için yakma kendini nara, yak çubuğunu keyfini ara. Gemisini kurtaran kaptandır. Söz gümüşse sükut altındır. Dil küçük, belası büyüktür' gibi sözlerle size bencilliği bir erdem gibi gösterecekler. Böylece, doğuştan getirdiğiniz şu güzelliğinizi yitireceksiniz. Bireysel çıkarlarınızı her değer önüne koyacaksınız."

Karşıdan bir askeri araç göründü. Burnunun önü ıslak çocuk: "Devriye!" deyip, tüydü. Elvan hoca, düşünden sıyrıldı. Battal: "Duyduklarımız doğruysa, bunlar benden beter. Baksana, kız kayıp, oğlan kaçakmış. Allah Allah, ne oldu bizim sülaleye yahu? Sam yeli değmiş ekin gibi sapır sapır döküldük."

Elvan:

"Devriye mevriye değil, kerata ufaklıklar uyandı. Kısacası, bize Kuyucu Duran'ın evine götürmekten caydılar. Fırat adı onları, kuşkulandırdı. Baksana ne diyorlar: "Sivil polis molis olurmuşuz!"

Su çekmekten kolları uzamış birkaç kadın, peşlerinde yan çıplak çocuk mızırtıları, yokuş yukarı tırmanıyorlardı. Battal: "Bacı, Kuyucu Duran'ın evini arıyorduk da" diye ortaya sordu.

Yaşı otuz da olabilir, altmış da bir kadın, kovanını, naylon bidonunu bıraktı. Sırtında, peşinde ve karnındakinin de verdiği sıkıntıyla terlemişti:

"Kuyucu Duran'ı ne yapacaksınız? Kazılacak kuyusu, çıkacak suyu olan bu zamanda, aradığını bulur. Niye Asmalı'dan, muhtar-dan değilde bizden soruyorsunuz?" diye çıkıştı.

"Yok bacı, yanlış anladınız, ben akrabası olurum."

"Nereden belli akrabası olduğunuz? Şimdiki zamanda, babanın oğluna güvenmeyeceksin."

Battal:

"Allah Allah, bu İstanbul'lulara bir hal olmuş. Baba oğulu, ana kızı tanımıyor. Bizim oralar, böyle değil, kardeşim." dedi.

Elvan Hoca:

"Bunlar İstanbul'lu değil, gecekondulu. İstanbul'luluk başka şey. Aferin, aferin. Altıncı Kent'liler yelin estiği yeri anlamışlar. Başka çareleri de yok. 12 Martlar, 12 Eylül'ler hep alıp götürecek değil ya, bazan da böyle dövdüklerini akıllandıracak."

Çitilerin dibinde horoz, bir tavuğu bağırtıta çığırtıta altına aldı. Battal'ın bakışları tavukla kadınlar arasında şaşıştı. Gebe kadının peşindeki ufaklıklardan birisi, su kovaşını devirdi. annesi alıcı kuş olup, O'nu yakaladı. Bir sürü bağırıış, çığırıış içinde, sesi soluğu kesilinceye dek çocuğu dövdü.

Elvan Hoca:

"En iyisi, biz yine Asmalı kahveyi bulalım. Ya da ilk rastladığımız o süpürgeli kadını. İşe sıfırdan başlamamız gerektiği anlaşılıyor" dedi.

Önü özellikle kaldırılmış Sultanbeyli dolmuşu, olanca şamatasıyla durdu. Elvan Hoca ile Battal Usta, ikisi birden "hayır, gitmiyoruz" anlamında kaş göz işareti yaptılar. Şoförün bölük pörçük: "Ulan kalıbınızdan utanın. Sizi de adam sanıp firen koyduk" dediği duyuldu. Minibüsün arka camında "Ben Allah'mıyım affedecek?" yazıyordu.

Battal:

"Ya sabır" dedi. Bu şoför milleti mi? Bizim Kaman'da bir Ferasmus öğretmen vardı, bilirmisin? Bilirsin canım, şu Türkiye'nin sürgün şampiyonu. Bunu, son kez Toros'ların zirvesinde, gündüz gözüne çıra ile arayıp bulunamayacak bir köye sürmüşler. Haftada bir iki kez, Karaman'a Mut'a, köylerinden minibüs kalkarmış. Şoför, cins mi cins biriymiş. Saat gecenin üçünde, üç buçuğunda havalı düdüğü ile köyü ayağa kaldırır, tezden de, hareket edermiş. Köylerden topladığı yolcuları, alaca karanlıkta kasabaya döker, başka yerlere, başka işlere gidermiş. Bir gün köylülerden biri acele ile, karanlıkta karısının şalvarını giymiş. Kasabaya inince, dallı güllü şeyle ortalıkta kalakalmış."

Elvan Hoca güldü:

"O yörenin kadın şalvarı ile erkek şalvarı da birbirinden pek ayrılmaz doğrusu. İkisinin de peyiği yerde sürünür."

Battal, Hoca'nın gülüşünden yüreklendi:

"O olaydan sonra, kente gidecek köylüler, yanlış don giymemek için, akşam yatarken şalvarlarının bir paçasını çıkarmadan yatağa girer olmuşlar.

Elvan Hoca, ilgiyle durdu.

"Feramus Öğretmen uydurmuş, olamaz böyle rezalet" dedi.

"Niye olamazmış, bu şoför milleti insana her maskaralığı yaptırır."

Elvan Hoca gülse de, aklı az önce kovası devrilen kadındaydı.

Aferin kadına, kişiliği iğdiş edilmemiş. "Kazılacak kuyusu, çıkacak suyu olan kuyucu Duran'ı tez bulur. Muhtarı var, mollası var, gidin onlara soru" dedi. Ben olsam aynı yüreklilikle aynı şeyleri söyleyemezdim.

Battal Usta oğlunu yitirmiş.Sümüklü militanın dediğine göre. Kuyucu Duran'da kızını! İkisinin yitiği de maddi varlık. Gözle görülür, elle tutulur. Belki bulunur. Ya benim yitiğim, elle tutulmaz gözle görülmez. Görülmeyen şey nasıl bulunur? Yitiğimi Battal Usta'ya, Kuyucu Duran'a, her yanından çocuk fışkıran kadına anlatsam, anlarlar mı? Desem ki, devrilen bir kova su, yiten oğul uşak olsun. Benim yitiğimin yanında sizinki devede kulak kalır. Allah insanı aşız ekmeksiz etsin de, benim gibi etmesin. Devrilen kova doldurulur, yiten oğul çıkar gelir. Kendi gelmezse adı gelir, şanı gelir. Ya benimkisi! Benimkisi bir gitti mi bir daha gelmez. Benim yitiğimi anlayabilir, görseniz tanıyabilir misiniz?

Asmalı kahvenin önünde sepetlere oturtulmuş büyük şişelerde içme suyu satan bir kamyon durdu. Battal buzlu gazoz, Elvan Hoca sultan suyu şişelerini, yer yer sigara yanığı örtülü masaya diktiler.

Battal:

"Buranın sıcaklığı nemli, buharlı sıcak, insanı bunalıtıyor. Bizim oraların sıcaklığı kuru sıcaktır, insanı sıkmaz. Örenköy'ü de batsın Atinkenti de, öldük geberdik. Yahu ne milletmiş bunlar, övütlemiş gibi hiç biri doğru dürüst yol göstermiyor. Muhtarlık Örenköydeymiş. İster misiniz o da başlasın ahret soruları sormaya.

Güler yüzlü, kot pantolon, kısa kol kırmızı gömlekli bir delikanlı yaklaştı:

"Abi bir şey mi aradınız?"

Abi, sözcüğü Battal Usta'ya "babalık"ı anımsattı. Bu genç kesin şoför değildir. İnsan evladı olduğu sözünden sohbetinden belli. Amca'yı dayıya, babayı dedeye karıştırmıyor.

Elvan Hoca:

"Evet delikanlı şu adresi arıyoruz" diye adres kağıdını uzattı.

Delikanlı adresi uzunca süzdükten sonra:

"Ne için aradınız, kuyu işiniz mi var?"

Battal Usta ile Elvan Hoca karşılıklı bakiştılar. Yine mi sorgu sual başlıyacaktı.

Battal bulutlu bir yüzle:

"Hayır kuyu mu'yı işimiz yok. Sen şu adresi biliyormusun bil-miyormusun yeğenim?"

Delikanlı gülümsedi:

"Niye kızırıyorsun abi? Mahallemizin susuzluğu dorukta olduğu için sordum. Ayrıca bu zamanda her sorana adres göstermek sizin oralarda sakıncalı değil mi?"

Battal ne diyeceğini bilemedi.

Elvan Hoca :

"Size hak veriyorum. Bizim durumumuz şu şu şu..." diye anlatmaya başladı. Delikanlı yumuşamıştı. Gazoz su paralarını onlara ödetmedi:

"Buyurun gidelim" diye önlerine düştü. Epey yokuş çıktılar. Kimisi temel, kimisi kara sıva, kapısız penceresiz bir sürü gece-kondununun önünden geçtiler. Biriket duvara kireçle kocaman "Felek Bakkaliyesi" yazılmış tek göz bir yapının önünde durdular. Şimdi çevre daha net görünüyordu. Ötelerde mavi göl, zehir yeşili derelere akmış, dal budak salmıştı. Su boyu dizilmiş tek kat, dubleks villalar, göz alıcıydı. Çatıları aynı kiremit kırmızısı, bahçeleri

aynı çağla yeşiliydi. Bu olağanüstü güzellik bir yerde bıçakla kesilmişçesine bitiyordu. İşte bu kalın çizgiden bu yana Altınkent, öte yana Örenköy deniyordu.Örenköy'le Altınkent iki mahalle, bir muhtarlıktı. Altınkent gecekondulu mahallesi, Örenköy'ün üç dört misli daha büyüktü, ama muhtar tüm Örenköy'den olurdu. Bu kardarcık nüfusla Örenköy'ün nasıl seçim kazandığına, Altınkent'in her seferinde nasıl seçim kaybettiğine kimse akıl erdiremezdi.

Delikanlı, Elvan Hoca'ya:

"İşte hocam şu tepedeki su deposuna en yakın gecekondulu Duran Amcalar'ın evidir."

Elvan Hoca:

"İyi suyun başını tutmuşlar. Hiç olmazba susuzluk çekmezler" dedi.

"Tam tersi!"

"Nasıl?"

"Her neyse, nasılını ne siz sorun ne biz söyleyelim."

Battal:

"Yahu benim geldiğimdeki ev bu ev değildi. Yanında yöresinde de su deposu, mu deposu da yoktu."

Kuyucu Duran'ın gecekondunun önü, naylon karalastik, topuğa basılmış ayakkabı doluydu. Memleketten Kuyucu Duran'ın akra-bası gelmiş, diyen koşmuştu. Bunlar daha çok Kırşehir, Karaman yöresinin insanlarıydı. Geldikleri yerde birbirlerine düşman bile olsalar, şimdi can cigerdiler. Kadın kız, yaşlı genç her kafadan bir ses çıkıyordu. Topuzları pırıl pırıl nikelajlı, iki kişilik karyolanın baş köşesine Elvan Hoca ile, Battal oturtulmuştu. Duran, Battal'a bitişikti. Yoğun ısrarına karşın, Elvan Hoca'nın hemen dönmesine izin vermemişlerdi:

"Sen bizi demiş gelmişsin. Hem hemşerimiz, hem şeyimizsin. Bu akşam başbaşa şöyle bir dertleşiriz" diyorlardı.

Elvan Hoca'nın: "Okulum var, işim var. Hadi okula boş verelim, ama işim önemli" demesi üzerine, örtüsü oyalı televizyona yaslanmış delikanlı onun kulağına eğildi:

"Abi bu akşam Fırat da sizinle görüşmek istiyor. Lütfen bizi kırmayınız." dedi. Fırat adıyla birlikte, Elvan Hoca'nın bedenini tallı bir ürperti yaladı. Buna korku musluklarının boşanmış denemez miydi? Demek Fırat illegal "gizli" bir örgüt elemanıydı. Pekiyi Kontgerilla. 12 Mart Harbiye, 12 Eylül Samandıra işkencehaneleri ne olacaktı? Yine soğuk dar hücreler, elektrikler, falakalar, dayanılmaz insan çığlıkları... Yine leş kokulu gözbağını geçirip, konuş diye başarlarsa, kendisini nasıl savunacaktı? Ben, insaniyet namına bir hemşerime yol gösterdim, demesi neye yarardı.

Hoca'nın gür kır saçlarının dibi terlemeye durmuştu:

O zaman insan niye insan oldu? İki ayak üstüne yürüyenlerin, dört ayak üstüne gezenlerden farkı ne! Elin adamı oğlunu, kızını, kimisi kolunu bacağını dahası canını vermiş. Bense gölgemden korkuyorum. Yuh olsun bana. Yazıklar olsun yaptığım öğrenime, okuduğum kitaplara. "Özgürlüğü korumak, kazanmaktan güçmüş." Demek ki, kazanıp elime verseler, yine onu koruyamayacağım. Ders yılı sonu gelmiş de, öğrencilere not verecekmişim de. Tümü bahane, tümü yılgınlığın başka adı. Biraz işkence, biraz baskıya teslim ettiğin kişilik, kimlik bunalımın. Duvarlarda karpuz kavun imha eden pazarcıya, kırküş numara ayağını, kırk numara pabuca sokan ayakkabıcıya dur diyemeyen sen, şimdi hayır gideceğim diye tutturuyorsun. Gerçekte sen dolaylı bir çıkarıcısın. İğretili yaptığın özeleştirine sığınuyorsun. Yan çizmede nasıl da ustalaşmışsın. Şimdiki gibi işine gelmeyince, bak nasıl dik duruyorsun. Seni küçük adam seni...

Ortalıkta Camel, Marlboro yabancı sigaradan geçilmiyordu. Battal tutulan yabancı sigaraları elinin tersiyle iteledi:

"Samsun'dan başkası öksürtüyor" dedi.

Ümüş Bacı kendini daha fazla tutamadı. Yönü Battal'a dönük, ağda karışık bir ses yükseliverdi:

"Nedir bu başımıza gelenler, kurbanlar olduğum emmim oğlu! Kahpe felek niye biziminen inada durdu. Bir eve bir yangın yetmez miydi? Yiğit Ali'mizi yediler, doymadılar. Şimdi kınalı kızımız Dilan'a mı göz koydular. Vahay hi hi hi!... Oooy hi hi hi!..."

Başta kocası duran, çevreden ona kızanlar oldu: "Sen kaçanla,kara toprağa karışanı karıştırıyorsun. Her polise giden ölse, her yiten geri gelmese dünyanın sonu gelir." dendi. Bu sözler, Ümüş üzerinde hemen etkisini gösterdi. Gözünün yaşını kurulumasıyla:

"Kurbanlar olduğum emmim oğlu ne canın istiyor, akşama ne pişireyim? Mantı keseyim mi? " demesi bir oldu.

Battal:

"Dayı kızı sen kuru biber, patlıcan dolmasını pek güzel yapardın. Şöyle sarmısak yoğurtlu, acılı macılı bir dolmaya epeydir hasretim" dedi.

İki oda bir salonluk gecekonda dolusu insan. Ümüş Bacı gibi az önceki sıkıntısını üzüntüsünü unuttu gitti. Birisi televizyonu açtı, Maltepe Cami'sinde mevlüt vardı. Başka birisi "Abdestsiz dinlemek günahtır" diye çat kapattı. Teybe Neşet kaseti koydular. "Ya beni de götür ya sende gitme" diye bir ağıt büyüdü. Elvan Hoca dahil herkes sustu. İçtiği suyun artığını kapının ardına serpen çocuğa annesi yumruğunu bekitti:

"Geberesice o su nasıl çıkarılıyor bu dağın başına haberin var mı?" Pencereden kapının önündeki emme basma tulumbayı gösteren biri:

"Çocuğu boşa yumrukluyorsun. Burası Kuyucu Duran'ın evi, bizim gibi Kerbela'da yaşamıyorlar" dedi.

Dışarıdan genç bir kız, pompanın koluna yapıştı. Eğilip doğruldukça ördek ağzından foşur foşur sular boşalmaya durdu. Battal Usta ponpanın yağlı piston koluna takıldı. Yuvasına yağ gibi girip çıkıyordu: Allah Allah bana ne oluyor yahu? Koyun can, kasap post derdinde. Şu kadar insanın içinde benim gibi rezillik düşünen, mümkünü yok bulunmaz. Bereket insan insanın içinden geçeni anlamıyor. Yoksa benim halim nice olurdu?

Bakırsini dolusu çay geldi. Büyüklere çay küçüklerin ağzına birer topak kesme şeker verildi. Şekeri alan dışarı fırladı. Demek kalabalıkları bunun içinmiş.

Karşı duvarda Yılmaz Güney posteri, yanı başında, Deniz-Yusuf-Hüseyin üçlüsü vardı. Ümüş Bacı, Elvan Hoca'nın duvarlardaki bakışlarını yakaladı. Hemen öteki odadan camlı çerçeveli güzel bir kız resmi getirdi:

"İşte bu da Dilan'ım. Dünya güzelidir benim kuzum amcası" dedi.

Duran, Battal Usta'ya boyuna köyü memleketi soruyordu. Yakın uzak akrabayı bitirmiş, ayrıntılardaydı:

"Emmioğlu Kör Hafız öldü diye duydum doğru mu?"

"Valla! sen benden iyi haber alıyorsun. Son iki yıldır kendi derdimize düştük, köyden möyden haberimiz kalmadı. Ama bildiğim şu ki köy boşaldı. Kimi Alaman'a kimi Adana'ya, Ankara'ya, İstanbul'a kaçtı. Bana sorarsan köye kaçmak için fırsat arıyorum. Ankara bana yaramadı. Güya çoluk çocuğun hayatını kurtaralım dedik. Çoluk çocuğun kendisini kaybettik. Azıcık bir tutar dalım olsa hemen döneceğim hemen."

"Reşo geldi, Reşo geldi" diye bir kaynaşma oldu. Uzun boylu, kara kaş, kara göz, posbıyıklı bir delikanlı başını eğerek kapıdan girdi. Elvan Hoca ile, Battal Usta onu tanımakta güçlük çekmediler. Bu az önce Asmalı Kahve'de kendilerine yol gösteren delikanlıydı. Yüzüne yer etmiş gülücüğüyle, yeniden onlara hoşgeldiniz dedi. Açılan yere tek diz üstü çöktü.

Ümüş Bacı ivedi:

"Kuzularımın arkadaşısıdır Reşo, öz evladımız gibi severiz. Onun da başı dertten kurtulmaz. İkide bir polis götürür. Ama maşallah sopaya dayanıklıdır. Benim kınalı Dilan'ım çok narindir amcası. Polise bir gider gelir, aylarca kendine gelemez" deyip yeniden gözlerini silmeye durdu.

Battal Usta, Samsun sigarası aradı, paket boştu. "Diğerleri dokunuyor", dedi bu kez. Reşo kapıya yakın küçüklerden birine para tutuşturdu:

"Koş, yalnız Felek Bakkal'dan almayacaksın" demeyi unutmadı.

Reşo geldikten sonra uzun süren bir suskunluk oldu. Sonunda Reşo yönü Elvan Hoca'ya dönük:

"Ağabey sizi bir yerden gözüm ısıyor. Ben Sarıgazi'de oturuyorum. Şey diyecektim! Samandıra'ya hiç yolunuz düştü mü?"

Elvan Hoca olayı yakaladı ama ne olur ne olmazdı. O nice keskin devrimci polisler görmüştü. Önlemleri "Ne gibi?" dedi.

"Sorgu gibi sual gibi!..."

"Olabilir de olmayabilir de"

"Yanılmama olanaksız. Bizim köyün öğretmeni Fikret Şahin'de oradaydı. Sizin saçınızın ve bıyığınızın yarısını traş etmişlerdi. Sidik tenekesinde yüzünüzü görünce çok şaşırmıştınız. Sorgu sırasını bekleyenlere moral verdiğiniz için ayrıca sorguya çekilmiştiniz."

Elvan Hoca kızardı, sarardı, terledi, dolaştı. Yeniden işkenceye yönelik, müzmin korkusu olmasa, bütün bunları övgü sayıp, sevişebilirdi:

"Hangi koğuştaydınız?"

"Kalorifer dairesinin tam karşısındakinde. Hani erlerin bağıra çağıra nöbet değiştirme komikliklerini izlerdik."

Elvan Hoca konuyu değiştirmek istedi. Ümüş Bacı dolma pişirmeye kalktı. Kaman'dan hemşerilerinin geldiğini duyanların arkası kesilmiyordu. Ayrıca gelen tek gelmiyordu. Kucağında, peşinde en az üç beş çocukla geliyordu. Kuyucu Duran, kendisinden yaşça büyük amcası oğlu Battal'ın hasretle kolunu, omuzunu okşamasını sürdürüyordu. Ümüş dolmanın içini hazırlayıp ivedi döndü. Konukomşu orta yere sofraya bezini serdiler. Bir yandan dolma doldurup, bir yandan ucundan kıyısından söze giriyorlardı. Ümüş Bacı, Elvan Hoca'nın yedi sülalesini sorduktan sonra, anne başından akrabalığına karar verdi. Yalnız bunca yıldır İstanbul'da bulunup da bir gecekondu yapmayışına, Battal gibi hem bozuldu, hem akıl erdiremedi:

"Niye başını altına sokacak bir çatı çatamadın kurban olduğum?"

Elvan Hoca ah çekti:

"Sorma bacı, ister beceriksizliğimden, ister başka şeyden say, yapamadık işte. Reşo gibi, sizin Fırat gibi gençlerle elele verdik. Geceyi gündüze katıp çalıştık. Bazan polisle, bazan belediyecilerle çatıştık. Anadolu'dan buraya yorgun düşmüşlere gecekondular yaptık, yaptırdık. Bir Mayıs, Sülüntepe, Kayışdağı Mahalleleri böyle kuruldu. Kendimizi düşünmek aklımızdan bile geçmedi. Şimdilerde ise o gözü açıklar, gecekonduları mütahite verip, kat karşılığı apartman diktiriyorlar. Daha kötüsü böyleleri yalnız bize değil dünya görüşümüze de düşman oluyorlar."

Reşo bu örnekten rahatsız oldu:

"Ama Hocam, birkaç kötü örneği genelliyemezsiniz. Zararlı unsur her canlı organizmada vardır ve diyalektiğin gereğidir."

Ümüş, Elvan Hoca'yı destekledi:

"Reşo'm Elvan Bey yerden göğe kadar haklı. Aha şu su davamızı düşünsene. Su Deposu uğruna sizlerin başına gelmedik kalmadı. Kondulu iyilik mi bildi? Yine gitti oylarını Örenköy Muhtarlığı'na verdiler. Yine Paşa muhtarın şeyini yalıyorlar. Örenköylüler gözlerinin önünde şakır şakır araba yıkayıp, fışır fışır çiçek sularken, kendilerinin çeşmelerden su taşıya taşıya kollarının uzadığını görmüyorlar. Boşuna uğraşmayın bu millete iyilik bildiremezsiniz. 'İyilik bilinse sarı öküze bıçak çalınmazdı' diye boş dememişler kurban olduğum."

Kuyucu Duran:

"Reşo yeğenim bu avrada söz yetiştiremezsin. Bak emmioğlunun abisi gibi duruyorum. Oysa kendi benden beş yaş büyük. Neden, bunun çenesinden" deyince gülmeyi unutmış kişiler, buna olduğundan çok güldüler.

Güneş batmış ortalık kararır durmuştu. Elvan Hoca bir kez daha gitmeye yekindiye de olmadı, bırakmadılar. Özellikle Reşo önüne geçti:

"Hocam bir kez yarın cumartesi tatil. İkincisi ben sizin cezaevi işkence arkadaşınızım. Bizi çiğneyip geçemezsiniz. Buradan kurtulsanız Sangazi'de devrimci şiddet kullanarak yine durdurunuz sizi" dedi.

Elvan Hoca, tuvaletin yolunu sordu. Üç beş çocuk birden bahcenin öte başına doğru seyirtti. Peşlerinden Duran Usta'nın "tuvalette su var" demesini duyan olmadı. Emme basma tulumbanın koluna yine aynı sayıda çocuk yapıştı. Naylon ibriği yetiştirdiler.

Elvan Hoca dışarıdayken, Reşo "Ne raslantı değil mi? Hoca sorguda iyi sınav vermişlerdendir haal! Çözülmediği için iki kez hastaneye gidip geldiğini hatırlıyorum. Tedavi edip yeniden hastenilik ediyorlardı. Kadınlar : "Vay, elleri kırılascalılar. Şu kocaman adama sopa atılır mı?"

Battal Usta of çekti. Ümüş Bacı anında yazmasının ucuyla gözünü sildi.

Battal:

"Dayı kızı, yengen bu kez Ali'mi bulmadan gelme, dedi. asıl dert benim başımda. Çok şükür Dilan'ın gittiği yer belliymiş. üstelik götüren arabanın plaka numarasını bile almışsınız. Bende kafa var mı? Ali'mi götürürlerken ağzım dilim bağlandı. Bir çift söz edemediğim gibi, siz kimsiniz? Adınız sanınız nedir? Arabanızın numarası kaç? da diyemedim" Ümüş bağına bir yumruk daha atıp sallandı.

Reşo:

"Devrimcilerin anne babaları, en az çocukları kadar dirençli olacaklar. Ayrıca her işkenceci her üst düzey yönetici, gözaltına aldığından sorumludur. Yasa dışına çıktığı an, bunun hesabını vereceğini bilir. Yedi sülalesinden, torununun torunundan öc alınacağını bilir. O bakımdan endişelerinize katılmıyorum. İşkencecilerin de can taşıdığını unutmayın lütfen."

Ümüş Bacı ışıdı:

"Ne bileyim inşallah söylediğin gibi olur Reşo'm. Söyle söyle dillerine kurban! İçim ışıyor rahatlıyorum."

Reşo:

"Adana'da bir Kifayet Ana vardır. Onun adını bilmeyen devrimciyi devrimci saymazlar. Çünkü kendisi bir direnç abidesidir. Bir oğlu öldürülmüş, birisinin idamı kesinleşmiş. Kocası oğlunun

idamı kesinleştirdiği gece kalpten gitmiş. Geride kalan tek evli kızı kafayı üşütmüş. Çınlıplak soyunup: 'Kardeşimi asamazsınız' diye caddelerde koşmaya başlamış. Bu kez enişte olacak adam, 'Ben deli eş, anarşist eş istemem' diye tutturmuş ve boşanmış. Geride Kifayet Ana, iki torun bir akıl hastası kız ve sıfır ekonomiyle kalmış.

Fakat o, şimdi:

"Yeniklerin değil, yenikliği kabul edenlerin gerçekte yenik oldukları" özdeyişini iyi biliyor. Dolayısıyla halen nerede bir anti-faşist direniş, nerede bir insan haklarına saldırı var, orada mutlaka Kifayet Ana var. Hem de iki elinde iki torunuyla dimdik, en önde o var."

Bakışlar donuk, yüzlerde acı gölgesi vardı. Elvan Hoca içeri girince herkes saygılı kıpırdandı. O, kuyuda yıkadığı yüzünün ıslaklığıyla:

"Anlaşılr gibi değil. Bir yanda masmavi göl, bir yanda susuzluktan kavrulan insanlar. Bir yanda Örenköy bolluğu, bir yanda Altunkent kıtlığı. Üstelik Su Deposuyla da kapı komşusunuz."

Her kafadan bir ses çıktı ve hiçbir şey anlaşılmadı. Reşo susmayı yeğledi. Ümüş Bacı: "Aman o Su Deposu olmaz olsun, başımıza olmadık işler açtı. Bu kez Fırat'ımı onun için arıyorlar" diye başlayacakken Kuyucu Duran'ın erkekliği tuttu: "Sus azıcık sus avrat! Bak burada işi gücü su olan, kocan var" deyip söz aldı. "Şimdi Elvan Bey hemşerim, bizim Su Depomuz bir uzun hikayedir. Her köyün bir delisi olur derler, bizimkisi ne köy ne kent olduğuna bin delimiz var. Köyde olsak doğru yanlış, büyük sözü dinlerdik. Kentte olsak, iyi kötü kanun sesi duyardık. Örenköy'le Altunkent iki mahalle bir muhtarlık, fakat köy mü kent mi belli değil. Eskiden, şu gördüğün Örenköy, baştan sona bir paşa çiftliğiymiş. Padişah, cariyelerinden birisine bağışlamış. Cariyede akıllılık edip sonunda Paşa ile evlenmiş. Siz daha iyi bilirsiniz padişahlık madişahlık gitmiş ama, paşlık kalmış. Paşanın torunlarından biride, bu güzelim ormanlığı parselleyip satmış. İstanbul'un kirinden pasından kaçan varlıklılar, büyük devlet adam-

ları burayı keşfetmekte gecikmemişler. Biri tapulu ikisi hazineden kapmışlar. Derken lüks Örenköy semti ortaya çıkmış.

Gelelim bizim Altinkent'e. Bizler nasıl düştük buralara değil mi? Öykümüz her gecekondlu oluşumunun öyküsüdür. İş, ekmek peşinde koşarken, Örenköy'ün yapısını, bahçesini yaparken, kaldık buralarda. O sıralar, Örenköy'ün bize, işçiye ihtiyacı vardı. Giderek bizler arttık, ama Örenköy'ün bize ihtiyacı azaldı. Almanya'ya ilk giden işçilerimizle, son gidenlere benzedi durumumuz. Tümümüzü kürüyüp atmaya denediler. Sökmedi, çünkü sayımız hayli artmıştı. Sonra iki mahallenin arasına yüksekçe bir duvar çekerek, zorunlu birlikte yaşamayı seçtiler."

Çevreden "Berlin Duvarı, Utanç Duvarı" diyenler oldu. Elvan Hoca'nın ilgisini gören kalabalık sustu. Öteki taraftan nefis kuru dolma kokusu geliyordu.

Kuyucu Duran:

"Efendime söyleyeyim, duvarın üstüne birde dikenli tel çekilince sorun bitti sanıldı ama bitmedi. Baştan, ortaya su sorunu çıktı. Eskiden yeten Su Deposu yetmez oldu. Doğruya doğru demek gerekli. Örenköylüler bize on para harçatmadan Depoyu iki kez büyüttüler. Yine yetmedi. Nüfus, özellikle bizim tarafın nüfusu hızla artıyor."

Elvan Hoca:

"Ama sizin evlerde su yok ki."

"Hayır, aşağıda sınır duvarına yakın evlerde var. Ayrıca mahalle aralarında ki muslukları artırdılar. Bizim millet dersin zaten göreneksiz. Çimer gibi yüz yıkarlar. Tutum diye bir şey bilmezler. Bazen musluğu açık bırakıp giderler."

Kalabalıktan, alnı gümüş para dizili, yörük tepelikli, yaşlı bir kadın:

"Kurban olduğum suyu bahçede, havuzda, araba yıkamada kullananlar Örenköylüler. Gece gündüz ördek gibi havuzda çimenler gene onlar. Bizler çimmek şöyle dursun, eğmeye başımızı zor yıkıyoruz."

Herkes tepelikli kadına hak verdi.

Elvan Hoca:

"Anlayamadığım bir şey daha var. Deponuza su Ömerli Barajı'ndan basılmıyor mu?"

Tümcek:

"Hayır, ilgisi yok. Biz barajın baş ucundayız. Su tesisleri ise taa alt ucunda. Aramızda dünya kadar yol var. Bizim suyumuz şu yukarı taraftaki Çınarlitepe kaynağından gelir. Çok güzel bir sudur. Sultan suyunu aratmaz. Keklik kanı gibi çayı olur. Dünyayı yesen üzerine bir bardak su içtin mi yeniden acıkırsın."

Aradan birisi:

"En kötüsü o ya, keşke acıktırmasa."

Reşo saatine baktı:

"Hocam bizim sorunlarımız bitmez. Fakat su sorununu, biz gençler bitireceğiz. Bu konuda kesin kararlıyız. Nasılını bu akşam ayrıntılı konuşuruz. Hadi şimdilik bana eyvallah."

Reşo ile, neredeyse oda boşaldı. Herkes çıktıktan sonra Reşo yeniden döndü. Elvan Hoca'nın kulağına:

"Birazdan gelip sizi alacağız. Burası göz altında. Daha güvenceli bir yerde toplanacağız." dedi.

Elvan Hoca'nın aklı yine allak bullak oldu. İllegal günler, sorgulu sualli, işkenceli filimler aktı beyninden. Oysa o şimdi rahattı. Elini eteğini herşeyden çekmiş, okulla mahalle pazarları arasında risksiz bir yaşam kurmuştu. Yeniden leş kokulu hücrelerin, gözbağlarının dar karanlığına düşebilirdi. Pekiyi, neden Reşo'ya hayır diyememişti. Demeli miydi? Nihayet konuşacakları su sorunuymdu. Suyun, havanın gizlisi saklısı olur muydu? Olmasına olmazdı, ama bunu işkencecilere nasıl anlatacaktı? Su mühendisi Erol anlatabilmişmiydi?

Çevre çoktan kararmış, elektrikler yanmıştı. Duran Ustalar'ın kuyu tulumbası, kendine özgü gıcirtısıyla işledi. Suyun faşş diyen sesi, Battal Usta'yı, kadınların ufak çiş yaparken çıkadıkları sese

götürdü. Oradan atladı Baranı Dağı'nın dibinde Çağlayan deresinde işeyen eşeklere. Çoğunlukla dere geçerken, su atlarken çişleri gelirdi. Bu huy kendine de bulaşmıştı. Eşeğin, atın, itin insanla ilintisi neydi?

Battal Usta:

"Duran, emmioğlu niye herkes senin gibi birer kuyu kazdırmıyor? Takmışlar depo hikayesine!"

Elvan Hoca:

"Sahi, ben de aynı şeyi soracaktım."

Duran Usta:

"Birincisi buralarda su derinlerde. Toprak etli. Kuyu deyip geçemeyeceksin. Şimdiki zamanda milyona patlıyor. İkincisi kanalizasyon teşkilatımız yok. Sulara pislik karışıyor. Üçüncüsü, halk asri oldu, artık herkes evinde akan su, musluk istiyor."

Elvan Hoca ile Battal Usta ikisi birden:

"Haklılar."

"Haklı olmak yetmiyor. 'Herkesin ister midesi, vermez kara dedesi' diye boşa dememişler."

Duran Usta bir süre dalgın sustu. Sonra kaldığı yerden:

"Hepsi bu kadar değil. Bizim Fırat'la Reşo'ya bakarsan akşamdan sabaha herşeyi düzeltebilirsin. Eğrileri doğrultmak, yanlışları düzeltmek için gelmişler yeryüzüne. Yalnız bunlar olsa iyi. Örenköy'den bile bir sürü genç yandaşları var. İş gücü bırakmışlar Altınkent'in suyu ile uğraşıyorlar. Depo meselesini alevlendirenler bunlar. Dersin ki kendileri öğrenci değil devlet adamı.

Oysa herşeyin bir vakti saati vardır. Cıvcıv bile yumurtadan yirmibir günde çıkar. Acele eden köpek gözsüz enik kunlar. Meyve dalda, karpuz toprakta olgunlaşır.

Dışarıda ponpanın gıcirtısı kesildi. Çocuklardan karalastiğini kaybedenler arasında bir dalaşma başladı. Birisi eskiyi bırakıp yeniyi giyip gitmişti.

Duran Usta halen gençleri anlatıyordu:

"Bu gidişle başımıza daha çok iş geleceğe benzer. Bildiğiniz gibi bacısının yeri belli değil. Kendisinin peşindeler. Eve uca gelemiyor. Başındaki iş yetmiyormuş gibi şimdi taktı Su Deposuna. Sanki mübarek ümetini düşünen peygamber. Bizimkilerden söz ediyorum canım, Fırat'tan! Her şeyin ele başısı olarak polis onu görüyor. Eline geçirirse alimallah çiğ çiğ yiyecek. Benim derdim kazdığım kuyulardan da derin!..."

Ümüş Bacı kuru dolmayı, yufka ekmek, batlıcan turşusuyla yer sofrasına döşeyiverdi. Küçüklerle:

"Taze sovan, soğuk su getirin." diye seslendi. Bir yandan kulağı konuşulanlardaydı:

"Elvan Bey, kurbanlar olduğum kardeşim benim. Bizim herif bir tek burada haklı. Örenköy'ün gençleri bizimkilerden beter solcu. Kendi analarına babalarına karşı cengir cengir cenk ediyorlar. Akıl sır erer gibi değil. Mahallerini değil bizim mahalleyi, öz hısım akrabalarını değil, bizleri düşünüyorlar.

Hele bir Pınar var, ele avuca sığar gibi değil. Görsen, adı gibi güzel, bir içim su. Sabah akşam bizdedir. Fırat der bir daha demez. Benim aklım pek ermez, bizimkiyle aynı okulda mı okuyormuş ne. Mert, erkek gibi kız. Yalnız bir babası var, Allah kul başına vermesin. Nemrut mu nemrut. Onuda yoldan çıkaran Alatl diyorlar. Alatl diye saman altından su yürüten biri var burada. Kendisi malının mülkünün hesabını bilmez varlıklıdır. Her tarakta bezi var. Bir bakarsın papazla, bir bakarsın imamla yoldaş olur. Evine beyler paşalar gelip gider. Günahı boynuna, artistlerle düşer kalkarmış."

Duran Usta eşinin sesini kesmek için:

"Kızın babası dediği de, bizim Paşa Muhtar. Kendisi emekli asker. Biz ona bu adı taktık.

Karşısına gelenden esas duruş ister. Hükümet katında forsludur. İş bitirir. Bu yüzden muhtar seçildi. Nedense halen kapısında sivil giyimli askerler nöbet tutar."

Elvan Hoca, kuru dolmaları yufka ekmeğe sarıp sarıp aşırırken. Paşa muhtar adına takıldı:

"Asker millet. muhtarın bile pašasını istiyor." diye söylendi.

Battal Usta'nın çemen katılmış dolmadan başka düşündüğü yoktu. Epey yedikten sonra kimi biber dolmaların kırmızı uçları ilgisini çekti. Sofra büyüdü büyüdü köylerindeki harman yeri oldu. Dolma biberlerin kırmızı ucu ise, tosunların erkeklik organı. Sabahın ayazında sığır peşinde koşan çocuklar, üstü duman duman sıcak hayvan pisliği ararlardı. Ayakları pisliğin sıcaklığında, gözleri buğarsak ineklere atlayan boğaların biber kırmızısı penislerinde olurdu. Boğalar aradıkları sıcaklığı bulunca, inekler iniltiyle sırtlarını az kamburlaştırıp, kesik kesik işerlerdi.

Battal utanmasa, evire çevire kendini dövecekti. Herkes adam gibi ciddi şeyler düşünürken, kendisi neden böyle pis şeyler düşünüyordu? Başkalarının da kendininkine benzer bir düşünce kırıntısı taşıdığını bilse ne kadar rahatlıyacaktı...

Gecenin başladığını Su Deposu'nda öten baykuşla, yeri bir türlü kestirilemeyen ağaçkakanın tak takları anımsattı. Bu sırada iki genç Kuyucu Duran'ın kapıya konukları almaya geldi: "Çayı bizim orada içeceğiz." dediler.

Baraj gölüne, kıyıdaki villaların ışıkları vurmuştu. Kuzeyden kabanarın ince serinliğe, Altunkent'in bütün kapı pencereleri açıktı. Elvan Hoca ile Battal iki gencin peşinde düşe kalka yürüyorlardı. Yol ışsız ve engebeliydi.

Battal Usta bir iki kez evden eve gerilmiş çamaşır iplerine dolaştı:

"Sanki çok temiz pezevenkler" diye söylendi. Epeyce yürüdükten sonra meşe, karayemiş, fındık ağaçlarının dibinde pusuya yatmış, gündüz bile güç bulunur bir gecekonduya geldiler. Köpeğin kaçamak havlaması, ağzının tutulup, susturulmaya çalışıldığını gösteriyordu. Gençlerden biri kesik kesik iki kez öksürdü. Aynı biçimde, iki öksürük yanıtı aldı. Elvan Hoca'nın içi altalta üstüsüteydi: Bu öksürükler kesin illegal öksürükler. İster misin yine kendimi o işlerin göbeğinde bulayım. Ne şans be! Azıcık rahatlamıştım. Yeni yeni polis korkusundan uzak, uykuya varıyordum. Hcmşcri gezdirmek sana mı düştü? Çocuğu kaybolan

yalnız Battal Usta mı? Herkes kendini kaybetmiş. İyi, yolu gösterdin işte. Üstelik adresi de buldun. Siktir ol dönsene. Yoook bokunu çıkaracak.

"Hoş gelmişsiniz ağabey, hoş gelmişsiniz. Şöyle buyurun." Ağaçların arasından bitiveren Reşo'nun sesi idi bu.

Karmakarışık karalastik, ayakkabı, su bidonu, naylon leğen ve alüminyum tencere tavasıyla tipik bir gecekondu önündeydiler. Yan yana iki kapı açılıyordu. Elvan hocagil boncuk mavisine boyalı kapıya girdiler. Burası, kızlı erkekli yedi sekiz gençle, orta yaşlı iri kıyım birinin kilim üstü minderlere bağdaş kurduğu genişçe bir odaydı. Tavuskuşu işlemeli sandığın üzerinde, televizyon vardı. Duvarlar boydan boya pazen, keten üstüne baskı tablolarla bezeliydi. Suya inmiş ceylanı pusuda bekleyen aslan, saraydan kız kaçırان kıratlı şehzade ve fala bakan güzel tabloları. Baş köşede ise Yılmaz Güney posterı takılıydı.

Elvan Hocalar içeri girince herkes ayağa kalktı. Hoş beşten sonra Reşo, birkaçını adları, işleriyle tanıttı. Alnı epeyce açılmış, iri kıyım, elleri işçi olduğunu eleveren kişiye gelince:

"Bu da Hüseyin ağabeyimiz. Diğer adıyla, Mermer Hüseyin. Kendisi mermer gibi sağlam ve bilinçli bir mermer emekçisidir. Tek kusuru, az biraz Sovyetik oluşudur. Sizin anlayacağınız, eski tüfek dediğimiz takıma söz söyletmezlerden. Fakat şu sıra ağzını bıçak açmıyor. Çünkü Kabeleleri yıkıldı. Başkent Moskova teslim bayrağını çekti.

Kızıp, alınacak mı diye göz ucuyla herkes Hüseyin'e baktı. O, sanki orada yokmuşcasına rahattı. İki dizinin üstüne, iki elini koymuş, kara gözleri fıldır fıldır, bıyıkları yeni terlemiş gencin bahçıvan olduğunu kestirmek hiç de güç değildi. Dizlerinin üzerindeki ellerinden birisi, ikide bir vita kutusundaki çiçeğe uzanıyordu. Adı Bilal'miş. Bilal'in dediğine göre, çiçekler kendisini tanırmış. Birgün, bir horozibiği, O'na açıkça "kolay gelsin Bilal" demiş. O gündür bu gündür horozibiğine aşıkmiş. Öpüşür koklaşırlarmış. Sonra çiçekler kendilerini yürekten sevenleri anlar, ona göre koku çıkarırlarmış. Karanfilin, hanımelinin kimi zaman

çok kötü kokular yaymasının anlamı buymuş. Örneğin, horozibiği Bilal için özel, hoş kokular ürettirmiş. Bakarsın birgün lavanta, birgün gonca gül gibi kokarmış vb...

Pınar, tanıtılırken kızardı. Özellikle, Paşa Muhtarın kızı ve de Boğaziçi Üniversitesi, bilgisayar öğrencisi olduğu söylenirken; uzun kumral saçlarını önüne düköp, yüzünü örttü. Reşo, O'nu tez geçti. Tel çerçeve gözlüklü, teke sakallı, uzun saçlı, ince boyunlu, dar omuzlu gence gelince:

"Bu da, Çiçeron Emre'miz. Hukuk sonda, kıdemli öğrencidir. Dediğine göre ipten adam alan bir avukat olacaktı. Diplomayı alabilirse kuşkusuz!"

Reşo'nun sözü uzatarak zaman kazandığı belliydi. Adı hep ortarlarda, fakat kendi olmayan Fırat, henüz görünürlerde yoktu. Dışarıda köpek havladı. Reşo ile Emre aynı anda ellerini bellerine attılar. Herkes soluğunu tuttu. Yukarıdan iri bir örümcek, pat diye ortaya düştü.

Elvan Hoca : Tamam, yarenlik başlıyor, Pisi pisine tahtalı köyü boylayacağız. Şimdiki operasyonlar, operasyon değil; kesinleşmiş infaz.

Apartmanın yedinci katına baskın düzenleniyor, dokuz kişiden tek kişi sağ çıkmıyor. Adamın kaşını mı beğenmedin, özel bir kinin mi var, polise bir telefon yeter. "Bu evede anarşist var." Faili meçhul cinayetlerin ardı arkası kesilmiyor. Zor ve kötü yaşam koşulları, insanı ilkelliğe itermiş. Yeniden kan davasına mı dönüyoruz ne?

Karşı ormanlık tepelerde, bir dozer sesi büyüdü. Birkaç kişi birden:

"Kaçak orman açıyorlar' dedi.

Mermer Hüseyin:

"Alatlılar göle sıfır villa temeli kazdırıyorlar."

Çiçeron Emre:

"Onların gece çalışmalarına ne gerek var? Yasama, yargı ve yürütmeleriyle zaten iktidardalar."

Reşo:

"Yasadan masadan çekindikleri yok. Bizden, şu bir avuç devrimciden cekiniyorlar. Gecekondlu halkının, ha varlığı ha yokluğu, sürü mübarek!"

Emre:

"Roma hukuku, güçlü haklıdır, der."

Hüseyin kaşlarını çatı: "Öyle deme Reşo, o beğenmediğin gecekondu halkı olmasa, seni beni bir kaşık suda boğarlar."

Bahçıvan Bilal oldum olası bu tür konuşmalardan sıkılırdı: "Ne çaylar, ne de Fırat geldi" dedi.

Köpeğin dozere havladığına karar verilince, Reşo ile Emre'nin elleri silahlarından indi. Pınar, duvardaki Kabeli sarkaçlı, elektronik saate başını kaldırdı. Battal Usta onu yakaladı. Saatin altında sallanan sarkaçın çağırıştırdığı kötü şeylerden kendini korudu. Şapkası gibi kış yaz üzerinden eksik etmediği yeleğinin cebini yokladı. Boncuk işlemeli kılıfından serkisofu çekti. Kolunun yettiği kadar uzağa tutarak baktı, baktı.

"Haberber yaklaşmış" diyerek, politik varlığını duyurmak istedi. Televizyondaki sekiz haberleri için, Reşo basmadık düğme bırakmadı ama televizyon çalışmadı. Öteki odadan koşturan çocuk, start tuşuna bir kibrit çöpü sıkıştırınca sorun çözüldü. Herkes birbirine bakıp gülümsedi.

Haberler, üç aşağı beş yukarı aynı ses tonuyla aynı şeylerin yinelenmesiydi: "Bölücü kır eşkiyası ile Şırnak'ta girilen çatışmada, üç terörist ölü olarak ele geçirilmiştir. Bir güvenlik görevlisi şehit olmuştur. Bölücü şehir eşkiyası örgüt evine Kartal'da düzenlenen operasyonda ise, ikisi kadın yedisi erkek olmak üzere on kişi ölü olarak ele geçirilmiştir. Bir güvenlik görevlisi operasyon sırasında damdan dama atlarken düşerek şehit olmuştur. Biri de sağ parmağından ağır biçimde yaralanmıştır.

Trafik canavarı can almaya devam etmektedir. Karaman'dan Anamur'a işçi götüren 003 ASU 1980 numaralı ve Hakverdi Zengin yönetimindeki, Akord marka üstü açık kamyon, sürücünün

yanlış sollaması, havanın da az yağışlı olması araçta balata fren diye hiçbir şeyin bulunmaması, ayrıca Hakverdi Zengin'nin okur yazar olmadığı için ehliyetsiz olması, kendisinin de aşırı dozda Meram şarabı içerek sarhoş olması, iş bu elim kazaya sebebiyet vermiş olup, sayısı tesbit edilemiyen çocukları ve de kadınları saymazsak, üçü erkek, tam otuz üç kişi hakkın rahmetine kavuşmuştur. Şimdi ölenlerin künyelerini veriyoruz : Şehnaz Biçer, Arif Biçer, Ali Biçer, Dönüş Biçer, Meryem Biçer. Sayın Başbakanımız, enflasyonun yüzde doksanlardan, makul zaman içinde yüzde seksen sekizlere mutlaka çekileceğini söyledi. Ayrıca yürümekle yolları aşındıramayız, birbirimizi yemekle de karnımızı doyuramayız, başka şeyler yemeliyiz dedi.

Hava durumuna gelince sayın izleyiciler, Ankara'nın havası, Vaşington, Londra ve Berlin'in aynısı. Bu akşamki haberlerimiz bu kadar. Hadi cümleten Allah'a emanet olunuz..."

Battal Usta ah çekti:

"Yitiklerden yine bir haber yok."

Reşo:

"Ağabey onların derdi, halkın yitiği eksiği değil ki. Dertleri eskiden devrimcilerle, komünistlerle, şimdi Kürtlerle."

Mermer Hüseyin konuşup konuşmamakla ikircikli:

"Bence onların gerçek derdi yine komünistlerle. Kürtler sadece doğal insani, ulusal kimlik haklarını isteseler sorun bu kadar ciddi olmazdı. Kürtlerin başkaldırısının altında bir de sosyalistlik yatıyor. Bence sorun, Apo fotoğraflarının çoğuncası bir kızıl yıldızlı bayrağın altında çekilmiş olması."

Elvan Hoca, Hüseyin'e ilgiyle baktı:

"Siz düz mermer atölyesinde mi çalışıyorsunuz? Şey diyecektim, öğrenim durumunuz!..."

Reşo onun yerine araya girdi:

"Hocam, Mermer Hüseyin deyip geçmeyeceksiniz. Siz onu Sovyet yoldaşları yıkılmadan görecektiniz. Bakmayın şimdi sesinin soluğunun kesilmişliğine."

Pınar dayanamadı:

"Reşo. Hüseyin ağabeye çok yükleniyorsunuz."

Reşo:

"Aldırma o proleterdir, yük çeker."

Çaylar gelince, Bilal bilinç dışı "ohh!" yaptı. Ona dayalı gülüşmeler oldu.

Elvan Hoca:

"Çaylarla birlikte Fırat kardeş de gelseydi. Yanlış anlamayın cumartesi pazar, memurlar için artık tatil günü olmaktan çıktı. O, günler bizim en verimli iş günlerimiz. Biz öğretmenlerin de öğretmenlik ek, ikinci işleri oldu. Demek istediğim yağar eser yolcu yolunda gerek demişler. Konuşacağımızı konuşup görüşeceğimizi görüşsek de ben bir an önce kaçsam."

Reşo:

"Aman Hocam siz ne diyorsunuz? Bir hapis arkadaşlığı, bir asker arkadaşlığı, bir de işkence arkadaşlığı var dedim. Siz benim işkence arkadaşısınız. İşkence arkadaşlığı hiç bir arkadaşlığa benzemez. Bu saatte ben sizi bırakırmıyım hiç? Okul müdürünüz pazardan alacağı paya bakacağına göre, gönlünüzü serin tutun. Bu cumartesi pazar payları benden. Hem her zamanki aldığının iki katı verdiğim. Daha var mı bir diyeceğiniz?"

Elvan Hoca'nın sıkıntısı yalnız müdür payı değildi kuşkusuz. Diyecek söz bulamadı ve içinden Reşo'ya kızdı : Bilimsel işkenceye bir kez giden, bir daha eskisi gibi düşünemezmiş. Yahu herkesin işi var gücü var. Bana ne Altıncı gcekondularının su sorunundan. Bana ne Altıncı, Örenköy arasındaki su deposu kavgasından. Ulan Elvan sen ne zaman akıllanacaksın. Şuradakilerin içinde, Mermerci denen adamdan başka hiç aklıbaşında, ayağı yere basan adam var mı? Hepsi çoluk çocuk. Bizim Battal Usta dersen, zaten feleği şaşmış bir zavallı...

Bilal:

"Hem bu saatten sonra dolmuş bulunmaz ki abi. Bulunsa da pilot takımı bulunur. Allah korusun onlar da kaza yapar."

Elvan Hoca "pilot takımı" deyimine takıldı:

"Buralarda hava alanı var mı?" dedi. Gülüştüler.

"Gece çalışan minibüs şöforleri alkol, esrar gibi uyuşturucular aldığına, böyle adlandırılırlar" diye açıklık getirdiler.

Bilal:

"Onlardan birisi arkasına ne yazmış biliyor musunuz? :

'Önce öldür sonra geç'"

Başka birisi:

"Öyle edebiyat çok canım. Ona benzer bir şeye de ben rastladım. 'Sollama ne olur, seni de sollayan bulunur.'"

Hiç sesi soluğu çıkmayan Pınar:

"Onların bir de lüks araba tutkuları var biliyor musunuz. Beni çok üzen bir olaylarına tanık oldum:

Şile yolunda son model bir mercedesle bir anadol çarpışmış ve anadol, içindeki iki insanla birlikte kül olmuştu. Ne olmuş diye biz de durduk. Sırayla birikmiş minibüscülerin çoğu, yanan insanlardan çok, mercedesin ezikleriyle ilgileniyorlardı."

TV. de baldır bacak bir yabancı dans gurubu göründü. Battal Usta'nın bakışları oraya çakıldı. Oysa, minibüscüler üstüne neler söylemeyi kurmuştu. TV. de sahne değişip ayıktığında ise konu değişmişti.

Elvan Hoca, Pınar'ın konuşmasından yüreklendi:

"Pınar, kızım yanlış anlamayacağınıza inandığım için bir şey soracağım. Gördüğüm kadarıyla, Örenköy'le Altıntent'in çıkarları çelişiyor. Babangille de, doğal olarak..."

Pınar: "Haklısınız hocam, ama babalarımızı seçmek elimizde değil. Size daha çelişik görünümlü bir durum söyleyeyim mi? Örenköy'ün gençleri, genelde solcu ve sosyal demokratırlar. Oysa Altunkent'te durum tam tersi."

Hüseyin dayanamadı:

"Hocam, izninizle Pınar'ı ben yanıtlamak istiyorum. Baba-

larımız, akrabalarımız konusunda yerden göğe haklıdır. Yalnız, gençlerimiz konusunda biraz farklı düşünüyorum. Birincisi, onların gençlerinin yararlandığı eğitim olanaklarından, bizimkiler yararlanmıyorlar. İkincisine gelince, okul bitince yaşam onların gençlerini zorunlu tutucu, bizimkileri de zorunlu ilerici yapıyor. Yani, giderek herkes babasına ve mahallesine benziyor."

Reşo dahil, neredeyse bütün gecekondu Hüseyin'e yüklendi: "Herkes babasına benzese, gelişmeden, yenileşmeden, devrimden söz edilebilir miydi? Diyalektiğe ters olan bu sözün geri alınması gerekirdi vb..."

Hüseyin, uğraştığı taşlar kadar ağır:

"Bilgi artık iyice burjuvazinin tekelinde değil, çok şükür. Diyalektiğe neyin ters neyin düz düştüğünü bizde öğrendik az çok. Düşünceyi, duyguyu belirleyense nesnel koşullardır. Dedğiniz yaşam biçiminden, iyiler güzeller, emekçi sınıftan yana tavır alan Pınar'lar, Emre'ler ve daha nice erdemli kişiler çıkmaz demek istemiyoruz kuşkusuz. Oradan çıkan bütün bu güzel tekler, Örenköy'ün genel politik özelliğini değiştirecek çoğul olamaz, demek istiyoruz. Örenköy yine Su Deposundan suyun aslan payını alır. Su Deposunu dikenli telle çevirip, başına beli silahlı bekçisini diker. Pınar bacımızın babası Paşa Muhtarımız da, oturduğu mahalleye ters düşemez. Yıllardır düşmediği gibi, diyoruz."

Bilal çayları tazeleme işini tantanalı yaptı. Amacı, tartışmanın ateşini düşürmek olabilirdi. Battal Usta tepeden: "Pınar evladım, seninde polise düşmüşlüğü var mı?" dedi. Pınar utangaç başını eğdi. Reşo, O'nun yerine "Ohoo!..." diye elini salladı.

Dışarıda kabaran poyraz mı, dozer sesi miydi? Yüzlcrde sorulu bir sıkıntı başladı.

Pınar:

"Fırat bu kadar gecikmeyecekti" dedi.

Bilal:

"Başına bir iş gelmesin?"

Reşo:

"Yok canım, Fırat bu, kolay paçayı kaptırmaz."

Derken çat kapı açıldı ve O girdi. Kalın kara kaşlarına dek dökülmüş saçları, terden yapış yapıştı. Avcı parkası, botları, boyu posu ile Deniz Gezmiş'i andırıyordu. Odanın içi bilinç dışı ayağa kalktı. Elvan Hoca ile amcası Battal Usta da genele uydu. Fırat, apak gülen dişleriyle : "Özür dilerim, elimde olmayan nedenlerden" dedi. Dedi demedi, Battal Usta'nın elini öptü. Battal Usta da O'na sımsıkı sarıldı. Dudakları titrek: "Yeğenim, Ali'den bir haber yok deme, ne olur" diye fısıldadı.

Odanın içinde kederli bir suskunluk büyüdü. Hüseyin, yüreklice;

"Lenin Usta'ya üç önemli özelliği sorulmuş, O, üç özelliği için de aynı şeyi söylemiş. 'Randevuma sadığım' demiş."

Fırat:

"Hüseyin ağabey de yanlışı hiç bağışlamaz. İşin gerçeğine bakarsak, haklı. Benim özür dilemem bile, gecikmeme gerekçe olmaz. Yalnız, anımsadığım kadarıyla, büyük Usta Lenin o konuda da acımasız. Kısaca, öykü şöyle değil mi:

17. Devriminin sıcak günleri ve Bolşevikler zorunlu illegaldirlar. Çarlık polisleri ise acımasızdır. Parti çok kan kaybetmiştir. Yeni eleman kazanmak için, değil bir yıl izlemek, bir ay bile beklemeye, izlemeye zaman yoktur. Bu sıkışık konumda Lenin Usta, yetkili yoldaşlarına "aday elemana üç kez randevu verin, birini aksatırsa sakın partiye almayın," der.

Fırat, konuyu değiştirerek, işi tatlıya bağlamak istedi. Parkasının iç cebinden çıkarttığı Samsun sigarasını ortaya atarken:

"Anlaşıldı, sizin sigaranız bitmiş. Bana kızgınlığınız biraz da bundan."

Bilal gereğinden çok neşelendi : "Şu duvardaki sazın kulağı ne zaman bükülecek, Fırat?

'Gemerek'den çıktı kanlı makina

Herkes silahını alsın eline

Atın kurşunları faşist üstüne

Oy Deniz Deniz

Oy Mahir Mahir

Ulaş Yoldaş Oyy!...'

türküsünü çal. Çal ki hep bir ağızdan söyleyelim yahu" diye sesini yükseltti.

Fırat yumuşakça :

"Bilal'ciğim, dur bakalım hele. Bak, daha Elvan Hocam'la bile doğru dürüst tanışmadık. Önce bir hal hatır edelim. Maşallah, Hüseyin ağabey ile sen soluk aldırmadınız."

Geceyle birlikte söyleşi de yürüyordu. Dışarıda ağaç yapraklarına düşen şapırtıya,

Reşo:

"Baykuş baykuş, serçe merçe sıkıştırdı. Ee, gece savaşında görme silahının avantajını kullanıyor."

Kapı vuruldu. Sakallı bıyıklı, Türkçeyi Kürtçeyle içli dışlı etmiş, iri yarı biri, elinde yemek tepsisiyle göründü:

"Cümleten hoş gelmişsiniz, başım gözüm üstüne oturmuşsunuz. Lo siz hiç acıkmazsınız? Beklirem ki sözünüz bite de girem içeri. Di yeter daa! Laf garın doyurur...?"

Derin bakır sahandayla çorbası ve yeşil soğan vardı. Kaşıklar birbirine epey tokuştuktan sonra, Elvan Hoca çorbayı getirenin Reşo'nun babası Kürt Hamo olduğunu ve Göl'e yakın bir tavuk çiftliğinde çalıştığını öğrendi. Çorba sahanının dibi görününce Emre:

"Hamo Dayı duyduğuma göre bazı hasta tavukları çaktırmadan göle atıyormuşsunuz. Bu suyu siz içmiyorsunuz ama, İstanbul'a gidince biz içiyoruz."

Hamo Dayı:

"Emre Beg lo biz deliyik ölmüş tavuğu göle atak? dinime size onları satıyık. ve yediriyik. Başka bir diyeceğim daha var. Sizin

Örenköy Mahallesi göle şey edirken, biz iki tene tavuk atmışık çok mu?"

Gülme seslerine, dışarıda bağlı köpek, yakın dallardaki kuşlar kıpırdadı. Hüseyin mutlu:

"Konuş Hamo Dayı konuş, söz milletin" dedi.

Battal Usta yine tepeden:

"Pınar evladım seni annen merak etmez mi?"

Pınar:

"Ben ondokuz yaşındayım." dedi.

Battal Usta konuşulan bir çok konu gibi bunu da anlayamadı.

TV'deki Yalan Rüzgarı mı, Dallas mıydı? Herkes yüzünü ekşitiyor, ama kimse de kalkıp kapatmıyordu. Fırat kapatınca önce Bilal, sonra Battal Usta boşa kaldı.

Bilal:

'Kapatın mı Fırat? Zaten kim bakıyordu ki. O Ceyar dene pezevenk sonunda belasını bulacak. Dünkü marifetlerini izlideniz mi? Yahu adamda ırız namus arama, önüne geleni yıkıyor..."

Battal Usta:

"Yaa öyle, bu kominist şeylerini niye gösterirler bilmem ki." Fırat, Hüseyin'e bakıp gülümsedi.

Hüseyin:

"Battal Usta, onlar kominist değil, tamamı tamamına kapitalist."

Fırat saatine baktı. Bıyıklarını aşağı aşağı sıvazladı. Sesini düzeltti:

"Elvan Hoca'm, Battal Amca bugün aramızda bulunmanız bizim için gerçekten şans oldu. Belki arkadaşlar ucundan kıyısından anlatmıştır, önemli bir sorunumuz var; su sorunu. Konuyu günlerdir tartışıyoruz ama ortak bir payda bulamadık. Sizler yabancıımız değilsiniz. Sizlerin de görüşünü almak istedik. Reşo.

Elvan Hoca'mızın teorik bilgisine, pratik kestirmelerine çok güveniyor."

Pınar her günkünden daha durgundu. Kim bilir aklı nerelerdeydi. Bir yanda içinde bulunduğu sınıfsal konum, bir yanda yeni yeni yeşeren sol bilinci! Bir yanda Örenköy-Altınkent açmazı, bir yanda yüreği Fırat, ve onun yakalandı yakalanacak, ölüm korkusu. Bir yanda ailesi, bir yanda Örenköy duvarlarının dışındaki gerçekler vardı. Şu anda ise sadece Fırat'ın akıcı konuşması vardı.

Fırat:

"Olay kısaca şu; biz Altınkent'li ve Örenköylü ilerici, devrimci gençler olarak bir araya geldik. Sovyetlerde yaşanan karşı devrim ile bizdeki 12 Eylül faşizminin bir tahlilini yaptık. İnsanlık tarihinin günümüze dek binbir güçlkle biriktirdiği, hertürlü değer alt üst oluyordu. İyilik kötülüğe, erdem erdemsizliğe, dürüstlük rüşvete, haklılık haksızlığa göz görü görü yenik düşüyordu. Güçlü olan haklıydı. İşin daha kötüsü geniş halk kitleleri bütün bu olanlara karşı duyarsızlaştırılmıştı. Artık baba oğuluna, anne kızına güvenmiyordu. Yabancılaşma denen kanser toplumun en ince dokularına dek işlemişti. Siyasal iktidar ise gençliğe hasımdı, düşmandı. Gerçekte bu düşmanlık yeni değildi. Tıbbiyeli Hikmet adlı gencin, Sivas Kongresinde tam bağımsızlık görüşünü ortaya atan ilk kişi olduğundan beri vardı.

Her neyse, bütün bunlar vardı. Ya biz? Biz yok muyduk? Olanlar karşısında ya duyarsız kalacak, ya da birşeyler yapacaktık. Şu anda burada bulunmamız bile duyarsızlığı seçmediğimizin kanıtıdır. Yalnız tüm iyi niyetimize karşın, ne yapacağımız konusunda net değiliz. Üstelik nasıl yapacağımızı hiç bilmiyoruz.

Yöremizde, çevremizde hemen hemen her siyasetten -fraksiyon- her görüşten insan var. Olabilir de. Ama ortak bir karara varamak olabilmemelidir. Bu düzenin kötülüğü, ona karşı bir şeyler yapmak konusunda birliği kurmamız güç olmuyor. Fakat, neyi nasıl yapacağımız konusuna gelince dolaşıyoruz. Bu demektir, teoride yamanız, pratiğe gelince çuvallıyoruz. Herneyse uzun tartışmalar sonunda eylem konusunda bir karara varmış gibiyiz. Bu kez de

eylem biçiminde görüş ayrılıkları belirdi. İlk bakışta ayrıntı görünen olay, gerçekte çok önemliydi. Çünkü pratiğin başarısızlığı, teoriyi tartışılır hale getirir. En iyi teori bile, kötü bir eylem biçimiyle sıkı sıkıya ilintilidir. Bu anlamda bize ışık tutabilirsiniz. Sorun sandığımızdan güçmüş. Yani bizler pratik yoksulu imişiz. Kendini önde gören fraksiyonlar bile iş ciddiye gelince şaşırıp kaldılar..."

Emre, sabırsızlığını kendi de kabul ederdi. Bu kez daha bir aceleyle.

"Elvan Hoca'm, fraksiyonumu savunduğumu sanmayınız. Ben bütün gençliği ve eylemlerini savunuyorum. Denizler, Mahirler, Kaypakkayalar gelinceye dek, gençlik sadece futbol takımlarını tanırda. Oysa bu gün yurt ve dünya sorunlarını tanıyoruz. Hiç bir sorunun ötekisinden soyutlanamayacağını öğrendik. Örneğin Örenköylüler, Altinkent'in susuzluk sorunundan bana ne diyemez. Derse yanlış yapar. Daha somutu ben şu anda niye sizin aranızdayım?"

Demem şu ki, gençlik canlı, yürüyen burjuvazinin pisliklerine en az bulaşmış duyarlı bir organdır. Düşme tehlikesi, oturanlar için değil, yürüyenler içindir. O zaman yürüyeceğiz. Bütün engellere karşı yürüyeceğiz. Tutucuların, düzen partilerinin, gençliği öcü gösterme propogandalarına kanarak, onun her eylemine kuşkuyla bakamayız. Kısacası ben Su Deposunun bombalanarak yıkılmasından yanayım. Yoksa bu uyuşuk mahallenize ne deponun içindeki bozukluğu gösterebilir, ne de muhtarlığı bizim mahalleden alabilirsiniz."

Bilal :

"Emre'ciğim şimdi sen kendi fraksiyonunun propogandasını yapmamış mı oldun? Buz gibi Dev-Sol görüşünü savundun. Herke-se lolo da bizede mi lolo? Bir kez senin fraksiyonun bizimkinden çıkmıştır. Yani ananız Dev-Yol'dur. Buna kimse hayır diyemez. Sen söyle Hüseyin Abi, yalanım var mı?"

Hüseyin:

"Yalanın yok da yanlışın, eksikğin var. Seninkinin anası da T.H.K.P.C'dir. Her görüş, bir öncekinden izler taşır, dinlerde olduğu gibi."

Bilal nedense alındı:

"Vay Hüseyin Abi, kuyrukçu T.K.P.'ciler, tövbekarlar ne zaman DEV-SOL sempatizanı oldu?"

Pınar, daha bir kaç kişi:

"Dev-Sol'a söz yok."

Fırat işi şakaya vurmak istedi:

"O zaman P.K.K'ya da söz yok."

Battal Usta sesler yükselince gözlerini açtı. Elvan Hoca, iyice ipin ucunu kaçırmıştı. Niçin gelmişlerdi ne tartışıyorlardı:

"Gençler gençler, Lenin Usta, parmağa değil, gösterdiği yere bakmalı diyor. Bak memleket için ne güzel şeyler düşünüyorsunuz. Lütfen hedef şaşırmayın. Yalnız benim halen anlayamadıklarım var. Nedir bu Su Deposu bombalanması, muhtarlığın ele geçirilmesi? Dünyada bombasız, tüfeksiz yapılacak işler de var. Özellikle ilerici, halktan yana aydınların şiddete yakın durmaması gerekir. Şiddeti faşistler, kapitalistler gereği kadar yapıyor zaten."

Fırat:

"Hoca'm ben de onu anlatacaktım. Sağ olun, tartışmayı doğru çizgiye çektiniz."

Reşo'nun babası Hamo:

"Yağmur başladı. Ben dışarıdaki ayakkabıları içeri alayım." diyerek kalktı. Odaya mis gibi toprak kokusu doldu. Battal Usta iyice uyandı:

"Güz yağmurları başlıyor. Güzlük ekinlere pek iyi gelir mübarek."

Uzaklardan silah sesleri duyuldu. Emre:

"Gece gündüz demiyor sürekli avı yapıyorlar. Doğrusu

Sovyetler'in çözülmesinden sonra emperyalistler iyice atağa geçti. Gün bugündür deyip öldürüyor. devrimci temizliyorlar."

Kulak kırışte bir suskunluk büyüdü. Silah sesleri yaklaşıyor muydu ne? Reşo silahların cinsini saydı:

"Kalaşnikof var. Bu terörle mücadele, yani infaz timi" dedi.

Elvan Hoca iyice telaşlandı: Anlaşıldı postu deldirmeden buradan kurtulamayacağız. Birinci Şube Sorgu Timi'nin eline düşmektense, tek kurşunla sonsuzluğa uçmak daha iyi. Bu çocuklarda silahlı. Çatışma çıkarsa nereye saklanmalıyım? El bambasına karşı, evde yere yatmanın bir yararı olmaz. Allah kahretsin bu gecekonduların tuvaleti de evlerden yüz adım açıktadır. Battal Usta'nın kayıp oğlunu bulacağız derken kendimiz kaybolacağız. Haydi Kuyucu Duran'ın evine geldik, ayrıca Kürt Hamo'nun bu dağ başına gelmeye ne gerek vardı? Emekliliğime de az kalmıştı. Ulan oğlum Elvan, anam avradım olsum ki sen adam olmazsın.

Fırat : "Anlaşıldı, bizimle ilgili değil. terörle mücadele timi devriye gezisinde. Her zamanki gibi çevreye gözdağı veriyorlar. Herneyse, herkes görevini yapacak. Kuşkusuz, bizde. Nerede kalmıştık? Su Deposuna gelmiştik, değil mi? Bazı arkadaşlar, bu Su Deposu da nereden çıktı, diyor. Öyle ya, başka bir eylem biçimi düşünülemez miydi? Düşündük, çok şey düşündük. Nato'ya hayır! Bağımsız Türkiye! Zindanlar açılsın! 141, 142 kaldırılsın! Faşist anayasa değişsin! Kürtlere özgürlük! Ümraniye çöplüğü başka yere taşınsın! gibi sloganlarla, direniş, yürüyüş benzeri bir eylem koyalım. Halk iyice uyuştı. 12 Mart, 12 Eylül insanlarımızı korkuttu, sindirdi. Şöyle bir silkeleyelim, dedik. Fakat, buna başta Mermer Hüseyin ağabeyimiz, sonra babalarımız karşı çıktı: 'Altinkent'in, önce su sorunu var. Biz, anayasa babayasa, faşizm kapitalizm, Nato mato, çöp müp, özgürlük mözgürlük anlamayız. mahallemizi silkelemek istiyorsanız, önce su meselesine el atın' deyip, directtiler."

Emre:

"Hocam, çöp möp dedikleri ne biliyor musunuz? Hemen şu tepenin ardında, yani burnumuzun dibinde, Ümraniye çöplüğü var.

Buna çöplük değil, çöp dağı demek daha doğru olur. Günde 2500 ton çöp dökülür. Pislik baraj gölünü tehdit ediyor. Ediyoru fazla, yağmurla yelle hergün Göl'e karışıyor. Çöp dağının dibindeki He- kimbaşı halkı, çöple içiçe, kucak kucağa yaşar. Çöpten çıkan çeşitli zehirli gazlardan, eksik olmayan sinsi yangın dumanından, zehirlenmeler olur. Bir lodos esmeye görsün mahallenin içi dışı kötü kağıda naylona keser. Bu nedenle çocukların elleri yüzleri, tüm yara bere içindedir. Büyüklerin benzi solgun, öksürüklü aksırıklı, hastadırlar. Dedikki, çöp kamyonlarının önüne çıkalım. Topluca yürüyüş, oturma eylemi koyalım. Şu güzel yeşilliği, doğayı, sağlığımızı koruyalım, dedik. Biz dedik, biz duyduk. Kin- senin kılı kıpırdamadı. Dahası, önce çöp mafyasının çalıştırdığı yüz, ikiyüz kişi 'ekmeğimizle oynatmayız biz adamı' deyip, üstümüze yürüdüler. Çöp dağının neredeyse arasında kaybolmuş kimi ev sahipleri ise: 'Pislikle, kokuyla yaşanıyor ama ekmeksiz yaşanmıyor. Yalnız bizler değil, iki keçimiz, bir ineğimiz de çöpten geçiniyor. Hayvanlarımız, çayır çimen yer gibi kağıt, çöp yiyor gayri' deyip, önerimizi kulak ardı ettiler. Bu milletten hayır gelir mi hiç? Fırat, kusura kalma, sözünü kestim."

Fırat:

"Yoo, iyi de ettiniz. Hocamgile anlatacağımız su sorununa, başka bir boyut getirdiniz. Sizin mahallenin baraj suyuna niye ilgi göstermediği, daha bir açıklık kazandı. Evet, Örenköy'ün bizimle paylaşmak istemediği su, Sultansuyu damarından gelen has su, iyi sudur."

Elvan Hoca, bu kez de çöp sorununa takılmıştı.

"Çöp konusu, su konusundan az önemli değil bence. Fakat Nato, emperyalizm, kapitalizm hele duradursun. Peki, bu konuları mahal- leliyle konuşup tartışmadınız mı? Ne diyorlar. O'nların görüşleri ne?"

Fırat:

"Konuştuk, konuşmaz olurmuyuz Hocam. Ama hiçbir görüşleri yok. Sadece su konusunda olumlular. Onu da, armut piş ağzıma

düş türünden istiyorlar. Siz, dövüş çekiş suyu Örenköy'lülerin elinden alın, ama bizi işin içine katmayın, diyorlar. Çünkü, Onlardan ufak tefek çıkarları var. Eski giysilerinedn, kurbandan kurbanda etlelerinden yararlanıyorlar. Herşeye karşın, su sorununa el atmaya karar kıldık. Ama, nasıl? Biz giderken, Örenköy'lüler geliyordu. Adama kolay kolay su veriler miydi? Deponun yerini gündüz gördünüz. Depo değil mübarek kale. Dört bir yanı tavuk geçmemecesine dikenli tellerle çevrili. Girişinde beli tabancalı, önü kurt köpekli bekçi kulubesi var. İki bekçi, gece gündüz tetikte. Alatlının, anarşistler sulara zehir katıyormuş provakasyonundan sonra, Paşa Muhtar , şimdi dört köşesine, dört de ışıldak koydurttu. İçeriye kendi özel izni olmadan babası olsa giremiyor. Bildiğimiz ve öğrendiğimiz kadıyla, deponun içinden iki ana boru çıkışı varmış. Bizim Altınket'e çıkış yapan boru, Örenköy'ünkünün üçte biri çapındaymış. Oysa, tam tersi olması gerekmez miydi? Bizim nüfus, O'nların üç, dört katı. Bir gurup arkadaş gittik. Paşa Muhtarla konuştuk. Bu haksızlığın düzeltilmesini istedik. Bizi ilkin anarşistlikle suçladılar. Sökmeyince: 'Suçlu biz değiliz. Allah yağmur versin.kaynaklar zenginleşsin ki, hepimiz bol suya kavuşalım. Baksanıza, kuyular bile kuruyor ' gibi demogojilere başladılar."

Elvan Hoca'nın bir gözü Pınar'daydı. Babası için söylenenler, O'nda ne etki yapıyordu? Battal Usta'nın da bir gözü zaten Pınar'daydı. Ama başka amaçla. Oralardan uçup, çocukluğunun Baranı dağına doğru yol alırken, ayıktı. Yine, kendine kızdı. Ali'yi aklına getirerek, Pınar'ın göğüslerinden bakışlarını çekmeye çabaladı.

Emre:

"Bizim revizyonist yoldaşa göre, suyu kavgasız, nizahsız kopartmak mümkün. Kopartmak da sözmü, çoğunu Altınkent'e akıtabiliriz. Belkide hepsini alabiliriz."

Hüseyin:

"Suyu almayacağız. muhtarlığı alacağız. diyorum. Lütfen sözlerime iyi kulak verin."

Emre:

"İnsanı güldürme be ağabey. Senin o revizyonistlerin, şimdiki adlarıyla dönek karşı devrimcilerin, akıllarının yaranı olsa kendilerine olurdu. Baksanıza, tek kurşun atmadan teslim oldular. Yahu, insan hiç olmazsa azıcık direnir, debelenirdi."

Hüseyin kulaklarına kadar kızardı:

"Ne ilgisi var şimdi benim sözümle bunun? Emre'ciğim, bilir bilmez konuşuyorsun. Sözünü çok ettiğin o burjuva reklamlarının etkisinde, herkesten çok kalmışsın. Bir kez, Sovyetlerde yenik olan, Marksizm-Leninizm değil. Marksizm orada hiç uygulanmadı ki. Sovyetlerde Komünizm, sosyalizm değil; kapitalist olmayan bir uygulama vardı. Ayrıca, yaşananlarsa her yeninin, her ilkin ortak özelliği olan, kaçınılmaz acemiliklerdi, o kadar. Yetmiş yılda hiçbir ideoloji kültür olamaz. Bunun için yediyüz yıl, bin yıl ister, anlıyor musun?"

Fırat:

"Yine konuyu dağıttınız. İzin verin, şunu bitirvereyim. Vakit çok geçti. Işık yakıyoruz, bakarsın bir terslik merslik olur."

"Terslik merslik" sözü, Elvan Hoca'yı iyice kuşkulandırdı: Olay düşündüğüm gibi canım. Bu Fırat, kesin illegal işler peşinde. Yok terörle mücadele tipi devriye geziyormuş, yok ışık yakıyoruz, terslik merslik olurmuş. Bütün bunları siz benim küllahıma anlatın. Baksana, adamın parkası, bıyığı, bakışları bile illegal. Evet, kendisi yiğit, sevimli ve de haklı. Haklı olmak yetmiyor. İşin tehlikesi burada işte.. Tarih, haklılıran ölüm öyküleriyle doludur. Hayırlısı ile şuradan sağ salım paçayı kurtarabilseydim.

Çaylar tazelendi. Ka. bardak sesleri, Elvan Hoca'nın

kuşkularını azalttı. Başta Pınar, iki kız ve Bilal çay servisi için ayaktaydılar.

Fırat sigara dağıttı:

"Uzatmayayım, Örenköy'lüler baştan suyun haksız paylaşıldığı görüşünde değiller. Oysa bunun böyle olduğunu kör bile görür. Onlarda şakır şakır araba yıkanır, bahçeler sulanır. Havuzlar dolar taşar, fıskiyeler fışkırır. Bizlerin durumu ise ortada. Örenköy'lülerin böyle düşünmeleri doğal. Kendi çıkarlarını savunuyorlar. Ya bizimkilere ne demeli? Altınkent'lilerin çoğu da Örenköy'lüler gibi düşünüyorlar. Suyun paylaşımında, depo içi bir yanlışlık, oyun olabileceğini kabul etmiyorlar.Bunu, olsa olsa iki mahallenin arasını açmak isteyen münafıkların uydurabileceğini söylüyorlar. Her neyse, biz onu aştık. Altınkent'liler depo konusunu sorun kabul etsin etmesin; biz kabul ettik. Deponun iç yapısında, bizim aleyhimize bir düzen olduğu kesin. Bunu nasıl çözeceğiz? Bu konuda iki ayrı görüş var.

Birinci görüş:

Depoyu dinamitleyelim. Kökten yıkalım.Yıkalım ki, halk içindeki yanlış yapılanmayı gözü ile görsün. Cahillerin aklı, gördüğü ile sınırlıdır. Gözü ile görüp, eli ile ellediğine inanır. Mutlaka gerçeği göstermeliyiz, diyor.

İkinci görüş ise, tam tersini savunuyor:

Depoyu yıkarsak, halk bize iyice düşman olur. Şimdi, dövüş nizam bulduğu içme suyunu da bulamaz olur. En azından bir süre sıkıntıya düşer. Böylece, Örenköy'lülerin ekmeğine yağ sürmüş oluruz. İşte komünistler, anarşistler böyle yapar. Depo'nuzu bombalayıp sizi susuz bıraktılar diye yaygarayı koparırlar. En iyisi Muhtarlığı ele geçirelim. Bu iş biraz güçtür, ama olanaksız değildir. Gecekondularımızdaki nüfus Örenköy'ü dört katlar.Mühürü ele geçirdik mi gerisi kolay. Depo'nun kapısını ardına dek açarız.

Onarım bahanesiyle içindeki rezaleti halka gösteririz. Kime, ne genişlikte boruyla su gidiyormuş anlatınız, diyor.

Emre:

"Muhtarlık seçimlerini kazanacağınızı sanıyorsunuz değil mi? Düş görüyorsunuz arkadaş düş. Nüfus çoğunluğunuza güvenmeyin. Burjuvazide ayak oyunu mu yok? Yep yeni bir numara yapar ki feleğiniz şaşar. Muhtarlığı ele geçirelim de su sorununu sonra çözeriz demekle, biz bu sorunu hiç çözmiyeceğiz demek arasında hiç bir fark yoktur."

Elvan Hoca dolaşıp kalmıştı:

"Fırat sen tüm başkalarının görüşünü söyledin. Pekiyi bu konuda kendi görüşün nedir?"

Fırat:

"Ben Hüseyin ağabey gibi düşünüyorum. Siyasal çözüm! Halkla birlikte, süreç içinde ve kalıcı çözüm, diyorum."

Reşo:

"Demek hala özgürlüğün bağışla elde edilebileceğine inanıyorsunuz. Muhtarığ kazanabilmemiz için halk bize neden omuz versin? Örenköylüler onlara somut birşeyler veriyorlar, ya biz? Biz sadece akıl veriyoruz."

Pınar:

"Bence bu konuyu daha fazla tartışmaya gerek yok, oylayalım."

Hüseyin, Fırat bir de Elvan Hoca'nın dışında herkes Depo'nun bombalanmasından yanaydı. Battal Usta çoktan uyumuştı. Kürt Hamo ise: "Lo ben hane sahibiyem. Kime ne diyem?" diye tarafsızlığını sürdürüyordu.

Şafak söktü sökecekti. Herkes olduğu yerde, uyuyup kalmıştı. Pınar gözlerini açınca, bakışları Fırat'la çakıştı. Fırat sadece ikisinin duyabilceceği bir sesle:

"Seni götüreyim mi?"

"Birlikte görünmemiz doğru olmaz. Bakarsın bekçiye polise rastlarız. İkimize ilişkin herşey anında Alatlının dolayısıyla babamın kulağında. Belki de Fırat sorununu çözerlerse, Altınkent'in tüm sorunlarının çözüleceğine inanıyorlar."

"Biliyon. Öyleyse hadi yum gözlerini. Sen de biraz kestir."

Fırat, parkasını Pınar'ın üstüne örterken, eli yanağına değdi. Ürperdi. Kaçamak gülümsedi. O, yanıt verdi. Derken kumral saçlarını ve apak yüzünü, Fırat'ın tütün kokan ceketine gömdü, kaldı.

-- X --

Çınarlara, kestanelere sürünerek doğan güneş, önce Altınkenti kucakladı. Örenköy daha altın uykusundan uyanmamıştı. Elvan Hoca Su Deposu'na, tepeden aşağı akmış yeşile baktı. Baraj gölü, karşı kıyılar, Örenköy güzelliği, Altınkent perişanlığı, iki ayrı dünyayı ortadan bölen duvar, sanki avucunun içindeydi. Tutulmuş boynunu oğuşturdu. Sabahın çelik havasını soludu. Aklı dolaşıktı:

Aynı topraklarda iki ayrı dünya yaratmaya ne kadar da özen gösterilmişti. Ama duvarın özenli yapısı, insan boyunu aşar yüksekliği bile, bir dünyayı ikiye bölmeye yetmemişti. Cevizler, kestaneler, sarmaşıklar, iki yana sereserpe aşırıvermişti. Yeşil yapraklar, hanımelleri sınır tanımıyordu.

Depo, ak badanası, dikenli telleri, bekçi kulubesi ile gösterişliydi. Ekmek kavgasına eklenen su kavgasını kim yaratmıştı? Kavganın kaynağı şu ak badanalı Depo muydu. Depo olmasa kavga biter miydi? Altınkent büyümüş, Depo büyümemişti. Nüfus artmış, su azalmıştı. Pekiyi, Depo büyüse, su artsa sorun çözülecek miydi? Gençlere göre hayır. Çünkü paylaşım hakça değildi.

Akşamki karar, Hoca'yı ürpertti. Parça parça olmuş beton blokların arasındaki su borularını kesilmiş kan damarlarına benzetti. Damarlardan bazan su bazan, köpük köpük kan sızıyordu.

Kuyucu Duran, Felek Bakkal'dan Bafra aldı. Reşo buna bozuldu. Battal Usta ile birlikte Elvan Hoca'yı Asmalı Kahveye, Ümraniye dolmuşlarına indiriyorlardı. Asmalı'da burnu havalı, tekerleri gladiyatör bıçaklı bir minibüs bekliyordu. Şoför Reşo'yu görünce makamından atladı:

"Buyur Reşo abi dört tekerimiz emrinizde. İstanbul'a postanız mı var?" diye yaltaklandı.

Reşo, yönü başka tarafa:

"Konuğum var ama yerin kalmamış" dedi.

"O ne demek o? Dinime imanıma vasıtayı otomatiğe bağlar, pilotsuz yollar ve senin misafir konuğunu kendi makamıma bindiririm. Hem, gönülün sığıdığı yere, gövde haydi haydi sığarmış. Efendi abim şöyle buyursun." Minibüstekiler yekindiler ama nafile, bir el sığacak yer açılmadı.

Şoför:

"Dökül ulan dökül bakayım arkadan iki kişi."

Basamaktan iki kişi inmesine karşın yarım kişilik yer açılmamıştı. Reşo kızdığını belli etmemeye özenli:

"Sen o iki kişini de al ve gazla!" Minibüs ortalığa vapur böğürtüsü koyarak fırladı.

Bir, iki, üçüncü dolmuş boş geldi. Elvan Hoca, "Tanıdın mı gözlerim sana dert çektireni." yazısının tam altına oturdu. Battal Usta; çıkartmayı akıl edemediği şapkası ceketiyile, terliyor mu, ağlıyormuydu...?

Reşo el salladı:

"Bağımızı koparmayacağız Hoca'm, yine görüşeceğiz."

Ozon tabakası ya da başka bir katman delinmiş olabilirdi. Gökyüzünden nemli, sıvanan, haşlayan bir sıcak boşalıyordu. Örenköy, her zamanki tenhalığında, köpekler bile gölgedeydi. Alatlı'nın zehir yeşili mercedes, Paşa muhtar'ın villasının önünde durdu. Birisi yaşlı iki kadın, iki erkek indi.

Sağanaktan kaçıyormuşçasına gölgeye kaçtılar. Paşa Muhtar, gelenleri topukları bitişik, sağ eli kaşının üstünde selamladı.

Kangal köpek, sivil giyimli koruma görevlisini güç durumda bırakacak kadar zincirlerini zorladı. Alatlı kucak gelişmez göbeği ile ötelere kaçmaya debelendi:

"Bir de kangallar akıllı olur derler. Bu köpekte şu kadar akıl varsa ben adımı değiştiririm. Yahu bunca zamandır bana alışmadı."

Paşa Muhtar mutlu gülüyordu:

"Aslıhan Hanımefendi'nin kucağındaki kanişe kızdı. Yoksa Çavuş disiplinlidir. Emirlere harfiyen uyar."

Çavuş, kangalın adıydı. Aslıhan ise geçen yıl ölen Armatör Hamdi Bey'in dul eşiydi. Kocasından kalan varlığı harcayacak yer bulamamanın sıkıntısından başka sıkıntısı yoktu. Ayak bileğinden saçlarına, boynundan kulaklarına dek takı takardı. Ona yürüyen bir kuyumcu dükkanı demek daha doğru olurdu.

Alatlı'nın kızı yerindeki, ve de üçüncü eşi Zerrin hanımla, Aslıhan hanımın içtikleri ayrı gitmez sıkı fıkıydılar. Açık saçık fıkralarında, el şakalarında, aralarındaki yaş farkını unuturlardı. Dendiğine göre, Aslıhan hanım nüfus cüzdanını üst üste üç kez kaybetmiş, böylece yetmiş merdiven dayamış yaşını yarıya indirtmişti. Nüfus memuru demiş ki: "Hanım kız her basamağı bir daire ile inerim" O da "Bir değil iki basamak in canım" demiş. Alatlı'nın kafasında kaç tilki dolaştığını kestirmek güçtü. Aslıhan hanımla, kızı yerindeki eşinin sıkı fıkılığını neden pekiştirmek isterdi? "İnsan arkadaşının, eşinin yaşındadır" diye başlayan espirilerinde bile, ayrı bir hesap yokmuydu?

Herkes Aslıhan hanımın kucağındaki köpeği yatıştırmak çabasıındayken o :

"Ayol bu ne yobaz, yaratık böyle! Boyuna posuna bakmadan, minnacık yavruma saldırıyor. Paşa Muhtar, bu görgüsüzü kapıdan yok et. Kurt, Alman Doberman, İngiliz Hunter falan bul. Sivas'ın hanzosu nolacak! Anadoludan, şu güzel İstanbulumuza dolan, adamı adam oldumu ki köpeği olsun. Canım İstanbulumu, Boğaz'ın incisini baksana ne hale getirdiler. Bozdular bozdular, çekirge sürüsü gibi her yeri kuruttular."

Alatlı, marul göbeği kaytan bıyıkları, süreli inip kalkan başı ile onu onaylıyordu:

"Hay ağzını öpeyim senin. Ne kadın be, haza İstanbul hanımefendisi. Senin ve Zerrin'im gibi iki kadın daha olsa ben bu İstanbul'u yeniden fethederim. Ne hanzo, ne çekirge sürüsü bırakır, tümünü gerisin geriye kürür atanm. Hadi mağaralarınıza, inlerinize derim!"

Paşa Muhtar:

"Hanımefendiler, beyler hele oturun. Önce bir soluk alıp dinle- nin. Sonra fetih ve hanzo temizliğine kendi beldemizden başlarız. Atalar neden mescidin içi dururken, dışına yatırım haram demişler?"

Alatlı, bu kez de Paşa Muhtar'ın sırtını okşadı:

"Bravo bravo, askerlikte insanı boşa kurmay yapmadıklarını kanıtlıyorsunuz. Ordumuz ve onun sizin gibi değerli elemanları ol- masa, dışta ve içte işimiz bitiktir. Öyle değil mi? Artık sadece top- rak sınırları korumak yetmiyor. Bunlar görünür sınırlar. Asıl sorun görünmez sınırları korumaktan geçiyor. Anarşistleri, bölücüler, komünistleri yenmekten geçiyor. Milli serveti ve onun örgütlü sesi özel sektörü kollamaktan, korumaktan geçiyor."

Alatlı ilgi odağı olduğunu anlamıştı:

"Bakmayın boz ayı Rusya'nın, yani Sovyet'lerin pes etmiş görünmesine. Komünizm yedi başlı devdir. bir başını ezersiniz öteki başı canlanır."

Aslıhan hanım ciddi konuları sevmezdi:

"Ayol biz buraya komünizmi konuşmaya mı geldik?" deyiverdi.

Zerrin ona hak vermeye çoktan hazırdı O

"Aslıhan'cığım yerden göğе haklısınız. Sanki konuşacak başka şeyimiz mi kalmadı? Ayol duymadınız mı Behlülzade'lerin gelini konkende tırnak atıyormuş. Maşallah yavruya, ö yaşta ne hüner."

Alatlı, görev gereği: "Yaa sahi mi?" dedi. Bu arada Örenköy'ün ileri gelenlerinden üç beş kişi daha göründü. Hizmetçi kadın, gelenlere ilkin buzlu içki yetiştirileceğini ezberlemişti. Aslıhan, soğutucuların daha açılmasını istedi. Salonun orta yerindeki havuzun fiskiyesi, müzik ve renk renk ışıklarla uyumlu inip kalkmaya durdu.

Aslıhan hanım:

"Aman Altınkent'li anarşistler görmesinler. Örenköylüler şakır şakır fiskiye akıtıyor, derler." Buna tümcek gülüştiler.

Havuzun çevresinde, salonun köşesinde bucağında dev yapraklı tropikal sera bitkileri, başka ithal çiçekler vardı. Bahçe yönünden pencereye uzanmış dallarda elma, kayısı, vişne içiçeydi. Paşa Muhtar, meyve koparıp yemeleri için konukları buyur etmiyor, zorluyordu. Sonunda Alatlı konuya girsek anlamında öksürdü. Erkekler kadınlardan önce sustu.

Alatlı:

"Gelelim bitmez tükenmez tarihi su sorunumuza. Daha doğrusu, Su Deposu görünümündeki sınıf sorunumuza" deyiverdi.

Kendi eşinin dışında herkes susmuştu. Paşa Muhtar, alışkanlığı gereği konuşmak istediği zaman, söz möz istemezdi. Yine öyle yaptı: "Evet Depo ile başımız dertte. Önlem almazsak, can sıkıcı olaylarla karşılaşabiliriz. Güvenilir adamımız Felek Bakkal'ın verdiği bilgiye göre, Fırat denen o it, yine başı çekiyormuş. Demek şubede sorgusunu iyi alamamışlar."

Alatlı, sözünün kesilişine kızgınlığını unuttu:

"O kerata kaçak değil mi? Bildiğim kadarıyla aranıyordu."

"Beyefendi bu iş ne aranma taranma, ne de sorgu sual işi. Kıstırdığın yerde mihliyeceksin bu veletleri. Atatürk bu memleketi sorgu sualle mi kurtardı? Kurdu İstiklal Mahkemelerini, tuttu tuttu sallandırdı.

Ah Atatürk ah!..."

Aslıhan hanım "sallandırma" sözcüğüne kulak kabarttı. Bir elinde dalından yeni kopmuş vişne küpesi ötekinde viskisi:

"Rahmetli de tıpkı sizin kafadaydı. Herköşeye bir darağacı kurmadan olmaz bu işler. 'Harç kırmakla, devlet vurmakla olur' derdi. Ayol bu hanzolara vurma kırma yetmez, gaz döküp yakacaksın. Yakacaksın ki kökü kurusun. Hangi birini sallandıracaksın."

Zerrin, ona hovardaca baktı.

"Yok yok yine en iyisi şöyle sallandırmak şekerim."

Aslıhan, sözünün etkisini her yüzde görmekten mutlu, yüreklendi. Zerrin'e gizliden bir çimdik atıp gülümsedi ve cidiyeti-ne döndü.

"Bunlar öyle mikrop ki, bizlerin temiz çocuklarını da kirletiyorlar. Dedikoduya bakılırsa, Hanzadelerin, Behlülzadelerin çocukları, dahası söylemeye dilim varmıyor ama sizin dünya güzeli kızınız Pınar bile onların etkisindeymiş ayol!..."

Salonda gözle görülür bir soğukluk büyüdü.

Derken yine Paşa Muhtar'ın asker sesi duyuldu:

"Biz savaşta kendi kolunu, kendi bacağına kesmesini bilen kahramanların torunlarıyız. Gerekirse kendi kızımıza da silahımızı doğrultmasını biliriz!..."

Aslıhan hanımla, Zerrin'in ağzından : "Ayyh!" sözcüğü aynı anda çıktı. Peşinden:

"Hani ispat, hani tanık? Hepsi dedikodu olabilir" diye yan çizdiler.

Alatlı'nın sıkıntısı anında arttı: Marul göbeği, domates kırmızısı yüzü ile:

"Hoop hoop. ne oluyoruz be! Üçüncü dünya savaşı patladı da. haberimiz mi yok? Hanımefendiler beyler, yanlış yapıyorsunuz. Pardon soruna yanlış yaklaşıyorsunuz. Biliyorsunuz ben Amerika'da Sians Politik okudum. Orada bize:

"Her esnaf, her tüccar önce iyi bir diplomat olmak zorundadır" diye öğretiler. Bu demek oluyor ki, 'sizler iki üç beş diplomat, kor diplomat olmak zorundasınız."

Herkes yakasını düzeltti. Kendini önemsemi. Alatlı:

"Altunkent gecekonduları bizim gerçeğimiz. Bu mahalleyi söküp atmak olası mı? Hayır. O halde ütöpik olmayacağız. Yaşam denen bu bilinmezde bazı gerçekler vardır. Yaşlılık ölüm gibi. Yaşlandığımızda, bazı hastalıklara alışacağız. Çünkü hastalık yaşlılığın gerçeğidir. Bütün bunları reddeder, paniğe kapılırsak kaybederiz."

Konuşmadan en çok Alatlı'nın kendi eşi etkilenmişti. O, bilinç dışı:

"Ohh, ağzından bal akıyor, tıpkı babam gibi" dedi.

Paşa Muhtar, içindeki gel gite baraj kuran, yangına su serpen Alatlı'ya olduğundan sıcak baktı. Gitti pencereden elmaların en irisine uzandı. Vişne, zerdali yağdı onun önüne. Viskisinin buzunu tazeledi. Haydi konuş der gibi, ağzının içine bakışlarını kilitledi.

Alatlı:

"Maşa varken el yakılmaz. Kafa ile duvar delinmez. Biz varlıklılar, soylular, baldır çıplaklarla kara güçle mücadele etmeye kalkışırsak, baştan savaşı kaybettik demektir. Baksana onlar karınca sürüsü gibiler. Bizim aklımız ve atalarımızın biriktirdiği mirasımız var. Onu kullanacağız."

Aslıhan hanımın köpeği huysulanmaya durdu:

"Ah yavrucuğumun çışı geldi" dedi.

Hizmetçi kadın ile Paşa Muhtar'ın koruması kova dolusu toprak getirdiler, kum getirdiler, ıh olmadı. Kum hamama tasma koyunca hayvancık rahattı. Lazımlık arıyormuş meğer. Emekli

emniyetçi ve de yeni işiyle ithalat ihracatçılardan Gözlüklü Faik bey, kara gözlüklerinin ardına sinip dinlemeyi severdi. Yine öyle yapıyordu. Duyulur duyulmaz, kendinden bile gizlediği sesiyle:

"Alatlı beyefendi hepimize yol gösteriyor, yolumuza ışık tutuyor. Bu aradar istihbarat, karşı taraftan güvenilir bilgi toplama işine önem verilmesini vurgulayacağım. Herşeyin başı sağlıklı istihbarattır." diyerek varlığını ortaya koydu.

Alatlı onu başıyla göbeğiyle onayladı:

"Kuşkusuz istihbarat çok önemlidir. Faik beyimiz o konuda endişe etmesin. Altıncı kent'te çıt olsa kulağımızda. Sadece yeni yaptırdığımız caminin imamı ile, Felek Bakkal bile yetip artıyor bize. Cami dedimde aklıma geldi. Komşular, Altıncı kent'te sözümüz geçsin istiyorsak camiyi kesin ihmal etmiyeceğiz. İnşaatı yarım duran kurankursu binasını tez elden bitirmeliyiz. Çok şükür Allah bize bin vermiş, biz de Allah'ın evine niye bir vermiyelim?!"

Paşa Muhtar'la Alatlı göz göze gelip bıyık altı güldüler. Gözlüklü Faik bunu yakalamakta gecikmedi:

"Doğru kuran kursu binasını bitirmeliyiz."

Alatlı:

"Bizim imam efendiye üç cuma ara ile okuması için şöyle bir hutbe yazdım."

Daktilo edilmiş tek sayfa yazıyı havada dalgalandırdı. Dinleyenlerden birine:

"Okurmusunuz" dedi. Yazı okunurken Alatlı, Gözlüklünün kulağına:

"Bu kağıda bir de yüz dolar iğneleyip vereceğim imam efendiye!..."

Paşa Muhtar:

"Alatlı beyim, sevgili komşular, kışkırtmanın etkisindeki Altıncı kent'liler, suyun çoğunu kendilerine istiyorlar. Depo'nun ta içine gireceğiz diyor da bir daha demiyorlar. Buraya dikkatinizi çekerim."

Alatlı:

"Yoktan var etmek Allah'a özgüdür. Su az, kaynak yetersiz. Bütün kavgalar çoğu değil, azı paylaşırken çıkar. Demek ki suyu çoğaltmamız, kaynağı zenginleştirmemiz gerekiyor. Kaynağı da ancak yaratan Allah zenginleştirir. Sözü gerçekte buraya getirmek istiyorum. Bütün kurban kuzu masrafları sadece ve sadece benden. Yaratana yalvaralım. Yağmur duasına çıkalım. Buyurun yetki sizin. Ben ve varlığım emrinizde. Örenköy'e, Altıncı'e haber salın. İmam Efendiye duyurun. Hazırlıklar yapılsın!"

Salon şaha kalktı. Ortalık alkışa, şamataya boğuldu. Bundan güzel buluş olamazdı. Toplantı dağılırken Alatlı az geriye kaldı. Paşa Muhtar'ın kulağına:

"Pınar için sıkma canını. Olanağımız var. Amerika'da İsviçre'de Moskova'da okuturuz. Olmadı okutmayız, başka bir ülkede oturturuz. Çok şükür olurumuz olanağımız var" dedi. Gözlüklü Faik onlara yaklaştı:

"Solcu anarşist elebaşları, gövdeden kopartmak önemlidir. Bir yandan da onların üzerinden taciz atışlarımızı eksik etmemeliyiz. Dahası baskılarımızı yoğunlaştırmalıyız." dedi.

Alatlı:

"Eh, şimdilik zararı olmaz. Ama gövde sağlam kaldıkça kendine yepyeni başlar yaratmakta gecikmez." diye de ekledi.

-- X --

Battal Usta, Ali'nin Konya yöresinde görüldüğü haberini kimden almıştı. Gerçekte haberin kaynağı önemli değildi. Hiç kimse-den, hiç bir haber almamışta olabilirdi. İstanbul'da, Çorum'da, Giresun'da görüldüğü haberlerini alarak mı buraları dolaşmıştı? Koynunu, koltuğunu dolduran dilekçelerin her biri bir ayın ilin valisinin, emniyet müdürünün alındı izlerini taşıyor muydu?

Elvan Hoca, Battal usta'yı Topkapı Garajı'ndan Konya Meram otobüslerine bindirene kadar akla kararı seçti. Köyden kente gelesi çok olmamış otobüs deynekçileri, kimin daha kolay kandırılacağını herkesten iyi biliyorlardı. Şapkası, saat köstek yeleğiyle Battal'ın

kendilerinden olduğunu derhal anlamış ve yaka paça etmişlerdi: "Dinime imanına hemen kalkıyor abi. Yatar kalkar koltuk, sıcak soğuk ayarlı hava ve de yedi renkli video bizde abi. O biçim filmler, üstüne kaymaklı bisküvi, karadkedi kolonya bizde abi. Mola yerlerinde mescit, beş vakit namazını kıl bekliyen otobüs bizde abi. İki katlı, üç katlı, gömme banyo, alafranga tuvalet, apartman otobüsler bizim şirkette abi!..."

Battal o hengamenin içinde, ne sattığı belli olmayan birini gördü. Kağıt benizli, kara kolan kaşlı, kaytan bıyıklı, ceketi omuzlarında, topuğu basık delikanlının elindeki neydi? Ters çevrilmiş dondurma külahına benzer kağıt oyuncak elinden fırlayıp gidiyor, sonra yerine dönüyordu. Dondurma külahına benzer oyuncağı, hiç yoktan kat kat uzayıp çekilmesini yine bir şeylere benzetti. Baran Dağı'nın eteklerinde erkek eşekler, kancık eşekleri önlerine katar kovalarlardı. Gürültü kıyamet, anırmalar zırlamar arasında, akıllarına koyduklarını yaparlardı. Meram otobüslerinin penceresinden Elvan Hoca'ya el sallarken, bir gözü yine o uzayıp kısalan nesnede idi.

Battal Usta, uykulu bir dolaşıklıkla, azık torbasını yerleştirmeye başladı. Emmisi oğlu Kuyucu Duran'ın karısı Ümüş'ün hazırladığı azık. "Bencileyin kader vurgunu kurbanlar olduğum emmoğlu Battal'ım. Üç yumurtadan yufka ekmek arası dönderme yaptım. Akmaz, kokmaz acıktığın yerde çöz bohçanı ye." demişti.

Otobüs, yaz kış sisi borası eksik olmayan Bolu Dağı'nı çoktan geçmiş ama Battal Usta'nın akli halen İstanbul'daydı. Ömerli Barajı'na koşturana burnu havalı minibüsler. Altınkent'in tepesine dikilmiş Su Deposu. Fırat, Pınar, Reşo hele Elvan Hoca neyin ne-siydiler? Dilan nasıl bir kayıptı? Hem yerini biliyorlar, hem kendisini göremiyorlardı. O, hem vardı hem yoktu. Reşo, Dilan için yanıp tutuşuyordu.

Battal Usta'nın koltuk arkadaşı, çember sakallı, doksan dokuz tesbihli, başı takkeli biriydi. "Ve selamin alcyküm hemşerim, ne-relisin?" deyip başlamış başlayış o başlayış halen anlatıyordu:

"Aah, hemşerim ah! Allah insanın yolunu yolsuza, işini dinsiz imansıza düşürmesin. Benim derdim büyük. İmansız devletle başım

dertte. Benim küçük oğlan köleniz, çok şükür yedi ilimi okuyup bitirmiş bir alimdir. Kendisi imam hatip, ilahiyat bırakmadı bitirmedik. Gelgelelim devletle başı dertte. Bu dinsiz imansız devletle!

Kendisi yedi aydır Metris Cezaevi'nde yatıyor. Git gel Konya altı saat hesabı, Konya ile İstanbul arasını su yolu yaptım. Avukatlar dersin yalan küpü. Aha bugün çıktı, aha yarın çıkacak oyalayıp duruyorlar.

„ Suçunu ne sen sor, ne de ben söyleyeyim. İstiklal Marşı mı, türküsü mü ne zıkkımsa, söylenirken ayağa kalkmamış. Bilirsin bizim tarafın insanının biraz suyu serttir. Her türküye kalkmazlar, hani ayakları dönmez."

Ankara otobüs terminalinde kavgayla sonuçlanan tartışmanın nedeni, İstanbul'dakinin aynısıydı. Erkeği olmayan bir bayan yolcunun yanına, zorunlu bir erkek yolcu oturtulmuştu. Bayandan çok otobüs yolcuları sıkıntıdaydı.

Şoför:

"Bu otobüsün bonolarını ben ödeyeceğim. Memleket dul bayan dolu gardaşım. Her seferinde bir iki koltuğum bu yüzden boş gidiyor" diye kendini savunuyordu. Battal, otobüs Ankara'yı geçerken özellikle gözlerini yumdu. "Ali'mi alan yeri, bir daha gözümle görmek istemiyorum. Ali'siz Ankara haram olsun bana demişti yaa..." Sanki eşi farklı bir şey mi demişti? "Ali'mi bulmadan eve dönme" ile, Ankara sana haram olsun arasında ne fark vardı ki.

Meram otobüsü, Konya Ovası'na düşünce rahatladı. Sol yanına ışığa kesmiş tuz gölünü, sağ yanına çoktan biçilmiş anız tarlaları almış koşturuyordu. Yol boyu susuzluktan otsuzluktan bezgin sığırlar dolaşıyordu. Tek tük raslanan cılız söğütler, Battal Usta'yı Baran Dağı'nın dibine götürdü. Harman zamanı yer gök aynen böyle kavrulurdu. Çobanların dudağı aynen böyle çorak toprak örneği, dilim dilim yarılırdı. Çatlak dudaklara, yüzlere, ellere kese yoğurdu sürülürdü. Kese yoğurdu yazı yabanda altındeğerinde olurdu. Çatlağına, güneş yanığına sürersen, ekmeğine katık kalmazdı. Yufka ekmek, kese yoğurdu ve iki tel yeşil soğan, yaşam başka neydi? Çobanların tümü Battal Usta gibi yapardı. Önce dudağına

yüzüne sürer, sonra ucundan kıyısından yerlerdi. Bol bol yemez, ucundan kıyısından yerlerdi...

Otobüs ikindi namazı molası verdi. Petrol istasyonunun kısa minareli, yeşil mescidi, tıklım tıklım doldu. Battal Usta'nın çember sakallı yol arkadaşı, allem gallem edip, Battal Usta'yı da mescide sokmuştu. Mescitde bile, çenesi dua yerine başka şeylere çalışıyordu:

"Kalbini serin, imanını kavi tut. Senin yitiğin de yitik mi? Sümbül Hoca deyip geçmeyeceksin. Değil insan, iğne yitse eliyle koymuş gibi bulur, mübarek. Dünyanın öte ucundan nice deliler, dertliler gelir O'na. Bir ara Hindistan Kralı, tacına taktığı zümrüt mühürünü kaybetmiş. Adam uyku tüneği yitirmiş ki Marmara çırası gibi yanıyor. Herkese haber veremiyor, duyulsa memleket karışacak. Mühürsüz Süleyman olur mu? Her neyse, adam sonunda bizim Sümbül Efendi'nin ününü duyuyor. Erinip yorulmadan, kalkıp geliyor. Tacı tahtıyla, taa Konya'mızı buluyor, iyi mi?

Bunun burası Sümbül Efendi, kral değil, isterse mıral olsun, kül yutar mı? Kral'a ilkin bir boy abdesti aldırıyor. Sonra kelime-i şahadet getirip, Mevlana Hazretlerine yolluyor. 'Git, dört rekât sabah namazını eda et, ondan sonra otur yamacım' diyor. Adamın ağzı dili bağlanıyor. Çocuk gibi uysal, deneni yapıyor. Kerata, müslüman olduğunun farkında değil haal!"

Çember sakal, sözün burasına gelince nasıl kıvırmış, sesini nasıl yükseltmişti. Şoför de : "Hooop hoop ahbap, vaazını Orta Cami'ye sakla. Millat, seni mi dinleyecek" diye uyarınca; O, Battal Usta'nın kulağına:

"Böyle dinsizlerin otobüsünü, şu uçurumdan aşağı atmam, parmağımı oynatmam kadar kolay. Ama, içinde senin benim gibi ehli-iman müslümanlar var" demişti.

Battal Usta, O'nda ki gizli güce inanmaya çoktan hazır, "anlat anlat, yeşil mühürü anlat" diye O'nu sıkıştırmış ve O anlatmıştı:

"Sümbül Efendi mübarek, remil atıyor; kalaylı tas içinde suya bakıyor. Sonunda görüyor: "Kral efendi, zümrüt mühürünü hiç başka yerde arama. En küçük oğlun yutmuş onu. Şu anda karnında

duruyor. Az bir yazıları silinmiş ama olur o kadar. Şimdi, doğru evine git ve oğlunun götünü gözle" diyor.

Kral sevincinden deli divane oluyor. Bizim Sümbül Efendi'nin eline ayağına sarılıp, dile benden dilediğini, diyor. Sümbül Efendi hazretleri, ne dese iyi?

"Ey Kral Kral, ben senden alacağımı fazlasıyla aldım. Ötesi umurumda değil. Kelime-i şahadet getirerek, kıldığın namazla hak dinine girdiğinin farkında değil misin yoksa? diyor"

Çember sakallı kendi öyküsüne hayran, rastgele gülücükler dağıttıktan sonra:

"Sümbül Efendi. Mevlana Hazretlerinin soyundandır haa!"

Battal Usta, umuda yönelik her sesin peşine düşecek haldeydi. Çember Sakal'ın çekim alanına çoktan gimişti. Yol boyu, otobüsün mola verdiği hiç bir istasyonu namazsız geçmediler. Nasıl olsa yitikler bulunacaktı. Nasıl olsa artık, işin içinde Sümbül Efendi vardı. Sümbül Efendi ki, Hindistan Kral'ının zümrüt mühürünü, eliyle koymuş gibi bulmuş. Sümbül Efendi ki, kuru gönleri yürütmüş...

Meram otobüsü, Konya'ya toz duman içinde girdi. Garajlar, Topkapı dolaşıklığında sadece kasetler hep bir ağızdan, Mevlana havasına karışık "Konya'lı Kız"ı çalıyordu. Şekerler Mevlana şekeri, kolonyalar minareli şişelerde Mevlana kolonyası, dönerler Mevlana döneriydi. Sokakta, vitrinlerde, posterlerde, kartlarda, bakır tepsiler ve tesbihlerin imamesinde Mevlana vardı. Kısacası, her yerde Mevlana vardı. Battal Usta'nın üzerine bir ağırlık çöktü. Otobüsten inmeyi canı istemedi. Adımını yere atar atmaz, Topkapı'da ki ses dört yanını sardı: "Abi, şimdi kalkıyor abi. Yolculuk nereye abi..."

Çeber Sakallı yol arkadaşı, Battal'ın ceplerinden dökülen dilekçelere, adreslere tepeden güldü:

"Sümbül Efendi mübareği varken, bu batıl oyuncakları kaldır at. Emniyet, Valilik, bütün bunlar uyduruk şeyler. Önce Hazreti Mevlana'ya, sonra Sümbül Efendi'ye bel bağla ve de düş peşime.

Hemşerilerine, memşerilerine de boş ver şimdi. Haydi, Mevlana Hazretlerinde namazımızı kılalım, sonra Seni götürüp, Müslümanlar Misafirhanesine elimle yerleştireyim."

Battal Usta'nın hesabında, emniyet müdürlüğünü, cezaevlerini, hemşerilerini gezmek vardı. Ama, burada evdeki hesabın tersine bir yürüyüş tutturmuş, camileri, mescitleri, tekkeleri, türbeleri geziyordu. Hele ilk üç gün Mevlana Cami'inden dışarı çıkmamış, namaz üstüne namaz kılmıştı.

Sümbül Efendi'ye girmek, görüşmek her yiğidin harcı değildi. Evinin önünde hastane, doktor önü gibi uzun kuyruklar oluşmuştu. Çember Sakal, "Senin kalbin Allaha tam değil de ondan sıra gelmiyor. Önce içini, dışını temizle. Mevlana'ya gece namazlarına git kardeşim," dedi. Bunu az bir öfkeyle söylemişti.

Battal Usta denenleri eksiksiz yaptı. Gecelerini Sümbül Efendi'nin kapısındaki kuyrukla, Mevlana namazları arasında bölmeye başladı.

Birer birer ne de çok yitiği olan vardı memlekette. Oğlu kızı, koası karısı dahası -ben kendimi yitirdim, kendimi arıyorum-- diyenlerden canbaşıydı. Battal Usta, onları görünce teselli buldu, haline şükretmek geçti içinden:

"Ya kendimi kaybetsem, Ali'mi kim arayacaktı?" dedi.

Sümbül Efendi'nin kuyrukta bekliyenlerden kadınlar erkeklerden fazlaydı. Namaz vakitleri gelince çantalarından çıkarttıkları namazlığı oraya buraya seriyorlardı. Battal Usta'nın gözü önündeki iri yuvarlak bir kalçaya takıldı. Kadın çok genç görünüyordu. Başını yere koymuş öyle kalmıştı. Daracık tayyörle gövdesinin bütün çıkıntıları ortadaydı. Az ötedeki kara çarşafının ise ak kilotu seçiliyordu. Battal Baranı'nın dibinde birbirine arkadan atlayan eşekleri aklından kovalamaya çabaladı. Titredi, kendini çimdikledi: Yok canım bu inançla, bu düşünceyle ne yitik bulunur, ne de birşey. Ben boşa bekliyorum diye, yine kendine kızdı, köpürdü. Sümbül Efendi'nin yitik kuyruğunda bekliyenler hemen hemen birbirinin derdini biliyordu. "Derdini anlatmayan derman bulamaz" sözüne yaslanıp, herkes herkese boyuna deri anlatıyordu. Bu arada

aldığı akılla, yitiğini hemen bulmaya, kuyruğu terk edenler vardı. Bunlar kendilerince kurnazlık yapıyorlardı. Danışma, nefes parası vermiyorlardı. Yitikler yalnız insan değildi kuşkusuz. Altın, inci, bilezik, yüzükten tutun da, inek, at, eşeğe kadar yitiği olanlar vardı. Tek keçisini yitirmiş yaşlı bir dede kadar, sıkıntısını açığa vuran yoktu. Bağrını yumrukluyor, başını sallıyor, ağlıyor, sızlıyordu. Babasını kaybetmiş bir delikanlı ona çıkıştı:

"Dede dede kendine gel. Bak ben babamı kaybetmişim, senin kadar oflayıp poflamıyorum."

Dede:

"Sen elbete benim kadar oflayıp poflamazsın. Bir baba kaybolur sofradan bir boğaz eksilir. Bir keçi kaybolur beş boğaz aç kalır. Beş torunumu, o bir keçinin sütünü satarak besliyordum, anlıyormusun?" diye delikanlıya çıkıştı.

Battal Usta sıranın kendine yaklaştığı sevinciyle heyecanlıyken bir haber ulaştı: "Sümbül efendi özel bir vaaz için uçakla Antalya'ya götürülecekmiş. Bu nedenle üç gün görüşme yokmuş. İsteyen babasına vekalet eden oğlu Fettah Efendi ile görüşebilirmiş. Boynuz kulak hesabı, evel Allah oğlu da babasını aratmıyormuş...."

Battal, omuzları düşük kuyruktan ayrıldı. Müslüman kardeşler misafirhanesine gitmeyi canı istemedi. Sabah akşam çoluk çocuk tüysüz imamların peşinde namaz kıldırımdan öte yaptıkları yoktu. Üstelik bu çocuk imamlar namazı Mevlana oynar gibi kılıyorlardı. En iyisi şöyle bir kentli dolaşmaktı. Zaten çok sakılmıştı. Mevlana Türbesini bulduğu sürece, kaybolma korkusu yoktu. Güneş batıya sallanmıştı ama o yemek yememişti. İki üç lokantanın önünden geçti. Köşedeki dönerciyi de atlattı, fakat mantıcıya gelince durdu. Adam sadece mantı yapıyordu. Yumma, içli, muska, düz daha bilmem ne mantı diye çeşitlerini tebeşirle kara tahtaya yazmıştı. Bir köşeye çekilip, cüzdanını yeniden gözden geçirdi. Eh idare ederdi. Çok sıkışırsa hemşehrilerini bulurdu. Müslüman kardeşler sadece sabah çorbası veriyordu. Hiç vermeseler kimin ne demeye hakkı vardı? Yalnız her sabah çorba duasından sonra yinelenen bir de "Uç"

kuralları vardı. Duanın peşinden, bu mutlaka okunurdu: "Burada en çok bir hafta kalabilirsin. O süre içinde tekkeleri, türbeleri, camileri, mescitleri gezip, ibadetini bitirmek zorundasın. Ey mümin oylanma! Son ziyaretini Hazreti Mevlana'da tamamla ve yarım hacı ol. Artık uçmaya hazırsın. Destur dile uç"

Mevlanadaki yarım hacılık, Kabe ziyareti ile tam hacılığa dönüşebiliyordu. Yarım hacılığını tamamlayanlar için, artık git yerine "Uç" deyimi kullanılıyordu. Bu duruma göre Battal Usta'nın uçmasına daha üç gün vardı.

Battal Usta bol sarmısaklı düz erişte mantıyı yiyince gözünün önü ışıdı. Tuvallette beş yüz lira istemeseler, mutluluğu akşama dek sürebilirdi:

"Böyle olduğunu bilsem kırk yıl sıçmazdım. Ne o lan tam iki ekmek, bilmem kaç kilo buğday parası." diye söylendi.

Parayı verdikten sonra da içeriden çıkmak istemedi. Tuvalet aynasına ilgiyle kendini izledi. Bir kalıp sabunu eritinceye dek başını ellerini yıkadı.

Epeydir kendi yüzünü böyle yakından görmemişti.

Eski bir tanıdığa rastlamış gibi oldu. Traşı gelmiş, sakalındaki aklar karayı çoktan bastırmıştı. Tuvalet bekçisine:

"Permatiğin var mı, şu sakalımı bir kazıyıvereyim. Şimdi dışarı çıksam, yeniden para istersin." dedi.

Tuvalet bekçisi güngörmüş bir pişkinlikle gülümsedi:

"Hadi al gel, yeniden para istemem korkma." dedi.

Battal Usta tıraş olup, yunup temizlenince kendini beğendi. Yalnız avurtları biraz daha göçmüş, gözlerindeki halkalar daha derinleşmişti. Yitiğini bir bulsa, tez toparlanırdı. İnsan evinden ocağından, sıcak yatağından uzak kaldı mı, yediği de yaramıyordu.

Battal Usta İstanbul'dan çıktıktan sonra sanki paranın değerini daha çok anlamıştı. İki de bir dört gözlü, fakat dört gözünden üçü süreli boş cüdanını çıkarıp uzun uzun bakıyordu. Fırat'ın gizlice cebine soktuğu para olmasa durum kötüydü. Havada eliyle, kaşıyla

gözüyle yaptığı hesaba göre, hemşerilerini bulmalıydı. Sümbül Efendi'nin işi tıkırında ve acelesi yoktu. Üç gün deyip gitmişti ama kimbilir ne zaman gelecekti.

Battal'ın güvencesi, köydeki son tarlaydı. Ali'me malım mülküm feda olsun deyip, iki yıldır varını yoğunu satıyordu. O'nun temel sıkıntısı, köydeki son tarlanın satılması da değildi. Köydeki son sığınağı, son güvenceyi de yitirmekten korkuyordu. Bu kez iğrelti durduğu Ankara'da hepten kalabilirdi. Köye dönmesi yasaklanmış bir Battal Usta! Düşü bile güzel değildi.

Keçiören sırtlarındaki gecekonduda bir oğlan, iki kız ve bel fıtığından iki büküm bir kadın varmı, yok muydu? Battal Usta sanki O'nları unutmuştu. Son kez, Kale'nin ardındaki tarlayı satınca: "Al avrat, yarısı sizin yarısı benim. Tutumlu olun, ne zaman döneceğim belli olmaz" deyip, ayrılmıştı. Eşi Zahide de, belki bininci kez: "Bu kez Ali'mi bulmadan dönme" demişti.

Ali ve Tuzlu Çayır, Bir Mayıs mahallesinin gençleri olmsa, Battal Usta'nın gecekonduda yapacağını vardı? Gençler, bir yandan belediyece-polisle cebbelleşmiş, bir yandan sabahlara kadar gecekonduda yapmışlardı. Yapmışlar da, bir sürü yersiz yurtsuzu barınak sahibi etmişlerdi.

Belediye otobüsü tıklım tıklım geldi. Battal Usta içeri dalarken şapkası düştü. Zorunlu sıradan çıktı. Ayak altındaki şapkasını kurtardı, cırpıtı başına koydu. Terledi, ceketinin ağırlığı arttı. Otobüsü kaçırdı. İkinci otobüse binmeyi başardı. Bileti uzatırken, şoför kendisine ters ters baktı.

Battal:

"Ne o, bizim bilet geçmiyor mu hemşerim?"

Şoför:

"Emmi, sen nerelisin? İyi bak, bu otobüs sırf kadınlara mahsustur" dedi.

Aa, gerçekten otobüste tek erkek şofördü, O'nun yeri de perde ile ayrılmıştı. Otobüs, silme başı örtülü kadın, kız doluydu.

Battal Usta:

"Olsun adam, ben şöyle ayak üstü dikilirim. Hem, kadın kızdan bana ne, hepsi anam, bacım."

Şoför, tek söz etmeksizin yerinden kalktı ve Battal Usta'yı aşağıya var gücüyle itti. İtti itmesine ama, O'nu yerinden kıpırdatamadı. Derken ortalık karıştı. "İrz düşmanı, kafir, dinsiz, komünist" hengamesi içinde, bir sürü adam birikti.

Battal Usta, karakoldan akşam serinliği düşerken bırakıldı. Sopayı yiyen O, sorguya çekilen yine O'ydu. Zaten dolaşık olan aklı, iyice kördüğüm olmuştu. Ayakları kendisini, alışık olduğu yöne sürükledi. Mevlana Parkında bir köşeye oturdu. Sapkasından eksik etmediği, iğne iplikle ceketinin söküğünü dikti. Kentin bütün minarelerinde, akşam ezanı okunuyordu. Ezan sesi dokundu, gözleri buğulandı. O anda ne sesi olursa olsun, Battal Usta'yı ağlatabilirdi. Sigara yaktı:

"Ah Ali'm, Ali'm ah, sen бүктүн belimi" tümcesi ağzından dökülüverdi. Suyu göklere fışkıran havuz, kıyısında bir çift güvercin belirdi. Ne güzel, oğul uşak sorunları yoktu. Kalktı, gözleri yeni bir otobüs durağı aradı. Gitmek istiyordu, ama nereye?

Gazeteyi çarşaf gibi açmış, saçlı sakallı birinin yanından geçerken, gözü ölüm ilanlarına takıldı. O, kayıp ilanlarını çağırıştırdı. Ali için, kaç kez kayıp ilanı vermişti. "Bulursam ne kadar para vereceksin" diyen yanıtlar çoğunlukta. Kimileri de, yaraya tuz baracasına: "Giden gelse, ölmüş babam gelirdi. Yitik bulunsa, Hazreti Süleyman'ın hazinesi bulunurdu" diye yazmıştı.

Gündüzleri kenti birbirine katan toz duman, akşamdan sonra duruyordu. Işıklı yazıyla bir mağazanın girişinde Mevlana'nın "Gel, gel, yine gel-ister bin kerre bozmuş ol tövbeni..." dizeleri okunuyordu.

Battal Usta:

"Yaa, yeniden geleyimde, yine kazıklayın beni" dedi. Derken tepesinde "Meram" okunan minibüs gözüne çarptı. Minibüs çırağı: "Gel emmi gel. Sudeposu, son durağa kadar çıkıyor" diye bağırdı.

Minibüs ve şoförü, üç aşığı beş yukarı. Üsküdar-Sultanbeyli, ya da Ulus-Keçiören hattında çalışanlardan biriydi. Çalınan kasetlere, burada bir de "Yeşil olur şu Konya'nın Meram'ı ile "Konya'lı Kız" eklenmişti. Şoför,yine minibüs boşmuş gibi, yanındaki ile bağıra çağıra konuşuyordu:

"Emmioğlu, Büyük Gazino'ya Şeker Şeref diye bir köçek getirmişler. Bir yorgan dönderiyor, bir çaprana çalıyor: dinime imanıma, Nesrin Topkapı yanında halt etmiş. Gavurun oğlu, ağlan değil bir afat. Bıldırcın gibi bir şey canım. Memeler kabarık, sarı kekil dersen o biçim. Kuyruğunu kaldırıp bakmasan, dişi mi erkek mi anlamak mümkün değil. Geçen gece, senin Hacı Osman'ın davetlisiydim. O'nu bir karış açık ağızla, yalnız arkadaşı değil, herkes dinliyordu.

Arkadaşı:

"Hacı Osman essah hacı değil mi lan?"

"Essah hem de katınerli hacı. Kabe'ye beş altı seferi var."

"Eee, bu işlere nasıl girip çıkıyor."

"Kardeşim elin uşağı herşeyin kitaptaki yerini biliyor. Senin benim gibi cahil mi? Hacı Osman diyor ki: 'Müslümanlıkta, kadına kıza, yan bakmak günahmış, erkeğe, oğlana uşağa, değil' diyor."

İkisi birden karşılıklı sırtlarına birer şaplak atıp, kışkırtıcı çığlıklarla gülüştüler. Yolculardan birisi onlara katıldı:

"Şoför efendi haklı konuşuyor. Köçek oynatmak günah olsa Hazreti Mevlana efendimiz tepsinin üzerinde oğlan dönderirmiydi?"

Şoför bu örnekten hoşnut kalmadığını acı bir frenle ortaya koydu. Battal Usta'nın akli karmakarışık, gözleri minibüsün tavanını çepeçevre çevirmiş süslü yazılardaydı:

"- Kes hızını ağlatma el kızını.

- Havan kime güzelim."

Hava mı sıcaktı, Battal Usta'ya mı öyle geliyordu? Belki de gündüzki yelin talazın kesilmesindendi. Minibüs Sudeposu denen

son durakta durdu. Usta ceketi kolunda indi. Ceketini çıkartmayı akıl edişini yadırgadı:

Eh yavaş yavaş ceket şapkayı çıkarmasını öğreniyoruz. Demek şehirli oluyoruz. Şehirli olmak kolay mı? Adamlarda bin bir hüner, bin bir dolap var. Binini öğrensen, biri ile seni yine dolandırır. Kimin aklına gelir, insanın yiteceği. Şehir bu vallahi insana pabucu ters giydirir.

Su Deposu, beş uzun beton ayaklar üstüne oturtulmuş, çevresi akasya, kayısı ağaçlarıyla çevrili dar bir yeşillikti. Yeşilliğin bitişiğinde Meram Bar vardı. Bar'ın çatısına, cıvıltılı ışıklarla dev bir köçek resmi çizilmişti. İnce bıyıklı, kadın eteklikli bir dansöz, boyuna dönüyordu. Battal Usta önce köçeği, sonra Su Deposu'nu inceledi. Köçeğin ışıkları Su Deposu'nda yanıp sönüyordu. Aklı anında Altınkent Örenköy Sudeposu'na kaydı. Bilinçdışı:

"Memlekette ammada çok Su Deposu varmış' dedi.

Usta bir köşeye çekilip yine cüzdanını yokladı. İnce hesaplar yaptı. Kendi kedine "hayır, olamaz" dedi. Görünmez bir sineği kovalar gibi, aklından geçenleri kişeledi, kovdu.

Çember sakallı yol arkadaşı, Battal Usta'yı Müslüman Kardeşler misafirhanesinin girişinde karşıladı. Yüzü okunaksızdı: "Nerelerde-sin yahu hemşerim sen? Ohoo, maşallah ekmek elden su gölden, geziyorsun. Yatsı namazını nerede kıldın? Sahi, senin oğlanın suçu neydi? Niye kaybedildi? Dalgaya geldi, sormadık."

Battal Usta, soruya ikirciklendi. Ne demek istiyordu Çember Sakal? Sesi neden soğuktu?

"Vallahi, suçunu ben biliyormuyum ki."

"Canım şöyle ne gibi, müslümanca, dinimizce bir suç mu?"

"Elbet müslümanca, hak hukuk yoluna bir suç."

"Ne gibi?"

"Bildiğin gibi. İşte fakir fukaranın, işçinin, köylünün hakkını hukukunu korumak, ezilenden yana olmak vb..."

"Senin oğlan hangi mektepte okuyordu biraderim?"

"Hukuk okulunda"

"Haa, şimdi anlaşıldı. Niye baştan söylemedin kardeşim? Dese-ne senin oğlan solcu, molcuydu..."

"Vallaha orasını bilmem ama, Ali'm kitap gibi bir çocuktur. Bir çekideği olsa, yad yabancı ile bölüşürdü."

Çember Sakallı'nın bakışları anında karardı:

"Sümbül Efendi'yi boş beklemeyin. O mübarek, böyle siyasi şeylere gatiyen bakmaz. Hem bıçak kınını keser mi? Çünkü, kendisi de devlet memurudur. Bugüne bugün, kadrolu aylıklı vaizdir. Solcu demek devlete bıçak çeken adam demektir. Uzun sözün kısası, sen pılını pırtını topla, doğru memleketine. Misafirhanede de yer kalmamış zaten."

Battal Usta, olayı hem kavradı, hem kavrayamadı :

"Ama senin oğlunda devlete bıçak çekti."

"Haa, o başka. Benim oğlum ne yaptıysa, din uğruna yaptı."

Battal Usta, kafası allak bullak, naylon çantasını topladı. Mevlana parkındaki havuzlu köşeyi buldu. Şapkasını oturduğu kanepeye, çantasını önüne koydu. Kaman'lı hemşerilerinin adresini yeniden gözden geçirdi. Şimdi, O'nları bulmak zorundaydı. Güya, Sümbül Efendi'ye Ali'sini buldurup, sonra hemşerilerine gidecekti. Ulan Çember Sakal, ettiğini beğendin mi? Kabahat sende değil, yüzündeki nirsuzluğu göremeyende. Vay düzü vay, bıçak kınını kesmezmiş. Yok, Sümbül Efendi de devlet memuruymuş. Vay, sizin kınınızı mınınızı!.." Gecenin bu saatinde hemşerileri bulmam olanaksız. Oteller ateş pahasıdır. Şuracıkta sabahlasam, bekçiler rahat bırakmazlar. En iyisi tren istasyonu, otobüs garajlarıdır. Ama oraları nasıl bulacağız? Buranın otobüsleri de bir alem, haydi erkek otobüsü ara. Her neyse, başa gelen çekilir. Bizler çekmeye baştan mahkum edilmişiz...

Güneş iki minarenin ortasından doğdu. Temizlik işçileri, Battal Usta'yı süpürge'nin sapıyla dürterek uyandırdılar: "Otel parasını bize vereceksin" diye şaka bile yaptılar. Usta pişkince: "Vallaha yataklarınızdan hiç memnun değilim. Benim gibi enayi müşteri

bulduğunuz için, siz üste para vermelisiniz." dedi. Bu işçilerin hoşuna gitti. Çatık kaş, posbryık, az göbekli babayiğit biri, ellerini mavi tulumuna sildi:

"Emmi nerelisin?"

"Yiğitlerin harman olduğu yerden, Kırşehir'denim" Derken söz uzadı. Korna çalıp duran dev çöp aracı şoförüne, bıyıklı işçi kızdı:

"Patlama lan patlama! Başlatma beni temizliğinden, çöpünden. Oğlum, boşa çabalama, bu memleketi temizleyemezsin. İçi pis olan evin dışını temizlemişsin, ne çıkar? Bu milletin ruhu pis, karnının içi kokmuş bir kez.."

Sigaralar tellendi, süpürgeler, kürekler kanepeye yaslandı. Battal Usta anlattıkça, işçiler kederlendi. Sonunda: "Adresi ver ve Mamut'a atla emmi" dediler. "Mamut" dedikleri dev temizlik arabasının adıydı. Mamut, gövdesinden umulmadık bir hızla köşeler döndü, yokuşlar tırmandı, inişler indi. Gecekonduların göbeğinde sivrilmiş bir apartmanın, süslü bahçe kapısında durdu. İşçiler, Battal Usta ile kucaklaşıp ayrıldılar. "Olacak şey değil" dedi, Battal Usta. Çünkü, nereye gitse, karşısına bir Su Deposu dikiliyordu. Hemşerilerinin evinin yüz metre ötesinde, yine bir Su Deposu vardı. "Bunların su kavgası da Altınkent-Örenköy'ünkü gibiyse," diye söylendi.

Battal Usta'nın can ciğer hemşerisi soğuk demirci Davut, Kaman'dan Konya'ya bir pense, bir kerpetenle gelmiş. Kendi deyişi ile: "Allah bana omuz zoru yapıp çatarken değil de, Peygamber işi alıp satarken yardım etti. Soğuk demirciliği bıraktım. Derhal, Peygamber efendimizin buyurduğu işi yapmaya başladım. Ve de Allah o günden sonra, yürü ya kulum dedi, çok şükür."

Davut'un köylüsü Beşler, Battal Usta'nın kulağına:

"Bakma böyle martal attığına. Eski karısını boşayıp, Demir Tüccarı Hacı Fettah'ın evde kalmış kızını almasa, Allah O'na biraz zor yürü kulum derdi" diye fısıldadı. O fısıltıyı duymasa, kendisinin niçin böyle bir iş yapmadığı üzüntüsüyle zaten perişan olacaktı.

Battal Usta'nın, öyküsünü dinledikten sonra, Demirci Davut'un rengi değişti. Televizyonu kısıtırıp, ayağa kalktı. Odanın içinde, eli arkasında gezine gezine: "Bak hemşerim, maşallah yaşını başını almışsın. Memlekette çok şükür soyu sopu belli bir ailedensin. İnsan çolukçocuğuna sahip olmaz mı? Solculuk, komünistlik bizim gibi insanlara yakışır mı? Ne işin var senin hukuk mukuk mekteplerinde. Yollarsan oralara olurlar işte böyle muzı. Benim gibi yollarsan imamhatipe, yollarsan ilahiyata, olurlar kuzu. Sağ iken saygını gör, ölünce yedi sülalene dua okusunlar. Bu memleketin gidişatından hoşnut değilsin değil mi? Niye? İşte senin oğlunun okulu gibi okullardan çıkanlar Mecliste. Onlar yönetiyor bizi. Meclisin hepsi okumuş, tahsilli değil mi?"

Elini kendi kafasına doğrultarak: "Yaa, bu serveti boşuna biriktirmedim" dedi.

Battal Usta oturduğu halı minderde uyuştı kaldı. Diyecek söz bulamadı.

Davut Usta:

"Yaşça benden büyüksün ama, sana bir öğüt vereceğim. Yoldan çıkan baban olsa arayıp sorma. Git memlekete başını bürü yat. Öyle evlat bulunsa ne yazar bulunmasa ne yazar? Yarın peşinde bir sürü pislikle çıkar gelir. Sen onu beşi bırak. En iyisi yarın biletini alayım. İstikamet marş marş memleket. Anladın mı hemşerim...?"

Battal Usta:

"Anlamaz olurmuyum hemşerim? Hemde çok iyi anladım. Sağol, ben kendi biletimi kendim alırım. Marş marşsız da memleketin yolunu bilirim. Haydi bana eyvallah" deyip yürüdü.

Usta'nın peşinden dur gitme diyen olmadı. O, dört bir yanda Mevlana resimleri, Mevlana anıtları görerek "gel gel yine gel..." yazıları okuyarak yürüdü. Şimdi nereye gidecekti? Ali'si nerede olabilirdi? Emniyete dilekçe vermeyi, ceza evlerini dolaşmayı göze alamadı. Pekiyi buraya niçin gelmişti?

Hava dingin, yıldızlar yeryüzüne Kaman'daki kadar yakında. Gündüzleri göz açtırmayan yelin deliği, ise soluk sızdırmamasına tıkanmıştı.

Battal Usta terledi. Artık şapkasını, dahası ceketini bile çıkartmayı akıl ediyordu. Garajlar için hangi dolmuşa binecekti? İstanbul'da Sultanbeyli, Altunkent dolmuşları ile Konya'da Meram dolmuşları ne kadar benziyordu birbirlerine. Şoförleri de aynıydı. Su Deposu durağına çıkıncaya dek, tepsi üzerinde nasıl oğlan döndürdüklerini, bütün ayrıntıları ile anlatmıştı. Oğlanların, sarı ayva tüylü olanları makbulmüş. Bıyıkları kararmaya başladı mı gözden düşermiş. Mevlana Hazretleri "Çocukların bir dönüşü, büyüklerin bin dönüşüne bedel" buyurmuş. Daha neler anlatmıştı, neler...

Bir minibüs durdu: "Nereye emmi?" diye birkaç kişi birden bağırdı. Battal Usta: "Garajlara" deyince, yine birkaç kişi birden gülüştü:

"Emmi, buradan garajlara değil, tren istasyonuna gidebilirsin" deyip gazladılar. Minibüsün arka tekerlerinin çamurluğunda: "Dünyada zevk olsaydı, doğarken ağlamazdık" yazıyordu.

Battal Usta bir bakkala yol sordu:

"Şöyle kestirmeden iniver. Boşuna dolmuşa molmuşa para verme. O veletler, sana yanlış yön göstermişler. Tam tersi, böyle gideceksin" dedi.

Usta, belki beş yerde yol sordu, beşi de ayrı yön gösterdi. Fakat, "şöyle, böyle, kestirmeden dikine aşağı, dikine yukarı" diyenleri dinlediği için açmazdaydı. Yarım saattir yürüdüğü halde, görünürlerde garaj maraj yoktu. Yoruldu, yol kıyısında banka reklamı bir oturak bulup oturdu. oturağın öte başında kendisi gibi şapkalı, şalvarlı köylüler karpuz kesmiş, şapır şupur yiyorlardı. Usta selam varde. "Bereketli olsun" dedi. O'nlr buyur etti. "Ziyade olsun" dedi. Yine de, ciğer gibi bir dilim kesip verdiler. Nerelisin, nereden gelip, nereye gidiyorsunla başlayan söz, uzadı. Karpuzun üstüne sigaralar tellendi. Eller mendillere silindi. Söyleşi yarıyı bulmadan, gece yarıyı bulmuştu. Karpuzu hünerlice kesip, hakça dağıtan ve "şu Türbe haşa yıkılsa, yerle bir olsa, yeniden kurarım" diyen duvar ustası olan:

"Beterin beteri var hemşerim. Sen haline şükret. Biz kardeşimizi bulduk da ne oldu? İki gözü, bir eli olmayan, göz göynüğü, yürek yanığı bir naçar olduktan sonra! Elinde bomba patladı, dedi polis. İşin, içyüzü öyle mi? Çocuğun kafasını duvara vurdular gözünü, jeepi üstünden geçirdiler elini, yok ettiler. Keşke ölseydi. Ağrısı, acısı bir olurdu. Dediklerimizi yanlış anlama. Yitiğini arama demiyoruz. İğnesi yitenin, gözü yerde olurmuş. Ama, çok derine daldırma, biraz serin ol, diyoruz.

Bir de, oğlunu emniyetlerde, karakollarda, cezaevlerinde değil, tanıdık eş dost arasında ara. Biz kardeşimizi bu yöntemle bulduk. Emniyet seni iyice şaşırtır. Doğudaysa, inadına batıda, İzmir'deyse Hakkari'de der. Örneğin bize, Edirne cezaevine bakın dediler, Erzurum'da bulduk. Kendilerince azılı, yola gelmez bulduklarını, Erzurum'a yolluyorlarmış. Orada , ya Kürtlere yardım ediyordu diye arazide vuruyorlar, ya da bizimki gibi kötürüm edip bırakıyorlarmış."

Battal Usta'nın içi yenikleşmiş, Erzurum işi iyice aklına yatmıştı. Oraya ilişkin ayrıntılı bilgi edinecek kaynaklar sordu. Trenden inince doğru nereye gitmeliyim? dedi.

Karpuzcu:

"Doğru, İnsan Hakları Derneği'ne gideceksin. Sakın başka kapıyı çalma. Şu sıra ortalıkta kimin ne kılıkta gezdiği belli değil. Her yanına yaklaşana derdini açma."

-- X --

Battal Usta, İnsan Hakları Derneği'ni sanki ilk kez duyuyormuş gibi cahil davrandı. Oysa, Ankara'da, İstanbul'da oraların kapısını su yolu etmişti. Cebindeki dilekçelerin çoğunu İHD avukatlarına yazdırmamış mıydı?

Dert ortağı, iş ortağına benzemezmiş. Karpuzcular, Battal Usta'yı Erzurum için garajlara getirdiklerinde, sabah ezanı okunuyordu. Kucaklaşıp, ayrıldılar. Battal Usta bir kıyıda yeniden cüzdanını yokladı:

"Hımm, demek yitikleri Erzurum'da topluyorlar. Çocuklarımızı orada tuzağa düşürecekler. Ama ben kaçın kurasıyım, gelir miyim o oyuna? Hazır ol Erzurum, ben geliyorum..." diye söylendi.

Altinkent'te herkes yağmur duasını konuşuyordu. Ekmek yerine kavurma yenmiş. Kesilen kurbanın, içilen ayranın haddi hesabı yokmuş. Alatlı kesenin ağzını açmış. Yağmur gibi yere sarkık parmakları ile, Paşa Muhtar bile "yağdır mevlam su" ilahisi okunurken ağlamış.

Alatlı'nın eşi Zerrin hanım ile Aslıhan hanım, islami giysiler içerisinde, yağmur duasını baştan sona izlemişler. Dahası, üstlerinin başlarının ıslanmasına, çamurlanmasına aldırmadan, çocuklarla çocuk olup, su döğüşü oynamışlar.

Zerrin hanım video meraklısı. Bütün töreni videoya almış. Yalnız Altinkent'liler duayı muayı unutup, videoda görünmeye hücum edince öfkelenmiş : "Ayol, Allah duasını bozduğunuz için, size yağmur verir mi?" demiş.

İstanbul'dan, bülbül avazlı hafızlar, mevlüdanlar getirilmiş. Daha önemlisi, yağmur duasından on onbeş gün sonra, bir yağmur yağmış, bir yağmur yağmış, ortalık sele, suya kesmiş. Felek Bakkalın dediğine göre, zaten asıl yağmur hemen duadan sonra yağmazmış. Üç zaman sonra yağarmış. Birinci zamanda, bulutların önüne duaya katılan, fakat kalbi bozuklar geçermiş. İkinci zamanda, veledi zinalar engel olurmuş. Artık üçüncü zamanda, duanın önünde kimse duramazmış.

Üçüncü zaman mı gelmiş, yoksa sonbahar yağmurları mı başlamış belli değil, ortalık sele suya kesmiş. Ama Su Deposunu damla etkilememiş. Bunun nedenini anlayamayan Altinkent'lilere, Alatlı, Tepe Cami'nin imamı kanalıyla açıklama yollama gereğini duymuş:

"Yerler ve gökler yedi kattır. Yeryüzündeki su yedinci kata inmeyince, yeniden yeryüzüne çıkamaz. Şimdilerde dua suyumuz olsa olsa ikinci, üçüncü katlarda olabilir. Tanrı yasaları ağır işler. Kul yasalarının bile nasıl işlediğini gördükten sonra, sesimizi çıkartmaya ne hakkımız var?" diye!...

Güz yağmurlarının, Ömerli baraj gölünü bulandırarak doldurup taşırması, Altinkent'lilerin de aklını bulandırmaya başlamıştı. Solcu gençler haklı mıydı ne? Yer gök sele gitse, Deponun kılı

kıpırdamıyordu. Felek Bakkal. Alatlı ile Paşa Muhtar'a halkın bu düşüncesini aktarınca, Paşa Muhtar öskelenmiş. Felek'i bir dövmediği kalmış:

"Hastir ulan nankörler" diye kovmuş.

Bunun üstüne, Alatlı araya girmiş:

"Sevgili dostum, neden üzülerek alyuvarlarının direncini düşürüyorsun? Bir kez yağmur duasını, biz sorunu dipten çözelim diye koparmadık. Öyle değil-mi? Amacımız, zaman kazanmaktı. Sians Politik der ki: Kazanılması yüzde yüz olanaksız sorunları zamana yayın. Zamanı iyi kullanmak yalnız zaman kazandırmaz, savaşı da kazandırır. Biz de bunu yapıyoruz," demiş.

Alatlı babacan bir tavırla, Paşa Muhtar'ın omuzuna vurmuş:

"Onda bir nüfusumuzla, suyun üçte ikisini ve muhtarlığı almışız. Az şey mi? Gün gelecek, al suyun üçte ikisi de sizin olsun, diyeceğiz. Ama bu cömertliği kolay yapmayacağız. Bunun bir bedeli olacak kuşkusuz. bedeli minnacık bir şey. Muhtarlık! Evet muhtarlığı ne pahasına olursa olsun vermiyeceğiz. Vermemeliyiz. Anlarsınız ya paşam!..." demiş.

-- X --

Mermer Hüseyin, Dilandan haber getirdi. Birinci şubeden çıkalkı çok olmuş. Epeydir Metris ceza evindeymiş. Bunun üstüne Kuyucu Duran' ın emme basma tulumbanın gıcirtısı susmadı. Gündüz akşama, gece sabaha dek çalıştı.

Dilan'ın anası Ümüş bacı:

"Dilan'ımın başı gözü sadakası için verecek başka şeyimiz yok. bırakın konu komşu kana kana su içsin " dedi.

Habere Reşo herkesten çok sevindi. Dilan onun için ekmek su demekti. İçli bir türkü duysa, tatlı bir lokma yese, kısacası susasa acıksa, Dilan aklındaydı. Ömerli barjının fındık ağaçları ile gölgelendiği bir akşam üstü onun ellerini tutmuş:

"Dilan'ım sen ve sevdandan başka nem var ki! Düşünüyorum düşünüyorum, içimde senden yüksek dağ bulamıyorum. Yanlış

düşünmüş olabileceğime kendimi inandırmaya zorluyorum. Sosyalist inancımı, ezilmiş halkımı ve seni yan yana koyuyorum. Sonuç, senin kestane rengi gözlerin olmasa, onlar nasıl anlamlanır? Koklayan olmasa gül, yiyen olmasa meyve neye yarar.? Yer, gök ve su üstüne ettiğimiz yemin olmasa, sosyalizmi kuracak gücü nereden bulabiliriz?" demişti.

Kuyucu Duran'ın evine Dilan'ın haberi ile kapıdan giren mutluluk, Fırat'ın haberi ile bacadan çıktı. Aynı günün akşamı bir ihbarı değerlendiren Terörle Mücadele Timi, Fırat'ı alıp götürmüştü. Tim gelmeden önce Fırat, Reşo, Bilal, Emre, Hüseyin, Pınar ve daha bir çok genç yine Depo'yu tartışıyordu. Depo bombalansın mı, bombalanmasın mı? Muhtarlığı ele geçirebilirler mi, geçiremezler mi? Son zamanlarda, anarşistler zehir atacağı uydurmacası ile. Su Deposu çifte bekçi, çifte köpek ve ısıldaklarla korunuyordu. Bu durumda Depo'nun iç yapısındaki aksaklık, halka nasıl gösterilecekti? Akli gözünde olan gecekonduya, görmediği şey, nasıl anlatılacaktı? Ya da şimdiye dek olduğu gibi, anlatılamayacaktı.

Bahçıvan Bilal yine işin kolayına kaçıyordu. Yakasından eksik etmediği karanfili okşayarak:

"Bekçilerin yemeklerine uyku ilacı koyalım. Köpekleri ise bana bırakın. Babam, dedem, soyum sopum çobandır benim. Köpeklerin dilinden pek anlarım. Hiç tanımadığım bir köpek anında anlaşıp, yedi sülaleden akraba olurum. Başına bassam gıkı çıkmaz. Ayrıca çıplak adamdan köpek milleti korkar." deyince, Pınar pingadan güldü. Bilal bozuldu. Yemin üstüne yemin edip, sözünün doğruluğunu kanıtlamaya çabalarken, Hüseyin araya girdi:

"Bilal'ciğim bırak şu maceracı ruhu! Ütopik şeylerle uğraşmayı, havanda su dövmeyi bırakalım artık."

Emre, Bilal'i koruma gereğini duydu. Pınar onu onayladı.

Emre:

"Sovyetlerin görüşlerinin sosyalizmi nereye getirdiği ortada. Sovyetiklerin bizi nereye götüreceğine, şimdi nasıl güvenelim? O bakımdan Hüseyin Ağabey müsadenezle burada en son konuşacak kişi, zatıalınızdır." diye parlayıverdi.

Depo sorunu, yine fraksiyon sorunu olup çıkmıştı. Bu kez şimşekler, Mermer Hüseyin'in üzerinden yoğunlaşıyordu. O, başındaki takkeyi koyacak yer bulamadığına göre, iş ciddiydi. Sonunda, takkeyi önüne rastgele attı:

"Bu işi bilir bilmez konuşmayın arkadaş. O zaman konuyu adam gibi tartışalım. Çok anlattım ama, demek ki iyi anlata-mamışım. Son kez anlatacağım ve de sözümü kesmeyin lütfen" dedi.

Fırat bir çıtırtı duyduğunu söyledi.

Reşo:

"Kangal köpek var dışarıda. Rahat olun."

Hüseyin, zaten rahattı:

"Arkadaşlar, sosyalistler bugün, her günküden bilgili olacak-lar. Kafaları duru ve net olacak. Bilgisinden kuşkulu kişi, savun-duğu şey doğru bile olsa, savunamaz. Dolayısıyla, inancına elinde olmayarak zarar verir. Sıralayarak anlatacak olursak:

-BİR, Sosyalizm değil, Sovyetler yenik şu sıra. Yozlaşmış bürokrasidir yenik olan.

-İKİ, Sosyalizmin bittiğini, sonunun geldiğini, kim söylüyor? Ezilenler, emekçiler, işçi sınıfı söylüyor mu?

-ÜÇ, Sovyetler'de bugün yaşanan olumsuzluk, her yeninin, her ilkin kaçınılmaz eksikleridir. İlk denenen, isterse dünyanın en güzel görüşü olsun, yanlışları ile birlikte gelir.

-DÖRT, herşeye karşın bugün, Sovyet halklarının kültür düzeyi, kapitalist ülkelerle kıyaslanmayacak ölçüde yüksektir. Birim olarak eğitime, sağlığa, konuta ve güzel sanatlara en yüksek harcamayı Sovyetler yapmıştır. İnsana yapılan yatırımsa, en verim-li yatırımdır. Çözüldüğü güne kadar, sosyal kanser dediğimiz ve gençliği saran, uyuşturucu, fuhuş, kendini satma, üretimden uzak durma gibi hastalıklara, en az Sovyet gençliği yakalanmıştır.

-BEŞ, Sovyet emekçisinin yarattığı muazzam artı değer, çar çur edilmiştir. Emekçilerin kendi yaşamını kolaylaştırmaya

dönüşmemiştir. 1945 Çin devriminden başlayarak, Kore, Vietnam, bütün Balkan ve Benelüks ülkeleri, Küba, Güney Yemen, Afganistan ve bütün dünyanın komünist partileri, şu ya da bu biçimde Sovyet emekçisinin alın terinden yardım görmüş, pay almıştır. Büyük ozanımız Enver Gökçe'yi bile Bulgaristan'da Sovyet emekçileri tedavi ettirmiştir.

Kısıcası, ben Sovyetler'i Anadolu'da yoksul bir aileden yüksek öğrenim yapabilmiş tek evlada benzetirim. Ailede bir kişi kurtulmuş ama bir sürü insan kurtulamamış. Dokuz, on kardeş, hısım, akraba ve bütün köy, okuyan o tek kişiye göz dikmiş, umut bağlamış. Bu altın yürekli, hemde bahtsız kahraman, ilkin ekmeğini çevresiyle bölüşmüş. Fakat, gidercek ekmeği herkese yetmez olmuş. Nüfus artmış, üretim artmamış. Gün gelmiş bu iyi yürekli vatandaş, eskisi gibi çevresini hoşnut edemez olmuş. İflas etmiş, kanatları yere serilmiş. Bir kişinin azığı, bin kişiyi doğal olarak aç koymuş.

-ALTI, Anadolu'nun kurak bağrından yeşermiş bu kiyişi şimdi eleştirebiliriz. Keşke, hiç kimseye yardım etmeseydi. Yarım ekmeğini paylaşmasaydı. Herkes de gözünün önüne baksaydı. Kendi gerçeğini öğrenseydi, demek mümkün. Peki, insan yürü, insan bilinci taşıyanlar olarak siz, biz ne yaptık bu koşullarda? Acılar içindeki insan kardeşlerinize, geber, faşizm seni ezsin ki akıllan diyebilir miydiniz? Hayır, bin kez hayır, siz de diyemezsiniz...

-YEDİ, çok deneyimli olan kapitalizm, bütün medya olanakları ile sosyalist kaleye yüklendi. Din gibi güçlü ve tutucu bir silah, ondan yana. İnsanların töprülenmemiş biriktirme egosu, bencilliği onlardan yana. Yalnız kapitalist dünyanın değil, sosyalist dünya halklarının cahilliği de onlardan yana. Karadenizdeki Rus Pazarlarında bir Gürcü, bin pişman bir tavırla:

'Biz bu rezilliği hakettik. Sovyetler zamanında birey başına yıllık, aylık yiyecek giyecek istihkak verilirdi. Ölen, evlenip giden olur, onların payını almamak gerekir. Oysa biz, istihkak düşmesin diye, fazla fasulyeyi ineklere, salamı köpeklere dökerdik' demişti.

Hiç bir ideoloji yetmiş yılda kültüre dönüşmez. Bunun için yüz, iki yüz, bazen bin yıl ister. Yoksa insanlar bir çift naylon çoraba, kokulu ruja, bluejeane eyvallah eder mi? Televizyon denen renkli cama inanır mı? Evet bugün belki bluejeane kavuştular. Ama ekmeklerini, erdemlerini ve daha nelerini kaybettiler.

-SEKİZ. İkinci Dünya Savaşında ölen, yirmi milyon Sovyet askerinden, onsekiz milyonu inanmış komünistti. Korkup kaçan, ya da geçmişte çarlık dönemindeki varlıklı dedelerinin miras özelemleriyle dolu, burjuva özentili kadrolar, adım adım bürokrasiyi ele geçirdiler.

-DOKUZ. fabrikalarda, kolхозlarda, işçi temsilcisini işçiler seçmedi. Geniş topraklarda ise, merkeziyetçi sistem sökmedi. Bu antidemokratik ortamda her türlü yozlaşma, boy attı. Sosyalizm adına, sosyalizmle uzaktan yakından ilgisi olamayan derebeyler türedi. Sosyalizm denen güzelliğin, daha çok özgürlük daha çok demokrasi demek olduğunu kavrayamadılar.

-ON, dört yandan kapitalist ordularla çevrili sosyalist ülkeler, adı Nato olan bu canavara karşı korunmak için hantal bir ordu beslemek zorunda kaldılar. Silahlanmaya çok para harcadılar.

-ONBİR. Sovyetlerde gerçekleştirilen karşı devrimden sonra, Karadeniz'de Rus Pazarları kuruldu demiştim. Bu rezalet panayırlarında, bedava denecek fiyata, ne el emeği göz nuru eşyalar satıldı. Bunu da gördükten sonra, insanın ağızından şu sözcükler dökülüveriyor: İnsanları, insanca yaşamamanın bilincine erdireceksin. Gerekeni o kendisi yapacak. Sovyetler'in bu bedavacı kuşağına, bir çok değerli şey sadece armağan edilmemiş, bedava verilmiş, peşkeş çekilmiş...

-ONİKİ, Sosyalizm bir onur sorunudur. İnsanlık güç sınavlar, ameliyathane onu elde eder. Kendi gövdesinde böylesine ağır bir ameliyat için kobay görevi üstlenmiş Sovyet Halkları'na, insanlık ancak teşekkür borçludur. Şu andaki Su Deposu sorununu aynen sosyalizm ve Sovyetlerdeki yaşanan drama benzetebiliriz. Depoda hakça paylaşımı sağlamak o kadar zor ki, susuz çoğunluğa, sulu azınlığın tuzaklarını kavrattık kör deveye hırsak atlatmak değil de nedir?"

Mermer Hüseyin'in susacağı yoktu. Fırat yeniden kuşkulu dışarıyı dinledi. Konuyu değiştirmek için Bilal'a:

"Köpeklerin dilinden anlayan arkadaş, senin Kangal bugün dili ni mi yuttu?" dedi. Fakat Mermer Hüseyin'in mermer inatlığı tutmuştu:

"Fırat kareş bitti bitti. Onüç deyip bitiriyorum. Evet Karabağ'da, Bosna'da, Abhazya'da, Somali'de bilmem nerede çıkan kavgalar niye? İşte Sovyetler yenildi. İşte sosyalizmin bileklerine kelepçe vuruldu. Dünyamızın açlığı, açıklığı, savaşları, fuhuşu bitti mi? Aksine dahada artı neden?..."

Köpek boğuk sesler çıkarmaya başlamıştı. Derken kapıdan pencereden yedi sekiz maskeli adam evin ortasına düştü. Ellerinde Terörle Mücadele Timi'nin kullandığı kobra silahlar vardı. Sadece Fırat'ı seçip götürdüler.

Bilal peşlerinden: "Köpeği uyuşturmuşlar." diye söyleniyordu.

Paşa Muhtar sigara üstüne sigar yakıp, evin içinde dolaşıyordu. Koruması telsiz telefonla onu aradı: "Pınar Hanım dış kapıdan girdi komutanım."

Paşa Muhtar saatine baktı. 23.30'u gösteriyordu. Tabancasını yerine koydu. Viskisini tazeledi. Ayakayak üstüne attı ve öfkesini belli etmemeye özenli:

Pınar içeri girer girmez annesi de uyandı. Ya da uyur gibi yapıyormuş da, gözlerini açtı. Eşinden önce: "Yine geç kaldın kızım. Bizi merakta bırakıyorsun." diye karşıladı onu.

Pınar: "Anneciğim daha herkes dışarda. Ayrıca ben yirmi yaşımdan gün aldım, üniversite öğrencisiyim. Ne zaman kendi başıma karar vermesini öğreneceğim?"

Annesi:

"Ama kızım nerede olduğunu bilmiyoruz. Zaman bozuldu. Anarşi terör!"

Paşa Muhtar patladı:

"Ben nerede olduğunu biliyorum," deyip sustu.

Pınar:

"Bende bildiğinizi biliyorum babacığım. Bununla birlikte Fırat'ın götürüldüğü nüde biliyorum demek istiyorsunuz değil mi?"

Paşa Muhtar:

"Suuss eşşolu eşşek!" diye öyle bir bağırdı ki, dışarıda koruma feleğini şaşırđı. Peşinden Kangal ve bütün Örenköy'ün köpekleri havlamaya durdu. Paşa Muhtar böyle durumlarda, ordu malı değil, sedef saplı, üstüne adı yazılı Simith Weston tabancasını masanın üstüne koyardı. Bu tabanca kendisine Amerika'da nedenini hala anlayamadığı bir başarısından dolayı verilmişti. Şimdi Simith Weston masasının üstünde, yıllar önce Atatürk'ün sesine özenerek ve güç bela yakıştırdığı sesiyle bağınyordu:

"Buz üstünde bir serçenin ayak izini gören ben. Fırat denen o itin mi ne halt ettiğini bilmeyeceğim? Senin mi nereye girip çıktığını bilmeyeceğim. Bana bak ben memleketin istihbaratına yön vermiş adamım anlıyor musun. Ayağını-denk al yoksa karışmam. O anarşist bozuntularını da mahvedcrim. Bu arada kızım bile olsan seni de bağışlamam haa! Ne oluyor lan tutturmuşsunuz bir Su Deposu. Peygamber misiniz kul kurtaracak. Memlekette düşünülecek bir şey varsa, önce biz düşünürüz. Bu yörenin komutanı, şey muhtarı olarak ben düşünürüm.

Babam rahmetli, 'Allah'ım bana kız evlat verme' diye her namazda boşa dua etmezmiş demek. Ular: ağabeyinden hiç mi örnek almadın? Adam gibi okulunu bitirdi. Amerika'da mastırını yaptı. Şimdi de bir eli yağda bir eli balda, paşalar gibi yaşıyor. Gözünü seveyim erkek evladın. Ne derdi oluyor ne ağrısı canım."

Pınar'ın ilkin dolup boşalan gözleri, şimşeklendi:

"Ama babacığım ben paşalar gibi yaşamak istemiyorum."

O, ilkin söyleyecek söz bulamadı:

"Ya ne gibi, kapıcılar, sünepe gecekondulular, ya da senin avare solcular gibi mi yaşamak istiyorsun?"

Pınar oldukça doğal:

"Hayır sadece insanca yaşamak istiyorum."

"Ulan eşşoğlu eşşek biz ne gibi yaşıyoruz? Babanla nasıl konuşuyorsun terbiyesiz sığa. Şimdi alırım ayağımın altına!"

Buruk bir gülücüğün arasından:

"Okumuyorsunuz babacığın" tümcesi dökülüverdi.

Paşa Muhtar elindeki içki bardağını yere çaldı. Larp kalktı, gürp oturdu:

"Ulan senin yaştan kadar benim kıdemim var. Üstün başarı belgelerim, takdimnamelerim, madalyalarım..." diyerik ayağa kalktı. Denetlemelerde, takım maçlarında, atışlarda, her birlik komutanının birbirine karşılıklı verdikleri ve nedenini kendilerinin de bir türlü anlayamadıkları kartallı madalyaları, gümüş hançerleri, ortaya dökcekken.

Pınar o incecik sesiyle:

"Ben öğrenimden, madalyadan değil, okumaktan söz ettim" deyiverdi.

Paşa Muhtar yeniden durdu. Acıttıcı söz, can alıcı saldırı noktası aradığı belliydi:

"Ulan o Marks tanrınızın ciğerini bilirim ben. Yazdığı harp tarihini, halk sınıfının yedi sülalesini, daha sen doğmadan okudum. Lenin babanızın romanlarını da okudum" deyince Pınar dayanamadı:

"Okuduğunuz belli. Bir kez halk sınıfı değildir. İkincisi Marks'ın öyle bir kitabı yok. Lenin'e gelince, romanla uzaktan yakından ilgisi yok.

Paşa Muhtar kıpkırmızı kesildi:

"Ulan eşşoğlu eşşek yalnız baldırı çıplak solcular mı okur. Ben. Alatlının dediğini yapayım da sen gör. En kısa zamanda seni Amerika'ya yolluyorum. Buralarda kalırsan başımı belaya sokacaksın. Hayır hayır, en iyisi Moskova'ya eski kabenize yollayayım. Orada istediğin gibi solculuk, komünistlik yap ve oku." deyip rahatladı.

Pınar irkildi. Bunu hiç düşünmemişti:

"Ben okulumu ve yurdumu seviyorum. Eğer öyle birşey yaparsanız, evinizi terk ederim kaçarım" dedi.

Paşa Muhtar elinin tersi ile bir tane yapıştırmaya can attığı sıra, Sakine hanım az duyulan sesiyle parladı:

"Paşa paşa kendine gel! Parmak kadar çocukla cebbeleşip duruyorsun. O senin düşmanın değil, çocuğun. Otur oturduğun yerde, yoksa kızım ile birlikte ben de çeker giderim. Seni Alatlî'nla, Zerrin hanım ile başbaşa bırakırım. Zerrin hanım ki, kapıdaki korumamıza göz dikmiş birisi. Ne bu ayol bıktım sezin Depo konferanslarınızdan. Dört genç çocuğu karşınıza almış, uğraşıp duruyorsunuz..."

Paşa Muhtar iğnelenmiş balon gibi indi. Sanki böyle bir azar bekliyormuş. Geçti koltuğuna oturdu. Sedef saplı tabancasını maddiyalarını yerine koydu. Bardak kırıklarını bir bir topladı:

"Sakineceğim haklı olmaya haklısın ama Depo deyip geçmeyeceksin. İçtiğimiz su önemli. O su, Sultan suyu damarından bir sudur. Kazdırdığımız sondaj kuyularından çıkan su ancak araba yıkamada ve bahçe sulamada kullanılabilir cinsinden. Yüzme havuzumuza bile kullanamıyoruz kireçli. Ne diyorsun yani. Şeker gibi suyu dört solcu zibidiye mi bırakalım? Onlara kalırsa suyun ancak üçte biri bizim mahalleye verilmeli. Ayrıca suyun peşinden ne gelecek bilmiyorsunuz. Bugün suyunuza el koyanlar, yarın evinize malınıza el koyabilir. İstihbarat okumayanlar bunu nereden bilecek."

Pınar:

"Ama babacığım bizim nüfusumuz onların onda biri kadar değil."

"İyi, öyle ise mal varlığımızın da üçte ikisini onlara verelim. Ben memleketin istihbaratına yön vermiş adamım dedim. Su ile başlayan paylaşım kavgasının, ne ile biteceğini biliyor musunuz? Su ile başlayan hakça paylaşım mal mülk ile biter. Sians Politik okumuş adam, koskoca Alatlî bile aynı şeyi söylüyor."

Pınar bilinçdışı:

"Daha iyi ya!" deyiverdi.

"Daha mı iyi?"

Sakine hanım:

"Kızım sen de dikine dikine konuşma. Olur mu öyle şey?"

Paşa Muhtar:

"Sakineceğim bu kız beni sekteyi kalpten götürebilir."

Pınar babasının kolayını almıştı. Bir süre onun bağırıp çağırmasını dinler, sonra annesi ile kapıştırdı. Annesi ya da başka birisi, sesini yükseltmeden babasının susması olanaksızdı. Bu belki de asker yanının sivillikte yaşayan parçasıydı. Çünkü kendisine hak verildikçe, alttan alındıkça sakinleşmesi olanaksıdı....

-X-

Orta caminin imamı:

"Bu yağmurlar dua yağmurlarıdır" demişti.

Oysa yağmurların güz yağmurları olduğunu bilmeyen yoktu. Asmalı Kahve her zamanki gibi tıklım tıklımdı. Reşo ile Emre candan yağmur seyrederek Bilal'i bekliyorlardı.

Son durakta, çay keyfindeki minibüs şoförlerinden biri onlara yanaştı:

"Esselam aleyküm Reşo abimiz. Şöyle az beş dakika şekilenebilir miyiz? Reşo abimizden bir ufak ricamız olacaktır da. Şöyle ki bizim hatta bir örgüt dadandı son zamanlarda. Ülkücü mafya mı ne diyorlar kendilerine? Her gün normal avanta aidatını vermiyenleri sefere çıkartmıyorlar be abi. Haa, çıkarsan ne oluyor? Tekerler o biçim bıçaklanıyor. Gecenin bi saatinde hane kapısı çalınıp silahlar dayanıyor ayrıca. Polise gitsen kimi kime şikayet ediyorsun. Heriflerin adamları var ki Allahına kadar.

Uzun lafın kestirmesi, çolçocuğumuz var ve de halimiz duman be abi. Biz şoförler düşündük taşındık bu işin üstüsinden gelse gelsi Reşo, Fırat abi girer örgüt gelir dedik. Bize bir yardım abi. Elhamdüllulah biz de eski örgütçülerdendik hani!..."

Reşo, ülkücü sözünü duyar duymaz:

"Tamam bakarız icabına" derken, Emre kulağına eğildi. Ve Reşo, anında ağız değiştirdi:

"Arkadaşlarla görüşelim, yarına size bir haber veririm."

Şoför yaşına başına bakmadan "Öpim abi" diyerek Reşo'nun eline sarıldı.

Şoför gittikten sonra Emre:

"Tam bir fırsat eğitimi. Şoför tayfasını arkamıza almak için bundan iyi fırsat bulunmaz. Fakat arkadaşlarla tartışmadan olmaz. Fırat'la Hüseyin ağabeyin görüşünü ise mutlaka almalıyız."

Reşo:

"İyi de onlar kesin karşı çıkar. Hele Hüseyin abi, nihilist mübarek."

Emre:

"Çıkarlar mıkarlar, danışmalıyız. Herneyse onu geçelim bir kalem. Bizim Pınar'dan ne haber? Fırat gideli evden çıkmaz oldu. Yasa mı oturdu yoksa?"

"Yok canım, başka bir kanaldan Fırat'ın peşinde. Dün ben Dilan'ı ararken, o da Birinci Şube'deydi."

Emre güldü:

"Desene herkes sevgilisinin peşinde."

Reşo bir an daldı:

"Ne ilgisi var?"

"Şaka yaptım şaka."

Bahçıvan Bilal, yakasında karanfil, elinde bir gonca ile geldi. Masaya oturur oturmaz "Fırat'tan bir haber var mı?" dedi.

Ötekiler ikisi birden, olumsuz anlamda başlarını salladılar. Üç arkadaşın kararı kesindi. Fırat içeriden çıkmadan ve Mermer Hüseyin'e duyurmadan Depo bombalanacaktı. Yalnız en azından dolmuşcuların Ülkücü Mafya sorunu için Hüseyin'le görüşmek

gerekiyordu. Yoksa Fırat kıyameti koparırdı. Pınar, zaten kendilerinden yana oy kullanırdı.

Tim geliyormuş haberi, Asmalıyı anında tenhalaştırdı. Terörle mücadele timini tanımak, gecekondular için, karayollarında trafik polisini tanımak kadar kolay olmuştu. Reşo'gil Altıncıkent'te toplanmayı sakıncalı buldular. Neresi olabilirdi? En güvenceli yer, Reşo'nun işkence arkadaşım diye övündüğü Elvan Hoca'ların eviydi. Hem de bir nezaket ziyareti yapmış olurlardı.

Pınar'ı çok aramadılar. Babası peşine adam takmıştı. Aydos tarafı deyip dolmuşlara yürüdüler. Bindikleri dolmuşun teybi 'lambaya püf de / ah deme o de' diye bir kaset çalıyordu.

Hüseyin başını salladı:

"Hint fakiri gibi göbeğimizi seyrettirecek bunlar bize." Dolmuştakilerden kimse bir şey anlamadı.

Altıncıkent'te Depo'ya damla su katmayan yağmur, buraları çamur deryası etmişti. Dere tepe aşarak, Elvan Hoca'nın gecekonduya ulaştıklarında, o yeni Ümraniye Pazarı'ndan dönmüştü. Akşamın alaca karanlığında Reşo gili karşısında görünce, korkmadı dense yalan olurdu. Bir yandan dolaşıklığını atmaya çabalarırken, bir yandan "Ooo çocuklar hoş geldiniz sefa geldiniz"leri sıralıyordu. Bütün bunlardan öte, içinde yaman bir savaş başlamıştı:

Elvan oğlum, sen paçayı fena kaptırdın. Bu işin sonundan ne çıkar bahtına. Senin bahtına kaldıysa, zaten boku göğüsledin. Eh olan oldu, alttan alma yiğitlik sende kalsın.

Hoş beş, hal hatırdan sonra, Fırat'ın götürüldüğü söylenince, Elvan Hoca'da iyice şafak attı: "İdris Baba Öyküsü" tam bana göre. Osmanlı devleti hiçbir zaman adam gibi devlet olmadığından, yol kesme, kervan soyma olayları tüm olagelmiştir. Kaman'dan Keskin'e eşeklerle buğday öşürü "vergisi" götüren bir gurup köylüyü, "Körkuyu" denen yerde eşkiyalar çevirmiş. Eller yukarı, paralar dışarı, demişler. Herkes buğday parasından arta kalanı dökmüş dışarı.

Köylülerin içinde, yaşlı başlı bir de İdris Baba adında birisi varmış. İdris Baba gün görmüş, çok eşkiyalarca yolu kesilmiş biri-

dir. Başına geleceği bildiğine, üç beş kuruş kalan parasını, eşeğinin semerine dikmiş, saklamış.

Eşkiyalar ne yaptıysa İdris Baba'ya paranın yerini söyletememişler. Çete başı da deneyimli biri, adamlarına buyruk vermiş:

"Tutun şu moruğu, atın şu kuyudan aşağı"

Adamların şakası yok. İdris Baba'yı ayaklarından yakalayıp, baş aşağı kuyuya sarkıtıyorlar. Başı suya değdi, değecek. İdris Baba Di-reniyor. Yeniden yukarı çekiyorlar.

Eşkiya başı:

"Şakamız yok, bu kez tam gidiyorsun" diyor.

İdris Baba, umarsız çevresine bakınıyor:

"O zaman sizden son bir dileğim olacak. Hiç olmazsa iki rekat namaz kılayım da dünya ile vedalaşayım" diyor.

Eşkiya başı izin veriyor. Bizimkisi namazını uzata uzata kaldıktan sonra, ellerini göğ-e açıp:

"Ey dağlar taşlar, eyy kurtlar kuşlar! Şakası yok, bu kez İdris Baba'nız tam gidiyor. Eksik artık hakkınızı helal edin" diye bağınıyor.

Eşkiya başı:

"Yahu bu adam, dağlar taşlar, kurtlar kuşlarla konuştuğuna göre, bir bildiği var. Erenlerden falan olmasın deyip, serbest bırakıyor. Benimkisi, İdris Baba'nın serbestliği değilde, tam gidişi gibi olacak."

Reşo, eskilerden, Samandıra Tank Taburu İşkencehanesinden, dirençnlerden, ölenlerden, yitenlerden boyuna konuşuyordu.Evde bulunandan akşam yemeği yendi. Üstüne çaylar geldi. bu arada Mermer Hüseyin, Battal Usta'yı sordu.

Elvan Hoca:

"Zavallı bir düş peşine düşmüş, dolanıp duruyor. Bu kez oğlundan sağlam haber aldığını bildiriyor. Kendisi şu sıra

Erzurum'daymış. Çıkmadık canda umut var, derler. Bence Battal Usta'nın ki o hesap. Ali'yi bulamayacağını, belki O bizden iyi biliyor. Belli de olmaz. Yaşadığımız ülke. Türkiye. Öldü sandığınız çıkar gelir de, sabah evde sağlam bıraktığınızı akşama hiç bulamazsınız. Doğru değil mi?"

"Doğru" diye herkes onayladı.

Emre, Reşo ve Bilal aralarında, Su Deposu olayını bu kez hiç açmamayı kararlaştırmışlardı. Fakat, Elvan Hoca sorunca, Mermer anlatmaya başlamıştı bile:

"Fırat'tan bir haber alıncaya dek, o konuyu askıya almamız gerekiyor. Hem baksanıza, ortalık sele suya kesti. Zamanlama olayı, demek istiyorum."

Reşo:

"Sele suya kesti ama, musluklar eskisinden beter kurudu."

Emre:

"Doğru, sel suyu ile ne yemek pişiriliyor, ne de içiliyor."

Bilal:

"Bahçe bile sulanmaz sel suyu ile. Toprağın yüzünü yalar gider."

Reşo:

"Hocam, yeni bir sorunumuz çıktı. Gerçekte, sizinle onu tartışmaya geldik" diye minibüsçüler olayını açtı.

Hüseyin, sırasız söze girde:

"Bırakın şu dağınık insanlır yahu. Kendi sorunlarını neden kendileri çözmiyor? Ülkücü Mafya bilmem ne dedikleri, inançsız, çıkarını düşünen dört çapulcu. Oysa, İstanbul baştan sona minibüsçü, dolmuşçu dolu. Lümpenliği bırakıp, örgütlensinler. Bizden, nasıl örgütlenebiliriz diye yardım istesinler. Yoksa, onlar adına fedailik değil."

Reşo, ben dememiş miydim anlamında, Emre'ye baktı.

Elvan Hoca:

"Hüseyin arkadaş haklı. Arkadaşının önünden bir yolcu kapmak için adam tepeleyenlerden kimseye yarar geleceğini sanmıyorum. Minibüslerinin içini dışını bezedikleri yazılara bak, ne adam olduklarını anla. Bugün okudum birisini: "Kapılma rüzgarıma sen de benim olursun..."

Tümcek gülüştüler.

Reşo:

"Ne yapsın adam aşık."

Hüseyin:

"Başkaca bir düşündükleri de yok ki."

Reşo konuyu Dilan'a getirmek istedi. Emre saplama yaptı:

"Aşk sevda bir yana, Pınar ciddi şeyler söylemiş. Anlatsana Reşo."

Reşo:

"Evet o konuya gelecektim. Paşa Muhtar'ın giderek havası değişiyormuş: 'Olay Depo olayı değil gerçekte paylaşım olayı. Bugün suyu hakça paylaşalım diyenlerin, yarın ekmeği, evi, arsayı, mal varlığını, hakça paylaşalım demiyeceği ne malum. Altıncı'de başlayan yangın bütün yurdu sarabilir. Fatsa belediyesinde Terzi Fikri'nin başlattığı komünist yangın, uyanık milliyetçi aydınlarca zamanında söndürülme, şimdi başka başka sıkıntılarla başbaşa kalabiliydik. Bir kaç elit anarşist temizlendi mi, gerisi kolay. Gecekondu halkımız, anarşist komünistlerce uyandırılmasa, maşallah uyanacakları yok. Bizim halkımız halk değil kuzu kuzu. Bozguncuları aralarına sokmuyacağız' demiş."

Pınar'ın görüşü odur ki, böylesi ince politik işler, babasının boyunu aşar. Ona zehiri veren Alatlolu imiş. Ayrıca Altıncı'ya yeni bir karakol istemişler. Gerekçe, burada üst düzey bürokratlar yaşıyormuş. Acil önlem alınmazsa, onların can güvenliği tehlikeye girebilirmiş vb..."

Eskilerin anlattığına göre yağmur İstanbul'a yağarken Boğaziçi rahatsız olmasın diye, ipek bir elekten elenirmiş. Gökler, beşikte çocuğu uyandırmayacak biçimde, gürlermiş. Şimdi öyle mi?

-- X --

Yağmurlar ağa kamçısı. gök gürlemesi ise, top patlaması.
Altınkent'in dar dik sokakları birer kirli dere olmuş çağlıyordu.
Asmalı da:

"Bu gidişle Altınkent'liler bir de yağmur durdurma duası ayarlıyacaktı. Başka türlü fakir fukaranın et yüzü göreceği yok. Ha gayret Allah baba ha gayret," diyen halk, işin şakasındaydı.

Felek Bakkal, Pınar'ı dükkanında görünce dolaştı. O, sık sık Fırat'lara gelir geçer ama ona dönüp bakmazdı. Yanındaki keçi sakallı genç kimdi? Felek Genç'i tanımaya can attı, ama çabası boşunaydı. Pınar'ın kaşları inadına çatıldı:

"Malboro istiyorum" dedi.

Oysa devrimciliği belası Bafra içerdi. Felek, gerçek yaşından beş on yıl önde koşturan buruşuk yüzünü olanca gücüyle güleç göstermek istedi:

"Kent olmaz mı Pınar hanım? Olacak bu ya tam bugün bitti. Malboro'yu piyasadan çektiler, yine karaborsacılar kazanacak," diye ona yaranmak istedi.

Keçi sakallı genç:

"Hayır kalsın, Kent içemem" dedi.

Felek'in aklından neler geçmiyordu ki:

Zaman keçi sakallıların, uzun saçlı erkeklerin zamanı. Yutmuk gibi kızlar onların peşinde. Pınar, Fırat'tan başkasına dönüp bakmıyormuş. Külâhına anlatsınlar. Kadın kısmına güven mi olur? Hızlı koşanın arabasına biner.

Bunlar yine bir numara çeviriyorlar, ama ne? Nemrut kızın ağzından da laf alınmıyor ki!

Dayanamadı:

"Çok şükür su derdimiz kalmayacak. Baksana sokaklar ırmağa döndü. Ee, yer gök dua üstüne duruyor. Allah razı olsun Paşa Muh-tar'ınızdan, yağmur duasını o akıl etti."

Pınar'da çıt yoktu. Keçi sakallı genç, küçük teybine kalem pil takıyordu.

Felek:

"Pınar hanım Fırat'tan haber var mı? Yok yere çocuğun başı yandı. Bu zamanda karakola, polise düşme de nereye düşersen düş."

Pınar, onu duymamış bir tavırla yağmura bakıyordu.

Felek, iyice işkillendi:

"Delikanlıyı tanıyamadım. Nerelisiniz hemşerim? Sizi buralarda ilk görüyorum da."

Pınar

"Herkesi tanımanız şart mı?"

Felek yılıştı:

"Şey yabancı herhalde demek istedim. Ne o Pınar hanım aramızdan karakedi mi geçti? Ben babanızı çok severim."

Başka müşteriler geldi ve Pınar'gil çıktılar.

Felek, peşlerinden:

"Fırat'sızlık kızın başına vurmuş. Erkek delisi bunlar" diye söylendi.

Akşama Paşa Muhtar'a bire bin katarak anlatacakları vardı. Hele o keçi sakallıyı hiç gözü tutmamıştı. Kim bilir ne kıskırtıcılık için gelmişti? Bu tipler insanın aklını böceklenmekten başka bir işe yaramazlardı. Depo olayı, böylelerin yarattığı huzursuzluk değil miydi? Lafazanlıklarıyla, mahalleden bazı akıllı evvelleri de peşlerine takmışlardı. Bu gidişle Örenköy'lüleri kızdıracaklar, onların kapısındaki işlerden, sadaka vitirelerinden de yararlanamayacaklardı. Koca Cami'yi, bitişiğindeki Kuran Kursu'nu kim yaptırmıştı? Mahalle aralarındaki muslukları, kim taktırmış. Depo'nun çevresindeki çitf katlı teli kim çektiirmişti? Alatl olmasa, gecekonduların yarısı daha karanlıktaydı. Trafuyu kesesinden onartmış, kimseden on para almamıştı.

Şehirde yetişen, okuyan takım dinden uzaklaşıyor bir, bir de ekmek yediği kapıya hile düşünmeye yatkın oluyordu. Üç beş okumuş velet gül gibi geçinen iki mahallenin arasını açmaya yetip artıyordu. Ah Atatürk ah, sağ olacaktı da böylelerini sallandırı sallandırı vercekti.

Giderek toplantılar sıklaştırılmıştı. O akşam Fırat ve Hüseyin'den başka herkes Bilal'in gecekonduydu.

Reşo:

"Arkadaşlar teori bitti, söz eylemin. Evet daha fazla gecikirsek, bu tarihi momenti de kaçırabiliriz. Fazla ince eleyip sık dokuyanlar devrim yapamazlar. Üstelik kararı oy birliği ile alıyoruz. Fırat zorunlu aramızda yok. Mermer Hüseyin'e gelince, babası hastaymış. memleketine gitti. Ne zaman döneceğini kim bilebilir? Kararı oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?"

Sol yumruklar kabul anlamında kaklıtı. Sonra birbirlerini kucaklayarak başarı dilediler. Sıra dinamiti depoya kimin bağlıyacağı konusunda kuraya geldi. Kura bahçıvan Bilal'a çıktı.

Emre:

"Hadi bakalım köpek uzmanı göster kendini. Tellerin içinde iki kurt köpeğiyle başbaşa kalacaksın."

Bilal:

"Oğlum ben kangal, davar köpeği uzmanıyım. Kurt, polis köpeği ve buldog gibi kent soylu köpek uzmanı değilim ki" diye yorum getirdi.

Emre:

"Ne o korkuyormusun yoksa?"

Reşo:

"Emre boşuna Bilal'i sıkıştırma. Bu ekip işi, hepimiz görev alacağız. Zaten sıra o ayrıntıyı konuşmaya geldi. Konuyu dağıtmayalım. Şu anda görevini yapmış iki arkadaşımız var, Pınar ve konuk arkadaşımız."

Konuk arkadaş dediği, keçi sakallı bomba uzmanıydı. Dinamiti, kapsülü, fitili üç ayrı blok halinde yerleştirmiş, pille ateşlenecek durumda ortaya koymuştu. Pınar ise Su Deposu'nun anahtarının bir kopyasını babasından aşırmaı başarmıştı.

Köpeklere uyuşturculu et verilecekti. Nöbetçi bekçi eğer uyanırsa Reşo ile Emre etkisiz hale getirecekti. Ayrıca çok sayıda gözcü görev alacaktı.

Eylem saati sabaha karşı sıfır üç ya da sıfır dört olarak kararlaştırılmıştı. Bu saatler Bilal'in verdiği bilgiye göre, köpeklerin uykuya varma saatleriydi.

Emre'nin:

"Oğlum bunlar kent köpeği, uyku saatleri sizin köy köpeklerinin uyku saatini tutmayabilir" yollu karşı çıkışı, onay görmedi.

Pınar:

"Köpek köpektir canım" deyip güldü. Bu onun Fırat gittikten beri ilk sesli gülüşüydü.

Pınar'ın eviyle sorunları olduğu için, yine toplantıdan erken ayrılmak zorunda kaldı. Onu uğurlamaya Reşo çıktı. Böğürtlen ve meşelerle kaplı yolda epey suskun yürüdüler.

Reşo:

"Pınar, seni anlıyorum. Dilan'ı halen göstermiyorlar. Olayda bir anormallik var. El yazısı ile notunu almasak, başka şeylerden kuşkulanaçağım. Yaralı olabilir. İyileşmeden insan içine çıkartmazlar. Çok önemli bir illegal ilişki izi buldular desek, bu iyice olanaksız. Öyle bir şey olsa en azından benim haberim olurdu. Bütün olasılıkları düşünüyorum, fakat çözemiyorum. Bırak beni, anası babası ile bile görüştürmüyorlar. Onu çok özledim çok. Bu konuda beni ancak sen anlarsın diye anlatıyorum. Anlıyorsun değil mi?"

Pınar'ın yanaklarından kayan, artık dinmiş yağmurun serpintileri olamazdı:

"Kim bilir nasıl işkence altındadır." diye fısıldadı.

"Fırat dayanıklıdır. Hem sorgulandığı yer tesbit edildikten sonra fazla üstüne varamazlar. Biliyorsun yerini tesbit ettik. Bak o Dilan'dan çok sonra alındığı halde, hemen yerini bulduk."

Pınar sokak lambalarının altına çıkmayı istemedi:

"Yine de ikimizi bir arada görmesinler. Ortalık muhbir dolu. Hadi size bol şanslar." deyip olduğunca Felek Bakkal'dan uzak olmaya çalışarak, gözden kayboldu.

Reşo, bir süre Pınar'a peşinden baktı. Kot pantolonu, sıradan gömleği, keten ayakkabısı ile ona kim derdi ki mutlu milyarder Paşa Muhtarın kızı. Dahası Boğaziçi Bilgisayar öğrencisi. Dilan ile Reşo sol düşünceli, sosyalist olmak zorundaydılar. Peki bu kıza ne oluyordu?...

Sovyetlerde sosyalizmin yediği darbelerden sonra, Türkiye'deki sosyalitlere bir hal olmuştu. Tanınmayacak biçimde paraya pula düşmüşlerdi:

"Bizler evrimi küçümseyerek, tarihi yanlışımızı yaptık. Doğal gelişimini tamamlamamış meyveyi dalından kopardık. Böylece yarattığımız yapay ortamla gerçek devrimi geciktirdik. Büyük insanlığı kimse değil, yine kendi kurtaracaktır. Adam açmı, bırak gersin. Adam düşmüş mü, bir tekme de sen vur. Vur ki gözünün önüne baksın v.b gibi döneklik teorileri de oluşturmaya başlamışlardı.

Reşo başka Pınar başka düşler içinde dönüyorlardı.

Reşo:

Dilan, işkencecilerin örselediği kumral saçları, o güzel gözleriyle neredeydi? Etili dudaklarında mutlaka kurumuş kan izleri vardı. Birgün Aydos dağının yamacında kekik toplamışlardı. Kendi eliyle saçlarına kekik serpmiş:

"Reşom kokla" demişti.

Pınar:

Yağmur durmuş gece uysal başını yastığa koymuştu. Göl yanında gece kuşlarından biri ıslık çaldı. Pınar onu Fırat'ın ıslığına benzetti. Okuduğu bütün işkence türleri kaydı beyninden. Elleri ayakları zincirli. belden üstü çıplak, ıslak pis zeminde bir Fırat düşledi. Tabanları patlak, gözleri tümenden kapanmış ve bıyığının yarısı tıraş edilmiş. Özenle koruduğu o güzelim bıyığının arasından, ikide bir "Pınar" diye bir uğultu dökülüyor. İşkenceciler "Pınar" sözcüğünü "su" anlamında algılıyorlar:

"Yaa komünist pezevenk, musluk suyu da değil pınar suyu istersin değil mi?" diye alay ediyorlar.

Herkes gibi Paşa Muhtar'ın koruması da Pınar'a aşıktı. Paşa Muhtar kendisine:

"Bu kızın üstünden gözünü ayırma" diye görev vermese de ayırmıyacaktı. Telsizin mandalına heyecanla bastı:

"Pınar hanım malum taraftan geliyor komutanım" uyarısını peş peşe yineledi.

Paşa Muhtar yine ağzına geleni sayıp; dökecekti ama bu kez Sakine hanım erken davrandı:

"Pınar'ım bu günlerde kilo verdi. Yavrucuğumun bir sorunu var ama açılmıyor. Çocuk nasıl açılsın ki, azrail gibi bir baba. Birgünden bir güne, gel kızım otur şöyle yanıma. Derslerin nasıl, işlerin nasıl? Bir sorunun mu var dedin mi? Alatlı'nın Felek Bakkal'ın bilmem kimin ağzıyla çocuğu hırpalar durursun. Çocuklarıyla arkadaş gibi olan babalara imreniyorum."

Paşa Muhtar:

"Neyini eksik ettik hanım? Yediği elinde yemediği belinde. İngiltere'ye der İngiltere'ye, Amerika'ya der Amerika'ya gezilere yollarız. Özel öğretmen der özel öğretmen, yüzme der yüzme! Biz onun yaşındayken, kuru tayına talim ediyorduk.

Paşa Muhtar eşine çapkın baktı:

"Gerçekte ben onun ne istediğini biliyorum hanım. Koca istiyor koca! Ama bu yaşta insan, seçmeyi beceremez. Anne baba

olarak biraz yardımcı olmalıyız. Bir de bana kızım ile ilgilenmediğimi söylüyorsun. Haksızlık ediyorsun vallahi. Oysa ben neler neler düşünüyorum. Sen ister beğen ister beğenme, şu Alatlî akıllı adam. Geçen gün bana ne dedi biliyor musun? "Çocuklarımızın geleceğini düşünmek zorundayız. Pınar'ın arkadaşlarıyla ilgilenmelisiniz. Maşallah güzel kız. Bakarsın gözü açık bir baldırı çıplağın ağına düşüverir. Yeğenim olduğu için söylemiyorum. Bizim Serkan mükemmel bir çocuk. Tahsil onda, terbiye onda. Mal mülk dersin hesabı yok. Kerata bir babanın, bir oğlu. Niye Pınar'la evlendirmiyelim? Hem böylece bir taşla bir kaç kuş birden vurmuş oluruz. Dostluğumuzun asil bir kanbağı ile pekişmiş olması da cabası."

Sakine hanım:

"Serkan o kadar olmuş mu ayol? Daha dün bacak kadar çocuktuk. Şey, doğruya doğru, o aile asil bir aile. Serkan'ın adam olacağı ta o zamandan belliydi. Ama bilmem ki becerebilir miyiz? Bilirsin bizimki babasının kızıdır," diye cilvelendi.

- X -

O gece Depo'ya değil girmek yaklaşamadılar bile. Emre, bahçıvan Bilal'in dolaşıklığına bakıp:

"Oğlum bu iş hortumla çiçek sulamaya benzemez. Daha köpeklerin adını bile öğrenmeden, telörgülerden içeri girmeye çabalıyorsun. Şakaya gelmez vallahi parçalarlar. Biz önce şu köpekler hakkında biraz bilgi toplayalım. Zaman yok bir iki gün geç olsun. Yapacağımız işi elimize yüzümüze bulaştırmıyalım" dedi.

Emre'nin görüşü uygun bulundu, eylem ertelendi. Fakat köpeklerle dialog nasıl kurulacaktı?

Bu kez uyuşturucuya bulanmış etleri bekletecek yer bulmak sorun oldu. Etler açıkta kokardı. Kiminin evinde de buzdolabı yoktu.

Reşo:

"Eti ben götürürsem, Allahıma zehir mehir dinlemez yerler," dedi. Yine Emre, burnunu tutarak, götürmek zorunda kaldı.

Havalar açmış, kaçamak pastırma yazı sıcaklar vardı. Kuyucu duran, Fırat götürüleli eşi Ümüş'ü avutamaz olmuştu. Ümüş'ü Fırat'ın öldürülmediğine inandırmak için Birinci Şube, Gayrettepe'ye götürmeye karar verdiler. Yalvarıp yakarıp, polislerin ağzından "Oğlun sağ" sözünü duyuracaklardı. Duyurabilirlerse kuşkusuz.

Felek Bakkal'dan aşağı inip, minibüs için Asmalı'ya doğru yürüdüler. Musluk başında yine çekiş, dövüş vardı. Ucundan kıyısından minibüsünü yıkamaya çalışan şoförle, bir vatandaş ciddi bir sıcak savaştaydılar. Şöförün elinde levye, ötekinde kazma, biribirini yemeye fırsat kolluyorlardı.

Vatandaş:

"Ulan pezevenk, millet içmeye su bulamıyor, sen tutmuş şakır şakır minibüs çimdiriyorsun. Camını çerçevesini bırakmış inadına tekerini yıkıyorsun, he mi...?"

Şoför:

"Ulan keriz gözün yalnız beni mi görüyor. Körmüsün Örenköy'lüler sabah akşam havuz doldurup boşaltıyorlar. Erkeksen onların üstüne yürü."

Kıydan köşeden ağız kavgasını izliyenler, iş kızışınca ortadan silindi. Felek Bakkal herkesden önce kepenklerini kapatmıştı. Ufak tefek maç heveslisi çocukların kalabalığı da olmasa, Altıncı'da su yerine insan kılığı var sanılırdı.

Şoför levyeyi ikinci kez savurdu fakat tutturamadı. Kazmalı vatandaş şimdilik avının zayıf yanını kollamanın tetiğindeydi.

Duran Usta dayanamadı:

"Ulan ne bok yiyorsunuz! Yok yere birbirinizi geberteccksiniz, Bırakın şu ellerinizdekini" deyip yürüdü.

Eşi Ümüş arkasından:

"Gine mi elin bitli yorgarını üstüne alıyorsun. Koca memleket-te senden başka alayelek yok mu? Aracı yer dayağın artığını. Ondan sonra paran yoksa kefil, işin yoksa şahit ol. Zaten başımız belada. Zaten işimiz başımızdan aşkın. Hani mahallenin hot zot edip. akşama kadar eli boş dalaşanları?..." diye habire söyleniyordu.

Kuyucu Duran, kazmanın toprağa, taşla, kuma ve insana değdiğinde verdiği sesi iyi tanırdı. Kazma da, levye de ete kemiğe, cana değmeye başlamıştı.

Derken açık kalmış musluğun çevresine, iki insan bitkin uzandı. Gerçekte mahalleli kazmalı komşularına güvendikleri için ağırdan alıyordu. Minibüsçü sopasını şöyle temizce yesin istiyorlardı. Ama ikisi birbirine denk düşmüş, evdeki hesap çarşıya uymamıştı. Az önce söylenen diller söylemez, kazma, levye tutan eller tutmaz olmuştu. Açık musluk ikisinin kanını karıştırıp, aşağı doğru aynı derecikte birleştiriyordu.

Şoför Kayseri'li, kazmalı vatandaş Malatya'lıydı. Hekim Baş Çöplüğü tarafında oturan Kayseri'liler, ertesi gün yol kesip, kimlik denetimine başladılar.

Ne kadar Malatya'lı, Altınkent'li yakaladıysa hastanelik ettiler. Altınkent'lilerin kendi dertleri kendilerine yetmiyormuş gibi bir de İstanbul'a giderken kimlik sorunları çıkmıştı...

Duran Ustağil oğullarını aramaya gidemediler. Ümüş bacı üzüntüsünden yataklara düştü. Oğlunun kızının başına gelenlerden eşini sorumlu tuttu:

"Çocuklar kendi dertlerini bırakıp elin derdine yanmayı, yok akılla kuru sevda peşinde koşmayı, sende öğrendiler." dedi.

Yağmurlar dinmiş, göl kıyılarındaki bulanıklığın dışında eski duruluğuna kavuşmuştu. Duran Usta kuyudan taze su çıkarttı. Elini yüzünü yıkadı. Bahçedeki sarı ayvalardan en irisini kopardı. Mutfağa dolmuş cıvıl cıvıl güneşte çay demleyen eşine:

"Ümüş şu ayvanın güzelliğine bak. Mübarek sanki altın parçası. Maşallah neredeyse kilo dövecek."

"Yiyenim, koklayanım olmadıktan sonra, nideyim ayvayı, nideyim narı" dedi Ümüş.

Duran Usta dolaştı:

"İyisin değil mi? Bugün gidiyoruz. Pınar kesin yerini bulmuş. Soyadı tutsa görüştüreceklermiş bile. 'Dişe dokunur bir suçu yok, inat edip konuşmadığı için tutuyoruz' demişler,"

Ümüş, hep yumuşamak zorunda olduğu için yumuşuyordu:

"İnatlığı tıpkı sen. Adamlarla iki laf etse de çıkıp gelse olmaz mı?"

Duran Usta güldü:

"Öyle düz konuşma değil bu kız akı yufka. Almaz almaz sorular sorar onlar. Örgüt mörgüt gibi..."

"Allaah 'bu örgüt denen şey ne afatmış anam! Koskoca hükümeti soluksuz bıraktı. Yalnız hükümeti mi, bizi de allak bul-lak etti. Aklım yetmedi anam bacım. Memleket aklını örgütlen bozdu. Eskiden ne örgüt vardı, ne mörgüt. Ne güzel aşlı aşını işli işini bilirdi. Dünya bir şekil oldu. Allah kökümüzü köyden koparanın boynunu kopartsın inşallah."

Duran Usta:

"Bilir bilmez konuşma kalk gidelim kalk."

"Gidelim ya gidelim. şimdi bir de başımıza yolda Kayseri'liye rastlama korkusu çıktı."

"Ne yapalım onu da mı ben çıkarttım?"

"Yok köyün imamı çıkarttı. Koca mahmallede dövüş ayıracak başka adam yok muydu?"

"Allahümme essabirin! Kalk yürü yürü!..."

Birinci şube girişindeki polisler, tiyatro artisti olmuş rol yapıyorlardı:

"Yok bacı, ekmek Kuran çarpsın yok. Burada Fırat'a Kızılırmak'a benzer su görüyor musun? Biz bir tas ičecek su bulamıyoruz. Siz koskoca ırnaktan söz ediyorsunuz. Fırtaat!..."

Metris senin, Selimiye benim, olmadı. Bayrampaşa Cezaevi, Samandıra Tank Taburu, Duran Usta ile Ümüş bacı İstanbul kazan

onlar kepçe dolaşıyorlardı. Akşam gece yarıda eve dönüp, sabah namazı yeniden yollara düşüyorlardı. Hahgi cezaevine, hangi kara-kola giderlerse, yemin billah yok diyorlardı. Burada yok ama, mutlaka şuradadır diye de umut veriyorlardı.

Duran Usta:

"Hanım meraklanma, arayan mevlasını da belasını da bulurmuş. Bunun burası koca İstanbul, bir iki günde gezilir mi? İstanbul deyip geçiyor musun sen? Mübarek şchir değil devlet devlet. Bir sıraya koyalım, tek tek gezeriz. Sana söz Fırat'ı bulacağım. Bulup göstereceğim. Seni yıldırان gözünü korkutan, bizim emmioğlu Battal'ın Ali'si. Onu bununla karıştıрма. O iş başka iş. Ama bak o bile Allah'tan umudunu kesmiyor."

Ümüş bacı eşi konuştukca biraz rahatlıyor, sonra yine eski karamsarlığına düşüyordu:

"Dilan'ım için hiç ses ediyor muyum? Çok şükür onun yeri belli, yurdu belli. Biliyoruz ki sayılı günü var, bir gün bitecek. Biliyoruz ki Metris'de kadınlar koğuşunda. Ama görüş yasağı varmış, görüştürmüyorlarmış. Varsın olsun, bir gün görüştürürler..."

Pınar'ı uyku tutmadı. Gür kara saçları ateş olup boynunu boğazını yaktı. Kuştüyü yastık diken olup, yüzüne gözüne battı. Kulağı Depo'da patlıyacak dinamitlerin sesinde, sabahı etti. Yine ne terslik olmuştu? Neden bombalar patlamamıştı? Fırat'tan, Mermer Hüseyin'den habersiz yaptıkları bu önemli eylemin sonundan ne doğacaktı?

Hüseyin hep:

"Bir devrimci kadere, varsayıma iş bırakmaz. Sonuçtan yüzde yüz emin almadıkça eyleme geçmez. Yaptığı ne olursa olsun bu bir çeşit anarşizm olur. Anarşizmse bir çeşit kaderciliktir. Çünkü ne sonuç vereceği belli olmaz" derdi.

Bilal gözleri uykusuzluktan kan çanağı. Örenköy'ün orta yerindeki çiçekleri suluyordu. Hortumu tuttuğu noktadan güç ayırıyordu. Belli ki ayakta uyuyordu. Havuz başından gelen Pınar'ı burnunun dibine dikilene dek görmemdi. Pınar günaydın deyince ayıktı. Alışık güleç yüzü ile:

"Ohoo. Pınar bacı bakıyorum da erkencisiniz. Günaydın, günaydın. Bu güzel havalarda, doğarusu erkencilik iyidir."

Pınar'dan ses gelmeyince kuşkulu çevresine bakındı. Fısıf fısıf:

"Sorma namussuz köpeklerden birisini uyutamadık. Eti kokladı kokladı yemedi. Hayret et yemeyen köpeği ömrümde ilk kez görüyorum. Belki çiğ et yemiyordur. Yarın pişirip biftek yapıp götüreceğiz. Namussuz Alman Dobermanıymış ne ? Faşist hayvan, dazlak olacak!..."

Pınar elinde olmadan güldü. Nerede var nerede yok Aslıhan hanım göründü. Yanından ayırmadığı kanişi ile konuşarak sabah gezintisi yapıyordu. Ta öteden Pınar'a seslelnldi:

"Ne o güzelim bu ne erkencilik böyle. Senin yaşında iken üç hizmetçi yataktan ayıramazdı beni. Nazlanır, anneciğimi, babacığımı bekletirdim. Bir ara sabahları ezandan önce kalkmağa başlayıvermezmiyim! Babacığım: Ne o sultanım aşk mı var ufukta? dedi. Ahh, aşk, aşk insanda uyku tünek bırakmaz. O büyüğü güç insanı alt üst eder..."

Bilal Pınar'ın imdadına yetişti:

"Aslıhan hanım ablacığım, o zaman ben hep aşığım demektir. Kendimi bildim bileli geceden kalkar işe başlarım. Çünkü çiçeği güneş doğduktan sonra sulayamazsınız."

"Sen sus soytarı çocuk. Ben yanıtı Pınar'dan bekliyorum."

Pınar, oldum olası ona yüz vermezdi:

"Sizin zamanınızdaki aşklar yok şimdi."

Aslıhan hanım alındı:

"Şekerim biz milattan önce yaşamadık çok şükür."

Bilal gevrekçe güldü. Pınar ortamı yumuşatma gereğini duydu:

"Hayır onu demek istemedim. Eski, o güzel aşklar yok şimdi, demek istedim."

Aslıhan hanım:

"Haa pardon ben yakalayamadım espiriyi. Her neyse eski yeni

bütün aşklar güzeldir. Her zaman, her yaşta kıyısından köşesinden bir aşk, aşklar yakalamakta fayda vardır."

Konuyu değiştirmek istedi:

"Sizin o hanzo kangal olmasa, annene varacağım. Şu parmak kadar çocuğuma sataşıp duruyor utanmaz" diye minnacık köpeğini gösterdi.

Reşo'ların gecekonduda yine demli çay içilip, yine Depo konuşuluyordu. Bu gece ne pahasına olursa olsun dinamitlenecekti. Geciken adalet gibi geciken eylem de geçersizleşirdi. Pınar erken kalkacağını belirterek söz istedi:

"Arkadaşlar bu iş tatsızlaştı. Eğer Hüseyin ağabey ya da Fırat gelirse, kesin yatar. O zaman, ya uygulamaya koyalım ya vaz geçelim derim ben" dedi.

Reşo, Bilal, özellikle Emre onu onayladılar. Karşı çıkan zaten yoktu. Ama terslikler üst üste gelmişti.

Reşo:

"Pıratığe dönüşmeyen teori, teori olmaktan çıkar. Teorinin pratiğe indirgenmesi, kitlelere ulaşması demektir. Kitleye varmayan teori, bilgi maddi güce dönüşmediğine göre, Fırat'da gelse, Hüseyin ağabey de gelse, bence bu böyle olmalıdır. Yani şu anda doğru yoldayız. Kitabın dediğini yapıyoruz.

Emre, tek başına alkışladı:

"Brava Reşo, bu savunmana tam numara veriyorum. Doğru söze ne denir?"

Bilal:

"Bırakın şimdi on numara, tam numarayı. Köpekleri nasıl uyu-
mcağız?"

O,sefer tasındaki bifteği gösterdi:

"Uff mis gibi kokuyor mübarek."

Emre:

"Bilal, yoksa köpekler için götürdüğün eti sen mi yiyorsun?"
Buna tümcek gülüştüler.

Bilal:

"Bu kez ya bifteği, ya da köpekleri yiyeceğim. Nöbet Bekçi Bekkir'in değil mi? O namussuzda da uyku yok ki. Ara sıra kalkıp köpekleri denetliyor. Uyuyup uyumadıklarına bakıyor."

Emre:

"Yok devenin pabucu. Benim bildiğim bekçiler dünyanın en uykucu insanlarıdır. Bekçilik tembel, uykucu adam işidir."

Reşo düşünceliydi. Ev sahibi olarak çay hizmetini yaparken bardaklardan birini devirdi.

Pınar:

"Reşo kafan başka yerde."

"Yalnız kafam olsa iyi, gövdem de başka yerde."

Herkes başka bir yorumla sustu. Fakat ortak varsayım Reşo'nin Dilan'ı düşündüğü üstüneydi. Dilan mı görüşmek istemiyor, onlar mı görüştürmüyordu? Bu kadar görüş yasağı olabilir miydi? Her şey olabilirdi.

Reşo:

"Bu gece Depo operasyonu bitmeli" diyerek herkesten farklı düşünmediği izlenimini vermeye çabaladı.

Bilal:

"Depo'yu uçurmakla iyi ediyoruz değil mi? Eski temel üzerine yeni yapı yapılamaz. Boşver anasını satayım, yama ile onarımla olacak iş değil bu iş" diyerek, ikircikliliğini dışa vurdu.

Reşo:

"Emperyalist kültürle yarı feodal kültür, yapışık kardeşmişler. Gerici kültür yıkılıp yok edilmedikçe, yeni kültür kurulamaz. Kısacası eski ile yeni arsında ölüm kalım savaşı vardır. Ya biri, ya ötekisi, bunun ortası yoktur.

Depo ya yıkılacak, yeniden kurulacaktır, ya da bu açmaz sürüp gidecektir."

Bilal anında dönüş yaptı:

"Beni yanlış anladın Reşo kardeşim. Bende hiç akıllı eşeği, deli atla değişecek göz var mı?"

Emre:

"Burada eşek kim at kim?"

Pınar yine gülümsedi:

"Sizler de olmasanız sıkıntıdan çatlayacağım."

Reşo, Pınar'ı savuşturup ivedi döndü. Bütün hazırlıklar yeniden gözden geçirildi. Nöbetleşe uyuyarak, şafak sökümüne yakın harekete geçilecekti.

Herşey yolunda gidiyordu. Hava dingin ve bekçiler uykundaydı. Reşo bekçi kulubesinin gerisinde yerini aldı. Her olasılığa karşı silahı çıplaktı. Emre daha gerilerde gözcüydü. Köpekler uzaktan fırlatılan etlere ilkin gürültü ile koştular. Sonra koklayarak iştahla yemeye koyuldular. Dobermanın istediği demek ki, az pişmiş biftekmiş. Bir süre sonra kesik kesik bir iki havlayıp, upuzun yere seriliverdiler. Bilal, güvenlik için son parçayı da attı, ama köpeklerde çıt yoktu.

Hemen makaslar işledi. Kıt kıt teller kesildi. Bilal bomba paketini içeri kayd. Çevreyi dinledi. Bütün görevliler horluyordu.

Depo'nun iki bacağına iki parça dinamit paketini bağlarken, yüreğinin sesini duydu. Sanki peşinden bir çift ayak sesi yaklaşıyordu. Hay Allah kablonun bir ucu neredeydi? Evet kapsülden çıkmıştı. El fenerini yakışa mıydı? Havada bulut yoktu. Peki üzerine çöken karanlık neyin nesiydi? Terlemeye başlamıştı. Sonunda kayıp ucu yakaladı, yerli yerine yerleştirdi. Gerisi kolaydı. Kabloyu sererek girdiği yerden çıkacaktı. Başını kaldırdı. Ohoo hava gün doğusundan ışıyordu. Depo'nun dibinde güz menekşesini seçti. Ne de güzel tutmuş ve de açmıştı. Olmaz olasıcaıyı öyle de severdi ki. İnadına da Depo'nun dibine dikmişlerdi. Arsız görünlü, şımarık renkli ama nazlı bir çiçektir. Her elden tutmazdı. Ayrıca canı ister acar, canı ister açmazdı.

Bilal bir an nerede olduğunu unuttu. Çiçeği sevdi okşadı. Onu

sıkan otları yoldu, temizledi. Parmaklarıyla dibini kabarttı. Sanki Depo'yu uçurmaya değil de oradaki çiçeklere sabah suyu vermeye gelmişti.

Reşo, endişelenmeye durdu. Islak çalsa olmazdı. Görev yerini terk etse, Bekçi bekir uyanıp sorun yaratabilirdi. Derken gelen var anlamında Emre'nin öksürüğü duyuldu.

Pınar, dişini sıkıp beklemekten bitkin düşmüştü. Bu kez uyu-
mak şöyle dursun, yatağa bile girmemişti. Işığı yaktı, kitap oku-
mak istedi. İlh, kafası çok karışık. Tan yeri ağarmaya başlamıştı. Çevrede çıt yoktu. Yakalanmış olabilirler miydi? Ah Fırat, o olsa böyle olmazdı. Mermerci Hüseyin'in annesi de hastalanacağı zamanı bulmuştu. Ne yapabiliirdi, nasıl haber alabiliirdi? Eli kolu bağlı kalmak ne kötüydü. Yanlış mı yapıyorlardı? Varsa yanlışları neredeydi?

Okulda eskinin çok çok keskin sosyalistlerine rastlıyordu. Yalnız giysileri, yüzleri değil, yaşam biçimleri, düşünceleri de değişmişti. Dillerine doladıkları evrim teorisi sığınağı, demagojisi ile:

"Marks, erken doğ'u. Lenin'se Devrime erken doğum yaptırdı. Dahası buna doğum değil, düşük denir. Doğa yasalarına karşı çıktılar. Evrim yasalarını hiçe saydılar. Meyveyi olgunlaşmadan kopardılar, ya da koparttırdılar. Doğal gelişimi içinde yüz yılda oluşacak devrimi, aceleleriyle beş yüz yıl geriye attılar.

Yaşasın liberalizm. Liberalist olmak, gerçekte sosyalist, hatta komünist olmaktır. Evrimsel gelişim içinde bugünün liberalleri yarın ne olacak? Elbette komünist olacak. Yanlışın neresinden dönersek kardır. Biz yanlışımızı anladık. Bir yandan her ülke, her sınıf kendi devrimini kendi yapar diyoruz, bir yandan işçi sınıfı adına devrim yapıyoruz. Biz önce kendi kimliğimizi tanıyalım. Hem burjuva olduğumuzu kabul ediyor, hem emekçi sınıfın devrimini yapmaya kalkıyoruz. Bu ne çelişki böyle!...

Ekim Devrimi'nin sonuçları, ilkelerine ters düşmüştür. Bireyi, ihmal etmiştir. Emeğin özgürleşmesi parolası lafta kalmıştır. Ayrıca Ekim Devrim'i özgün değildir. O, Batı'nın modern çağı adına, vekaleten yürütülmüş bir maceradır. Teorisi hazır, fakat toplumsal alt yapısı hazır olmayan, yoksul halkların sırtında denenmiş çok pahallı bir girişimdir. İnsanın doğayla, tarihle, devletle ve kendisiyle olan çelişkisini bir ferman gibi getirmiştir. Bu olayı gerçekleştirirken, önce alt yapıyı yani üretim araçlarının özel mülkiyetini elinde tutan siyasal iktidarı ele geçirdi. Sonra yavaş yavaş (din, hukuk, siyaset, ahlak) gibi üst yapı kurumlarını ele geçirmeyi denerdi. Bu tutmadı. Çünkü, alt yapı, üst yapı arasındaki dialektik uyumu hesap edemedi " diye dolaşıp duruyorlardı.

Bir kısmı öyle, bir kısmı böyle dolaşıp dururken, büyük çoğunluğu ise, ortalıktan silinip gitmişti. Herşeye karşın Mermerci Hüseyin, Fırat, Reşo, Dilan Emre, Bilal, Elvan Hoca ve Pınar gibi diriler vardı.

Pınar'ın baştan beri kendine sorduğu soru:

"Ben kimim? Neredeyim? Bulunduğum konum ve gittiğim yön doğru mu?" biçiminde idi.

Bu soruları bir kez Fırat'a seslice sormuştu. O da:

"Ben anlamam Mermer Hüseyin ağabeye sor" demişti.

Mermer Hüseyin ikirciklenmeden:

"Alatlı ile babanız Paşa Muhtar'a karşı olduğunuza göre doğru yöndesiniz demektir. Bizim Bilal'in Mao'culuğu, Emre'nin Dev Sol, benim TKP, Fırat'ın Kurtuluş, Reşo'nun PKK, Elvan Hoca'nın Dev Yol, sempatizanlığı seni şaşırtmasın. Gerçekte emekle sermaye arasına çizilmiş o kalın çizginin neresinden yana olduğumuz önemli. Emekten yana mıyız, sermayeden yana mı? Ötesi bizim kendi dolaşıklığımız, kendi yanlışıımız" demişti.

Bir gün Hüseyin'in:

"Pınar, sakın sosyalistlikle Fırat'cılığı karıştırma." deyişine çok üzülmüştü.

Pınar Depo'daki patlamayı falan unuttu. Yatağın sıcaklığına gömüldükçe, Fırat girdi gözkapaklarına. Şimdi ağzı açık onu dinliyordu:

"... Bırak şu dönemleri ve de kılıf teoriklerini. Eğer evrimi bekleyeydi, Galileo dünyanın döndüğünü söylemek için çok beklerdi. Eğer Kopernik, Froid, Aristo, Mansur, Pir Sultan, Mao, Edison, Aynştayn, Turan Dursun bekleselerdi, halen bekliyor olurlardı. O çarpık mantığa bakacak olursak, düşme tehlikesi vardır diye sürekli oturmamız gerekirdi. Her düşünce nesnel koşul ürünüdür. Marks, Lenin, Mao, Muhammed ve Atatürk'de öyledir. Bunların hiç birisi uzaydan gelmediler. Yeryüzündeki maddi koşullar yarattı onları ve düşüncelerini. Evrim mevrim diye geveledikleri şey olmasa, söz konusu düşünce üreticileri zaten olmazdı. Bir sistemin uygulamasındaki çöküş, o sistemin çöküşü anlamına gelmez.

Fransız Devrimi on yıl yaşayabildi. Ekim devrimi yetmiş yıl yaşadı, deniyor. Hayır devrimler kesintisizdir, bitmezler. Fransız devriminin deneyimini yedeğine alarak, yeni devrimler de yaşayacaktır.

Temel sorun, devrimlerin geçici sonuçları değil, amaçlarıdır. Fransız Devrimi eylemsel anlamda bitmiştir, ama amacı bitti mi? Ekim devrimi fili olarak bitmiştir, amaçları bitti mi? Emekçi sınıf, ezilenler, hakça paylaşım taleplerinden vaz mı geçtiler? Ekim devrimi emeğin özgürleşmesini savunurken, insanın da özgürleşmesini savundu. Bu içeriğiyle Ekim Devrimi halen aramızda değil mi...?

Devrim, bütün insani güzelliklerin boy atıp geliştiği yerdir. Devrim, ezilenlerin, beylerin paşaların, tıka basa yiyenlerin, kapısını şiddetle çaldığı zamandır. Devrimin sorunu yalnız sermaye ile sınırlı değildir. Bizce devrimin en büyük sorunu, insanın kendi gerçeğiyle uzlaşmayı redetmesidir. Aslında bu gerçektir ki, devrimi ölümsüz kılar.

Ekim Devrimi ne tıkanı, ne tükendi. Cetvelle çizilmemiş inişli çıkışlı bu yaşam yolunda, durdu dinleniyor. Giderek artan bililgisi, tekniği, gençliği ve ivmesi ile daha güçlü kalkıp yürüyecektir. Onun yol boyu dizdiği kilometre taşlarına bakmadan hiç bir yere varmak mümkün değildir."

Bilal, sokak köpeklerinin gereksiz havlamaları ve Reşo'nun ıslığı ile kendine geldi. Alelacele, girdiği tel yırtığına doğru süründü.

Reşo teli bir uçtan yukarı kaldırırken:

"Yahu nerede kaldın, ortalık ıııdı. Yeniden dinamit mi imal ediyordun. Hadi ver şu kablonun ucunu."

Bilal yorgun kablo kelepini uzattı. Dolaşmıştı. Birkaç gereksiz sokak köpeğı onlara doğru yaklaşp havlamağı durdu. Reşo, onları yavaştan azarladı. İnadına seslerini yükselttiler. Derken Bekçi Bekir'in sesi duyuldu. Kendi köpeklerini çağınıyordu.

Reşo, ateşleme mandalına vargücüyile bastı. Bir daha bir daha yanıt yoktu:

"Nasıl bağladın bunu?"

Bilal uykuluca:

"Vallaha billaha iyi bağladım."

"Hayır, yanlış bağlamışsın. Hay senin yaptığın işin! Yahu köpeklerin etinden yemiş gibi bir halin var."

Geriye dönüp onaracak zamanları yoktu. Soluk soluğı ormana daldıklarında, her yan aydınlıktı. Bekçi Bekir'in kuru sıkı atışları daha bitmemişti.

Ortalık Sudeposu'na bağlanan bombanın haberi ile çalkalanıyordu. Polis, jandarma, sivil biribirine girmiş, iz peşindeydi. Hele Bekçi Bekir bir kahramandı. Heyecandan soluğı kabarmış, sesi boğulmuştu.

"Beş kişi doğudan, on kişi batıdan, üç kişi dere tarafından

saldırdılar. Allah sizi inandırсын, tam bir manga anarşistti. Önce dur dedim, durmadılar. Sonra bismillah deyip tabancama sarıldım. Bastım kurşunu, sonunda sıkışıp kaçtılar. Allah göstermesin yoksa hepimiz susuzduk" diyor, yeniden diyordu.

Altıncı kent'te yarı yarıya sıkı yönetim ilan edilmişti. Her yan jandarma polis kaynıyordu. Depo'ya konan bomba bahane edilerek önceden mimlenmiş evler iyice alt üst edilmişti. Halk susuzluğunu, açlığını unutmış olayı konuşuyordu. Paşa Muhtar, Alatlı, Gözlüklü Faik, toplantı üstüne toplantı yapıyorlardı. Rastgele gözaltına alınanlar vardı. Reşo, Emre, daha birkaç genç önlemleri davranıp, çevreden uzaklaşmıştı.

Paşa Muhtar'ın evindeki gizli toplantı dağıldıktan sonra, Alatlı, Paşa Muhtar'la Gözlüklü Faik'i bir köşeye çekti:

"Bu enayiler bize istediğimizden de çok koz verdiler. Neyse onu sonra söyleyeceğim. Şimdi acil yapacağımız iş, bolca el ve duvar ilanı bastırmak. Bunları Altıncı kent'in her yanına, dolmuşlara taksilere, yapıştıracamız. Camide beş vakit'in ardından okutturacağız.

Alatlı, marul göbeği, kılsız döşü ile gerindi:

"Bildirimiz şu içerikte olacaktır:

Sevgili Altıncı kent'li hemşerilerim! Dostu düşmanı tanıdınız mı? Suyunuza, soyunuza göz dikenleri gördünüz mü? Bizim dua ile kurbanla aradığımız suyu, dipten kurutmak istiyorlar. Sizleri Kербela susuzluğuna gömmek istiyorlar. Allahtan korkmadan, tüyü bitmedik yetimlerin hakkı ile yapılmış Depo'nuzu, havaya uçuracaklardı. Su ile oynamak ekmekle oynamaktan beterdir. O su ki, camide size, beşikte çocuğunuza, sofrada hepimize gereklidir. O su ki, musalla taşında ölümüzü, her sabah yüzümüzü temizler. Unutmayalım ki, mübarek Zemzem de bir sudur. Suyu ihanet, Zemzem'e ihanettir.

Sonuç olarak, su düşmanı, Depo düşmanı anarşistleri aramızda

yaşatmıyalım. Böylesi kanı bozuk vatan ve millet düşmanlarını bir kaşık suda boğalım. Böyleleri öz evladımız bile olsa acımalıyım.

Allah yardımcımız olsun benim güzel hemşçilerim...."

imza

Paşa Muhtar
Kemal Evren

- X -

Paşa Muntar'ın mühürlediği, Alatlî'nin kaleme aldığı bildiri camide okunurken, cemaatten ağlıyanlar oldu. O günden sonra Sudepo'larına bomba koyan anarşisti bulmaya, Allaha el açıp yemin ettiler. Fırat ve Reşo gillerin Depo üstüne uğraşlarını biliyorlar ama, onların böyle bir kötülük yapabileceklerini kesin düşünemiyorlardı. "Bunu yapsa yapsa bir casus, Rusya'dan, Yunanistan, belki Bulgaristan'dan gelmiş bir komünist yapabilir" diye avunuyorlardı.

Altinkent halkının aklı oldum olası dolaşıktı. Önceleri çencisi güçlü olana inanırlardı. Son zamanlarda kesesi güçlü olana inanmaya başladılar. Fırat'ı Reşo'yu su konusunda ilk sıralar haklı buluyorlardı. Çünkü onların bazı konularda güçlülüklerine tanıklılar. En azından dolmuş şoförleri üzerindeki etkilerine. Paşa Muhtar'ın karşısında hazırolda durmayışlarına, inadına elleri arkalarında duruşlarına hayrandılar. Bunu kimi uyduruk özdeyişlerinde bile görmek mümkündü:

"Bizi yerse de kendi dağımızın kurtu yesin." Fırat, Reşo giller kendi dağımızın kurdudurlar.

"Akıllı eşeğimi, deli at ile değişmem." Bu çocuklar akıllı eşeklerimiz. Baksanıza bizim için habire polisten askerden sopa yiyorlar.

"Ayağına diken batmayan, kunduranın değerini bilmezmiş," Bunlara diken de batıyor, çivi de...

Oysa son zamanlarda gençlerin kimini polis alıp götürmüş, kimi kaçmış kayıp olmuştu. Su sorunu ise olduğu gibi duruyordu. Dolayısıyla Altınkent'lilerin özdeyişleri de değişir olmuştu:

"Bunların akıllarının yararı olsa kendilerine olurdu" Annelerinin, babalarının ekonomik durumu bizden beş beter.

"Bükemiyeceğin bileği öpeceksin." Bunlar bükemiyeceği bileği ısıyorlar. Alatlı'ya, Paşa Muhtar'a, koskoca hükümete baş kaldırıyorlar. Olacak şey mi?

"Peygamber misin ümmetini düşünecek?"

"Bayram değil seyran değil eniştem beni niye öptü?" Bu gençler, niye bizi bu kadar çok düşünüyorlar? demeye başlamışlardı.

Asmalı kahve, her zamanki gibi tıka basaydı. Konu önce Depo'daki bomba, sonra Hacı Arif'in oğlunun okuttuğu görkemli mevlüt oldu. Mevlüt okutulalı aradan bir ay geçtiği halde dillerdeydi. Bir inek, iki koyun, on tavuk toplam on üç baş hayvan kesilmiş, İstanbul'dan tam yedi mevlüdan getirilmişti. Ekmek yeyrine et, su yerine şerbet içilmiş, yeni yetme horoz sesli, tüysüz hafızlara bile bol bahşiş verilmişti..

Hacı Arif'in gerçek adı Hacı idi. Hacca falan gitmişliği yoktu. Kürt Hamo onunla şakalaşrdı:

"Heci Arif lo, Kayseri'nin Hacılar kasabasında doğmuş olmak, hacı olmağa yeter?"

Hacı Arif, bundan alınır:

"Az kaldı az, inşallah Hacca da gideceğim. Gerçek hacı olup sizin gibi beynamazların dilini boğazına da tıkayacağım" derdi.

Hacı Arif'in en hayırlı oğlu en küçüğü Osman'dı. Kendisi

soğuk demirciydi. Babasını hoşnut etmek için okuttuğu mevlüt. Antalya'dan getirdiği bir yıllık emeğinin karşılığıydı. Kürt Hamo onu bu kez gerçekten kızdırmıştı.

Hamo:

"Loo Heci, bunca parayı mevlüte vereceğine, belediyelere rüşvet verip, bir gecekondlu kondursan ve de kiradan kurtulsan olmazdı?" deyince:

"Kürt Kürt, senin aklın böyle ince işlere ermez. Bu dünyanın evleri geçicidir. Ben gerçek kondumu, evimi öte dünyaya yaptırıyorum. Sizin gibi gafiller, cahiller bunu anlayamaz ki," diye yanıtlamıştı.

Asmalı kahvede halk ikiye bölünmüştü. Bir kısmı bombayı koyanlara veryansın ediyor, bir kısmı ise:

"Ulan öyle de susuzuz, böyle de. Keşke bomba patlasa da umudumuz kesillseydi. 'Verdiğini doyuracak, vurduğunu öldüreceksin.' Biz ne doyuyor ne ölüyoruz," diyordu.

Her kafadan bir sesle Kahve karmakarışıkta.

"Suya doyanlar var. Örenköy'e sınır olan evlere, alttan gizli gizli su veriliyormuş. Onların niye sesi çıkmıyor sanıyorsunuz? Felek Bakkal gibi yağlı güreş tutanlar var..."

"Felek Bakkal diyormuş ki, namus dediğin şey sofraya konup yenmez. Aç acına namuslu olunmaz. İşte örneği hepinizin tanıdığı Kısır Gamber. Herif köyden gelirken, hırsızlık suçundan aranıyordu. Yani köyden kaçtı. Burada esrar sattı, kadın sattı, yükünü tuttu. Sonra tövbe etti, yeniden köyüne döndü. Köye bir cami, bir çamaşırhane ve de hamam yaptırdı. Hamam ki diillere destan. Karısı ile beraber bir de Hacca gitti geldi. Oldu mu sana Hacı Gamber? Şimdi köyün en itilbarlı, en varlıklı adamı.

Vallahi kafam böcekleniyor. Şeytan diyor ki, bir süre namusu torbaya koyup duvara as. Sonra Kısır Gamber gibi indir duvardan tak boynuna."

Yaşlı bir bastonunu yere vurdu:

"O nasıl söz öyle! Biraz namussuz olup, sonra namuslu olmak kolay mı? Onurlu zarar, onursuz kardan her zaman iyidir. Bırakın delidevre konuşmayı.

Sizin perişanlığınız, susuzluğunuz ne Örenköy'lülerden, ne de başkasından. Kendinizden kendi dağınıklığınızdan. 'Ateş gücünü kendi yaktığından almış.' İnsanın kendi kendine ettiğini kimse etmezmiş. Niye başka yerde patlama çatlama suçlusu arıyorsunuz ki? Su Deposu, adam gibi su verse, dibine kim dinamit bağlayabilirdi? Dönen değirmen taşına kimse el süremez. Taş onu fırlatır atar. Ancak taş aksadığı, durduğu zaman, çolçocuğun ayak altında kalır. Görmüyor musunuz değirmen bozuk taş dönmüyor..."

Köşede sesiz soluksuz oturan delikanlı, kalkıp yaşlının elini öptü. Yaşlı adam buna şaşkın baktı.

Delikanlı:

"Dedenin şu anda verdiği dersi hiçbir fakülte vermiyor artık. Siz gecekondulular, daha kötü yaşam koşullarından geldiğiniz için, bu çekilmez hayatınıza bile şükrediyorsunuz. Bir yanınız göl susuzsunuz. Mağazalar giysi dolu çıplaksınız. Lokantalar yemek dolu açsınız. Bundan sonra çocuklarınızı daha kötü koşullar bekliyor. Anadolu liselerinde okuyup birden fazla yabancı dil öğrenemeyenler, Siyasal Bilgilere giremeyecek artık. Kaçınız çocuğunuzu yılda seksen doksan milyon lira vererek, özel liselerde okutabileceksiniz? demek oluyor ki, sizin çocuklarınıza, Kaymakam, Vali, Emniyet Müdürü, yani üst düzey bir yönetici olmak yasaklandı. Bundan böyle siz ve çocuklarınız ancak yönetilen, güdülen olacaksınız..."

Ceketi omuzunda ivedi çayını içen minibüs şoförü nedense alındı:

"Bırak şu komünist ağızlarını arkadaş! Sen komünist misin?"

İşçi kılıklı biri, şoföre:

"Hemşerim o iş bitti artık, başka birşey söyle" diye alaylı yanıt verdi.

Şoför:

"O zaman anarşistlik etmesin"

İşçi kılıklı:

"Doğruyu söyleyenin adı eskiden komünistti, şimdi anarşist mi oldu?"

Şoför çevreden imdat bekledi. Kimsede çıt yoktu. Çayını yarım bırakıp:

"Benim sıram gelmiş" diyerek, basık eski pabucunu sürüdü.

Yaprağını döken ağaçların çıplaklığı insanı daha çok üşütüyordu. Kuzeyden esen yele karışık yağmur, kar tadındaydı. Oysa düne kadar, sanki yazdı. Bıçakla keser gibi kış başlamıştı. Eee kış kışlığını puşt puştluğunu belli edecekti. Neredeyse yılbaşı yaklaşıyordu.

Sokaklarda en yürekli dolaşanlar aç itler ve okula giden çocuklardı. Okul cehennemin dibinde, uzaktı. Hergün iki üç çocuğa dolmuş için para mı yeterdi. Şimdilerde bir de okulda beslenme işi icat etmişlerdi. Adı beslenme olan bu olay, gecekondulu aileler kadar çocukları da sıkıyordu. Kokuyor diye, soğan sarmısağı öğretmen yasaklamıştı. Her gün üç dört zeytin ve çeyrek ekmekle de çocuk beslense beslense ne kadar beslenecekti. Ayrıca beslenme sepetinde güzel yemek olmayan çocuklar, kompleks geliştiriyorlardı. Güzel katığı olan azınlıksa, herkesle paylaşma olanağı olmadığından bencilleşiyor.

Toplantı Alatlının villadaydı.

İki adımlık yolu yaya gelemiyenler, neredeyse merdivenleri arabayla tırmanacaklardı. Korumalarla, üç beş hizmetçi, gelene geçene semsiye tutmakla baş edemiyordu. Oysa uzun sarmaşıklı yola, damla yağmur düşmüyordu.

Salonun görkemi göz kamaştırıcıydı. Döşemede, tavanda, mobilyalarda cila ve ayna yansımaları vardı. Dikkatli bakmayınca, hangisi gerçek hangisi yansıma, hangisi insan hangisi değil,

karşıyordu. Dev kristal avize, nedense çok engindi. Alatlı kısacık boyu, marul göbeği ile onun altından geçerken başını eğiyordu. İthal tropikal bitkilerden kimisi, gölgesinde piknik yapacak kadar büyüktü. Bunca gösterişin, içinde, insanlar kaybolup gitmişti.

Zerrin hanım. ıslıl ıslıldı. Yürüyen bir kuyumcuyu andıran Aslıhan'ı bile gölgede bırakmıştı. Kocasından cpey uzun boyu, takı yüklü koluyla:

"Yüzümü gören, görmeyen herkesin şerefine kadehimi kaldırıyorum. Hanemize hoş gelmiş, safalalr getirmişiniz" dedi. Bunu konuklardan çok kocası alkışladı. Peşinden:

"Gökten yere melekler inseydi, mutlaka Zerrin'imın görünümünde inerdi diyorum. İtirazı olan var mı?"

Kahkahalara dışarda köpeklerle uyandı. Aslıhan hanım kucağından eksik etmediği kanişiyle:

"Söz, söylemesini bilen için ne büyük bir nimettir. Bu bakımdan hayranım Alatlı beye. Benim rahmetli herşeyi bilir, sadece bunu bilmezdi demek istiyorum."

Bravo ve alkışlar arasınırdı Alatlı, onu iki sarkık yanağından öptü.

Aslıhan:

"Yalnız bir ricam olacak. Bu akşam Su Deposu ve siyaset konuşmayacaksınız" Alkışlar ısıklar dışarı taşı.

Paşa Muhtar:

"O zaman bana eyvallah" deyince, alkış tufanı yeniden yere göğe sığmaz oldu.

Birisi:

"Pekiye ne konuşacağız?" deyiverdi.

Bu kez Zerrin:

"Aşk" dedi. Salon çılgınlaştı, yıkıldı.

Çok geçmeden kadınlar kumarın, erkekler içkinin başına kümelendi. Depo'ya bağlanan bomba yeniden yeniden irdelendi.

Gözlüklü Faik, uzmanlığına iş düştüğü için mutluydu. Alatlı ise her zamanki gibi orkestra şefiydi. Toplantının, olayın önemini vurgulamak için, kaçamak çevresine bakındı. Hizmetçileri, korumaları uzaklaştırdı. Her sözünde bir hikmet arayanlara, tepeden baktığını belli etmiyerek:

"Sorun basit bir su sorunu değil. Öyle olsa çok şükür hepimiz musluğumuzdan zemzem akıtacak güce sahibiz. Söyleyiniz, söyleyiniz lütfen hangimiz yapamayız? Hangimiz kapımızın önüne bir Sultansuyu tankeri bağlayamayız? Vurgulamak istediğim gibi sorun sadece şu sorunu değil. Sorun sudan, ekmektende büyük. Ne yazık ki, seçkin insanlarımızın çoğu bunun yeterince ayrımında değiller.

Evet gecekondü olgusu bir gerçek. Gerçeği tanımakla, ona teslim olmak ayrı şeylerdir. Bizler olayların çekicisi, atı değil, sürücüsü oluruz. Gecekondü konusu, hepimizin alışmak, birlikte yaşamak zorunda olduğumuz bir hastalık. Bu hastalığı yok etmek elimizde değilse, kanser etmemek elimizdedir. Ne ile? Akllımızla, asaletimizle. Yoksa kanser büyür büyür ve bizi yok eder. Çoluk çocuğumuzu, soyumuzu yok eder. Bir bakarsınız, mülk hoyrat elle- re düşmüş. Şimdi şu yaşadığınız villalara Altınkent'lilerin taşındığını düşününüz. Alimallah çekirge sürüsü gibi herşeyi talan ederler."

Türkiye'de henüz adı ve tadı bilinmiyen meyveler, meczeler geldi gitti. Alatlı teke sakalı, marul göbeğiyle anlattı:

"Büyük bilgin Nasrettin Hoca, pencerenin önünden geçen kediyi, elinde değnekle yedi gün kovalar. Konu komşu alaylı sorar.

"Hoca pencerenizin önünden bir kedinin geçmesi bu kadar önemli mi?"

Hoca Nasrettin olanca öfkesi ve bilgeliğiyle:

"Bre ahmaklar, kedinin geçtiği önemli değil. Ona bakar herkes geçer. Benim penceremin önü yol olur" der. Eveet mesele bu kadar basit ve bu kadar bileşik. Şimdi biz anarşistlere, yani komünistlere Depo tavizini verdik mi, arkası gelmez. Onların haklılığını ve güçlülüğünü onaylamış oluruz. Bu ne demektir biliyor musunuz?"

Bu, ey ahmak gecekonducular, ey aptal halk, anarşist dediğiniz adamlar gerçekte sizin dostunuzdur. İşte kanıtı, direndiler aldılar. Neden onların peşinden gitmiyorsunuz?"

İçkiden mi uykusuzluktan mı, herkesin gözü ufalmıştı. Esniyenlere aldırmadı Alatl:

"Yaa işte böyle. Herkes işin püf noktasını görebilse. Sians Politik der ki, "soylular için en tehlikeli sonuç, yönettiklerine başanın tadını tattırmaktır."

Gözlüklü Faik, iyice dolmuştu. Haydi deseniz, sokakta önüne çıkan ilk Altınkent'liyi vurabilirdi..

Yağmur sinsi yağıyordu. Gece yarısı çoktan geçmişti. Kumarcılar, eşlerinden son paralarını almaya geldiklerinde, Alatl teke sakalını kumaz okşadı:

"Bizden yana sermayeniz bitti. Son bir kredi açabiliriz. Ama karşılığında ipotek edilecek malı görmek isteriz."

Çapkın gülüşlerin büyüdüğü sıra Alatl Paşa Muhtar'la, Gözlüklü Faik'i bir köşeye çekti:

"Burası kalabalık ama, nereden sayarsan say üç kişiyiz. Memleket, dahası dünya, elit insanlar üstünde durur. Gerisi kuru kalabalık, sürüdür, sürü."

Paşa Muhtar sözün nereye geleceğinin sıkıntısındaydı.

Alatl:

"Paşam, ilk işimiz Pınar'ı yurtdışına atacağız. İkincisi Depo'yu kendimiz uçuracağız. Üçüncüsü Örenköy'le Altınkent arasında bir tampon bölge yaratacağız. Bize sempati duyan, yakın olanların çevremizde ev yapmalarına olanak sağlayacağız. Dördüncü ve de en önemli sorunumuz, güvenilir elemanlarla Depo'nun içinde bir revizyon, daha doğrusu değişim yapacağız. Depo olanca ağırlığıyla yere serildiğinde, halk bizim yana su taşıyan borunun ne kadar ince, Altınkent'e gideninse ne kadar kalın, geniş olduğunu görecek. Bu senaryoyu hazırlamak güç değil canım..."

Paşa Muhtar'la Gözlüklü Faik'in ağzı açık kalmıştı. Alatl ayağa kalktı, marul göbeğini okşadı:

"Biz önce devleti sonra kendimizi düşünürüz. Devlet varsa var, yoksa yokuz. Öyle değil mi Paşam?"

Öyle değil mi Paşam derken, Paşa Muhtar boyunun kısaldığını, Alatlı'nın kendisine tepeden baktığını sandı. Bilinçdişi:

"Öyle komutanım, pardon dostum", dedi

Alatlı:

"Yarıdan tezi yok kızımızın yurt dışına çıkması için harekete geçiyoruz. Unutmayalım ki, erken kalkıp durakta beklemek, geç kalıp otobüsü kaçırmaktan iyidir."

Elvan Hoca, karşısında Reşo, Bilal ve Emre'yi yeniden görünce eskisi kadar endişelenmedi. Demek bu çocukları devlet ciddiye almıyordu. Yoksa şimdiye dek çoktan külleri göğe savrulmuştu. Burjuvazi herşey gibi, bunların bilincini de mi tepetaklak etti yoksa? Başları sıkışınca düz bir vatandaşın evine gitmeleri gerekirken, eski bir komünistin evine geliyorlar. Şaşkın ördek gerişin geri yüzürmüş. Eh Allah hepimizin sonunu hayır etsin. Depo'nun kıcına dinamiti bağlamakla kendi kıçlarına dinamit bağlamak arasında ne fark var ki? Benim ocağıma atom atmakla evime gelmeleri arasında ne fark var ki? İngilizler'in dediği doğru. Felaket tek gelmezmiş. Biri geldimi ötekiler sıralanırmış. İşte bu çocuklar felaket tellalı, köşe bucak çağırıyorlar. Aranıyor, sürünüyorlar.

Elvan Hoca kendi iki yüzlülüğü için, kendine ana avrat söverek karşıladı onları. Peş peşe çay taşımaktan ve aynı şeyleri yinelemekten bitkin düştüğü sıra:

"Reşo bak canım, bak benim kardeşim. 'Tilki deliğe sığmayınca kuyruğuna bir de çalı bağlarmış' sözü tam size göre. Diyelim Depo'yu yıktınız, sonra? Demek sonrası Allah kerim. Ama kerimin kuyusu korkunç derindir."

Reşo, bıyıklarını okşaya okşaya sakın başladı:

"Ağabey, ne yazık ki bize verdiğiniz öğütler, burjuvazinin talepleriyle çatışmıyor, çakışıyor, örtüşüyor. Onlar da, uslu durmamızı, süreç içinde herşeyin düzeleceğini söylüyorlar. Ama hiçbirşey düzelmiyor, tersine daha kötüye gidiyor. Bize uslu durun

derken kendileri uslu durmuyor. Ellerindeki bütün medya olanaklarıyla uykumuzu derinleştiriyorlar. Galile dünyanın döndüğünü söyleyecek olgunlukta bir toplum beklese, daha ne kadar beklemesi gerekirdi, örneğini yinelemek zorundayım. Şimdi bu koskaca insanın önemini yok mu sayacağız?"

Emre:

"Bence Galileo'nin varlığı, söylediği sözün, söylenecek zamanının geldiğini gösterir. Marx ve Lenin için de durum aynıdır. Yani evrim işlevini onların kişiliğinde yapmıştır.

Elvan Hoca tıpkı bizim Mermer Hüseyin gibi düşünüyor. Eski Tüfek, Sovyetik düşünce açmazı bu. Barış, devrimi getirecektir. Hayır, devrim barışı getirecektir arkadaş."

Elvan Hoca, bir yandan onları dinlerken, bir yandan kendi iç hesaplaşmasındaydı:

Battal Usta, sokakta beş lirasını yitiren çocuğun parasını, neden herkesden daha içten aramıştı? Dilencilere neden daha çok yardım ediyordu? Hastanın halinden ne bilsin sağlar türküsü niçin söylenmişti? Savaşa yaşlılar karar verip, neden gençler ölüyordu?.. İşsiz birinin çalışan birine bakışı ile, aç birinin baklalva yiyene bakışı arasında ne fark vardı?

Ben açıkçası kaytarıyorum. Hakim sınıfın sert yumruğunu yiyince feleğimi şaşırdım. İşin güçlüğünü anladım. Kaçağıma, dönecliğime kılıf arıyorum. Devrimi, evrim otomatığıne bağlamakla, kurtuluşu kendiliğine bırakmak arasında ne fark var ki? Haklı olmaya bu gençlerin haklı olduğunu ben de biliyorum. Bilmesine biliyorum ama, işin aması var işte...

Elvan Hoca, bitişik odaya "çay tazeleyin" diye seslendi. Lise çağınada iki çocuk birden koşturdular. Çocuklardan birisi babasının kulağına eğildi. O, elini cüzdanına attı. Çay şekeri mi kalmamıştı?

Bilal, duvardaki işlemeli perdeyi az araladı. Altından Deniz Gezmiş'in posterini gördü.

Elvan Hoca nedense açıklama getirdi:

"Çocuklar üstünü temizlik için örtmüşler. Tozlanmasın diye.

Minibüslerin tozundan evde soluk alamaz olduk. Güya öteki yola asfalt dökceklermiş. Seçim bitti herşey bitti.

İnsana sayygı ne resimle ne de isimle olur. Gerçi çocuklarımızın adını Deniz Devrim, Mahir Ulaş koymak güzel şey ama, gerçek sevgi bunlarla sınırlı değil."

Yahu ben ne namussuz adamım. Bak olayı saptırmak için ne taklalar atıyorum. Oysa buz gibi korkumdan bu resmin üstünü örttürdüm. Kitapları bahçeye ben gömdüm. Gazeteyi alınca başlığını içe katlamayı taa 12 Mart'da öğrendim. Eski dostlardan utanmasam oğlum Devrim'in adını, çoktan evrim yapmıştım.

Bilal:

"Hocam, Battal Usta'dan ne haber? Erzurum'da olduğunu söylemişsiniz. Yeni bir şey var mı?"

"Onun durumu kötü. Giderek ruh sağlığı bozuluyor gibime geliyor. Geçenlerde Hınıs'dan mektubunu aldım. Polisler diyesiymiş ki: Oğlunuz nakil sırasında Kop dağlarına doğru kaçtı. O tavşan oldu biz tazi, yakalayamadık. Adres Kop dağları, git belki bulursun.

Zavallı, buna ciddi ciddi inanmış görünüyor. "Kış erken basturmasaydı, mutlaka bulmalıyım Ali'mi" diye yazmış.

Reşo duygulandı:

"Ümüş bacının durumu da ondan iyi değil. Gece ikede bir dışarı fırlayıp, Dilan geldi, Fırat geldi bizi çağırıyor, diye evi ayağa kaldırıyormuş. Doktora götürdük: Yaşadığı olumsuz koşulların düzelmesi gerekir, diyor."

Son zamanlarda Reşo, Dilan'dan başka birşey konuşmaz olmuştu. Bıraksalar yine onu anlatacaktı. Demli çaylar mı, sigaralar mı zamanı tez öğütmüştü. Gece bitmiş söz bitmemişti. Yere sert basan ayak sesleri duyuldu. Herkesten çok Elvan Hoca tedirginleşti. Bir süre sonra rahat soluşunu boşalttı:

"Hekimbaşı Çöplüğüne deşinmeye giden pezevenkler. Ödümüzü patlattılar."

Emre:

"Ödümüz niye patlasın ki" demek gereğini duydu.

Horozların ötüşü, giderek şafak kızılığının aydınlığa dönüşmesi, Elvan Hoca'yı daha yüreklendirdi:

"Dünden beri konuşuyoruz. Battal Usta'nın Ali, peşinden Dilan derken Fırat kayıp. Söz aramızda Ben Fırat'ı değil ama Dilan'ı da kayıp sayıyorum. Anasına bile yüzünü göstermeyip sesini dinletiyorlarmış. Ne malum teyp dinletmedikleri? Siz o işkencecileri bilmezsiniz, hepsi birer tiyatro artisidir. Ne roller yaparlar nee! Herneyse diyelim ki, Depo'yu bu kez yerle bir ettiniz. Sonuç? Sonuç sıfıra sıfır elde var sıfır. Eğitim olmayınca hiçbirşey olmaz. Muhtarlığı, Depo'nun yönetimini ele geçirmeye bakın."

Reşo:

"Hocam Hocam, Dilan için kayıp görüşünüze katılmıyorum. Dilan'ı kimse kaybedemez. Siz onu tanımıyorsunuz. O tam bir milittandır.

Diğer konuya gelince, siz süreli sorunları bir eğitim olayı gibi görüyorsunuz. Bunu öğretmen oluşunuza yoruyorum. Fakat eğitim bir üst yapı kurumudur ve bunu siyasal erki elinde bulunduranlar tesbit eder. Pekiyi siyasal iktidarı ele geçirmeden, kendi eğitimimizi nasıl vereceğiz? Hangi olanakla kendi görüşümüzün eğitimini yapacağız. Doğruya baş koymuş biz gençlerin düşüncesi dediğiniz eğitimi verebilmek için tek okulu, haklarında idam fermanın verildiği uyduruk mahkeme salonları, tek öğretmenleri de kendi canlarıdır. Ne yazık ki üçüncü bir seçenekleri, seçeneğimiz yoktur."

Emre ile Bilal doygun gülümsediler. Elvan Hoca yutkundu. Söyleyecek söz bulmakta güçlüğümü vardı ne:

"Fırat ve Mermerci Mehmet'le görüşmeden yerinizde olsam, bir karara varmazdım" deyip kesti.

Doğan günle birlikte Elvan Hoca'nın iş, ekmek kavgasının başlayacağını ne konuklar düşündü ne de kendisi söyleyebildi. Onları yolcu ettikten sonra:

Bu çocuklar iyi hoş da, ayakları Depo'nun ayakları gibi yerden çok yüksekte. İş sorunları yok, aş sorunları yok. Yıkalım diyorlar, yıkmamasına yıkalım da yerine ne koyalım? Depolu insan, deposuz insan gibi düşünemez ki. Daha da önemlisi, deposuz insanın kendileri için ne düşüneceğini biliyorlar mı?

Vay anasını kendimi tanıyamıyorum, be! Ulan Elvan biraz dürüst ol. Sovyetlerin başına bu iş gelmeden de böyle düşünseydin ya. Pekiyi o zaman sen başka bir sen miydin? Liberallerin, tuzu kuruların, bırak yapsınlar, bırak geçsinler görüşlerinden farklı düşüncen ne? İnşallah maşallah düzelir diyen kadercilerden seni nasıl ayıracağız? Haydi diyelim ki Reşo, Emre, Pınar, Bilal gibi düşünmüyorsun. Yarın ne yapacaksın? Pratiğe, somuta gelelim. Düzenin izniyle bir insan bilinçlendirme okulu açacaksın. Ve de bu düzeni değiştireceksin. Hah hah haah, güleyim sana...

Pınar'ın birdenbire ortadan silinişi çeşitli yorumlara yol açtı. Fırat, onu almış dağa çıkmış diyenler, daha çok gençlerdi. Fırat'ın derdinden kendini asmış, denize atmış, intihar etmiş, diyenler ise, işsiz güçsüz ev kadınları, ya da Asmalı'da sabahdan akşama pişpirik oynayanlardı. Polis tarafından gözaltına alınabileceğini savunanlar solculardı. Fırat'ın annesi Ümüş bacıya bakılırsa: O da Dilan'ı gibi ermişlere, perilere karışıp uçmuştu. Dönerse Fırat'la döner, dönmezse ondan da umut kesilmeliydi. "Giden geri gelse rahmetli anam babam gelirdi. Emimoğlu Battal'ın Ali'si gelirdi," diyordu.

Paşa Muhtar eski Paşa Muhtar değildi. Huyu suyu değişmiş, sertleşmişti:

"Ah Atatürk ah az astın da böyle oldu. Gözlüklü Faik'in değişti gibi her mahalleye bir değil iki darağacı kurmalı. Bütün gecekondu-lara birer kibrit çakıp yakmalı. Canlı kurtulan olursa, geri dön marş marş köyüne pazevenk" denmeliydi. Kente girip çıkmaları kesin yasaklanmalı: "Ne bu lan, kendi çocuklarımızı bile bize düşman ettiniz eşşoğlu eşşekler. Yeter ettiğiniz" diye anaları ağlatılmalıydı.

Alatlı ile Paşa Muhtar'ın çelişkisi uzlaşmaz değildi:

Alatlı:

"Bu adamlarla yaşamaya, bir hastalıkla yaşamak gibi alışmalıyız" dedikçe O:

"Hayır bunlar düz, iyi huylu bir hastalık değil. Bunlar onulmaz yara, kanser, kesip atacaksın" diyordu.

Paşa Muhtar'ın sıkıntısı yoğundu. Eşi Sakine hanım, yine Alatlı'nın aklıyla sakinleştirildi. Güya Pınar'ın yeni bir yeteneği ortaya çıkmıştı. Bunu da Boğaziçi öğretim görevlilerinden bir Amerikalı Prof. keşfetmişti. Ayrıntısı açıklanmıyan o müthiş yetenek ise ancak A.B.D. de geliştirilebilirmiş. Ayrıca, Türkiye'de kalırsa, solcu anarşit ve dahi Kürtler tarafından yoldan çıkartılarak, okulu terk eder, ya da tez zamanda ölmüş.

Pınar'ın bu işe nasıl inandırıldığını, nasıl yola getirildiğini Alatlı ile Gözlüklü Faik'den başka bilen yoktu. Babası Paşa Muhtar bile, onları dinlemiş dinlemiş sonunda "haa demek öyle!" diyerek, anlamadığı halde anlar görünmüştü.

Pınar'ın yokluğu en çok Reşo gili etkilemişti. Örenköy'de ne blup bittiğini öğrenemiyorlardı. Emre'nin babası gece içkisinin, gündüz işinin peşinde birisiydi. Oğlu ile ilişkisi, annesi aracılığıyla fahri konsolosluk düzeyindeydi. Ara sıra karşılaştıklarında O:

"Annen üçüncü sınıfta olduğunu söylüyor, doğru mu lan?" derdi.

Emre işe: .

"Eh öyle sayılır" deyip, geçiştirirdi. Dolayısıyla O'nun getirdiği bilgiler doyurucu değildi.

Havalar yağmurla kar arasında gidip geliyordu. Örenköy'de kaloriferler çoktan yanmış, Altınkent'de sobası kurulmuş ev sayılıydı. Mahallenin sokakları baştan aşağı yağmur çamur, fakat belediye musluklarının önü yine naylon bidon diziliydi. Komşu komşudan ödünç bir atımlık çay şeker ister gibi, bir içimlik su istiyordu. Asmalı'da çekilmez yaşamlarını şakaya, pişpiriğe vurmuş, hem işli hem işsizler:

"Ulan şu Örenköy'lüler, bizi yağmur durdurma duasına ne zaman çıkaracaklar? Altımız üstümüz suya kesti. Bundan iyi duaya çıkmak zamanı mı olur? Kurban bayramına dersin daha çok var. Hani çoluk çocuk et yüzü görse diyoruz. Su Deposu'nu eğer solcular uçurmazsa, sel götürecek. Beceriksiz herifler, dinamiti bağlamış, fitili bağlamayı unutmuşlar" diye gevezelik ediyorlardı. Sıra bekliyen dolmuş şoförlerinin derdi başkaydı:

"Örgütçü Fırat ve Reşo ağabeylerde de iş yokmuş. Ellerindeki bildircin gibi kızları yele kaptırdılar. Hele Fırat abi Pınar yengemizin boş arazisine konsa, biz gariban tayfası, cüzdanı şişiklere kırk yılda bir gol atmış olacaktık. Avucundaki kızını, Amerika'ya mı, Rusya'ya mı uçurmuş diyorlar" deyip dizlerine vuruyorlardı.

Örenköy'le Altınkent'i birbirinden ayıran ince biriket duvar, kalınlaşmış ve yükselmişti. Duvarın yükseliş i yetmemiş, şimdi üzerine dikkenli teller oturtuluyordu. Duvar yapımında çalışanlar, Altınkent'li işçilerdi. İsviçre'de Sians Politik okumuş Alatlı'nın aklıyla gündeme gelen ve iki mahallenin arasındaki duvar buyunca uzanan, yeni mahalle oluşmuştu. Yeni mahallenin adını koymak güç olmadı. Gençler, hemencecik oranın adını "Tampon Bölge"ye çıkartmıştı. Çünkü sözkonusu alana yerleştirilenler, Felek Bakkal, Orta Mahallenin İmamı gibi, Örenköy'lülere yakın olanlardan seçiliyordu. Örenköy'lüler ise bu yakın komşularına olduğundan da yakın görünüyorlardı. Eski giysilerini, kulanmadıkları eşyalarını, artık çöpe atmıyorlardı. Sınıra çekilmiş telli duvarın üstüne koyu-veriyorlardı. Dediklerine göre, Terörle Mücadele Timi'nden bazıları, bu duvar üstündeki eskilere, göz koymuş:

"Eşyaların içinde illegal birşey olabilir, muayene edeceğiz" bahanesiyle, sık sık alıp götürmeye başlamışlar.

Felek Bakkal'ın hemşerisi Nevşehirli Nevriye, kafası bozuldu-mu hatır gönöl dinlemezdi. Felek, çene ve kol gücünden yararlanmak için onu hoş tutmaya bakardı:

"Gurbet elde hemşeri demek herşey demektir. Yakın akraban kimdir, yakın komşundur. Ta memleketteki, bacıdan kardeşten var mı bir fayda? Birbirimize sakız gibi sarılmazsak, Kürt'e Laz'a yem

ölürüz. Erzincan'lılar camcılığı kasaplığı, Sivas'lılar Tokat'lılar tel-laklığı odunculuğu, Kastamonu'lular kapıcılığı, Bayburt'lular yapıcılığı, Urfa'lılar lahmacunculuğu kimseye kaptırıyor mu? Gözümüzü dört açmazsak Örenköy sınırına Kayseri'lilerle Giresin'lular dolacak. Zenginin kendine yetişemezsen, çadırının kalktığı yere kon, deyi boşa dememişler. Yoksulun çadır yerinde çöp bile bulamazsın. Zengininkinde, altın inci bulursun. Demem şu ki, Nevriye bizim evin yanındaki boşluğu da senin uyuşuk kocan çevirsin..." demiş ve onu koltuğunun altına almıştı. Oysa daha birkaç gün önce Nevriye, Felek'in karısı Kır Dönüş'le kıyasıya çekişmişti:

"Bayram kemiği ile köpek tavlalmaz. Örenköy'lülerin kıcını yalayarak bitiniz kanlandı. Daha dün karalastikle geziyordun, ne tez unuttun. Dirseğine kadar bileziği, ayağındaki ıskarpini, sattığınız kurtlu peynir, çiklet sakızla mı aldığınızı sanıyorsunuz. Evinizin üstüne çıktığınız çiftte katın parasının nereden geldiğini biliyoruz. Yediğiniz içtiğiniz Paşa Muhtar'la, Alatlý'ya ettiğiniz muhbirliğin bedeli. Kafamı daha fazla bozarsan, o Felek kocanı da seni de haşat ederim. Kız sen beeni ne sanıyorsun? Ben yel altına yatarım, el altına yatmam Veresiyeyi keseceklermiş. Keserseniz kesin. Kasaba minnet edeceğime keser şeyimin etini yerim" demişti.

Nevşehir'li Nevriye'ye deli Nevriye de derlerdi. Nevriye'nin söylediklerinde hiç yalan dolan, olmazdı. Eğri olan babası olsa, bağışlamazdı. İşte bu kez de Terörle Mücadelecilere açmıştı Ağzını:

"Kiminle mücadele ederseniz edin ama duvarın üstündekilere dokunmayın. Burnumuzun dibindeki ekmegi size yedirecek kadar ahmak değiliz herhalde. Bu adamların, duvarının dibini bekleyip ağızlarının kokusunu boşa mı çekiyoruz? Sabaha kadar köpeklerinin ulumasına, karılarının kahkahasına can dayanmaz. Korumalarının tıfrası da cabası. Aşka gelir gece yarıda tabanca atar, çoluk çocuğun ödünü koparırlar. Bizim evin hizasındaki eskiler bizim. Bırakın ellerinizdekileri, yoksa karışmam" diye şamata ederken Felek Bakkal yetişmişti:

"Aman Nevriye, iki gözüm hemşerim, sen napıyorsun? Onlar kim biliyor musun?" deyince,

Nevriye:

"Biliyorum biliyorum, bizim gibi Örenköy'ün çöplüğüne göz dikmiş açlardan. Yalnız o kara paltoyu babam mezardan çıksa vermem. Hadi bu seferlik avizeler mavizeler onların olsun" deyip dıretmişti.

Tampon Bölge, çoğunlukla Karadeniz'lilerden oluşmuştu. İlanadoludan sadece Felek Bakkal ve hemşehrısı Nevriye'gil vardı. Nevriye ile Felek Bakkal'ın hemşeriliği ise aynı toprakta zehir acısı biberle, baltatlısı üzümün yetişmemsi gibi birşeydi. Tampon Bölge'ye taşınanlarla, Depo yöresinde kalanlar arasında yeşeren tatsızlığa, ilkin Nevriye karşı çıktı:

"Felek amca!" diye başlayacaktı ki kendi eliyle kendi ağzını kapattı. Durdu duramadı, yeniden başladı:

"Şey diyecektim, Bakkal abi biz yukarı mahalleye niye küstük? Maşallah bizim sular çoğaldı ama, yukardakiler ne olacak ? Ümüs bacının kuyu bile kurumuş. Kızı gitti, oğlu gitti. Yetmedi, oğlunun nişanlısı da gitti. Diyorlar ki ağılıyanın malı gülene hayır etmez. Biz düze indik ama ya inemeyenler ? " gibi, Felek Bakkal'ı tabandan kızdıracak sözler etmeye başladı. Felek lahavle çekti:

"Kız Nevriye yetimin eteğine konan kavurganın hikayesini bilir misin? Yetimin fakir fukaranın eteğine sıcak kavurgayı koymuşlar da, oy çüküm yandı diye yere saçmış. Seninkisi tam o hesap canım. Elin yokuşu engini, ağılıyanı güleni senden mi soruluyor hey haspa? Kırk yılın başı varlıklılarla kapı komşu oldun, otur oturduğun yerde. Yoksa dinime imanıma geldiğin yere yollatırım seni haa!..."

Su Deposu'nu koruyan cins köpeklerden ikisinin birden zehirlenmesi, herkesten çok Orta Cami'nin imamını etkilemişti. Gerekli gereksiz vaazlarına onları katıyordu:

"Hak teala, rahmet-ister isen öldür yılanı, cennet ister isen incitme canı, demiş. Rahmet için bile ollsa ancak çok çok zararlı mahluk öldüreceksin, köpek değil. Köpeğin kime ne zararı var? Bağımızın bahçemizin, evimizin ocağımızın bekçisidir hayvanlar. Ha Depo'nun bekçilerini öldürmüşsün, ha köpeklerini. İkisi de aynı

işi yapmıyor mu? Bekçi Bekir efendi diyor ki: 'Dinime o iki köpeği, iki tabur askere değişmezdim. Su uyur, yel uyur, onlar uyumazdı. Yemek seçmez, dostunun önünden geçmez, anlayışlıydılar. Anarşisti gözünden, hırsızı izinden tanırlardı. Şimdi ben Reşo'nun, Fırat'ın, Dilan'ın ve de azgın Emre'nin hakkından nasıl geleyim? En uysal Depo düşmanı Mermerci Hüseyin bile, oradan geçerken yiyecek gibi bakıyor bize. Herkesin su testisi, benim ekmek tekne bu Depo'yu nasıl koruyacağım.'

Yabancı köpek getirmek zaman alacağı için, dört koldan yerli ama iyi cins, soylu köpek aranmasına geçilmişti. En kötü zağarlar bile kıymete binmiş, herkes hayvan dostu kesilmişti:

"Ben köpeğimi Bekçi Bekir'in insafına teslim edemem. Benim köpeğim özgürlüğüne düşkündür. Tel örgü içinde kalamaz. Ya yine zehirlenirse? Göz göre göre köpek katili mi olalım?" diyenler vardı.

Sokaktan bulunan bir iki uyuz köpeğin ise, işe yaramadığı tez anlaşıldı. Akşamdan bekçilerden önce yatıp, horul horul uyuyorlardı.

Alatlı, Paşa Muhtar, Gözlüklü Faik ve eşleri Beykoz Liman Lokantası'ndaydılar. Yağmurun camları, dalgaların Bağaz'a yürümüş lokanta tabanını döğdüğü bir gündü. Lüferli rakı ve de Beykoz incik paçalı sofrada yine Alatlı gölgesi vardı. Denize yamaç ikinci kadehler yuvarladıktan sonra, O, önlerinden geçen Sovyet gemisini gösterdi:

"Sorun şu anda karşımızdan geçen orak çekiç sorunu. Bakmayın geminin boyasının dökülmüşlüğüne, çekicinin sapının bükülmüşlüğüne. Komünizmin çarkından çıkmış milyonlar, olduğu gibi yerinde duruyor. Onlar alıştıkları eşitliği, rahatı, varlıklı yoksul yokluğunu, tez arayacaklar. Hem işe yeniden öyle bir sıkı sarılacaklar ki, dünya eski Sovyetleri mum yakıp ârayacak. Bu bakımdan hiç gevşemeye gelmez. Sians Politik der ki, yüzde yüz yenileceğinizi anladığınız anda, iki silahınız daha olduğunu unutmayınız:

Bunlardan birinci ve önemlisi insanların cahilliğidir. Bu bize

zaman kazandırır. Zaman kazanmaksa, savaşı yarı yarıya denetime almaktır. İkincisi ise din olgusudur. Dinler dinli dinsiz, cennetlik cehennemlik diye insanları o kadar çok böler ki değme gitsin. Bu da her zaman azınlıkta olan soylu, yöneten yani varlıklıların işine yarar. Ne demek istediğimi bilmem anlatabildim mi?"

Erkekler çok iyi anlattınız anlamında gözlerini belerttiler. Zerrin hanım, çıkartmakla bitiremediği kışlık giysilerinden arınmanın telaşından kurtulamamıştı. Sakine hanım kıskançlığını örtmek için:

"Maşallah manken gibisin. Pınar'ımın Amerika'dan son yol-
ladığı fotoğrafı gördünüz mü? Tıpkı sen. Ah benim şeker yavrum.
Öyle özledim ki, burnumda tütüyor."

Zerrin gülümsemekle yetindi.

Sakine:

"Ne geldiyse yıkılası o Depo'dan geldi başımıza. Orası olmasa
yavrucuğumun ne işi vardı Amerikalarda mamerikalarda."

"Aman Sakine hanım efendiciğim aman, siz ne diyorsunuz!
Amerika'ya çocuğunu öğrenime değil işçi olarak yollamak için
millet can atıyor. Maşallah siz gül gibi çocuğunuzu şanı ile şerefi
ile okula yolladınız. Hem buradaki durumun kırıtlılığı göz önünde.
O anarşist ve hatta terörist güruhunun sonu malum."

Faik, çevreyi kolacan edip, bıyık altı gülerek:

"Bilmem farkındamısınız, tek tek ortadan siliniyorlar. Hani
Fırat mırat, Reşo meşo, Dilan milan, neredeler..?"

Zerrin Hanım:

"Yine Depo'ya başlayıp ağzımızın tadını kaçırmak yok. Ayol
vallahi içime fenalık geliyor."

Alatlı:

"Tamam şekerim tamam! Yerden göğe haklısın. Hadi bugün de-
dikodu yapalım. Aslıhan hanımın Kaniş hasta mıymış?"

Aslıhan adı Zerrin hanımın gözlerini açtı:

"Yaa, Gemizadelerin Kangal hırpalamış. Boyuna posuna bakmadan koca yobaz, minnacık çocuğun üstüne atılmış. Az kalsın yavrucuğu parcalayacakmış."

Paşa Muhtar Kangallara söz söyletmezdi. Şaka yollu onlara "hemşerim" dediği olurdu. Yine dayanamadı:

"Aman Zerrin hanım Kangallar dünyanın en soylu en aklı başında köpekleridir. Avrupa'da yüzümüzü ağartan tek varlığımızdır onlar. Alman dobermanlarını, bir dös vuruşta yere sererek, Türk gibi güçlü sözünü bu vatanın ürünleri olarak kanıtlamışlardır. Ona dokunmaz, kızacağı birşey yapmazsanız, başına bassanız ses etmez. Biliyorsunuz benim Kangallar bütün siteyi bekler. Korumalar morumalar horul horul uyurken onlar nöbettedirler."

Bitişik masada oturan korumalar, söze kulak kabarttılar.

Alatlı:

"Köpek ve koruma sözcüklerini birlikte kullanmamaya özen gösterelim lütfen. Eh ne de olsa adamlar alınıyor."

Kedi, köpek, moda, sinema fazla zaman almadı. İster istemez söz politikaya kaydı.

Paşa Muhtar:

"Bu ilk bahara yerel seçimler var. Depo sorununu kesin çözmeliyiz" deyiverdi. Zerrin hanım kocasının gözüne baktı. Bu sırada kiremit üzeri lüferler gelmişti. Alatlı, Depo ve seçim konusunu, ustaca lüferlerin ağ üzerinden atlama konusu yaptı:

"Diyelim ki ağla lüfer sürüsünü kuşattınız. Eğer ağınızın mantarlarından daha yukarıda tor, yani ikinci bir ağ yoksa, tümü zıplar kaçır. Bayağı şöyle yüksek atlama yapıp, mantarların üzerinden yallah denize uçarlar."

Gözlüklü Faik bu bilgiye gereğinden çok şaştı. Paşa Muhtar'ın gözü lüferlerde, aklı ilkbahara yapılacak muhtarlık seçimlereindeydi. Alatlı durumu kavradı:

"Zerrin'ciğim, bak meleşim eğer seçimi kaybedersek, dünyalara değişmediğin villanı da kaybedersin. Ne sitelerin çevresine

çektığımız duvar, ne de çift sıra dikenli tel bizi korumaya yetebilir. Tampon bölgeye yerleştirdiklerimiz de, sonunda gecekondulu. Nereye kadar güvenilir? Yılan eğri akar büğrü akar, deliğine gelince dosdoğru akarmış. O bakımdan Paşa Muhtar'ımızın endişelerine hak verelim. Yalnız hak vermiyelim, ona bu yürekli davasında omuz da verelim."

Zerrin hanım hak verip vermemekte ikirciklendi. Sonunda o da işi şakaya döktü:

"İyi canım verelim. İsteddiği hak olsun, ondan bizde çok" dedi.

Alatlı ile Gözlüklü Faik buna yıkılana dek güldüler. Faik çok az çıkarttığı koyu gözlüklerini sildi. Gözleri hiç ışığa bakamıyan, kırpış kırpış birşeydi.

Paşa Muhtar:

"Eğer Altinkent'i bölemezsek, seçimi alabilirler. Teröristler şimdiden kapı kapı dolaşıyorlarmış."

Alatlı:

"Sians Politik sizin gibi düşünmüyor şekerim. Dedim ya elimizde birden çok kozumuz var. Altinkent kırk ambar bir mahalle. Kürtü, Türkü, Lazı, Çerkesi, Alevisi, Sünnisi bir yana, birde hemşerilik çelişkileri var. Hemşehrilik konusu deyip geçmeyin, bir orduyu parçalamağa yeter de artar bile. Sen hiç Mersin'li ile Kayseri'liyi yanyana getirebilir misin? Tampon Bölge ile Altinkent'in arası açıldı bile. Ayrıca bundan böyle, Terörle Mücadele baskıları artacak. Belediye yakında gecekondulu yıkımına başlayacak. Depo'nun uzaya yollanma olayı ise en son baş vuracağımız çare. Anlaşıyor mu benim sevgili arkadaşlarım?"

Alatlı, marul göbeği ile güldü güldü. Paşa Muhtar mutlu gerindi. Sakine hanım çaktırmadan kızının resmine bakıyordu. Çekiçi eğilmiş Sovyet gemisi, Yeniköy önlerini çoktan dolanmıştı. Dışarda yağmur denizin yüzünü çopurlaştırarak yağıyordu.

-- X --

Elvan Hoca yağmura soğuğa karşın Ümraniye pazarındaydı. Epeydir işi limon ve marul soğan satışına dökmüştü. Bir

hemşehrisi ona: "İğne iplikle iş ürese terziler köşeyi dönerdi. Mevsimine göre mal satacaksın. Şimdi balık mevsimi limonla, marul, taze soğandan şaşma" demiş. Sağ olsun üç tekerli elarabasını da yaza kadar kirasız vermiş. Kendisi işi büyüttmüş mahalle arasında skodayla patates soğan satıyormuş.

Pazar yerinde ışıklar olmadığına, herkes yeri yoklayarak yürüyordu. Pazar dağılma anları, ortalık savaş alanına dönerdi. Sanki kelleler bacaklar bir yana, gövdeler bir yana savrulurdu. Çadırın ipini, tezgahın çöpünü toplayan satıcıların bir gözü son müşterilerde olurdu. Son müşteriler, karanlıkçılar ucuzcu olurlardı. Ama yarına çöpe gidecekleri satmak, yüzde yüz kar demekti.

Yağmurun, çamurun ortasında çoban ateşleri yanıyordu. Acayip bir hünerle su içinde ateş yakanlar daha çok Batılı satıcılardı. Doğuluların soğukla sorunları yoktu. Onların sorunları, belediyeceilerleydi. Özenle korudukları, önce sigaraları sonra kulaklarıydı.

Reşo'nun babası Hamo Usta, Kuyucu Duran'a takılırken: "Oğul bizim memleketin insanı eşek gibi kulağından, at gibi belinden üşür. Vallahi babam sarmazsam edemirem. Duran Usta sen de bene benzirsin he mi?" der gülerdi.

Elvan Hoca su içinde tezgahını toplarken, karşısında Reşo ile Mermerci Hüseyin'i gördü. Anında 12-Mart ve 12-Eylül işkenceanelerine gidip geldi. Ellerini mavi önlüğünde kuruladı. Her türlü kötü düşünüyü geriye itip, okulda derse girdiği gülücüğüyle:

"Merhaba dostlar, hoş gelmişiniz. Hayırdır, nereden böyle? Epeydir görünmüyordunuz. Hele Hüseyin kardeşimiz iyice kayıp."

Yalnız işkenceciler mi artist? Bende ki ikiyüzlülük, değme sörgüculara taş çıkartır. Sanki onları özlemişim! Sanki Hüseyin'i çok görmek istiyormuşum? Ey devrimcisi, aydını benim gibi olan ülke, sen ölmüşsün de ağlıyanın yok..

Battal Usta iyice yitti gitti. Ondan bir haber sormaya yürek ister. Neden? Çünkü onunla namus belası biraz ilgilendim. Başına bir iş gelmişse beni de ilgilendirebilir. Zavallının kargacık burgacık yazısı ile yazdığı sayfalar dolusu mektupları ivedi yakışım boşuna mıydı? Yok canım benden devrimci mevrimci olmaz. Rol yapıyoruz işte. Şu tertemiz insanlar da beni bir bok sanıyorlar.

Reşo, Hüseyin bir yandan, Elvan Hoca bir yandan, Tezgahı topladılar. Elvan Hoca bir eli işte:

"Reşo sen pazarcılığı iyice bıraktın. Başka bir iş mi tutuyorsun?"

"Yok be hocam, iş miş tuttuğumuz yok. Karacaoğlu'nın mı o güzel ikilik: Eli işe varmaz imiş / Hali yardan ayrılanın... Bizimkisi de öyle oldu heralde"

"Elvan Hoca, limon sandığının üstüne çöktü. Ciddi baktı Reşo'nun yüzüne:

"Dilan'dan halen bir haber yok mu?"

Reşo kara üzüm sakalı, ıııklı gözleriyle sustu.

Hüseyin:

"Yok! Yalnızca öldürölmediğini biliyoruz." dedi

Elvan Hoca:

"Önemli bir sakatlığı olmadan bu kadar gizlemezlerdi. Umarım korktuğum gibi olmaz. Biz Battal Usta'nın Ali'ye yanarken..." Reşo iç çekti:

"Yaşasın da isterse bir kolu, bacağı olmasın"

Elvan Hoca pazar yerinin dağınıklığında yağmurlu yağışlı, soğuk geceye yamaç:

"Aah ah, gözün kör olsun Sovyetler. Yalnız kendilerini değil bizi de yaktılar. Umudumuzu yok ettiler. Hani biryerlerde bir tarlan, ya da arsan olur. Hiç gelir getirmez. Satıp katamazsın da. O bir güvencedir. Başıma bir iş gelirse arsam var, dersin. Satıldığı gün kendini açık çıplak sanarsın. Ya da hiç görüşüp konuşmadığın bir ağabeyin, amcan, dostun olur. Onun varlığı değil de yokluğu önemlidir. O, yok olunca arkanın, kalenin yıkıldığını anlarsın. Başın sıkıştığında, baş vuracağın bir güvence yok olmuştur. Bir dalın kırılmıştır. Ne bileyim ben işte bir yerlerin tutmaz olmuştur. Adamın bağına vurmuşlar da, vay arkam vay, demiş..."

Reşo:

"Anlıyamadım hocam."

"Anlıyamıyacak birşey yok. Sovyetlerin başına bu hal gelince, faşistler iyice azıttılar. Artık köpeksiz köy buldular, deyneksiz geziyorlar. Senin Dilan, Ağabeysi Fırat, Battal Usta'nın Ali, neden kayıp? Güneydoğu olayları, yargısız infazların alıp yürümesi neden? Artık adamların hiçbir çekincesi kalmadı. Belki birgün hesap verimiz, duygusu düşüncesi bitti..."

Reşo:

"Ah hocam ah! hep o ağabeylere amcalara güvenmemiz bizi böyle etti. Kendimize güvenip, birlik içinde içbükey örgütlenemedik."

Hüseyin sıkılmıştı:

"Tam da bu meseleleri konuşacak zaman. Yahu kar atuştırmaya başladı. Haydi elimizi çabuk turalım. Hem ikiniz de yanlış konuşuyorsunuz. Sosyalizmi kurmak Sovyetlerle sınırlı değil ki. Nataşalarla Sovyetleri özdeşleştirmek ne kadar yanlışsa, sosyalizmle Sovyetleri özdeşleştirmek de aynı ölçüde yanlıştır. Kafasını Nataşaya takanlara çok bozuluyorum. Koca 300 milyonluk ülkede elbette bu kadar hasta, bu kadar kolaycı çıkacaktır. Evel Allah bizim İstanbul bile tek başına o kadar orospuyu çıkartır. Söyleyin çıkartmaz mı?"

Ayrıca bizim sorunumuz Depo sorunu. Dünyanın sorunu Depo sorunu. Depo sorunu çözülmeden hiç bir sorun çözülemez..."

Elvan Hoca gülmeye başladı:

"Yetti sizin şu Deponuz. Bir hayır sahibi çıksa da yıksa kurtulsanız."

Hüseyin:

"Hocam siz de mi bizim Reşo gilin kafadasınız? Yıkma sorunu çözecekse, hemen yıkalım. Yerine ne koyacağımızı iyice belirlemeden, yıkmak bizim için gerçek bir yıkım olur."

Elvan Hoca'nın eşi konuk ağırlamaya alışıkta. İçine iri iri

doğranmış bol taze biberli, bulgur pilavı yapmıştı. Yer sofrasında ve ortak tepsiye tepcleme dökülmüş pilav, yanında batlıcan turşusuyla, evde sesi soluğu kesmişti Uzun süre çatallar kaşıklar işledi. Pilava övgülerin yoğunlaştığı sıra evin Babaannesi:

"Batlıcan turşusunu küpe kuracaksın. Toprağın verdiği lezzeti hiçbir şey vermez. Ah memleket ah, benim kurduğum turşuyu kimse kuramazdı."

Elvan Hoca eşine göz kırptı:

"Anam turşuda, sen pilavda birincisin değil mi?

Hüseyin:

"Pilav deyip geçme, pişirmesi en zor yemeklerdendir ha! Eski-den ağalar gelin alırken bulgur pilavı pişirterek onları sınavdan geçirirlermiş. Duymasın ama bizim hanımın yaptığı pilav civciv yemi gibi diri olur."

Pilav dediğin işte böyle az sulu, yumşak olacak."

Elvan Hoca'nın annesi açılmamıştı:

"Oğul sizin deponuz mu delindi? Susuzluk pek zordur. Aah memleket ah! Orada suyu kim yesin kim içsin. Çağıl çağıl akan dereler, güm güm gümleyen kuyular. Burada Allahın suyunu bile para ile satıyorlar. Aman ölümü buralarda bırakmayın sakın. Gavur memleketi İstanbul! Aah, nereden düştük buralara nereden !"

Elvan Hoca:

"Anam hiç buralarla ilgili düş görmez. Her sabah kalkar memlekette gördüğü düşü anlatır?"

Babaanne:

"O zavallı Battal Usta'ya ne oldu? Gitti izini kaybetti. Ali'sini bulabildi mi bari?"

Reşo:

"Onların durumunu ne siz sorun, ne biz söylüelim Ninc. Oğlan'ı bulayım derken, şimdi babayı da kaybettiler. Battal Usta'nın eşi, sizin anlıyacağınız Ali'nin annesi, kocasını aramak

için Erzurum'a gitmiş. İki aydır ondan da haber yokmuş. Kuyucu Duran'lara bir akrabaları geldi. Geride kalan iki çocuklarını memleketeye götürmüşler. Kısacası Battal Usta'nın Ankara'da kapısı kapanmış. Hane halkı tüm biri birini arıyormuş..."

Nine dizlerine vurup uğundu:

"Vah vah vah, desene adamın ocağını söndürdüler. Vay ocakları sönesiceler vay! Vay bacalarına baykuş tüneyesiceler vay. Ne isterler fakir fukaradan, bu imansız yezitler anam bilmem ki."

Elvan Hoca:

"Battal Usta için gerçekten çok üzüldüm. Aile dağıldı canım. Geride kalan iki çocuk köye dönmüşler öyle mi? Ben de ona benzer bir haber duymuştum."

Reşo:

"Evet öyle olmuş."

Çoluk çocuk yatmıştı. Elvan Hoca ardı keselmeyen çaylar için sobaya az kömür daha attı. Reşo ile Hüseyin ikisi birden:

"Tamam bu son olsun. Evde su bırakmadık çay olarak içtik" dediler.

Elvan Hoca:

"İçin adam için, çay dünyanın en ucuz içkisi. Ben tartışmasız bir çaykoliğim. Ders aralarında çay bulamazsam sınıfta gözlerimi açamıyorum, uyuyorum. Bazı doktorlar zararlı mararlı diyor. Ben hiçbir zararını görmedim."

Hüseyin:

"Hocam sözü toparlarsak, seçimlerde ne yapıyoruz?"

Reşo araya girdi:

"Bence Depo'yu ne yapıyoruz? Seçimler meçimler ona bağlı. Yahu ağabey baksana adamlara, Depo'nun çevresini kale duvarı gibi zırhladılar. Depo'nun iç düzenindeki rezaleti halka göstermek zorundayız. Yoksa muhtarlığı sittin sene kazanamayız. Halkımızın aklı gözündedir. Kendilerine gelen borunun inceliğini, öteye gidenin

kalınlığını gözleriyle görmelidirler. Demek yerindeyse, yıkılmış bir Depo bizim şansımız, son kozumuzdur."

Hüseyin:

"Sayenizde çevirdiler çevresini. Arıcılık yaptınız mı? Evet belli yapmamışsınız. Arı ile uğraşanlar iyi bilir. Arı kovanına dıştan vurmak çok tehlikelidir. Dıştan gelen gürültüye uyarılan arı, balının elinden alınacağı korkusuna kapılır. Kovanda ne var ne yok, ivedi yer bitirir. Doğal olarak, bal alacak adam da hava alır..

En gereksiz biçimde Örenköy'ü uyardınız. Adamlar bizim bir halt yapacağımızı sanarak, Depo'yu güvenceye aldılar. Eh bundan sonra, iyi ki Depo'ya yaklaşamayacağız. Size daha ilginç bir şey söylüyeyim mi? Belki bundan sonra Depo'yu biz koruyacağız. Depo'nun bedava bekçisi olacağız. Olmalıyız da! Çünkü depo yıkılırsa sorumlusu doğrudan biziz artık, iyi mi?"

Elvan Hoca bir gözü pencerede:

"Bakın kardeşim ben ekmeği peşinde bir öğretmenim. Daha doğrusu önce pazarcı, sonra öğretmenim. Ne yapıyorsanız yapın, ne karar alıyorsanız alın artık. Herşeye karşın ille de birşey söylememi istiyorsanız Depo'yu yıkmayın. İşçi sınıfı tarih boyu yıkıntılarla uğraşmıştır. Değil kendi yıktığı, başkalarının yıktığının da hesabını vermiştir. Burjuvazi, yıkıntısının altında emekçileri bırakmakta oldukça ustadır. Siz düzeni yıkmakla, Depo'yu yıkmayı karıştırıyorsunuz. Düzeni yıkmadan Depo'yu yıkamazsınız,"

Elvan Hoca sustu ve yine kendine döndü:

Vay be, şu rezaletime bakın. Yaptığımın tek adı var, demagoji! Buna yalnız korkaklık değil döneklık de denir. Kafamın arkasına dolaşan tilkilerden utanıyorum. Gençler paçayı ele verir, ayak tabanlarını karınlarından yumuşak ederlerse, polise ne ifade verirler endişesindeyim. Daha doğrusu bu kadar ince hesap adamı olduğumu kendim bile bilmiyordum. Peki, ben sorgudayken, ben işkencedeyken diye başlayan konuşmalarınız niçindi? Tccrübeme, deneyime dayanarak söylüyorum diyen havalarınız kimeydi. O değerli deneyimlerinizi hangi güne saklıyorsunuz?

Yuh olsun Elvan sana yuh!...

Hava koşulları gibi, Altınkent mahallesinde haberler de değişiyordu. Durup dururken: "Fırat polisten kaçmış. Beykoz ormanlarında barınıyormuş" haberi yayıldı. Tam o sırada, bir de Pınar Amerika'dan dönüyormuş söylentisi çıkmaz mı! Bu kez halk Depo'yu mepoyu unuttu. İştahla onları konuşmaya başladı. İşinden atılan baba, üniversiteye giremeyen oğul, Fırat'la Pınar'ı konuşarak rahatlıyordu. Taksitle alınmış dikiş makinasını, buzdolabını hacze gelen memura, ayak üstü Fırat'la Pınar öyküsü anlatılıyordu. Daha önce böylesi sıkışık durumlarda, Dilan anımsanır ve kendi başlarına böyle bir deri vermemdiği için Tanrıya şükredilirdi.

Fırat'ın Beykoz Ormanlarında görüldüğü haberi, herkesten çok Paşa Muhtar, Alatlı ve Gözlüklü Faik'i etkiledi. Belediye'nin yıkım için gelen sarı dozerleriyle birlikte, Fırat haberi hiç de denk düşmemişti. Bu bir bakıma pişmiş aşı soğuk su katmak oldu. Ne güzel, Depo olayının yerine, gecekonduluların yıkımı konacaktı. Bundan sonra Altınkent'le Örenköy yerine, sarı dozerle, Altınkent'liler boğuşacaktı. Fırat haberi, sanki gecekonduluları diriltti, kabadayılılaştırdı. Asmalı'da çenesi bastonuna yaslanmış gün boyu düşünenler, yeniden söz sahibi oldu:

"Ee, bu Örenköy'lüler de çok oluyor gayrı. Yer gök suya kesti bizim Depo'da çıt yok. Mevlütse mevlüt, yağmur duasıysa yağmur duası, hani Depo'da su? Arkadaş biz bu Depo'yu beğenmiyoruz. Faydasız kilisenin papazını! Susuz Depo'nun, bekçisini! Öyle de öldük böyle de ! Öyle de susuzuz böyle de. Bir de Fırat'la Reşo gilin dediğine uyalım. Nasrettin Hoca ne demiş, göl maya tutar mı? Ya tutarsa," demeye durdular.

Alatlı iki dozerin birden yıkım sırasında bozulmasını hayıra yormadı. Yıkımda görevli belediyecelerle, polisler işi ağırdan mı alıyorlardı ne? Dendiğine göre belediyecilerle polislerden bir kaç gecekondularla gizli gizli kucaklaşmışlar. Sigara alıp verenler bile olmuş. Hemşeri, belki de akrabaymışlar. Hekimbaşı çöplüğünde, çöple içli dışlı yaşayanların bile ayrılanlığı kabarmış. Altınkent yıkımında, dozerlerin tekerine taş koymaya gelmişler. Paşa Muhtar, Pınar'ı Amerika'ya salarken benimsediği sertliğini sürdürüyordu:

"Faik bey haklı, artık şahinleşmemizin günü geldi. Dört anarşistin evini topa tuttuk mu sorun biter. Bunlara anladığı dilden konuşacaksın. Memlekette emniyet, polis yok ki. Adamlar saat doldurmak için görev yapıyorlar. Vazife canı gönülden yapılmalıdır. Baksanıza o kürt velet Reşo ne diyormuş: Depo'nun görünce organlarını değiştirdiler, ya görünmeyen organları! Manevra odasını ayarladılar, ya ana kollektör! Tahliye borusunu, bizim mahalleye su taşıyan boru gibi gösterdiler. Gerçek oyunu, temel tuzağı, toprağın bir metre altında yaptılar. Distiribütör kutusunda, bizim yana açılan kelebeği sabitlediler. Bütün bu hilelerini gözler önüne sereceğiz.' Ve daha neler neler...

Bunları yakaladığın yerde asacaksın dedim. Cezaevlerinde beslemekle başa çıkılır mı? Kime güveneceksin kardeşim. Bahçıvan bozuk çıktı diye değiştiriyorsun, gelen gideni aratıyor. Bekçi alıyorsun teröristle sarmaş dolaş. Çalıştırdığın, ekmek verdiğin işçi, arkayı dönmeden seni ısırtıyor. Asmak, kurşuna dizmek bile fazla, gaz döküp yakacaksın bu mikropları" diyor, bir daha demiyordu.

Paşa Muhtar böyle öfke dökerken, Gözlüklü Faik Onu bütün varlığıyla onaylıyordu. Ama Alatlı hep önlemliydi:

"Olmaz paşam olmaz! Ateşin üzerine benzinle varılmaz. Maşa varken el yakılmaz. Bakınız belediyelerin bir yanlışı, bütün gece-konduluları birleştirdi. Ta Hekimbaşı çöplük mahallelileri buradakilerin imdadına koşuyor. Biz dedik ki, şu iki bilemedin beş ev terörist barındırıyor. Terörle Mücadele Timi'nin verdiği rapora dayanarak onları temizleyin yeter dedik. Bizimkilerde nerede o anlayış, o incelik. Vur demeden öldürürler. Bir uçtan başlayıp tümünü yıkmaya başladılar. Güvendiğimiz Tampon Bölge'dekiler bile durumdan işkillendi. Çünük hiç birisinin doğru dürüst tapusu yok. Aah ah, batı! Batılı olmak başka, Batı kafası taşımak başka şey. Evet bir de Sians Politik okumak....

Fırat, mirat, Reşo gibi zibidilerden daha tehlikelisi. Mermer Hüseyin midir ne zıkkımsa, odur dedim. Çünkü herif işçi, ayağı yere basıyor. Bak 'görevimiz Depo'yu değil, Muhtarlığı ele geçirmektir ' gibi laflar ediyormuş. Bizim üst düzey görevlilere

haber anlatamadım. Bir gizli oturumda dedim ki: Kardeşim siz tek tek sivrisinek avlıyorsunuz. Oysa bataklık olduğu gibi duruyor. Teröristlerin değil, kaynağının peşine düşün, dedim. Kaynağı nedir? İşçidir köylüdür, gecekkondu bölgeleridir. Varlıklı, asil yerlerden, bölgelerden siz hiç komünist çıktığını gördünüz mü? Ufak tefek macera heveslileri olsa bile, hevesleri öğrencilikle birlikte biter."

Bu söz yerine oturmadı anlamında, Paşa Muhtar ile Faik ikisi birden yekinince, Alatlî açıklama getirmek gereğini duydu:

"İstisnalar yani kuraldışılar, kuralı bozmaz. İşte kızınız Pınar. Amerika'ya gitti. ve herşey bitti. Şimdi bir de şeyin oğlu Emre'yi diyeceksiniz değil mi? Meraak etmeyin az kaldı. Onunki de bitecek. Solculuğunun, molculuğunun bir kaç aylık ömrü var. Haziranda sınavlar bitti, okul tamamlalndı mı, pat babasının fabrikasının başında. Ya da benim şirketlerden birisinde, bol aylıklı küçük hisseli bir iş verdim mi, olay kapanmıştır. Bilmem anlatabiliyor muyum? Olay taş mı Mermer mi zıkkımın tesbit ettiğı gibi Muhtarlık olayıdır. Olay baldırıçıplakların, gecekkonduluların dikkatini, sözünü ettiğim temel sorundan uzak tutmak olayıdır. Ne yazık ki, bu ince hesabı, bizim soylu büyüklerimiz, Altinkentli teröristler kadar bilmiyor..."

Zerrin hanım, içi seçilen pembe sabahlığı ile salona yürüdü. Bir elinde ananas suyu bardağı, bir elinde sigara vardı. Alatlî onu görünce sözü daha çöşkulu sürdürdü:

"Sovyetleri yıkmakla iş bitti sanıyorlar. Hayır. Sovyetlerde yıkılan sadece üst yapı. Alt yapı olduğu gibi duruyor. Fabrikalar, okullar, sokaktaki yaşam, halen harıl harıl komünist üretiyor. Bak-şanıza, Polonya, Macaristan, Romanya'da yeniden komünistler iktidara geliyor. Bizim Azarbaycan'da bile milliyetçi Elçibey'in yerine komünist Aliyev iş başında. Moskova'nın kızıkları ise ellerinde orak-çekeçli bayraklarıyla meydanları dolduruyorlar. Hür teşebbüse özgürlüğe beş yıl dayanamadılar. Ne demek istiyorum? Ah Sians Politik ah diyorum. Biz Sians Politikten habersiziz."

Paşa Muhtar'ın akli böylesi anlarda daha yoğun dolaşıyordu:

"Verelim şu Depo'yu sorun bitsin. Ne, bu beeh, yetti artık."

Bu kez Alatlı, Sians Politik bilmeyenlere yönelik öfkesiyle. Marul göbeğini yumrukluyarak:

"Sorun Depo sorunu değil diyorum Paşam! Depo soyut bir görüntü, küçük bir mevzidir. Ama onu verdik mi, vermelerin sonu gelmez. Onu vermek baldırıçıplakları, direnerek almanın tadına erdirir. Bu da sınıf bilincine giden yolu açar. Hele bir de Depo'nun içinde yaptığımız onarımı, değişikliği kavrarlarsa siz o zaman görün gümbürtüyü..." diyerek kızıyor, köpürüyordu.

Elvan Hoca, Dudullu'dan Sarıgazi yönüne giden dolmuşta oturacak yer bulduğuna sevindi. Oradan Ömerli dolmuşlarına aktarma yapacaktı. Bu gecekondulular hergün ne taşırlardı böyle? Yine herkesin ya elinde, ya kucağında, ya da oturaklarının altında, birer naylon torba vardı. Birisi sabah sabah çemen yemişti. Arabasının ön tarafını kürk mantolu bir hanıma benzetmiş olan şoför, tepesinden sarkan tilki postunu okşarken, bozuktı:

"Yemin ettim bundan sonra arabaya Kayseri'li almıyacağım. Ulan insaf sabahın köründe çemen yenir mi be! Dinime imanıma bir hafta kokusu çıkmıyor. Arabanın tavanına, döşemesine siniyor. Eviniz nasıl ki sizin mekanınızsa, bura da bizim mekanımız be kardeşim. Alman milleti haklı olarak, Türklere sarımsak yemeyi yasaklamış." Bu azarı kimse üstüne almadı. Başı takkeli, boynu kalın biri sonunda:

"Hemşerim haklısın da ne yiyelim? Peynir, zeytin ateş pahası. Bal baklavayı zaten bulamayız. Çemen de yemiyek, ne halt yiyek bu millet pekiyi?" dedi,

Gülüşmeler oldu. Elvan Hoca'nın gözü, dolmuşun içini kuşatmış yazılarda, aklı fikri, Reşo gilin kendisini niye acele Altınkent'e çağırımlarındaydı.

"Bir sabah uykusuna bir de sana hastayım."

"Beni ellere değil yıllara sor."

"Gülü bir gün seni hergün koklarım."

Sarımsağın dindeki yeri üstüne başlıyan tartışma, kavgaya dönüşecekken, Tank Taburu yakınlarında polisler arabayı durdurdu:

"İnin aşağıda arama var" dediler. Aramada olumsuz birşey bulunmadı. Sadece bir yolcunun doğum yeri Tunceli çıktı. Aldı götürdüler.

Asmalı son durakta, durum aramadan da beterdi. Dolmuştan ayağını yere atanı, Terörle Mücadele Timi sille tokat kahveye sokuyordu. Burada da arama vardı. İlkokul çağlarında iki küçük velet, ikide bir kahveye girip:

"Amca bizi de arar mısınız?" deyip polisin tepesini attırıyordu. Polislerden biri kızıp bastı tokatı. Oysa bu küçük yaramazların, kendilerini adam yerine koydurtmaktan öte bir niyetleri yoktu. Elvan Hoca cebinden eksik etmediği kitabı atacak yer bulamadı. Bereket mahallenin kadınları talimliydi. Onun dolmuşa unuttur gibi bıraktığı kitabı, birisi de öz malıymış gibi torbasına atıverdi. Elvan Hoca iri elli, ceylan gözlü kadına, minnetle baktı. Kitap sıradan bir romandı, ama gel bunu polislere anlat.

Kitabını götüren ceylan gözlü kadının bir süre arkasından bakan Elvan Hoca, yine kendini sorgulamaya durdu: Ulan Elvan, senin kırdığın kırkı çoktan geçti. Anlaşıldı canın çıkmayınca huyun çıkmayacak. Tam da zamanında geldin Altıncı'e. Ama bu kez pabuç pahalya patlayacak. Hiç tıngırtı etme, sen bunu çoktan hak ettin. Be hey ahmak elin Depo'sunun derdi seni mi aldı? Vay Depo'sunun da meposunun da! Hayır hayır suç ne Depo'da ne me-poda. Suç buz gibi sende. Haydi Depo bir rastlantı çıktı karşına diyelim. Ya oğlu yiten Battal Usta? Ya pazarcı esnafının örgütlenmesi işi! Ya mahalleye kurulacak karakola karşı çıkma konusu. Tüm bunlar sanki sen olmadan olmuyor mu? Hey gidi vatan kurtaran şaban hey! Hey gidi akılsızım hey! Doğru söylemişler canım: 'Demir ıslanmaz deli uslanmazmış...'

Arama taramanın orta yerinde gençlerden biri:

"Memur bey hep aramaları bizim mahallede yapıyorsunuz. Sanki Örenköy'de hiç mi suçlu, terörist yok?" deyiverdi. Demesiyle, yaka paça kapının önündeki polis otosuna tepilmesi bir oldu. Sivil giyimli kara gözlüklü biri:

"Yediği naneye bak hayvan herifin. Hep aramayı Altınkent'te yapıyormuşuz. Ulan Fırat, Reşo gibi anarşistleri ben mi besliyorum? Aranızdan bir adam çıkıpta, biz bu komünistlerden şikayetçiyiz dedi mi? Tutturmuşunuz bir Depo hikayesi. Örenköy'lüler haşa Allah mı, olmayan suyu yaratsın? Ekmeksizlik etmeyin be! Caminizi, yolunuzu, mahalle aralarındaki musluklarınızı, kim yaptırdı? Onların kapısından ekmek yiyeniniz az mı? Belki şu anda çocuğunuzun sırtındaki onların eskileridir. İnsan nankör olmayacak. Depo'nun içi bozukmuş. Ulan sizin kafanız, ciğeriniz bozuk. Mayanız bozuk. Sizin mahalleye gelen boruların ağzı dar onlarınki genişmiş. Ulan sizin ananızın örekesi geniş. Bırakın bu komünist ağızlarını. Her türlü huzursuzluğun Fırat'la Reşo denen o teröristlerin başaltından çıktığını iyi biliyoruz. Bir koca sürünün adını, iki kötü toklu bok edermiş. Adınızı boklamayın, söyleyin şunların yerini siz de rahat edin biz de dekik anlamadınız. Ama anlatmasını biliriz. Acelemiz yok..."

Bastonuna yaslanmış, olanlara kendince bir ad koyamıyan doğu şiveli yaşlı biri:

"Efendi Fırat'la Reşo bize ne kötülük etmişki onları ele verelim? Çocuklar istemişler ki bizim de suyumuz aksın, hanemiz de ışığımız yansın..." dedi. Dedi demedi onu da polis otosuna tıktılar.

Sivil giyimli kara gözlüklü adam:

"Başka diyeceği olan var mı? Bu kafayla giderseniz siz daha çok su içinde susuz kalırsınız."

Tampon Bölge'ye taşınanlardan biri:

"Haklısınız beyim, yerden göğe haklısınız. Sıcaktan ve varlıktan zarar gelmez derler. Mahallemiz Örenköy sayesinde azıcık insan yerine kondu. Geldiğiniz yol, yaktığımız ışık onların eseri. Geçen yıla kadar İstanbul'a inerken toz duman içinde kalırdık. Bu yeni yetme cahiller işte böyle densizlik ediyorlar. Hani ürmesini bilmeyen it, sürüye getirir kurt, demişler ya. Bunlar ürmesini bilmiyor işte."

Kapkara gözlüklü sivil adam:

"Konuş hemşerim konuş" dedi. Ve o konuştu:

"Az çok suyumuzu veren Depo'ya, bomba koydular. Az kalsın iyice Kerbela'da kalacaktık. Merak etmeyin bundan sonra buralara ayak basamazlar. Tümü tek tek yitip gidiyor çok şükür" diyerek karagözlüklü adamı derecesiz haşnut etti. Fakat Asmalı'da oturanları, aynı ölçüde hoşnut ettiği söylenemezdi. Bu herkesin ona yiyecek gibi bakmasından belliydi.

Elvan Hoca iyice işkilli içti çayını. Şimdi Kuyucu Duran'ın evine gitse mi gitmese miydi? En iyisi geldiği minibüslerden birisine binip gerisin geriye tüymekti. Ama Reşo, çok önemli bir sorun olduğunu ve kendisiyle mutlaka görüşmesi gerektiğini yazmıştı. İdeoloji bir yana dostluk, insanlık bu muydu?

Elvan Hoca iç hesaplarıyla boğuşurken, masaya birisi yaklaştı: "Merhaba hocam, hoşgelmişiniz. Biz de sizi bekliyorduk. Buyurun gidelim" dedi Bunu öylesine içten ve tanıdık bir yüzle söyledi ki, hayır demek olanaksızdı.

Gelinen yer taa hekimbaşı çöplüğüne yakın bir gecekonduydı. Tepesinden sürekli duman çıkan çöp dağını gösteren genç:

"Hocam bu yanardağ için Fırat ağabey gil diyor ki: 'Vezüv gibi birgün patlar. Patlar da çevresindeki evleri döküntüsünün altında bırakır.' Doğru mu söylüyorlar. Çöp patlar mı?"

"Evladım çöp patlaması diye birşey duymadım. Yalnız bu memlekette olmadık olmaz. Şu kısacık insan ömründe, neler gördük, neler. Halktan aldığı emanete ihanet edip, iki kez darbelere teslim eden kişiyi, bu halkın yeniden kahraman yapıp, tepesine taç ettiğini gördük. Kendi adıyla kurulan İşçi Partisi'ni küçümsediği için, işçilerin oy vermediğine tanık olduk. Beyoğlu'ndan, Bağdat caddesi'nden, sol partilere, gecekondu'lardan da sağ patron partilerine çok oy çıktığını, yaşadık. Daha ilginçini söyleyeyim mi? Solcu diye Ecevit'in peşinden gittiğimiz bile oldu. Ya yavrum biz neler gördük neler. Bu memlekette olmadık olmaz..."

Gecekondu'da yanık kokusu vardı. Teneke sobanın nar gibi kızarması ile, buz gibi olması bir oluyordu. Çenesi ufak yaralarla bezeli erkek çocuk ona düzenli kağıt atıyordu. Aynı yara öteki

çocuklarda da vardı. Evin çevresi kağıt ve naylon harmanıydı. Soba soğumaya yüz tuttu mu, küçüklerden birisi çaktırmadan bir naylon parçası sokuşturuyordu. Ateşin birden kabarması, büyüklerin öfkesini de kabartıyordu. Çocukların naylon yakma hevesi yüzünden evleri kaç kez yangın tehlikesi atlattı.

Hane halkının yüzlerinde soluk bir esmerlik sıvalıydı.

Nedeni sobada yakılanlar mı, tepesinden duman eksik olmayan çöplük mü idi? Kalem kaşları, inadına kara genç kız:

"Benim çenemdeki yaralar onbeş yaşıma kadar geçmedi. Bu yaralardan herkeste var. Doktorlar süten oluyor, diyorlar. Bizim buraların keçisi ineği, çayır çimen yer gibi kağıt, naylon, çöp yer. Sütleri mikroplu oluyormuş."

Penceresi, sinsi dumanlı çöp dağına dönük odaya, en son Fırat girdi. Gözünün biri halen mor halkalı, bir eli sarılıydı. Yaralı elini sakınarak, herkesle tek tek kucaklaştı. Saçı bıyığı kesikti. Polisin elinden nasıl kaçtığı üstüne kimse birşey sormadı.

Bahçıvan Bilal, son zamanlarda her gittiği yere götürmekten büyük mutluluk duyduğu hediye menekşe saksısını, koyacak yer bulamadı:

"En iyisi tavana asalım" dedi. Emre, milletin başına çarpar diye, karşı çıktı.

Ev sahibi:

"Ver kardeş ben onu canımda saklarım, "dedi.

Toplantıda Pınar ve Dilan'ın dışında olması gereken herkes vardı. Onların boşluğunu en çok Fırat ve Reço'nun duyduğu ise tartışma götürmezdi.

Pınar'ın Amerika'ya nasıl gönderildiği konusu gizini koruyordu. Fırat'ı devrimle, kendisini Fırat'la özdeşleştiren bu kızı hangi güç ayırmıştı? Nasıl ikna edilmişti?

Bu konuda Fırat da suskundu. Zaten Ona Pınar konusunu sorma yürekliliğini gösteren yoktu. Yalnız halk arasında söylendiğine göre Kontr-Gerilla, Pınar'a "Fırat'ın ölmesini istemiyorsan,

Amerika'ya gideceksin," diyesiymiş. Başka bir söylenti: "Dilan gibi seni de kaybederiz. Git peşinden Fırat'ı da yollayacağız. Orada evlenir mutlu olursunuz," biçimindeydi.

Kimsenin inanmadığı son söylenti ise, Pınar'ın Örenköy'de bir hücrede kapalı oluşu, söylentisiydi.

Yitiklerin peşinden çok düş kuruluyor, çok söylence üretiliyordu. Bunların en acısı ve de acımasızı, kuşkusuz Dilan için söylenenlerdi: Güya kızcağızın bir gözünü kör etmişler. Reşo'ya sevgilisine görünmemek için kendisi kaçıyormuş. Yoksa cezaevinde falan değilmiş. Senin benim gibi dışarıda özgür dolaşıyormuş. Kaç kez onu Sarıgazi dolmuşlarında gören olmuş. Bir kez de Reşo gilin evin yamaçtaki ormana gelmiş. Dendiğine göre oradan Reşo'yu gözlüyor, uzaktan uzağa hasret gideriyormuş. Reşo ile karşılaşmış. Ama Reşo tanıyamamış: "Birşey mi ardın bacı?" deyince de, yanıtsız uzaklaşmış. Dilan için söylenenler çoktu:

"Reşo'm beni, kahverengi gözlü ceylanım, diye severdi. Düşlerinde öyle kalmak istiyorum. Artık onun olduğu yer bana haram oldu" diyormuş.

Kesin bilmemekle beraber, Reşo da Dilan'ın bu durumunu seziyor ve diyormuş ki: "Dilan'ımın yaralı olduğunu duydum. Onu bulsam da, isterse bir kolu bacağı eksik, sakat bulsam. Hiç bir yanı tutmasa, soluk alsa bana yeter. İşkenceden bacakları tumuyor-muş, diyorlar. Olsun ben onu bir ömür sırtımda taşımaya çoktan hazırım," diyor, bir daha demiyormuş.

Bütün bakışlar Fırat'ın üstünde yitiğini bulmuş göz sıcaklığındaydı. Hiç kimse söze başlama yürekliliğini gösteremiyordu. Sobaya kağıtlar arasında, ara sıra naylon atan ufaklığın gürültüsü de olmasa, içerde canlı yok sanılırdı. Elvan Hoca önemli birşey anımsamışlıkla iç cebine saldırdı. Bir sürü kağıdın arasından az yıpranmış bir zarf çıktı. Dört katlı, çift çizgili kağıda yazılmış mektubu ağır ağır açtı. Gözlüklerini taktı:

"Size okumak istiyordum, iyi ki aklıma geldi. Bizim Battal Usta'nın Erzurum'dan attığı son mektup. Dinlemek istermiydiniz?" dedi.

Hep bir ağızdan "isteriz isteriz" sesi yükseldi. En azından Şu istenmiyen suskunluk bozulacaktı. Hoca, mektubu evirdi çevirdi:

"Bazı yerleri iyi okunmuyor. Su değmiş, tükenmez dağılmış. Herneyse:

'Sevgili Elvan Hocam, hemşerim. Evvela tanrı selamını yollar, hatırını sual ederim. Hane halkının gözlerinden öperim. Sen de ben karabahtlı hemşerin Battal'dan soracak olursan, bildiğin gibiyim. Açlık insanı içmeden sarhoş edermiş, o biçim sarhoşum. Para bitti, dizde derman bitti, ama yol bitmedi. Çok şükür Erzurum'un, Kop dağlarının karından tipisinden kurtuldum. Şimdi Karadeniz kıyısında, yeşil bir cennetteyim. Biz de mi yaşamışız. Karın buzun içinde ömür törpülemişiz. Allah neler yaratmış. Ali'min izini kıyılarda bulabileceğimi, bir Rus kızı söyledi. Buralarda bunların adı Nataşa! Nataşa da Nataşa, maşallah bir içim su. Ben deyim Baran'ın kınalı kekliği, sen de, ayağı sekili Uzunyayla tayı. Kendisi pek kıymetli dili baldan tatlı, hemi hemşerim, hemi de Elvan Hocam benim. Size bir fikir danışacağım. Şimdi diyorum ki, Ali'm kayıp. Memlekette yengen yaşlı. Oğlumun öcünü alacak, ocağımı tütürecek bir evlada eskisinden çok ihtiyacım var. Şu Nataşa denen gavuru müslüman etsem. İmam nikahı ile de evlensem, iyi olmaz mı diyorum? Bir taşla iki kuş. Hem dinimize hizmet, hem memleketimize. Oğlumun öcünü alacak bir fidan yetiştirmem de cabası. Sana akıl danışıyorum benim akıllı uslu hocam. Sen yol yordam bilir, halden anlarsın. Ölenle ölünmüyor, yitenle yitilmiyor, öyle değil mi? Boğaz ekmek, sırt gömlek istiyor. İnsanın ağrıyan acıyan yeri başka, acıkan yeri başkaymış...

Baki selam. Seni beni yaratıp, yumurtalara can veren Koca Allahıma, tez günde bizleri kavuşturması için niyaz ederim. Hoşça kal benim hemşerim."

Bunu yazan

Kıymetsiz hemşerin

ve de ana başından, akraban Battal Usta

imza

Odada yine çıt yoktu. Çenesi yaralı ufaklığın sobaya attığı kağıt ve naylonların gürültüsü olmasa, yine içerde kimse yok sanılacaktı.

Fırat:

"Vah vah, zavallı üşütmüş," dedi.

Bilal kendini tutamayıp güldü:

"Hüseyin abi senin Nataşalar onun da aklını çelmiş."

Hüseyin patladı:

"Niye benim Nataşalar oluyormuş? Bilal bir daha böyle densizlik istemiyorum. Koca üç yüz milyonluk ülkeden elbette bu kadar hasta, bu kadar orospu çıkar dedim. Sen bir de senin İstanbul'dakileri say bakalım. Bırak Türkiye'yi yalnız İstanbul'dakileri diyorum. Ayrıca, bu tür ilişkiler kapitalizmin yan ürünüdür. Sovyetyer ne zaman kapitalizme ayak attı, o zaman başladı bu rezaletler."

Fırat:

"Hüseyin ağabey kızma, Bilal onu demek istemedi. Hem Sovyetlerde yaşanan yanlışlar yaşanmadan Sosyalizme geçilemezdi. Yaşananlar her yeninin kaçınılmaz ortak yanlışlarıdır, dedik. Özetle, olanlar yanlışsa, Sovyetler'in bu yanlışlarına, ben şahsen sahip çıkıyorum. Kültür ve onun doğal sonucu olan devrim borç alınamaz. İthal de edilemez. Eğer biz devrim yapmak istiyorsak, eğer emeğin bayrağını kale burcuna dikeceksek, çok az değişikliği ile aynı yanlışları yapmaya hazır olmalıyız..."

Reşo ile Emre'nin dışında herkes rahatladı. Onların bu görüşe uymadıkları zaten bilinirdi.

Çaylar havayı yumuşattı.

Bilal:

"Yahu elin uşağı koskoca Sovyetleri yıktı da, biz bir Su Depo-su'nu yıkamadık." .

Gülüşmeler oldu. Emre, Bilal'e düşmanca baktı."

"Sayenizde, beyefendi !. Bir kök menekşeye harcadın bizi."

Hüseyin az önce kızdığı Bilal'i desteklemek zorunda kaldı:

"İyi ki harcadı. Bilal hayatında ilk kez doğru bir iş yaptı."

Bilal güldü:

"Hayır iki kez yaptım o işi."

Herkes "öteki hangisi" anlamında beklerken, Bilal:

"Nataşalar için az önce söylediğim söz."

Yoğun gülüşmeler arasında Hüseyin:

"Eşeğe hünerini sormuşlar, avaz avaz anırmış," dedi.

Biryerlerden akşam ezanı sesi geliyordu ama, Depo üstüne tartışmalar daha bitmemişti.

"Yıkılsın mı yıkılmasın mı?"

Elvan Hoca, ceketini soba yandıkça çıkarıyor, söndükçe giyyordu. Pencereye yakın yerde bir gurup köpek boğuşmaya durdu. Ev halkından biri açıklık getirme gereğini duydu:

"Çöplük köpekleri, çok azgın olur. Hele bir kangal var aralarında ele avuca gelmiyor. Geçen gün peşpeşe iki köpeği birden boğazına basıp öldürdü. Besili., kaçmış biryerlerden ama nereden? Boğazında yarım kulaç zincir var."

Sobacı ufaklık, heyecanlandı:

"Kangal bana alışıyor. Vallaha billaha dün elimden ekmek yedi," dedi.

Bilal:

"Atatlı görmesin, Depo'nun bir bacağına da onu bağlar."

Reşo'nun aklının çoğu Dilan'da tedirgindi:

"Sözü toparlarsak, yarından itibaren ne yapıyoruz? Ben halen Depo'nun yere serilmesinden yanayım. Bizim mahallenin aklı gözündedir. Anlatmaktan manlatmaktan anlamaz. Alışkanlıklarından kolay vazgeçmez. Yazın gölgesine sığındığı ağacın, kışın da gölgesine sığınmak ister. Kışın yapraklarının

döküldüğünü düşünemez. O kuru ağaç orada kaldığı sürece bizimkileri altından uzaklaştıramazsın. Güçlüden yanadır. Sahnede iyi öldüreni alkışlar. Varlıklılar onun canına okurken, o kendi bildiğini okur. En azından gücümüzü göstermeliyiz. Göreceksiniz Depo devrilince çok şey değişecektir. Eskiye yıkmayınca yerine yeniyi koyamazsın. Ötekisi onarmak olur, yani reformistlik."

Hüseyin sıkıntısını, dökük saçlı açık alnında biriken terlerle ortaya koydu. Fakat Fırat daha önce söze girdi:

"Bak Reşo, bak kardeşim. Solun evrensel boyutlarda yenikliği, güçsüzlüğünden değil, dağınıklığından. Biz burada yokken, Hüseyin ağabeyin de görüşünü almadan, Depo'yu yıkmaya kalkmanız, devrimci disipline sığmaz bir. İkincisi, biz bugünden yarına devrim yapmayacağız. Alt yapının değişmesi için çalışacağız. Altyapının diğer önemli bir ögesi ise emek gücüdür. Bu insanların bilgi ve çalışma düzeylerinin gelişmesiyle ilgilidir. Başka bir deyişle insanların demokratik bilince kavuşturulması anlamına gelir."

Emre dayanamadı:

"Siz tüm dönem sosyalistler gibi düşünüyorsunuz. Kapitalizm ve onun siyasi iktidarını yıkmadan, yavaş yavaş değiştireceğinizi sanıyorsunuz. Ve onlar da kuzu kuzu buna razı olacaklar öyle mi?"

Fırat:

"Sovyetlerde olan olumsuzluklar, tutucuları, özgürlük düşmanı varsılları sevindirebilir. Sevindiri de. Ezilenler ise, 20. yüzyıl Büyük Ekim Devrimi ile selamlıyor. Selamladı da. Amaç emeğin özgürleşmesiydi. Bu ise yalnız emekçilerin değil bireyin, tüm insanların özgürleşmesi anlamına gelir. Söz konusu içerik olanca canlılığıyla halen yaşıyor. Kim ne derse desin, Fransız ve Sovyet devrimlerinin uygarlık yoluna diktiği kilometre taşları okunmadan hiçbir yere varılamaz".

Emre: "Ne ilgisi var Depo'yla ?"

Fırat "Çook ilgisi var." Yanlış anlamıyalım devrim bir yıkım değil yapımdır. Bütün insanı güzellikler, onun ince elekten elenmiş

toprağında yeşerir. Evrensel boyutlarda her yeni çağın kapısını, ilkin o çalar. Çalar, fakat geriden gelenlerin yolunu tıkamamak için saygılı yana çekilir. Yol verir. Devrimin henüz çözemediği, çok önemli bir sorunu daha vardır. Bu ise, insanoğlunun kendi gerçeğini hep yansımasıdır, yani reddetmesidir. Devrimin bu sorunu, belki de devrimin anası, doğuranıdır...

Devrim bir ferman da değildir. Hiç bir zaman buyrukla gelmez. Başı diktir, göklerdedir, ama ayağı hep topraktadır. Çelişkisi, kavgası uzlaşmaz tutumu tüm, kötüyle eskiyle ve yanlışladır. İyi ile, güzel ile, yeni ile, doğruyla müthiş bir uyum içindedir.

Sonuç olarak biz şunu demiyoruz:

Sosyalizme giden yol, devrim yolu değil evrim yoludur. Tarihi fırsat çıkınca, hayır biz devrimle sosyalizm istemiyoruz, demiyeceğiz de...

Elvan Hoca dalıp gitmişti. Akşam yemeği için ortaya sini üstünde kuru fasulye, yanında Niğde soğanı gelmese, kendine geleceği yoktu. Ceketini çıkarıp, kollarını sıvarken:

"Fırat, önce Hüseyin'le sizin gibi düşünüyordum. Doğrusu artık öyle düşünmüyorum. Görüş değiştirdim. Şu Depo yıkılsın da kurtulalım. Canımıza yetti bu Depo be! Tartışmalarımızı biraz Bizanslı papazların tartışmasına benzetiyorum. Fatih'in topları İstanbul surlarını döverken, onlar melcklerin erkek mi dişi mi olduğunu tartışıyorlarmış. Duyduğum kadarıyla, Alatlı denen herif, harıl harıl seçim çalışmaları yapıyormuş. Alevi Sünni sorununun birdenbire, kabarak gündeme gelişi sizce anlamlı değil mi? Ayrıca Paşa Muhtar'ı yeterince esnek bulmadığına, bu kez yerine bir profesörü aday edecekmiş. Siz ne yapıyorsunuz? demek istiyorum."

Dışarıdan dayanılmaz bir koku geldi. Elvan Hoca'nın dışında kimse tepki göstermedi. Çatık kaşlı, güleç yüzlü delikanlı, durumu kavradı:

"Hocam yel ters esti. Çöplük tarafından yel esti mi böyle olur. Alışık olmayanlar dayanamaz."

Elvan hoca:

"Ama bu zehir, zehire alışılır mı?"

"Alışılır hocam, bak biz kanıtıyız. Diyelim ki alışamadık. elden ne gelir? Adın ne demişler Mülâyim, sert olsan ne çıkar hesabı bizimkisi..."

Elvan Hoca'nın aklı gerilerdeydi. Bir gözü Fırat'ın gözündeki morluklarda:

"Tümünüzü çok seviyorum. İnsanın canından değerli varlığı yoktur. Canınızı koymuşunuz ortaya. Depo sorununun peşine, ezilenler, yoksullar, susuzlar için düşmediniz mi? Çok güzel. Hem muhtarlığı kazanmamdan Depo sorunu çözülmez diyorsunuz, hem muhtarlık konusunu hiç ağzınıza almıyorsunuz. Ah bizim bu akılsızlığımız. ah yan çelişkiyi baş çelişki edişimiz.

Kuşkusuz suç yalnız sizin değil. Gerçekte suçun büyüğü bizim. Yaşça başça büyük olanların demek istiyorum. Çocuk deneni değil, gördüğünü yapar. Biz ilerici geçinenler, yıllarca havanda su dövdük. Halkın iş, aş, ekmek sorunu varken, biz dinsel ve cinsel sorunu ile uğraştık. Anadolu halkını anlatan romanlar öyküler yerine, Güney Amerika'yı Çin'i anlatanları okuduk. Kendi yazarımızı küçümsedik. Oysa bir halkın sosyolojisini, pedagojisini ve psikolojisini en iyi o ülkenin roman ve öyküleri, şiiri verir.

Uzatmıyayım, bu dediğim yanlışlardan, biz yavaş yavaş kurtulmaya çabalarken, başka bir yanlış kapımızı çalıyor. Çalmıyor zorluyor. Sovyetleri şimdilik çözen Emperyalizm atakta. Sınıf çelişkisini, din çelişkisi yapmak istiyor. Oyun bilinen, eski oyun. Fakat bizim Doğu gövdeli, Batı göbekli aydınlarımız bu oyuna herkesten önce geliyor. Hem din bir üst yapı kurumudur, altyapı değişmeden o değişmez deriz, hem yeldeğirmenleriyle dövüşe kalırsınız.

Şu sıra kendi halkını küçümsediği için, İngiliz kimliği taşıyan Salman Rüştü diye birisi türedi. Emperyalizm kanatları altındaki bu adamı kullanarak, neredeyse yeni bir Haçlı Seferi başlatacak. Onur simgesi İsmail Beşikçimiz yıllardır zindanlarda çürürken, bizler Salman Rüştü'yü kurtarma operasyon-

lanındayız. Yani kendi gerçeğimizi yadsıyoruz.

Konudan uzaklaştık mı ne? Oysa ben başka şeyler anlatmak istiyordum."

Hava iyiden iyiye karamıştı. Terörle Mücadele Timi'nin nerede olduğu üzerinde duruldu. Çatık kaşlı güleç yüzlü delikanlı:

Korkmayın bizim buralara gelemiyorlar. Çöplük köpeklerinden çekiniyorlar."

Bilal iç çekti:

"Sonuçta Elvan Hoca'mın da bizim gibi düşündüğü anlaşılıyor. Depo yıkılsın!..."

Elvan Hoca:

"Hayır Bilal ben sizin gibi düşünmüyorum. Fakat Depo yıkılsın istiyorum."

"O nasıl olacak?"

"Şöyle, Depo'yu siz değil, susuz kalanlar, halk, mahalleli yıksın istiyorum."

Yoğun bir suskunluk oldu. Kağıt çöp sobasının sesi büyüdü. Derken fasulye tenceresinin tıngırtısı duyuldu.

Fasulye de fasulye olmuştu hani. Çöp sobasında piştiğinden ağızda eriyordu. Koca tencerenin dibi görüldüğünde, belki bir kilo kuru soğan da yok olmuştu.

Bilal:

"Kuru fasulye de kendini nimetten sayıyor, diye niçin demişler? Bence yemeklerin şahı. Rahmetli Atatürk de pek severmiş."

Bilal'in sözü gereken ilgiyi görmedi. herkes boğaz telaşındaydı. Elvan Hoca soluğunun daraldığını duyunca kaşığı bıraktı. Ağzını yıkamaya kalktı. Göbeğini güç taşıyordu:

"Yahu bana neden yeter, yavaş ol gibi berşeyler söylemediniz. Çatlıyaçakmışım."

Çatık kaşlı güleç yüzlü delikanlı başta, herkes güldü. Bilal cebinden iki yaprak yeşil nane çıkarttı:

"Al ye hocam, evel Allah hiç bir şeyin kalmaz. Yanından nane, maydonoz bir de dereotunu eksik etmiyeceksin. Lokman Hekim bunlarla ölüme çare bulacakmış."

Elvan Hoca:

"Sahi Bilal sen hep yanında bunları bulundurur musun?"

Reşo:

"Evet Hocam bulundurur. Bizi bir kök ota satarak bunu kanıtlamadı mı?"

Bilal:

"Hoop hoop, o ot değil çiçektir. Hem de güz menekşesi."

Elvan Hoca elini yıkadığı paslı lavobaya, üzerindeki işlemeli kırystal aynaya takıldı. Bu gecekondlu çelişkiler yumağıydı. Bir yanda bacağı kırık-teneke soba, bir yanda antik değerde bir ayna. Bir yanda ceviz oyma kahve kutusu, bir yanda naylon ibrik içiçeydi. Çöplükten çıkan kimi değerli biblolar el, ayak altında dolaşıyordu. Elvan Hoca'nın ilgisini yakalayan çatık kaşlı güleç yüzlü delikanlı:

"Bu mahallede her ev biraz müzedir. Bazen çok değerli şeyler bulunur. Ama değeri bilinmez. Kurt eskiciler yok pahasına alır giderler. Şu yukarda birisi, Fatih'in mühürünü, bir aliminyum tava ile değişmiş. Gazeteler yazdı. Gerçek Fatih'in kullandığı mühürmüş ha!"

Fırat kendini unutturacak boyutta sustuktan sonra:

"Hocam burada herkes başı yerde gezer. Birgün Hazreti Süleyman'ın hazinesini bulacağına inanır çünkü."

Reşo sabırsızlandı:

"Yarına programı netlemedik."

Derken kapı kırılırcasına vurulmaya durdu. Herkes kulağı kırışte sustu. Çatık kaşlı güleç yüzlü delikanlı, mustu veriyor-muşçasına:

"Depo'yu uçurmuşlar. Depo'yu dinamitlemişler" dedi.

Habere en çok şaşanlar, Reşo Emre ve Bilal oldu. Sevinmeyi unuttular. Üçü birden:

"Nee!" dediler.

Güneşin Ömerli Gölü'nde yıkanıp çıktığı pırl pırl bir gündü. Sanki mevsim kış sonları değil ilkbahar, yazdı. Onca kuş, onca ördek tavuk nereden çıkmıştı? Çocuklar, yıkılan Depo şerefine okullarını çoktan kırmış, yaşlı, genç, hasta, sağlıklı herkes Kuyucu Duran Usta'nın evinin bitişiğindeki, Su Deposu'nun çevresindeydi. Depo ölü bir dev leşi gibi ortada yatıyordu. Dört bir

yanda irili ufaklı borular, eğilmiş bükülmüş demir parçaları vardı. Birden boşalan su. Bekçi Bekir'in kulübeyi yana yatırdıktan sonra. Duran Usta'nın evi doldurmuştu. Yakın evlerin dilindeki şükür, iyi ki kendilerinin tepesine düşmemiş olduğu içindi. Polis, jandarma kimi yumruk, kimi dipçikle, seyircileri telörgülerin dışında tutmaya çabalıyordu.

Seyir meraklısı halk, ne düşündüğünü belli etmeme kur-nazlığındaydı. Ama suratı sirke satanlarla, güldü gülecek içi kay-nayanların ne düşündüğü zaten belliydi. Parmaklarını bakışlarını boru deliklerine dikmişler, Reşo gilin dediği haksızlığın kaynağını arıyorlardı. Hangisi kendi yanlarına gelen boruydu? Uzun süre kendi borularını seçemediler. İşin ilginç bunu azılı solcular, Fırat, Reşo yandaşları da seçemiyordu. Hani, Örenköy'e giden boru kocaman, Altınkent'inki kuş gözü kadardı? Hani onların boruları çelik, kendilerinki plastikti?...

Fırat ve Reşo gili beğenmeyen, Tampon Bölge'cilere gün doğmuştu. Göğüslerini gere gere:

"Biz size boruda Depo'da bir hile yoktur. Deliklerdeki eşitliği gözlerinizle gördünüz. Oh oldu, damla damla akan suyunuz da yok artık. Kerbela'dasınız. Fırat'la Reşo'yla çamaşınızı, yüzünüzü yıkarsınız. Pınar'la Dilan'ı da bardağa koyar içersiniz. Bu anarşistler başınıza daha ne işler açacaklar." demeye can atıyorlardı. Ama kayıpların bir gün çıkıp gelerek başlarına iş açacaklarından çekiniyorlardı. Hükümetin başa çıkamadığı bu solculardan korku-lurdu doğrusu.

Gözlüklü Faik, Alatlının kulağına:

"Nasıl planımı beğendiniz mi şefim! Teşkilat yer üstünde olmasa bile, evel Allah yer altında iyidir" diye şişindi.

Paşa Muhtar Gözlüklü'nün Alatlının bu samimiyetini kısılandı:

"Eşşoğlueşşekler kazığa oturdular mı şimdi," sözünü herkes duyacak biçimde söyledi. Alatlının yüzünü buruşturdu ve sırtını döndü. Bu bir azardı.

"Evet Faik'ciğim anlatınız, sizi dinliyorum," dedi.

Faik'in gülleri açmış, yedi kat yerlere yassılmıştı:

"Alatlının komutanım, pardon şefim, pardon bey efendiciğim. Depo borularındaki değişiklik. Altınkent'lileri nasıl allak bullak etti gördünüz mü? Allahıma yarın hepsi Fırat Reşo düşmanı. Nerede eski Depo'muz? Allah Alatlının abimizi başımızdan eksik etme-

sin' diye bağracaklar. Solcu soysuzlarını ise mahalleden sopa ile kovalıyacaktı. Dikkat ettiniz mi, zokamızı yedi kat solcular bile yuttu. Ağızları bir karış açık kaldı Allahıma."

Alatlı, minnacık boyu, böcek gözleri ile çevreyi sadece izlemiyor, delik deşik ediyordu. Rastgele oluşmuş su göletlerinde yüzünü yıkayan çocuklara, testi, naylon leğen dolduran kadınlara, abdest alan yaşlılara, tektek bakıyordu. Yarı çıplak, şiş göbekli bir ufaklık, yere yapışmış göletten ivedi su içiyordu. Az ötede iki yavrusu ile bir ördek bulduğu ıslaklıkta çıldırıp çırpınıyordu. Hiç bir yere bakmadan duranlar vardı. Duruşları ne okunaksızdı. Düştü düşecek ama düşmeyen, yürüdü yürüyecek ama yürümeyen bir duruş. Vurdu vuracak ama vurmayan, kırdı kıracak ama kırmayan bir bakış. Keşke düşse, keşke yürüse, keşke vursa, keşke kırsaydı...

Alatlı rahatsızlığını örtecek bakış aradı, yoktu. Söyleyecek söz aradı, bulamadı. Dev leşi Depo'nun her damarından akan neydi? Kimi paslı, kimi çamurlu suların rengi köpük köpük kan mıydı yoksa? Alatlı insanların yüzünde aradığı telaşı bulamamanın ıssızlığında, yalnızdı.

Görünenlerin en telaşlısı bir Felek Bakkal, bir de ördeklerdi. Depo'dan sellenen suyun yarattığı gölcüklerde, mahallenin ördekleri bayram ediyordu. Kız güzelliğinde yeşilbaş ördeklerle, aptal bakışlı Pekin ördekleri içiçeydi. Susuzluktan dili damağı kurumuş mahallede, bu kadar çok ördek olduğunu kimse kestiremezdi.

Felek, Depo'nun çevresinde olanları izlemeye can attığı halde, orada fazla kalamadı. Depo'nun paslı su sızan delikleri birer kinli göz olmuş kendisine bakıyordu. Dükkanının önünde çamurlu sulara batmış mahallenin pasaklı ördeklerine kızdı. "Sağı solu pisliyor, çamurluyor, meretler" diye onları kovaladı. Yeşilbaş ördek dışisini almadan gitmedi. Diklendi, yavaştan aldı. Bayağı kafa tuttu. Dükkan açılır açılmaz naylon ayakkabıları çamurlu, üç beş çocuk birden içeri daldı. Biri babasına sigara, birisi sakız isterken birisi:

"Felek amca, Fırat abi gelmiş. Deniz Gezmiş Fırat abi! Vallaha billaha gelmiş. Çamlıktalar, gözlerimizle gördük" diye haber ulaştırmakla yetindi.

Felek'in haberle ilgilendiğini gören çocuklar, işi gücü bırakıp, haber üretmeye başladılar:

"Dilan abla da gelmiş. Kör Dilan abla! Polisler yanlışlıkla gözüne vurmuşlar. Reşo abi ağlamış. Ben o polise gösteririm demiş. Reşo abide Deniz Gezmiş silahı varmış. Aha bu kadar."

Felek daha fazla dayanamadı:

"Hadi şurdan ulan uydurukçu veletler. Yok devenin pabucu."

Çocuklar dışarı fırlar farlamaz. O da dükkanı kapadı. Geldiği hızla, Paşa Muhtar'la Alatlı'ya koşacaktı: Çocuktan al heberi demişler. Ne olur ne olmaz, gerçek olabilir. Durumu bildirmeliyim ki önlem alsınlar. Üstlelik bundan iyi haber bulunmaz, diye kurdu.

Felek, bu düşlerle kapıyı örterken, yeşilbaş ördek dışısını altına almıştı. Çamurun, suyun içinde nasılda sevişiyorlardı. Onları rahatsız etmemek için yeniden içeri girdi. Tezgahın arkasına mevzilenip soluğunu tuttu. Dişi ördeğin başı iyice çamurlara gömülmüştü. Fakat durumundan yakındığı yoktu. Erkekse üstte titriyordu. Nerde var nerde yok bir velet daha göründü. Eyvah ördekleri rahatsız edecekti. Derken dişi ördek "vaak" diye bir ses çıkarttı ve erkek çamurların içine sırt üstü düştü.

Felek, ekin biçen ırgatın bızlı bir tas suyu içmesi, ya da aç birinin sevdiği yemeği yiyip geçirmesi gibi rahatladı. O ağız tadıyla kapıyı kapamaya koştururken, üç beş kişi daha bastırdı. Üçü de aynı anda, aynı ses tonuyla Depo'yu anlatıyorlardı. Breh breh Depo üstüne ne de çok bilgileri varmış:

"Distribürör vanası bozukmuş. Manevra odasının kapısı şifreli kilitle kilitliymiş. Ana kollektör kelebeği, Örenköy'e doğru dönmüş. Su mühendisine ayarlatmışlar. Giriş çıkış sübapları paslanmış. Su pompaları keçeden su kaçırıyormuş, v.b..."

Gelenler sigara almışlardı, ama gidecekleri yoktu. Felek, patladı:

"Yarına çay suyunuz yok, biraz da onu kunuşun. Allah Allah, bu millet beni deli edecek yahu."

Üç ağızdan duman savuranlar, uykulu bir rahatlıkla:

"Ellen gelen düğün bayram. Elbette bir çaresine bakılır. Hem sana ne oluyor? Evin iniş yerde, dükkanın yokuşta. Burada bol bol gazoz satar, orada yan gelir yatarsın be Felek" diye gülüştüler.

Depo'ya yamaç öbek öbek taplanmışlardan beş on tanesi de kadındı. Kiminin boynunda ördüğü çorabın ipi, kiminin eteğinde soyduğu soğanın çöpü vardı. Çeneleri elleri kadar hızlı işliyordu. Ama Depo için değil, Fırat'la Pınar'ın Reşo ile Dilan'ın aşkını konuşuyorlardı. Onların aşklarını değil, gerçekte kendi aşksızlıklarını, sevdasızlıklarını konuşuyorlardı. İnsan susuz ekmezsiz yaşar, ama sevdasız yaşayamaz, diyorlardı. Ya da demek istiyorlardı. Genç birisi:

"Yiğidim yiğit olsun da, isterse yattığım yer yün tarağı olsun" dedi. Başka biri:

Fırat ile bir gün, bizim uyuşukla bin güne, bir ömüre bedel" diye ekledi. Orta yaşlı tombul yanaklı olanı:

"Boş konuşuyorsunuz. Sevda dediğiniz şey sofrada yenir mi? Aç ayı oynamaz diye boşa dememişler. Aş, iş derdi olanın hiç bir yeri işlemez. Biz herifle altı aydır bacı kardeş gibi yatıyoruz" deyince ortaya bir kahkaha büyüdü.

Kadınlar kendi kahkahalarından ürktüler. Ümüş bacının başında bunca felaket dolanırken, böyle gülmek olmazdı. Ceylan gözlü kızının adına köre, arslan gibi oğlunun adını anarşiste kimin için çıkartmıştı? Alatl ile Paşa Muhtar gibi sırtı kalınların düşmanlıklarını niye kazanmışlardı? Yıkıkları olsa olsa su vermeyen bir Depo'ydu. Onu da yapmasalar iyiydi ama olmuştu bir kez. Örenköy'lüler iyiydiler de neden Tampon Bölge'cileri kayınıyorlardı? Neden Depo'nun içini Fırat, Reşo gile göstermeye hiç yanaşmamışlardı? Kendi çocukları bile haksızlıklarına karşı çıkıyorlardı. Kızına hayır gelmeyen Paşa Muhtar'dan, kime hayır gelirdi?

Kadınlar giderek daha kalabalıklaştı. Adım adım Ümüş bacının sele suya batmış evini elbirliği ile toplamaya yürüdüler.

Asmalı Kahve'nin önünde biriken dolmuş şoförleri, bir süre milli servet olarak Depo'ya acıdılar. Fakat bu işi Reşo gilin yaptığı haberini alınca ne olur ne olmaz diye konu değiştirdiler. Yine milli servet olarak, bir gün önce Sarıgazi yolunda Çingenelerin at arabasına çarpan mercedes üzüldüler. Son model kız gibi SEL- Mercedes hurda has olmuştu. Üzeri hurda demir, tencere tava, kağıt yüklü at arabasına arkadan bindirmiş ve yallah hendeğe yuvarlanmıştı:

"Olur mu be abi! böyle bir mercedes, böyle bir Çingene arabası için bu hale gelir mi? deyip dizlerine vuruyorlardı. İnsanca bir kaybın olup olmaması, atlardan birisinin boyunun kırılması onları, mercedesin otomatik silecekleri kadar ilgilendirmiyordu. Kahvenin içi dışı "Depo yıkılsa mı iyiydi yıkılmasa mı?" tartışması ile ısınmaya durunca, şoförlerden biri: "Aşık isen vur saza, şoför isen bas gaza" haydi arkadaşlar bana eyvallah deyip sıvıştı. Onu diğerleri izledi.

Tampon Bölgeciler pek ortalıkta görünmüyorlardı. Yukarıdan aşağı boşalan sulardan rahatsız olanlar, vardı. Bunlardan biri de Nevşehirli Nevriye'ydi. Nevriye bilinen takmazlığıyla hem su boşaltıyor, hem söyleniyordu:

"Ağzına sıçayım ben o solcuların. Birisi de kendi kardeşimin oğlu Deli Hıdır değil mi? Onun yüzünden kardeşimin çekmediği kalmadı. Herkes Anap tan, Doğruiyol dan, bilmem ne partiden yar-dım koymadı aldı, bizimkiler hava aldı. Zengin partileri tutanların arabası dağdan aştı, bizimkisi düz yolda şaştı. Yoksuldan züğürtten kime ne yarar gelir? Muğlak duvar altına yatan Deli Hıdır yüzün-den, hangimiz zarar görmedik? O, olmasa şimdiye kardeşçegizim köşeyi dönmüştü. Sen solcu anarşist babasisin diye banka parası - vermediler. Bunlar komonist hayır hasanat geçmez diye, Kurban bayramlarında bile et yüzüne hasret bırakıldık. Kimse tek tike et vermedi.

Şimdi de Depo bombalıyorlar. Ne oluyor başımıza taş, çamur düşüyor. Ulan Alatlı'nın demir kasasını bombalayın ki, belki başımıza üç beş para düşer..."

Altinkent yediden yetmişe ayaktaydı. Bir Sudeposunun insanları bu kadar terdirgin edeceği, bu kadar tetiğe düşüreceği kimsenin aklına gelmezdi. Herkes akıl veriyor, herkes aklına geleni konuşuyordu. Göle ve Aydos Dağı'na bakan Yeşil Tepe'de bile kestane dalları kıpırtılıydı.

Yeşil Tepe'de, yeşillerin zehire çaldığı koyuluktan ceylan ürkekliğinde bir baş daha uzanmıştı. Bu baş olgun kestane rengi gözleri, kumral saçları yiğit bedeniyle Dilan'nın başıydı. O, iki elli, iki ayaklı ama, iki gözlü değildi artık. Rengini dibinde dolaştığı kestanelerden almış gözlerinden biri yoktu. Reşo'nun bakmalara, öpmelere doymadığı gözleri!...

Bilal, ta uzaktan tanıdı onu:

"Dilan, vay bacım sen misin?" deyip seğırti.

Dilan, Bilal'in eski tanıdığı Dilan değildi. Bir savaşçı hüneriyle, onu yıkıp, ormanın derinliklerine daldı. Bilal, durumu Reşo gile aktardığında soluğu kopuk kopuktu. Reşo insan gırtlğıından çıkan sese benzemeyen cığlığıyla hemi koşup hemi bağınyordu:

"Dilan Dilan! Seni seviyorum Dilan amaan !..."

Fırat, Mermer Hüseyin, Bahçıvan Bilal ve Emre'nin bedeneleri ormanın kuytusunda, gözleri yıkık Depo'daydı. Reşo'nun ormana "Dilan!" deyip dalışı bile ilgilerini Depo'dan koparamadı. İşte Fırat'ın annesi Ümüş bacı da oradaydı. Suların içinden sürüklediği yatağı yorganıyla diriydi. Hem bağırıp çağırıyor, hem ileniyordu. Fakat sözlerinin yaptığı işle ilintisi yoktu.

"Depo'su da batsın deresi de. Suyu da batsın Suat'ı da. Ceylan gözlü Dilan'ı mı, burma bıyıklı Fırat'ı mı, öpüp koklayamadıktan sonra. Kuzularımı doyası baağıırma basamadıktan sonra."

Çamurlu sulara bata çıka sümüklü burnu, sıfıra tıraşlı başıyla bir çocuk soluk soluğa:

"Ümüş bacı Kör Dilan'ı Reşo ağabey yakalamış." dedi.

Ümüş bacı, ışıği bulanmış anadan sürmeli gözleriyle, Ömerli Gölü'ne yamaç bakıp soludu. Taş toprak, yağmur çamur demeden olduğu yere ilkin çöktü. Sonra hiçbir yere tutunmadan kalktı. Kararlı, çocuklara, Depo leşline, kalabalığa baktı. Bir eli ıslak eteğinde, bir eli karın yuvarlağında kestaneliğe doğru seyirtti. Onu Reşo'nun annesi, babası Hamo Dayı izledi. Depo'ya çivilenmiş gözler tümünden yönünü ormana dönmüştü. Tek tek ormanda kaybolan izlere! Kalabalık yerinden oynamış iri bir kaya parçasına benziyordu. Gerisin geriye lök gibi yerine de düşebilir, önüne geleni silip süpürerek yuvarlana da bilirdi. Ne yaparasa yapsın kaya yerinden oynamıştı ya!...

Ormanın kuytusundan Depo'yu izleyen Fırat gilin yanına korka çekine Elvan Hoca'nın gözü de eklenmişti. O, yine hem ağlayıp hem giden kıza benziyordu:

Evet Elvan yolun sonuna geldin. Kendini deniz sanıyordun ama, bir gölün peşine takılıp gittin. Görünen odur ki, bu çocuklar yenilse bile, bu gecekonducular yenilmeyecek. Depo gibi bu düzeni de yıkacaklar. Pekiyi sonra ne olacak? Herkes sıcak evinde yatarken sen pazar yerlerinde sabahladın. Herkes gezerken, sen çalıştın. Dişinle tırnağınla üç beş kuruş biriktirdin. Bir kooperatif evin olacak. Seneye araba yazlık da alacaksın. Ee, bütün bunları bir çırpıda şu tembel heriflere teslim mi edeceksin?...

Elvan Hoca, kestane dalına tutanmasa düşecekti. Salladığı dal-dan başına damlalar yağmurlandı. Kendi kendisini evire çevire dövecek kadar öfkelendi:

Pis kapitalist kafa. Senin kafanın arka yüzü pislik, karanlık yüklü. Özel mülkiyet duygusu iliklerine işlemiş. Utanmadan bir de şu temiz çocukların peşine takılıyorsun. Senin Alatlî'dan farkın ne? Tüh yüzüne utanmaz.

Kestane ormanına yaman bir hışırta düşmüştü. Reşo, yüzünü kamçılایan her yaprağı Dilan diye kokluyordu. Ceylan bu kadar hızlı koşamaz şahin bu kadar keskin uçamazdı. O, yere göğe, suya toprağa, ille de yeşil yaprağa durup yalvardı: Söyleyin ne olursunuz Dilan'ım nereye uçtu?.. Çığlığına çok çok uzaklardan bir yusufçuk kuşu, aynı çığlıkla yanıt verdi:

Boşuna yorulmayın Ona ulaşamazsınız. Dilan'ların Pınar'ların dağı aşılmaz, doruklarına ulaşılmaz. Siz varın Depo'nuza bakın. Her kılcal borusundan kan sızan Sudeponuza. Eğer can kurtarmak istiyorsanız, kan kaybını önleyiniz. Gecekondu kendi yazmasıyla sarsın yaralarını!...

Kestane ormanı dört yandan yüklerle doluğu, bütün Altınkent dağlara boşaldığı sıraydı. Alatl, dağlar denizler aşmış yıl yaşamış da yorulmuş gibi yorgun soludu. Yanı başındaki Paşa Muhtar'a:

"Hazır ol" dedi.

Ve o hazır oldu.

Faik zaten hazırdaydı.

Alatl, aynı yorgun bedenden umulmadık gür bir sesle:

"Geri dön, adi adım marş!" dedi.

Paşa Muhtar'la Faik omuzları düşük, boyları kısalmış yürüyorlardı. Tampon Bölge hizasına gelince O:

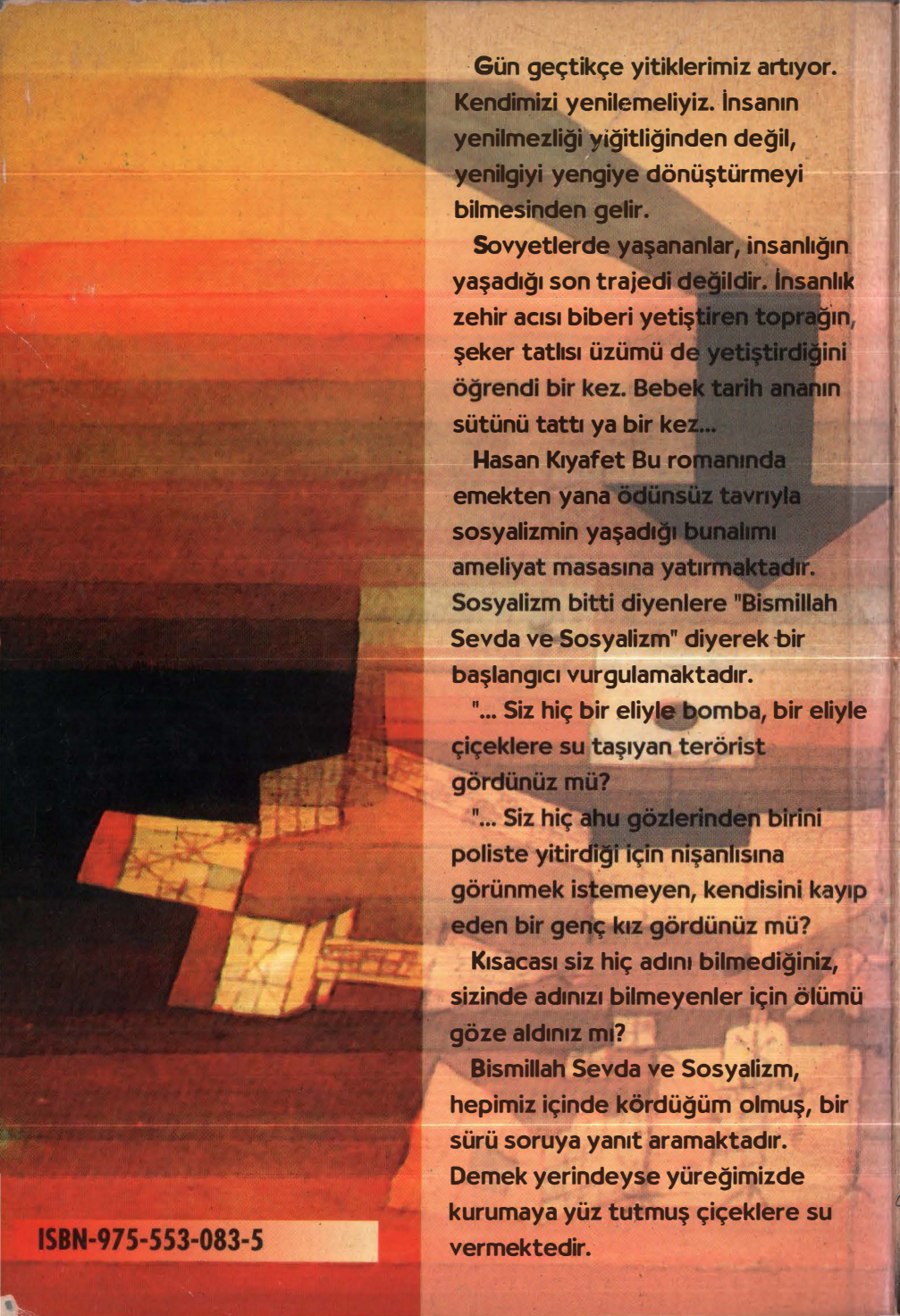
"Bölük dur!" dedi.

Paşa Muhtar bir adım önde, az arkada Gözlüklü Faik durdular, Zerrin, Aslıhan hanımlar villalarının balkonlarındaydılar. Alatl, iyice yere yapışmış boyu, görülmedik bitkinliğiyle:

"Bizi kimse yenmedi, biz yenildik. Kendi tüfeğiyle kendini teslim almış bir asker, kendi kuyruğunu yutmuş bir yılan, neyse biz oyuz işte. Ertelenmiş öfke kadar önu kesilmez, ezilmiş biri kadar yenilmez güç yoktur dünyada. O, ormana koşan, diri ve de gebe kadın Fırat'ın Dilan'ın annesiydi. Ben onu yenecek bir silah tanımıyorum. Size daha acı bir şey söyleyeyim mi? Amerikada bildiğimiz Pınar'ımız bile, Tampon Bölge'mizde gizlenmekteymiş. Kısacası biz yenen o dört çocuk değil, bizim yenilme günümüz gelmiş arkadaşlar.

İnanmazsanız Sians Politik'e sorun. Haydi bana eyvallah" deyip Baraj gölüne dikleme yürüdü...

Yarınki susuzlağını düşünen yoktu. Altınkent yediden yetmişe, bir yandan ormanda yitiklerini arıyor, bir yandan dev ölüsü Depo'nun gizlerini çözmeye çabalıyordu...

Gün geçtikçe yitiklerimiz artıyor. Kendimizi yenilemeliyiz. İnsanın yenilmezliği yığıtlığından değil, yenilgiyi yengiye dönüştürmeyi bilmesinden gelir.

Sovyetlerde yaşananlar, insanlığın yaşadığı son trajedi değildir. İnsanlık zehir acısı biberi yetiştiren toprağın, şeker tatlısı üzümü de yetiştirdiğini öğrendi bir kez. Bebek tarih ananın sütünü tattı ya bir kez...

Hasan Kıyafet Bu romanında emekten yana ödünsüz tavrıyla sosyalizmin yaşadığı bunalımı ameliyat masasına yatırmaktadır. Sosyalizm bitti diyenlere "Bismillah Sevda ve Sosyalizm" diyerek bir başlangıcı vurgulamaktadır.

"... Siz hiç bir eliyle bomba, bir eliyle çiçeklere su taşıyan terörist gördünüz mü?

"... Siz hiç ahu gözlerinden birini poliste yitirdiği için nişanlisına görünmek istemeyen, kendisini kayıp eden bir genç kız gördünüz mü?

Kısacası siz hiç adını bilmediğiniz, sizinde adınızı bilmeyenler için ölümü göze aldınız mı?

Bismillah Sevda ve Sosyalizm, hepimiz içinde kördüğüm olmuş, bir sürü soruya yanıt aramaktadır. Demek yerindeyse yüreğimizde kurumaya yüz tutmuş çiçeklere su vermektedir.